

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI

TÜRK MEDENİ KANUNU'NDA YASAL DANIŞMANLIK

TEZİ YAZAN

Orkun TAT

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Elvin Kerime SİLAHTAROĞLU

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Mustafa TOPALOĞLU (Özyeğin Üniversitesi)

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Selen YILMAZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MERSİN / ARALIK 2017

T.C
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ' NE

20153025 numaralı öğrencimiz olan **ORKUN TAT** tarafından hazırlanan “**TÜRK MEDENİ KANUNU’NDA YASAL DANIŞMANLIK**” başlıklı bu tez çalışması jürilerimiz tarafından **OYBİRLİĞİ** ile **ÖZEL HUKUK** Anabilim Dalında **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Asıl Üye -Üniv. Dışı-Jüri Başkanı: Prof. Dr. Mustafa TOPALOĞLU
 (Özyeğin Üniversitesi)

Asıl Üye-Üniv. İçi-Tez Danışmanı-Jüri Üyesi: Yrd.Doç. Dr. Elvin Kerime SİLAHTAROĞLU

Asıl Üye-Üniv. İçi-Jüri Üyesi: Yrd.Doç. Dr. Selen YILMAZ

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.

01 /12 / 2017

Doç. Dr. Murat KOÇ
 Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’ndaki hükümlere tabidir.

Canım Anneme ve Babama

ETİK BEYANI

Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

01 / 12 / 2017

Orkun TAT

TEŞEKKÜR

Tez çalışmam sırasında kıymetli bilgi ve tecrübeleri ile bana yol gösteren ve her zaman destek olan, üzerimde büyük emeği bulunan değerli danışman hocam Yrd.Doç.Dr.Elvin Kerime SİLAHTAROĞLU'na teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunuyorum. Lisans ve yüksek lisans eğitimim sırasında yardımını hiçbir zaman benden esirgemeyen kıymetli hocam Yrd.Doç.Dr.Selen YILMAZ'a; İlgi ve önerileriyle tezimin gelişimine büyük katkı sağlayan değerli hocam Prof.Dr.Mustafa TOPALOĞLU'na teşekkür ediyorum.

Her daim yardımı çekinmeden isteyebildiğim üniversitemizin kıymetli dekan yardımcısı Yrd.Doç.Dr.Şenol KANDEMİR'e teşekkürü bir borç bilirim.

Tezimi en ince ayrıntısına kadar okuyup, değerli görüş ve düşüncelerini benimle paylaşarak bu süreci başarıyla tamamlamamda çok büyük desteği bulunan Öğr.Gör. Tuğçe ARSLANPINAR'a özellikle teşekkür ediyorum. İyi ki varsın. Çalışmam hakkında fikirlerini benden esirgemeyen Arş.Gör. Murat BESEN'e, Arş.Gör. Venüs TOKDEMİR CÖMERT'e, Arş.Gör. Yunus Anıl AY'a; çalışma ortamımı daha verimli hale getirerek her zaman yanımda olan Arş.Gör. Hasan Basri ÖZKAN'a, Arş.Gör. Gökçe KELAHMET'e, Arş.Gör. Nilay SOYDAN'a, Arş.Gör. Dilara ÇIPLAK'a, Okt. Kübra YAĞAR'a teşekkür ediyorum.

Hayatın her aşamasında her daim arkamda olan, emeklerini hiçbir zaman esirgemeyen, beni koşulsuz seven, evlatları olmaktan gurur duyduğum kıymetli annem ve babama; tecrübesiyle her zaman yoluma ışık tutan canım abime ve eşine binlerce kez teşekkür ediyorum.

ÖZET

TÜRK MEDENİ KANUNU'NDA YASAL DANIŞMANLIK

Orkun TAT

Yüksek Lisans Tezi, Özel Hukuk Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd.Doç.Dr. Elvin Kerime SİLAHTAROĞLU

Aralık 2017, 163 Sayfa

Çalışma konumuzu “Türk Medeni Kanunu’nda Yasal Danışmanlık” oluşturmaktadır. Doktrin ve Yargıtay tarafından, vasi ve kayyım ile birlikte vesayet organları arasında yer aldığı kabul edilen yasal danışman, Türk Medeni Kanunu m.429’da düzenlenmektedir.

Çalışmamız üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde yasal danışmanlık kavramı ve türleri üzerinde durulmuş ve yasal danışmanlık ile benzer kurumlar arasındaki farklar ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Yasal danışman atanması başlıklı ikinci bölümde ise yasal danışmanlık altına alınacak olan kimsenin taşıması gereken özellikler ve yasal danışman olarak atanacak olan kimsede bulunması gereken şartlar ile yasal danışman atanmasına ilişkin yapılacak olan yargılama incelenmeye çalışılmıştır.

Çalışma konumuzun son bölümünde ise yasal danışmanın sorumluluğu ve görevinin sona ermesi üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Vesayet, Yasal Danışman, Atanma, Sorumluluk, Sona Erme

ABSTRACT**LEGAL CONSULTANCY UNDER TURKISH CIVIL CODE****Orkun TAT****Master's Thesis, Department of Private Law****Thesis Supervisor: Assist. Prof. Dr. Elvin Kerime SİLAHTAROĞLU****December 2017, 163 Page**

The subject of this study is “Legal Consultancy Under Turkish Civil Code”. Legal Consultancy that is acknowledged as one of the guardianship organs in conjunction with guardian and trustee is regulated under article 429 of Turkish Civil Code.

This study consists of three sections. In the first section, the concept and types of legal consultancy are emphasized and the differences between the legal consultancy and similar institutions are introduced.

Under the title of “Assignment of Legal Consultancy” in the second section, the required qualifications of a person who is placed under legal consultancy and of a person who is assigned as legal consultant are described and the proceeding concerning the appointment of legal consultant is examined.

In the last section of the study, the responsibilities of legal consultant and expiry of legal consultant's commission are emphasized.

Key Words: Guardianship, Legal Consultant, Assignment, Responsibility, Expiry

ÖNSÖZ

Vesayet, kişisel ve/veya ekonomik açıdan korunması gerekli görülen kimsenin korunmasını sağlayan bir kurumdur. Bu koruma ise devletim müdahalesinin daha fazla olduğu kamusal vesayet veya kanunda belirtilen şartların bulunması halinde ailenin etkisinin daha fazla olduğu özel vesayet şeklinde sağlanmaktadır. Ancak modern hukuk sistemlerinde daha çok kamusal vesayet tercih edilmektedir. Nitekim 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'na bakıldığında da Türk vesayet sisteminin daha çok kamusal vesayet sistemi üzerinde kurulduğu söylenebilir.

Kamusal vesayet, bünyesinde birden fazla tedbir türü içermektedir. Bu tedbir türleri içerisinde, korunması istenen kimseye en uygun olan tedbir türünün uygulanması gerekmektedir. Nitekim vesayet hukukunun genel prensibi olan orantılılık ilkesi gereğince alınacak olan tedbir ile elde edilmek istenen amacın bir birine uygun olması gerekmektedir. Bu oranın sağlanamaması kişiye olması gerekenden fazla veya az koruma sağlanmış olur.

Yasal danışmanlık, orantılılık prensibi çerçevesinde vasiliğe nazaran daha dar, kayyımlığa nazaran ise daha geniş bir koruma sağlayan ve uygulamada daha fazla karşımıza çıkmaya başlayan vesayet tedbirlerinden bir tanesidir. Bu nedenle teoride yasal danışmanlığa ilişkin daha fazla çalışmanın bulunması, teorik alanın daha da ilerlemesine ve uygulamada karşılaşılan sorunların çözümüne katkı sağlayacaktır.

ARALIK, 2017

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

KAPAK	i
ONAY.....	ii
İTHAF.....	iii
ETİK BEYANI.....	iii
TEŞEKKÜR	v
ÖZET	vi
ABSTRACT.....	vii
ÖNSÖZ	viii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xiii
EKLER LİSTESİ.....	xv
GİRİŞ.....	1

BÖLÜM I

1. YASAL DANIŞMANLIK KAVRAMI VE TÜRLERİ.....	3
1.1. Yasal Danışmanlık Kavramı ve Türk Medeni Kanunu'ndaki Yeri.....	3
1.2. Yasal Danışmanlığın Hukuki Niteliği ve Yasal Danışmanlık ile Benzer Kurumlar Arasındaki Farklar	5
1.2.1. Yasal Danışmanın Hukuki Niteliği	5
1.2.2. Yasal Danışmanlık ve Vasilik Arasındaki Farklar	6
1.2.3. Yasal Danışmanlık ile Kayyımlık Arasındaki Farklar.....	10
1.2.4. Yasal Danışmanlık ve Velayet Arasındaki Farklar	13
1.3. Yasal Danışmanlık Türleri.....	16
1.3.1. Oy Danışmanı	16
1.3.1.1. Oy Danışmanının Görüşünün Alınması Gereken İşlemler	20
1.3.1.1.1. Dava Açmak ve Sulh Olmak	20
1.3.1.1.1.1. Dava Açmak	20
1.3.1.1.1.2. Sulh olmak.....	32
1.3.1.1.2. Taşınmazların Alımı, Satımı, Rehnedilmesi ve Bunlar Üzerinde Başka Bir Ayni Hak Kurulması	37
1.3.1.1.3. Kıymetli Evrakın Alımı, Satımı ve Rehnedilmesi	45

1.3.1.1.4. Olağan Yönetim Sınırları Dışında Kalan Yapı İşleri	46
1.3.1.1.5. Ödünç Verme ve Alma.....	48
1.3.1.1.6. Ana Parayı Alma	49
1.3.1.1.7. Bağışlama.....	50
1.3.1.1.8. Kambiyo Taahhüdü Altına Girme	55
1.3.1.1.9. Kefil Olma.....	56
1.3.1.2. Yasal Danışmanın Görüşü Alınmadan Yapılan İşlemlerin Geçerliliği ..	61
1.3.2.Yönetim Danışmanı.....	63
1.3.2.1. Yönetim Danışmanlığının Yürütülmesi.....	68
1.3.3. Karma Danışmanlık.....	70

BÖLÜM II

2. YASAL DANIŞMAN ATANMASI.....	71
2.1. Genel Olarak Şartların Değerlendirilmesi	71
2.2. Yasal Danışman Atanmasının Şartları	73
2.2.1. Kendisine Yasal Danışman Atanacak Olan Kimsenin Kısıtlanması İçin Yeterli Sebep Bulunmaması.....	73
2.2.2. Kendisine Yasal Danışman Atanacak Olan Kimsenin Ergin Olması	74
2.2.3. Kendisine Yasal Danışman Atanacak Olan Kimsenin Korunmasının Gerekli Olması	74
2.3. Yasal Danışman Olarak Atanabilmenin Şartları.....	75
2.3.1. Yasal Danışman Olarak Atanacak Olan Kimsenin Ergin Olması.....	76
2.3.2. Yasal Danışman Olarak Atanacak Olan Kimsenin Görevini Yapabilecek Yetenekte Olması	77
2.3.3. Yasal Danışman Olarak Atanacak Olan Kimsenin Kısıtlı Olmaması	77
2.3.4. Yasal Danışman Olarak Atanacak Olan Kimsenin Kamu Hizmetinden Yasaklı Olmaması veya Haysiyetsiz Hayat Sürmemesi.....	78
2.3.5. Yasal Danışman Olarak Atanacak Olan Kimsenin Menfaati ile Kendisine Yasal Danışman Atanacak Olan Kimsenin Menfaatinin Önemli Ölçüde Çatışmaması veya Bu Kimselerin Arasında Düşmanlık Bulunmaması	79
2.3.6. Yasal Danışman Olarak Atanacak Olan Kimsenin İlgili Vesayet Daireleri Hâkimlerinden Olmaması.....	80
2.4. Yasal Danışman Atanmasında Göz Önünde Bulundurulması Gereken Özel Durumlar.....	82
2.4.1. Yasal Danışman Olarak Atanmada Eş ve Hısımların Önceliği	83

2.4.2. Yasal Danışman Olarak Atanmada Kendisine Yasal Danışman Atanacak Olan Kimse İle Ana veya Babasının İsteği	84
2.5. Yasal Danışman Atanmasını Talep Edebilecek Kimseler.....	86
2.6. Yasal Danışmanlığı Kabul Zorunluluğu	88
2.7. Yasal Danışman Atanmasında Alınabilecek Geçici Önlemler	89
2.8. Yasal Danışman Olarak Atanan Kişiyeye Kararın Tebliği ve İlan	90
2.9. Yasal Danışmanlıktan Kaçınma ve Yasal Danışmanlığa İtiraz	92
2.10. Yasal Danışman Atanmasında Görevli ve Yetkili Mahkeme	95
2.11. Yasal Danışman Atanmasında Uygulanacak Yargılama Usulü	97
2.12. Yasal Danışmanın Görev Süresi	98
2.13. Yasal Danışmanın Ücreti	99
2.14. Yasal Danışmanın Eylem ve İşlemlerini Vesayet Makamına Şikayet	100

BÖLÜM III

3. YASAL DANIŞMANIN SORUMLULUĞU VE YASAL DANIŞMANLIK GÖREVİNİN SONA ERMESİ

3.1. Yasal Danışmanın Sorumluluğu	105
3.1.1. Yasal Danışmanının Sorumluluğu Nedeniyle Açılacak Tazminat Davası ..	107
3.1.1.1. Görevli ve Yetkili Mahkeme	107
3.1.1.2. Davanın Tarafları	108
3.1.1.2.1. Davacı Taraf	108
3.1.1.2.2. Davalı Taraf	109
3.1.1.3. Zamanaşımı	111
3.1.1.3.1. Olağan Zamanaşımı	111
3.1.1.3.2. Olağanüstü Zamanaşımı	113
3.2. Yasal Danışmanlık Görevinin Sona Ermesi	113
3.2.1. Fiil Ehliyetinin Kaybı	114
3.2.2. Ölüm	115
3.2.3. Görev Süresinin Sona Ermesi ve Uzatılmaması	116
3.2.4. Engel veya Kaçınma Sebebinin Ortaya Çıkması	117
3.2.5. Yasal Danışmanın Görevden Alınması	119
3.2.5.1. Yasal Danışmanın Görevden Alınmasının Sebepleri	119
3.2.5.1.1. Yasal Danışmanın Görevini Ağır Surette Savsaklaması	120

3.2.5.1.2. Yasal Danışmanın Yetkilerini Kötüye Kullanması	120
3.2.5.1.3. Yasal Danışmanın Güven Sarsıcı Davranışlarda Bulunması	121
3.2.5.1.4. Yasal Danışmanın Ödeme Güçsüzlüğüne Düşmesi	122
3.2.5.1.5. Yasal Danışmanın Görevini Yapmakta Yetersiz Olması.....	122
3.2.5.2. Yasal Danışmanın Görevden Alınma Usulü.....	123
3.2.5.2.1 Yasal Danışmanın Görevden Alınmasına İlişkin Yürütülecek Yargılama Sırasında Alınabilecek Geçici Önlemler	125
3.2.5.2.2. Yasal Danışmanın Görevden Alınmasına İlişkin Vesayet Makamı Tarafından Verilen Karara İtiraz.....	127
4. SONUÇ	128
5. KAYNAKÇA.....	131
6. EKLER	148
6.1. Etik Kurulu Onay Belgesi.....	148

KISALTMALAR

ABD	: Ankara Barosu Dergisi
AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
b.	: Bent
BATİDER	: Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviri
dn.	: Dipnot
E.	: Esas
HD.	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
HMK.	: 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HUAK.	: 6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu
İİK.	: 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunu
İÜHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K.	: Karar
m.	: Madde
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
T.	: Tarih
TAAD	: Türkiye Adalet Akademisi Dergisi
TBBD	: Türkiye Barolar Birliği Dergisi
TBK.	: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu
TCK.	: 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu
TİTRK	: 6750 Sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu

TMK. : 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu

TTK. : 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu

vd. : Ve devamı

EKLER LİSTESİ**Sayfa No:**

EK 1. Etik Kurulu Onay Belgesi.....	148
--	-----

GİRİŞ

İnsanların birlikte yaşamaları ve bunun doğal sonucu olarak birbirleri ile olan etkileşimleri, bu birlikteliğin korunmasını sağlayacak olan bir düzene ihtiyaç gösterir. Bu düzeni sağlayacak olan ise yine insanlar tarafından oluşturulan ancak kendisini oluşturan insanlardan bağımsız ve otorite yetkisine sahip olan devlettir. Devlet, toplumun birlikteliğinin korunması amacıyla bir takım kurallar koyar ve konulan kurallara uyulmaması halinde yaptırımlar düzenler. Ancak, devletin sağlamakta yükümlü olduğu koruma şemsiyesi sadece insanların birbirleriyle olan ilişkilerini değil, insanların devletle olan ilişkilerini de kapsamaktadır. Diğer bir ifadeyle devlet, insanları sadece birbirlerine karşı değil, aynı zamanda devlet otoritesine karşı da korumakla yükümlüdür. Aksi halde, hukuk devletinden bahsetmek mümkün olmayacaktır.

Devletin toplumu koruma yükümlülüğünün bulunduğu, eski çağlardan bu zamana kadar süregelen bir anlayıştır. Nitekim günümüzde de toplumun korunmasının, devlet tarafından yerine getirilmesi gereken bir görev olduğu düşüncesi hâkimdir. Devlet bu korumayı, belirli alanlara kanuna uygun müdahalede bulunmak suretiyle sağlamaktadır. Kamu hukukuna ilişkin yapılabilecek müdahaleler bir yana bırakılırsa, özel hukuka dayalı olarak kişiye müdahale edilebilecek en önemli alanlardan bir tanesi kişinin fiil ehliyetidir. Devletin fiil ehliyetine müdahale etmesine imkân veren yasal dayanak ise vesayet hukukudur. Nitekim vesayet; kanunda belirtilen şartların oluşması halinde, velayet altında bulunmayan kimselerin devlet otoritesi altında korumaya alınmasıdır. Sağlanan korumanın türüne göre de kişinin fiil ehliyeti değişikliğe uğrayabilmekte veya aynı kalabilmektedir.

Devletin vesayet hukukuna dayalı olarak sağladığı koruma, 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu (TMK)¹ m.396 vd.'da yasal düzenlemeye kavuşturulmuştur. Bu düzenlemelerde devletin kişiye sağladığı koruma, bu konuda yetkili yargı organları tarafından atanan vasi, kayyım veya yasal danışman eliyle sağlanmaktadır. Bir kimsenin korunması vesayet organlarından olan bu üç kurumdan hangisi ile sağlanabiliyorsa o kurum vasıtasıyla kişiye müdahalede bulunulur. Her bir kurumun ortak amacı, kişinin ve dolayısıyla toplumun korunması olmasına rağmen, atanan kimse üzerinde doğurduğu hukuki sonuçları birbirinden farklılık göstermektedir.

¹ 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu, Kabul Tarihi: 22.11.2001, Yayımlı Tarihi: 8.12.2001.

TMK.m.429’da yer alan yasal danışmanlık kurumu çalışmamızın konusunu oluşturmaktadır. Yasal danışmanlık kurumunun, vasilik veya kayyımlık kadar ayrıntılı bir biçimde kanunumuzda düzenlenmediği görülmektedir. Bu nedenle niteliğine uygun düştüğü ölçüde vasilik ve kayyımlığa ilişkin hükümler yasal danışmanlık bakımından da uygulama alanı bulacaktır. Bu nedenle, çalışmamızda yeri geldikçe vasilik ve kayyımlığa ilişkin düzenlemelere de yer verilerek açıklamalarda bulunulacaktır.

BÖLÜM I

1. YASAL DANIŞMANLIK KAVRAMI VE TÜRLERİ

1.1. Yasal Danışmanlık Kavramı ve Türk Medeni Kanunu'ndaki Yeri

4721 Sayılı TMK'nın beşinci ayırımı olan 426-431'inci maddeleri arasında “Kayyımlik ve Yasal Danışmanlık” kavramlarına yer verilmiştir. TMK.m.396 incelendiğinde görülecektir ki yasal danışmanlık, kanun koyucu tarafından vesayet organları arasında belirtilmemiştir. Ancak bu durumun, mehz İsviçre Kanunu'ndaki² “kayyımlik” ifadesinin “ kayyımlik ve yasal danışmanlık” olarak tercümesi yapıldığı halde, vesayet organlarının belirtildiği TMK.m.396 ile vasi ve kayyımın yetkilerinin genel hatlarının çizildiği TMK.m.403'de “kayyım” ifadesinin yanına yasal danışman ifadesinin eklenilmesinin unutulması sebebi ile ortaya çıktığı kabul edilmektedir³. Ayrıca belirtmek gerekir ki, yasal danışman, doktrin ve Yargıtay tarafından bir vesayet organı olarak kabul edilmektedir⁴.

TMK.m.431 ve 477'nin atfı gereği, vasinin atanması ile vesayetin kaldırılmasına ilişkin kurallar ve ayrıca vesayet organlarının sorumluluğuna ilişkin hükümlerin yasal danışmanlık bakımından uygulama alanı bulması, yasal danışmanlık kurumunun da vesayet organları arasında sayılması gerekliliğini doğurduğunu düşünmekteyiz⁵. Zira

² Mehaz İsviçre Medeni Kanunu'nda kayyımlik ifadesinin, dar anlamda kayyımlığı ,geniş anlamda ise kayyımlıkla birlikte yasal danışmanlığı kapsadığı kabul edilmektedir., **Ahmet Kılıçoğlu**, Aile Hukuku (Aile), 2. Bası, Ankara-2016, s.728.; **Mustafa Alper Gümüş**, Türk Medeni Hukukunda Kayyımlik (Kayyımlik), İstanbul-2006, s.1-2.

³ Bu nedenle Türk hukukunda, dar anlamda kayyımlik ve yasal danışmanlıktan meydana gelen geniş anlamda kayyımlıktan bahsetmek gerekmektedir., **Mustafa Dural/ Tufan Ögüz/Mustafa Alper Gümüş**, Türk Özel Hukuku, C. 3, Aile Hukuku (2016) , 11.Baskı, İstanbul- 2016, s.445.; Ancak bu ifade yasal danışmanlığın kayyımlığın bir türü olduğu sonucunu doğurmamaktadır.

⁴ **Ferit H. Saymen/ Halid K. Elbir**, Aile Hukuku, C.3, 2.Baskı, İstanbul-1960, s.511.; **Turgut Akıntürk/ Derya Ateş Karaman**, Aile Hukuku, C.2, 13. Bası, İstanbul-2011, s.475.; **Bilge Öztan**, Aile Hukuku (Aile), 6. Bası, Ankara-2015, s.1341.;**Selahattin Sulhi Tekinay**, Türk Aile Hukuku, 4. Bası, İstanbul-1982, s.682.; **Dural/Ögüz/Gümüş**, 2016, s.456.; **Mehmet E. Palamut**, Medeni Hukuk, 1. Baskı, İstanbul-2004, s.133. **Nevzat Koç**, Vesayet Hukukuna Genel Bir Bakış, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Prof.Dr. İrfan Baştuğ Anısına Armağan, İzmir-2005, 99-120, s.106.; “...Medeni Kanunun 379. maddesi uyarınca tayin olunan müşavirlerde vasiler ve kayyımlar gibi vesayet uzuvlarındandır...” Y. 2. HD., T. 17. 10. 1996., 9340 E., 10398 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 19.03.2017.

⁵ **Öztan**, Aile, s.1325.; **İsmail Özmen**, Vesayet Hukuku Davaları, Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara-1996, s.349.

yasal danışmanlığın niteliğine uygun düştüğü ölçüde vasilik ve kayyımlığa ilişkin hükümler uygulama alanı bulmaktadır⁶.

Vesayet kurumu 4721 Sayılı TMK'nın Aile Hukuku kitabının üçüncü kısmı içerisinde 396 ile 494'üncü maddeleri arasında düzenlenmiştir. Vesayet hukuku, kural olarak gerçek kişilerin istisnaen de tüzel kişilerin kişisel veya ekonomik açıdan yardım gereksinimi içinde bulunduğu durumlarda uygulama alanı bulur.⁷ Bu bağlamda doktrinde bazı yazarlara göre yasal danışmanlık, bir kimsenin kısıtlanması için yeterli sebebin mevcut olmaması ile birlikte, menfaati açısından fiil ehliyetine kısmen sınırlandırma getirilmesi gerekli görülen ergin kişilere yönelik olarak uygulanabilecek vesayet tedbirlerinden biri olarak kabul edilmektedir⁸. Aynı zamanda kural olarak yasal danışman, kişinin kendi menfaatinin korunması amacıyla atanır, ancak kişinin bakmakla yükümlü olduğu kimselerin ekonomik menfaatlerini tehlikeye düşürdüğü durumlarda da atanabileceği çoğunlukla kabul edilmektedir⁹. Bizde bu görüşe katılmaktayız. Zira bir kimsenin ekonomik menfaatinin korunmasında kendisinin olduğu kadar, bakmakla yükümlü olduğu kimselerin de menfaatinin olduğu açıktır. Nitekim kendisine yasal danışman atanması istenen kimsenin malvarlığında meydana gelecek olan bir azalma, dolaylı olarak kişinin bakmakla yükümlü olduğu kimselerinde malvarlığını olumsuz yönde etkileyecektir.

Belirtilmelidir ki, alınabilecek tedbirler açısından vasi atanmasının gerekli olmadığı ancak kayyım atanmasının da yetersiz olduğu durumlarda başvurulacak kurum yasal danışmanlıktır¹⁰.

⁶ **Öztan**, Aile, s.1349.; **Gümüş**, Kayyımlık, s.2.; **Özmen**, s.355.; "...Vesayet hakkındaki hükümler, kıyasen kanuni müşavirler hakkında da uygulanır..." Y. 2. HD., T. 21.4.1994., 4056 E., 4093 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 08.10.2017.

⁷ **Dural/Öğüz/Gümüş**, 2016, s.393.; **Gümüş**, Kayyımlık, s.1. ; **Öztan**, Aile, s.1257.

⁸ **Dural/Öğüz/Gümüş**, 2016, s.456.; **Öztan**, Aile, s.1342.

⁹ **M.Kemal Oğuzman/Mustafa Dural**, Aile Hukuku, İstanbul-1994, s.521.; **Öztan**, Aile, s.1342.; Bakmakla yükümlü olunan kişilerin ekonomik menfaatlerinin tehlikeye düşürülmesinin muhtemel görülmesi kişiye yasal danışman atanmasını gerektirmez., **Bilge Öztan**, Kanuni Müşavirlik ve Federal Mahkeme'nin Bu Konuya İlişkin Görüşü (Kanuni Müşavir), Ankara Hukuk Fakültesi Ellinci Yıl Armağanı, C. 1, Ankara-1977, 298-328, s.304.; Karşı görüş için bkz. **Ali İhsan Özügür**, Kişi Hukuku-Velayet-Vesayet-Soybağı, 5.Baskı, Ankara-2016, s.841.

¹⁰ **Saymen/Elbir**, s.512.; **Öztan**, Aile, s.1342.; **Gümüş**, Kayyımlık, s.8.; **Zafer Zeytin/Ömer Ergün**, Türk Medeni Hukuku, 2.Baskı, Ankara-2013, s.225.

1.2. Yasal Danışmanlığın Hukuki Niteliği ve Yasal Danışmanlık ile Benzer Kurumlar Arasındaki Farklar

1.2.1. Yasal Danışmanın Hukuki Niteliği

Yasal danışmanlık kurumunun hukuki niteliği öteden beri doktrinde tartışma konusu olmuştur. Bir takım yazarlar, yasal danışmanlığın kayyımlik ile birlikte düzenlenmesini hatalı bulmakla beraber yasal danışmanlığın bağımsız (sui generis) bir yapısının olduğunu savunmaktadırlar¹¹. Diğer taraftan bazı yazarlar ise yasal danışmanlığın hukuki nitelik bakımından kayyımliğin bir türü olduğunu ileri sürmüşlerdir¹². Son olarak ise yasal danışmanlığın hafifletilmiş bir vesayet olduğu da doktrinde kabul edilmektedir¹³.

Yasal danışmanlığın, kayyımlik ve vasilikten ayrı hukuki niteliği olan(sui generis) bir kurum olduğunu düşünmekteyiz. Yasal danışmanlığın diğer vesayet tedbirlerinden farkı ileride ayrıntılı olarak incelendiğinde de görülecektir ki yasal danışman, vasi ve kayyımdan gerek yapısal gerekse de meydana geliş yönünden birçok farklılık göstermektedir. Söz konusu bu farklılıklar da yasal danışmanlığın kendine özgü bir yapısı olduğunu ortaya koymaktadır. Zira vesayet hukuku bakımından orantılılık

¹¹ **Öztan**, Kanuni Müşavir, s.299.; **Mustafa Dural/ Tufan Ögüz**, Türk Özel Hukuku, C. 2, Kişiler Hukuku, 16. Baskı, İstanbul-2015, s.65-66.; **Öztan**, Aile, s.1341.; **Dural/Ögüz/Gümüş**, 2016, s.456.; **Özmen**, s.84-85. Özmen bu konudaki görüşünün gerekçesini şu şekilde belirtmektedir: “Yasal danışmanlığın kayyımlikten ayrılan bir çok yönleri; oluşum ve görevsel açılarından çeşitli farklılıkları bulunduğu gibi yapısal ayrılıkları da bulunmaktadır. Bu itibarla; her iki kurumun ayrı ayrı kurumlar şeklinde kabul edilip benimsenmesi gerekir.”

¹² **H.Cahit Oğuzoğlu**, Şahsın Hukuku-Aile Hukuku (Aile Hukuku), 5.Basım, Ankara-1963, s.359-360.; **Saymen/ Elbir**, s.546.; **Zahit İmre**, Medeni Hukuka Giriş, 3. Bası, İstanbul-1980, s.419.; **Feyzi Necmeddin Feyzioğlu**, Aile Hukuku, 3.Baskı, İstanbul-1986, s.627.; **Ömer Uğur Gençcan**, Vasi-Kayyım- Yasal Danışmanlık ve Vesayet Daireleri, Ankara-2015, s.965.; **Bülent Köprülü/Selim Kaneti**, Aile Hukuku, 2.Bası, İstanbul-1989, s.311.; **M.Nezih Elpe**, Vasilik ve Kayyımlik Hukuku, Ankara-1967, s.50.; **Hıfzı Veldet Velidedeoğlu**, Aile Hukuku, C.2, 5.Bası, İstanbul-1965, s.554.; Velidedeoğlu, yasal danışmanlığı kayyımliğin bir çeşidi olarak görmekle birlikte, yasal danışmanın sadece kanunda öngörülen işlerin görülmesi amacıyla atanması bakımından vasiden ve sahip olduğu geniş yetkiler bakımından da kayyımdan ayrıldığını, bu nedenle yasal danışmanlığın vesayete yaklaştığını da ileri sürmektedir., **Velidedeoğlu**, s.558

¹³ **Hüseyin Hatemi/Rona Serozan**, Aile Hukuku, İstanbul-1993, s.347.; Tekinay, “Yasal danışmanlıkta bazı işlemlerin danışmanın (oy danışmanlığı) izni ile kişinin kendisi tarafından, bazı işlerde ise doğrudan danışmanın kendisi tarafından (yönetim danışmanlığı) yapılabilceğini; ancak vesayette vasiinin izni veya temsil görevinin belirli işlemlerle sınırlı olmayıp, tüm hukuki işlemleri kapsadığını ,bu nedenle vesayette bir kimsenin fiil ehliyeti, yasal danışmanlığa nazaran daha fazla ve geniş sınırlamaya uğradığını belirtmekte ve bu nedenle yasal danışmanlık ile vesayet arasında bir nitelik farkı değil, derece farkı olduğunu” savunmaktadır. ”, **Tekinay**, s.666.

prensibi¹⁴ çerçevesinde kişiye yasal danışman tayini, vasi tayinine nazaran daha dar¹⁵, kayyımlığa göre ise daha geniş bir müdahaleye neden olmaktadır¹⁶.

1.2.2. Yasal Danışmanlık ve Vasilik Arasındaki Farklar

Vesayet nitelik itibari ile bir koruma kurumudur¹⁷. Ancak korunma ihtiyacı olan kişilerin içinde bulundukları özel durumları nedeniyle, farklı koruma şekilleri ortaya çıkmaktadır. Nitekim bir kimseye yasal danışman tayin edilebilmesi için, vasi tayininden farklı olarak kişinin kısıtlanması için yeterli sebebin bulunmaması gerekir. Diğer bir ifadeyle TMK'da sayılan kısıtlılık sebepleri, vasi atanmasını gerektirecek yoğunlukta oluşmamış olmalıdır¹⁸. Dolayısıyla yasal danışmanlık ile vasilik arasındaki ilk fark, bu iki kuruma duyulan ihtiyacın doğuşu ile ortaya çıkmaktadır.

TMK.m.429'da açık bir ifade ile ergin kimselere yasal danışman atanacağı hüküm altına alınmıştır. TMK.m.404'de ise velayet altında olmayan küçüğün vesayet altına alınarak kendisine vasi atanmasının mümkün olduğu belirtilmiştir. Diğer bir ifade ile yasal danışman tayini 429.maddeden açıkça anlaşılabileceği üzere sadece ergin kişiler bakımından söz konusu olabilirken, vasi tayini gerek küçük¹⁹ gerekse de ergin kimseler açısından söz konusu olabilmektedir.

Görev ve yetki bakımından değerlendirildiğinde vasi, yasal danışmana nazaran daha geniş görev ve yetkilere sahiptir²⁰. Her şeyden önce vasi, vesayet altına alınan kişinin yasal temsilcisidir²¹. Dolayısıyla vasi, vesayet altına alınan kişinin, kişisel bakım ve gözetimi de dahil olmak üzere, tüm ekonomik ve şahsi menfaatlerini gözetmek

¹⁴ **Dural/ Ögüz/Gümüş**, 2016, s.394 “ Orantılılık ilkesi: Kişinin korunması açısından alınacak olan tedbir ile tedbirden beklenen amacın birbiri ile dengeli olmasıdır. Diğer bir ifadeyle, kişiye yapılan müdahale sonucunda beklenen amacın, uygulanan tedbir ile sağlanabilmesidir., **Dural/Ögüz/Gümüş**, 2016, s.394.

¹⁵ **Özmen**, s.349.; **Özügür**, s.723.; **Mustafa Dural**, Türk Medeni Hukukunda Gerçek Kişiler, İstanbul-1977, s.72.

¹⁶ **Dural/Ögüz/Gümüş**, 2016, s.457.; **Gümüş**, Kayyımlık, s.8.; **Elpe**, s.51.

¹⁷ **Akıntürk/Ateş Karaman**, s.472.

¹⁸ **Aydın Zevkliler**, Kişiler Hukuku-Gerçek Kişiler, İstanbul-1981,s.100.; **A.Samim Gönensay**, Medeni Hukuk, Cilt 2, İstanbul-1940, s.217.; **Ekrem Kurt**, Kendilerine Yasal Danışman Atanan Kişilerin Hukuki Durumu, Uluslararası Antalya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.4, S.4 , Antalya-2016, 41-80, s.44.

¹⁹ Ancak belirtmek gerekir ki velayet altında bulunmayan bir küçüğün vesayet altına alınması doğrudan kısıtlanmasını gerektirmez., **Velidedeoğlu**, s.497.; **İmre**, s.378-379.; **Akıntürk/ Ateş Karaman**, s.481.; **Öztan**, Aile, s.1274.; **Zevkliler**, s.87-88.; Nitekim küçüklük, kısıtlılık sebeplerinden biri değildir. Ancak TMK' da sınırlı olarak sayılmış olan kısıtlılık sebeplerinin varlığı halinde küçük kısıtlanabilir ancak kısıtlama kararı, kişi ergin olduktan sonra hüküm ifade eder (TMK.m.419)., **Tekinay**, s.647.; **Feyzioğlu**, , s.637-638.

²⁰ **Öztan**, Kanuni Müşavir, s.301.

²¹ **A.Egger**, Medeni Kanun Şerhi -Aile Hukuku (Çev. Volf Çernis), C.2, Ankara-1955, s.499.; **Feyzioğlu**, s.626.

durumundadır²² (TMK.m.403). Bununla birlikte kural olarak yasal danışman, kişinin temsilcisi değildir²³. Her ne kadar yasal danışmanın, kişinin kişisel bakım ve gözetimi ile ilgili yükümlülüğü söz konusu değilse de, devamlı nitelikte olmayan kişisel bakım ve gözetime ihtiyaç duyulan durumlarda yasal danışman atanabileceği kabul edilmektedir²⁴. Diğer bir ifadeyle yasal danışman, sadece kişinin ekonomik açıdan korunması gereken durumlarda değil aynı zamanda, sürekli nitelikte olmayan kişisel bakım ve gözetime ihtiyaç duyulduğu durumlarda da atanabilecektir. Ancak sürekli nitelik taşıyan kişisel korumanın söz konusu olduğu durumlarda mutlaka vasi tayin edilmelidir²⁵. Örnek vermek gerekirse, tedavisi mümkün olan bir akıl hastasına yasal danışman atanması mümkün iken²⁶ tedavisi mümkün olmayan bir akıl hastasına vasi tayin edilmelidir.

Vasi ile yasal danışman arasındaki başka bir farklılık ise tedbir uygulanacak olan kişinin fiil ehliyeti açısından söz konusu olmaktadır. Nitekim fiil ehliyetine sahip olan bir kimse hakkında verilen kısıtlama kararı sonucunda kişi, vesayet altına alınarak sınırlı ehliyetsiz durumuna gelmektedir²⁷. Ancak belirtmek gerekir ki tam ehliyetsiz olan ergin bir kimse hakkında alınan kısıtlama kararı ile kişinin vesayet altına alınması

²² Feyzioğlu, s.627.

²³ Özügür, s.723.; Öztan, Kanuni Müşavir, s.301.; Dural/Ögüz/Gümüş, 2016, s.458.; Palamut, s.142.; Karşı görüş için bkz. Aytekin Ataay, Medeni Hukukun Genel Teorisi, 3. Bası, İstanbul-1980, s.289.; Dural, s.72.; Oğuzoğlu, Aile Hukuku, s.366. ; Nevin Eşelioğlu Sezgili, Vasinin Görevleri ve Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi (Basılmamış), Çağ Üniversitesi Özel Hukuk Bölümü, Mersin-2007, s.14.

Yönetim danışmanlığı ve karma danışmanlık açısından durumu farklı değerlendirmek gerekir. Şöyle ki; yönetim danışmanlığının ve karma danışmanlığının söz konusu olduğu hallerde kişi malvarlığının geliri hariç olmak üzere malvarlığı üzerinde tasarruf hakkına sahip değildir. Nitekim malların idaresi yönetim veya karma danışmana ait olacaktır. Bu nedenle malvarlığı üzerinde yapılacak olan hukuki işlemleri yönetim danışmanı veya karma danışman bizzat yapar ve bu alanla sınırlı kalmak üzere temsil yetkisine sahiptir., Koç, s.109.; Öztan, Aile, s.1346.; "...Kendisine kanuni müşavir atanan kişi, medeni hakları kullanma ehliyetine sahiptir. İştirak müşaviri, vasi gibi kanuni temsilci değildir... İdare müşaviri ise, müşaviri olduğu kişinin malvarlığına ilişkin işlemler bakımından onun kanuni temsilcisi durumunda olduğundan... Y. 2. HD., T. 26.4.1994., 11520 E., 5506 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 19.03.2017. Yönetim ve Karma Danışmanlık için bkz. s.63 ve 70.

²⁴ Dural/Ögüz/Gümüş, 2016, s.456.; Oğuzman/Dural, s.522.; Tekinay, s.662, Dn.2. ; Öztan, Kanuni Müşavir, s.301; Öztan, bu konuda, üç danışmanlık türünün de kişinin korunması bakımından atanabileceğini, ancak kişinin korunmasının hiçbir zaman için ilk sırada olmadığını, sadece dolaylı olarak söz konusu olabileceğini ve bu nedenle yasal danışmanın ağırlıklı olarak kişinin ekonomik açıdan yardıma gereksinim duyduğu durumlarda atanacağını ifade etmektedir., Öztan, Aile, s.1343.; "...Dava kısıtlı adayına vasi atanması veya yasal danışman atanması istemine ilişkindir. Savurganlığı, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı, kötü yaşama tarzı veya malvarlığını kötü yönetmesi sebebiyle kendisini veya ailesini darlık veya yoksulluğa düşürme tehlikesine yol açan ve bu yüzden DEVAMLI KORUNMAYA VE BAKIMA MUHTAÇ olan... her ergin kısıtlanır..." Y. 18. HD., T. 20.9.2016., 5874 E., 10431 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 19.03.2017. ; Karşı görüş için bkz. Velidedeoğlu, s.559.; Hatemi/Serozan, s.347.

²⁵ Öztan, Aile, s.1280-1281.; Köprülü/Kaneti, s.332.

²⁶ Oğuzman/ Dural, s.520.

²⁷ Feyzioğlu, s.635.; Dural, s.72.; Akıntürk/Ateş Karaman, s.482.; Öztan, Kanuni Müşavir, s.300.

sadece mevcut olan ehliyetsizliğin tespitinden ibarettir²⁸. Yasal danışman atanmasının ise fiil ehliyetine etkisi doktrinde tartışma konusudur. İleride ayrıntılı olarak değinileceğinden burada kısaca belirtmek gerekirse²⁹; kendisine yasal danışman tayin edilen kimse esasen fiil ehliyetine tam olarak sahip olmakla birlikte sadece kanunda belirtilen hususlarla ilgili olarak ehliyeti sınırlandırılmaktadır³⁰(TMK.m.429).

Velayet hakkına sahip bir kimsenin kısıtlanması, bu kimsenin velayetten doğan görevlerini gereği gibi yerine getirememesine neden olabileceği için, çocuk üzerindeki velayet hakkının kaldırılmasına neden olabilirken³¹, yasal danışman atanması velayet hakkının sona erdirilmesine neden olmaz³².

Bir kimsenin kısıtlanarak kendisine vasi atanmasına yahut kısıtlanan bir kimsenin velayet altında bırakılmasına ilişkin verilen mahkeme kararı, hakkında kısıtlama kararı verilen kimsenin yerleşim yerinde ve nüfusa kayıtlı olduğu yerde ilan edilir³³ (TMK.m.421). Kanun ifadesinden de anlaşılacağı üzere mahkeme tarafından vasi atanmasına ilişkin verilen kararın ilan edilmesi bir zorunluluktur³⁴. Ancak bir kimseye yasal danışman atanmasına ilişkin kararın ilan edilmesi bir zorunluluk olmayıp

²⁸ **M.Kemal Oğuzman/Özer Seliçi/Saibe Oktay-Özdemir**, Kişiler Hukuku (Kişiler), 12. Bası, İstanbul-2013, s.72.; **Dural/Öğüz/Gümüş**, 2016, s.397-398.; “*Tam ehliyetsiz ergin kişi hakkında verilen kısıtlama kararı, var olan ehliyetsizliğe ilişkin bir tespit hükmü iken, tam ehliyetli bir kişiyi ehliyet yönünden sınırlandıran karar, yenilik doğurucu bir karardır.*”, **Dural/Öğüz/Gümüş**, 2016, s.397-398. “*Tam ehliyetsizlerde kısıtlama, vesayet hükümlerine tabi olmayı sağlar.*”, **Oğuzman/Dural**, s.435.

²⁹ Bkz. s. 12.

³⁰ **Velidedeoğlu**, s.555.; **Saymen/Elbir**, s.554.; **Feyzioğlu**, s.636.; **Öztan**, Aile, 1342.; **Hatemi/Serozan**, s.347.; **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, Kişiler, s.75.; **Abdülkadir Arpacı**, Kişiler Hukuku (Gerçek Kişiler), İstanbul-1993, s.39.; **O.Gökhan Antalya/Murat Topuz**, Medeni Hukuk, İstanbul- 2016, s.192.; **Turgut Akıntürk/ Derya Ateş**, Medeni Hukuk, 22. Baskı, İstanbul-2016, s.315.; **Safa Reisoğlu**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 25.Bası, İstanbul-2014, s.57.; **Altan Fahri Gülerci/Ayşe Kılınç**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara-2011, s.97.

³¹ **Dural/Öğüz/Gümüş**, 2016, s.354-355.; **Köprülü/Kaneti**, s.258.; **Öztan**, Aile, s.1101.; **Oğuzman/Dural**, s.315. 741 Sayılı Medeni Kanun m.274’ de açık bir ifade ile kısıtlanan (mahcur olan) velinin velayet hakkının kaldırılabilmesi hükmü altına alınmış idi. Ancak 4721 Sayılı TMK’ da her ne kadar velayetin kaldırılmasına ilişkin sebepler arasında kısıtlılık yer almasa da, TMK.m.348/I,b.1 ‘ e bakıldığında velayet görevinin gereği gibi yerine getirilmediği durumlarda velayetin kaldırılmasına ilişkin sebeplerin sınırlı sayıda olmadığı, *benzeri sebepler* ifadesinden anlaşılmaktadır. Bu nedenle bir kimsenin kısıtlanması bu sebepler arasına girebilecek mahiyettedir.” ... *Dosyada bulunan bilgi ve belgelerden, hem davalı annenin hem de davacı babanın, akıl zayıflığı nedeniyle Türk Medeni Kanununun 405. maddesi uyarınca kısıtlandıkları anlaşılmaktadır. Velayet, kamu düzenine ilişkindir...O halde mahkemece Türk Medeni Kanununun 348/3 maddesi uyarınca davalının küçük üzerindeki velayetinin kaldırılarak çocuğa vasi atanması için Sulh Hukuk Mahkemesine ihbarda bulunulması gerekir...*” Y. 2. HD., T. 6.6.2012., 20559 E., 15187 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 06.10.2017.

³² **Velidedeoğlu**, s.560.; **Elpe**, s.52.; **Öztan**, Aile, s.1101.; **Oğuzoğlu**, Aile Hukuku, s.364.; “*Veliye yasal danışman tayin edilmesi velayet hakkının kaldırılmasını gerektirmez, ancak bir çok halde velinin velayet yönünden yetersiz olduğuna delil olabilir.*”, **Oğuzman/Dural**, s.315.

³³ **Gençcan**, s.468.; **Dural/Öğüz/Gümüş**, 2016, s.411.

³⁴ **Feyzioğlu**, s.653.; “*Üçüncü kişilerin hukukunu korumak bakımından her halde ilan edilmesi yerindedir.*”, **Elpe**, s.52.

vesayet makamının takdirindedir (TMK.m.431/II). Ancak düşüncemize göre, vesayet makamı takdir hakkını ilan etme yönünde kullanılmalıdır³⁵.

Son olarak değinmek gerekir ki, yasal danışmanlık ile vasilik arasındaki bir diğer farklılık ise yerleşim yeri açısındanadır. Nitekim yasal danışmanlık tedbiri altındaki bir kimse sulh hukuk mahkemesinin iznini almadan bağımsız yerleşim yeri edinebilirken, kendisine vasi atanan bir kimse ancak sulh hukuk mahkemesinin uygun görmesi halinde bağımsız bir yerleşim yeri edinebilir³⁶ (TMK.m.412-462/I,b.14). Zira kendisine yasal danışman atanan bir kimse esasen fiil ehliyetine tam olarak sahip olup bu kimsenin, yerleşim yeri değişikliğinden dolayı izin alması gerektiği de kanunda belirtilmemiştir. Anayasa m.23 gereği yerleşme hürriyeti ancak kanunla sınırlandırılabilir olduğundan kendisine yasal danışman atanan kimsenin yerleşim yeri değişikliği nedeniyle izin almaması gerektiği düşüncesindeyiz.

Her ne kadar yerleşimyeri değişikliği bakımından izin alınmaması gerektiği düşüncesinde olsak da istikrarsız bir korumaya sebebiyet verilmemesi bakımından, kendisine yasal danışman atanan kimsenin yerleşim yeri değişikliğini yasal danışman ve vesayet makamına bildirmesi gerektiği kanaatindeyiz. Zira korunması gerekli görülen ve kendisine yasal danışman atanan bir kimsenin bulunduğu yerleşim yerinin bilinmemesi kişinin gereği gibi korunamamasına yol açabilir. Aynı zamanda değiştirilen yerleşim yerinin bildirilmesi halinde, üçüncü kişilerin iyiniyetinin ortadan kaldırılması amacıyla yeni yerleşim yerinde de yasal danışman atanma kararı ilan edilmelidir. Yerleşim yerinin değiştirilmesi halinde yetki yeni yerleşim yerinde bulunan vesayet

³⁵ Bkz. s. 90.

³⁶ **Arpacı**, s.93-94.; **Öztan**, Kanuni Müşavir, s.301.; **Gülşah Vardar Hamacioğlu**, Türk Medeni Kanunu'na Göre Yerleşim Yeri, 1.Baskı, İstanbul-2009, s.97 ve 99. Karşı görüş için bkz. **Gençcan**, s.1090.; “... *Türk Medeni Kanunu'nun 431/1. maddesinde vasinin atanması usulüne ilişkin kuralların kayyum ve yasal danışman atanmasında da uygulanacağı, 411. maddesinde vesayet işlerindeki yetkinin küçüğün veya kısıtlının yerleşim yerindeki vesayet dairelerine ait olup kesin olduğu ve mahkemece re'sen gözetileceği, 412. maddesinde ise vesayet makamının izni olmadıkça vesayet altındaki kişinin yerleşim yerini değiştiremeyeceği, 462/14. maddesinde de kendisine vasi veya yasal danışman atananın yerleşim yerinin değiştirilmesi için vesayet makamından izin alınması gerektiği hükme bağlandığından; kısıtlının yerleşim yerinin değiştirilmesine izin verilmesine ilişkin vesayet makamı tarafından alınmış bir karar bulunmadığı halde, kısıtlının yerleşim yerinin Ula olduğundan bahisle yetkisizlik kararı verilmesi doğru görülmemiştir.*”, Y. 18. HD., T. 14.01.2013, 14285 E., 136 K., **Gençcan**, s.1090.; “...*Dosyanın incelenmesinden, yasal danışman atananın yerleşim yeri değişikliğine izin verilmesine ilişkin vesayet makamı olan 4. Sulh hukuk mahkemesince TMK'nın 412/1. maddesine göre verilmiş bir izin kararı olmadığından...*”, Y. 20. HD., T. 11.05.2017., 6332 E., 4270 K, Kaynak: emsal.yargitay.gov.tr, Erişim Tarihi: 20.08.2017.; “... *4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu m.462/14. maddesinde, kendisine vasi veya yasal danışman atananın yerleşim yerinin değiştirilmesi için vesayet makamından izin alınması gerektiği hükme bağlanmıştır...*” Y. 20. HD., T. 29.03.2016., 2623 E., 3588 K, Kaynak: emsal.yargitay.gov.tr, Erişim Tarihi: 20.08.2017

dairelerine geçeceğinden ilan, yeni yerleşim yerinde bulunan vesayet makamı tarafından yapılmalıdır (TMK.m.412).

1.2.3. Yasal Danışmanlık ile Kayyımlık Arasındaki Farklar

Kayyım belirli bir işin yapılması yahut belirli bir malın idaresi için atanan kimsedir³⁷. Bu anlamda kayyımlık kurumu da yasal danışmanlık gibi vesayet tedbirlerinden biridir³⁸. Ancak daha önce de belirtildiği gibi kayyımlık ile, yasal danışmanlığa nazaran daha hafif bir koruma tedbiri sağlanmaktadır³⁹.

TMK.m.426-427’de belirtildiği üzere temsil kayyımı ve yönetim kayyımı olmak üzere iki çeşit kayyımlık bulunmaktadır. Bununla birlikte yasal danışmanlık, TMK.m.429’da oy danışmanlığı ve yönetim danışmanlığı olmak üzere iki türlü olarak düzenlenmiştir⁴⁰. Yasal danışman veya kayyım atanmasını gerekli kılan sebepler açısından farklılık, oy danışmanı ve temsil kayyımlığı arasında ortaya çıkmaktadır

Kayyımlığın bir türü olan temsil kayyımlığının ve yasal danışmanlığın bir çeşidi olan oy danışmanlığının doğuş sebebi bakımından bir değerlendirme yapmak gerekirse; bir işin, kişinin bizzat kendisinin görmesinin olanaksız olduğu veya işin görülebilmesi için temsil yetkisi verilemediği yahut verilen temsil yetkisinin kullanılmasının olanaklı olmadığı durumlarda temsil kayyımı atanabilmektedir⁴¹. Diğer bir ifadeyle temsil kayyımı, kendisine kayyım atanacak olan kimsenin söz konusu acele işin görülebilmesi amacıyla bizzat harekete geçemediği⁴² durumlarda atanmaktadır⁴³. Ancak oy danışmanı

³⁷ Feyzioğlu, s.627. Özen, s.255.

³⁸ Gümüş, Kayyımlık, s.2. Doktrinde Gümüş kayyımlığı, “Kişilerin sınırlı ve özel durumdaki yardım ihtiyacını sağlamaya yönelik bir vesayeti önlem olarak ‘kayyımlık’, birbirinden çok farklı engel durumların bir sonucu ve çok farklı temsil ve koruma ihtiyacını karşılayan bir müessese olarak, gerçekte parçalanmış görünümlü ve çok şekilli bir kurumdur.” olarak tanımlamıştır., Gümüş, Kayyımlık, s.2.

³⁹ Bkz. s.6.

⁴⁰ Karma danışman için bkz. s.70.

⁴¹ Özüğür, s.714.

⁴² Gümüş, Kayyımlık, s.13.; Özmen, s.356.

⁴³ Yönetim kayyımı açısından ise; yönetimi kimseye ait olmayan mallar açısından gerekli önlemler alınarak ve özellikle Türk Medeni Kanunu’nun 427. maddesinde belirtilen sebeplerin varlığı halinde bir yönetim kayyımı atanabilecektir. Yönetim kayyımı atanabilmesi için öncelikle kişinin mallarının yönetimden yoksun olması şart iken yönetim danışmanı için ise TMK.m.429/I de belirtilen koşullara ek olarak kişinin mallarını gerektiği gibi idare edebilecek durumda olmaması gereklidir., Öztan, Kanuni Müşavir , s.302.; Belirtmek gerekir ki, *Yönetimden yoksunluk, mal varlığını yönetecek kimsenin bulunmamasını kapsadığı gibi, malın kötü yönetilmesi halini de kapsamaktadır.*., Gümüş, Kayyımlık, s.63.; Dolayısıyla yönetim danışmanlığı ile yönetim kayyımlığı arasında bu anlamda bir farklılık bulunmamaktadır. Yönetim danışmanlığı ile yönetim kayyımlığı arasındaki fark, bu önlemlerin tesis edildiği kişinin fiil ehliyeti bakımından ortaya çıkmaktadır. Nitekim bir kimseye kayyım tayini o kimsenin ehliyeti üzerinde bir etkide bulunmadığından, kendisine yönetim kayyımı atanan kimse bizzat kendi işlemleriyle kayyımın görevine etkide bulunarak kayyımın başarısız olmasına neden olabileceken,

ise kısıtlanması için yeterli bir sebebin bulunmadığı, ancak korunması gerekli görülen ergin kişiler için atanmaktadır. (TMK.m.429/I).

Diğer bir farklılık ise söz konusu tedbirlere tabi olabilecek kişiler açısından dır. Bu anlamda sadece ergin kişilere yasal danışman atanabilirken, kayyımlık için böyle bir sınırlama söz konusu değildir. Aynı şekilde yasal danışmanlık sadece gerçek kişiler için söz konusu olabilirken; kayyımlık hem gerçek hem de tüzel kişiler bakımından söz konusu olabilmektedir⁴⁴ (TMKm.427/I/b.4).

Yasal danışmanlık ile kayyımlık, görev ve yetki bakımından da birbirinden farklılık göstermektedir⁴⁵. Nitekim öncelikle oy danışmanı ile temsil kayyımlığı açısından bakıldığında; hangi işlemler için oy danışmanının oyu gerektiği kanunda sınırlı olarak sayılmıştır (TMK.m.429). Ancak temsil kayyımı, belirli işlemlerde kendisine kayyım atanan kişiyi temsil etmek ve bununla birlikte söz konusu işleri onun adına ve hesabına yapmak için atanır⁴⁶. Ancak oy danışmanının bu anlamda kişiyi temsil yetkisi bulunmamaktadır⁴⁷.

Gerek yasal danışmanlıkta gerekse de kayyımlıkta tedbir altına alınan kişinin şahsına özen gösterme yükümlülüğü, birbirinden farklılık göstermektedir. Kayyımın, sadece bir malın yönetimi veya belirli bir işin görülmesi için atanması nedeniyle, kendisine kayyım tayin edilen kimsenin kişisel bakım ve gözetimi ile ilgili bir yükümlülüğü bulunmamaktadır⁴⁸. Ancak yasal danışman açısından yukarıda belirtildiği gibi sürekli nitelikte olmayan kişisel bakım ve korumaya ihtiyaç duyulan durumlarda yasal danışman atanması mümkündür⁴⁹.

kendisine yönetim danışmanı atanan kimsenin bu anlamda bir etkisi bulunamayacaktır., **Gümüş**, Kayyımlık, s.94. Zira kendisine yönetim danışmanı atanan kimsenin malvarlığını yönetmek yetkisi gelinde tasarruf hakkı saklı kalmak üzere kaldırılmaktadır (TMK.m.429/II).

⁴⁴ **Öztan**, Aile, s.1326.; **Feyzioğlu**, s.635.; **Elpe**, s.50-51.

⁴⁵ **Öztan**, Kanuni Müşavir, s.302.

⁴⁶ **Tekinay**, s.660.

⁴⁷ **Dural/Öğüz**, s.67.; **Öztan**, Aile, s.1343.; Yönetim danışmanı ve yönetim kayyımı ise malvarlığı üzerindeki yönetim yetkisinin getirdiği ölçüde yasal temsilcilik sıfatını haizlerdir., **Öztan**, Aile, s.1334 ve 1346.

⁴⁸ **Öztan**, Aile, s.1325.; **Gençcan**, s.160.; **Ekrem Yıldız / Serhan Gürsoy**, Türk Vesayet Hukuku Yargılama Usul ve Esasları, İstanbul-2010, s.459-460.; **Gümüş** bu konuda doktrinden farklı olarak durumun temsil kayyımlığı ve yönetim kayyımlığı bakımından farklı şekillerde incelemek gerektiğini savunmuştur. Bu anlamda TMKm.426 ‘ da yer alan “işlem” ibaresinin sadece malvarlığına ilişkin bir korumayı ifade etmediği, aynı zamanda kişisel korumayı da barındırdığını ve sadece kişisel koruma sağlamak amacıyla da temsil kayyımı atanabileceği görüşündedir. Yönetim kayyımlığı açısından ise temsil kayyımlığına nazaran daha az ihtimal dahilinde olmak üzere kişisel korumanın burada da mümkün olduğu ancak bunun ikincil bir amaç olabileceğini savunmaktadır., **Gümüş**, Kayyımlık, s.17 ve 69.

⁴⁹ Bkz.s.7.

Değnilmesi gerekli olan diğler bir farklılık, kayyımlık ve yasal danışmanlık tedbirlerinin kişinin fiil ehliyeti üzerindeki etkisi bakımındandır. Kayyımın, tayin olunan kişinin fiil ehliyeti üzerinde bir etkisi bulunmamaktadır⁵⁰(TMK.m.458). Bununla birlikte doktrinde yasal danışman atanmasının atandığı kişinin fiil ehliyeti üzerindeki etkisi tartışmalıdır. Bazı yazarlar bugünkü yasal danışmanlık kurumunun, yürürlükten kalkan 743 Sayılı Türk Kanuni Medenisi'nin⁵¹ 379. maddesinde mahdut ehliyet başlığı altında düzenlenmiş olduğunu ve yeni medeni kanunda mahdut ehliyet ifadesi yerine yasal danışmanlık başlığı kullanılması sebebiyle bir kimseye yasal danışman atanmasının fiil ehliyetini sınırlamadığını belirterek buradaki amacın, kişiyi sınırlı ehliyetsiz konumuna getirmeden kendi çıkarı gereği bazı işlemleri yapmasının ve bazı mallar üzerinde tasarrufta bulunmasının engellenmesi olduğunu ve bu nedenle yasal danışmanlığın sadece yardım amaçlı bir kurum olduğunu ileri sürmüşlerdir⁵². Öte yandan Kılıçoğlu, kendisine oy danışmanı atanmış olan kimsenin fiil ehliyetine tam olarak sahip olduğunu, bu nedenle esasen fiil ehliyetine tam olarak sahip olan kimsenin TMK.m.429'da sayılan dokuz işlem için oy danışmanının görüşünü almasının zorunlu olmasının kendisinin sınırlı ehliyetli olarak değerlendirilmesi için yeterli olmadığını ileri sürmektedir⁵³. Son olarak çoğunluğu oluşturan yazarlara göre, bir kimseye yasal danışman atanması o kimsenin fiil ehliyetini kanunda belirtilen işlemler açısından sınırlandırmaktadır. Diğler bir ifadeyle kendisine yasal danışman atanan kimse esasen fiil ehliyetine tam olarak sahip olmakla birlikte sadece kanunda belirtilen işlemlerle ilgili olarak sınırlı ehliyetlidir ve dolayısıyla yasal danışmanın görüşünü almak zorundadır⁵⁴. Bu işlemler dışında yapacağı işlemler için fiil ehliyetine tam olarak sahiptir ve yasal danışmanının görüşünü alması gerekli değildir.

Doktrindeki bu son görüşe bizde katılmaktayız. Öncelikle 743 Sayılı Türk Kanuni Medenisi zamanında mahdut ehliyet başlığı altında düzenlenmiş olan kanuni müşavirliğin, 4721 Sayılı TMK'da yasal danışmanlık adı altında düzenlenmesi

⁵⁰ Egger, s.643.; Özmen, s.255.;Feyzioğlu, s.636.; Öztan, Kanuni Müşavir, s.302. "...Kayyım atanmasında fiil ehliyeti sınırlanmadığı halde, yasal danışmanlıkta fiil ehliyeti sınırlanmaktadır..." Y. 18. HD., T. 18.4.2013., 3665 E., 6764 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 06.10.2017.

⁵¹ 743 Sayılı Türk Kanuni Medenisi, Kabul Tarihi: 17.2.1923, Yayın Tarihi: 4.4.1926

⁵² Dural/Öğüz, s.66.

⁵³ Ahmet Kılıçoğlu, Medeni Hukuk, Ankara-2016, s.279.

⁵⁴ Kenan Tunçomağ, Borçlar Hukuku Dersleri Genel Hükümler, C.1, 2.Baskı, İstanbul-1965, s.101.; Tekinay, s.666.; Oğuzoğlu, Aile Hukuku,s.365.; Yıldız/Gürsoy, s.128.; Zeytin/Ergün, s.226.; Gençcan, s.963.; Palamut, s.141.; Oğuzman/Dural, s.523.; Aydın Zevkliler/Şeref Ertaş/Ayşe Havutçu/Damla Gürpınar, Yeni Medeni Kanuna Göre Medeni Hukuk(Temel Bilgiler), 9. Bası, Ankara-2015, s.365.; Mehmet Ayan/Nurşen Ayan, Kişiler Hukuku, 8.Baskı, Ankara-2016, s.64.

maddenin içeriği itibarı ile bir farklılık meydana getirmemektedir. 743 sayılı kanun zamanında kullanılan ifadeler sadeleştirilerek 4721 sayılı kanunda aynı şekilde kaleme alınmıştır. Bununla birlikte kanunun lafzı dikkate alındığında TMK. m.429/I’de “...*fiil ehliyetinin sınırlanması gerekli görülen...*” ifadesine yer verilmektedir. Dolayısıyla kanun metninde açık bir ifade ile ehliyet sınırlamasından bahsedilmiştir. Aynı zamanda asıl olan ehliyetliliğin olmasından yola çıkılacak olunursa da, kendisine yasal danışman atanmış olan kimse, kendisine vasi atanmış kimse gibi bir ehliyet sınırlandırılmasına uğramamaktadır⁵⁵. Nitekim her ne kadar belirli konularda fiil ehliyetinin sınırlandığı söylenebilirse de esas olan fiil ehliyetinin varlığıdır. Diğer bir ifade ile kendisine yasal danışman atanmış olan kimse için sadece kanunda belirtilen işlemler açısından bir ehliyet sınırlandırması söz konusu olmakta, bunun dışındaki işlemler açısından fiil ehliyetine bir sınırlandırılma getirilmemekte ve kendisine yasal danışman atanan kimse dilediği işlemi yapabilmektedir. Dolayısıyla kendisine yasal danışman atanmış olan kimse esasen fiil ehliyetine tam olarak sahip durumdadır. Bu nedenle de ehliyetliliğin asıl, ehliyetsizliğin ise istisna olduğuna ilişkin kurala bir aykırılık söz konusu olmamaktadır. Aynı zamanda TMK.m.458’de bir kimseye kayyım tayininin o kimsenin fiil ehliyeti üzerinde bir etkisinin olmadığını ancak yasal danışmanlığa ilişkin hükümlerin saklı olduğunun belirtilmesi de aslında bir kimseye yasal danışman tayin edilmesinin fiil ehliyeti üzerinde etkisinin olduğunun bir başka göstergesidir.

1.2.4. Yasal Danışmanlık ve Velayet Arasındaki Farklar

Velayet, ergin olmayan kimselerin ve istisnai bazı durumlarda ergin kısıtlı çocukların⁵⁶ kişi varlığının ve malvarlığının korunması ve temsili bakımından, ana-babanın sahip olduğu hak ve yükümlülüklerin tamamını ifade etmektedir⁵⁷. Velayet hakkı, çocuk ile ana baba arasında soybağının⁵⁸ bulunması neticesinde ortaya çıkmaktadır⁵⁹. Bu bağlamda velayet hakkı, kanun gereği yahut mahkeme kararı ile söz

⁵⁵ Kendisine vasi atanmış olan kimse için esas olan ehliyetsizlik, istisna ehliyetliliğidir., **Dural**, s.72.

⁵⁶ Ergin kısıtlı çocuklardan anlaşılması gereken; henüz ergin olmadan önce kısıtlama sebeplerinden biri nedeni ile hakkında kısıtlama kararı verilen çocuktur. Verilen kısıtlama kararı, çocuk ergin olduktan sonra hüküm ifade edecektir ve kural olarak bu kimseler vesayet altına alınmayıp velayet altında bırakılacaklardır (TMK.m.419)

⁵⁷ **Zevkililer/Ertas/ Havutçu/ Gürpınar**, s.327.; **Dural/ Ögüz/Gümüş**, 2016, s.341-342.; **Ali Naim İnan**, Türk Medeni Hukuku, 3.Baskı, Ankara-2014, s.277.; **Öztan**, s.1074-1075 .; **Hüseyin Hatemi/Burcu Kalkan Oğuztürk**, Aile Hukuku (Aile), 5.Bası, İstanbul-2016, s.179.; **Hatemi/Serozan**, s.341.; **Sevgi Usta**, Velayet Hukuku, 1.Baskı, İstanbul-2016, s.23-24.

⁵⁸ Kan bağına dayanan soybağının kurulması ile evlat edinme yolu ile soybağının kurulması açısından bir farklılık bulunmamaktadır., **Öztan**, Aile, s.1084.

⁵⁹ **Serap Helvacı/ Fulya Erlüle**, Medeni Hukuk, 4. Bası, İstanbul-2016, s.212.; **Usta**, s.103.

konusu olabilmektedir⁶⁰. Ancak yasal danışmanlık ise her halûkarda mahkeme kararı ile meydana gelmektedir⁶¹. Bununla birlikte ergin olmayan veya istisnai olarak ergin olan kimseler hakkında velayet söz konusu olabilirken; yasal danışman sadece ergin olan kimseler bakımından söz konusu olmaktadır (TMK.m.429).

Velayet hakkına kural olarak ana ve baba birlikte sahiptirler⁶² (TMK.m.335). Ancak TMK.m.431’de açık bir ifade ile vasinin atanması usulüne ilişkin kuralların yasal danışman atanması durumunda da uygulama alanı bulacağı hüküm altına alındığından, kişinin yakın hısımlarından⁶³ birisinin atanmasına haklı bir engel bulunmadıkça ve diğer koşullar da sağlandıktan sonra kişinin ana veya babası veyahut her ikisinin birlikte yasal danışman olarak atanmasına bir engel bulunmadığını düşünmekteyiz (TMK.m.414). Aynı şekilde, TMK.m.431’in atfı gereği, danışmanlık altına alınacak kişinin isteği doğrultusunda ve haklı engel bir durum bulunmaması halinde, kişinin, ana ve/veya babasının yasal danışman olarak atanması mümkündür⁶⁴ (TMK.m.415).

Doğaldır ki velayet hakkına sahip olan ana-babanın, kişi üzerindeki görev ve yetkileri yasal danışmana nazaran daha geniştir. Zira ana-baba, kişinin yasal temsilcisidir⁶⁵ (TMK.m.342). Yasal danışmanın ise temsil yetkisi kural olarak bulunmamaktadır⁶⁶. Bununla birlikte velayet kavramı, çocuğun kişisel bakım ve gözetimi ile birlikte ekonomik menfaatlerini de içerir⁶⁷. Bu nedenle ana-baba velayet haklarını kullanırken bu hususları gözetme yükümlülüğü altındadır. Ancak yasal danışman, kural olarak atandığı kişinin ekonomik menfaatlerini gözetmekte, ancak istisnai olarak (sürekli nitelikte olmayan bakım ve gözetimin gerektirdiği durumlarda) kişisel bakım ve gözetim yükümlülüğü altına girmektedir⁶⁸.

⁶⁰ Öztan, Aile, s.1083.

⁶¹ Mehmet Ayan, Kanuni Müşavir Atanan Kişinin Fiil Ehliyeti, Yasa Hukuk Dergisi, C. 8, S.1, Ankara-1985, 421-436, s.425.

⁶² Özüğür, s.577.; Tekinay, s.497.; Akıntürk/ Ateş Karaman, s.406-407. ; Gülay Öztürk, Vesayet Kurumunda Velayet Hükümlerinin Uygulanması, Terazî Hukuk Dergisi, S.12, Ankara- 2007, 17-24, s.19.

⁶³ Gençcan, s.1014.; “Yakın hısımlar, kişinin kan hısımlı olabileceği gibi kayın hısımlı da olabilir.”, Gençcan, s.1014.

⁶⁴ Kanun ifadesi dikkate alındığında; kanun koyucu burada hakime bir takdir yetkisi bırakmamaktadır. Haklı bir engelin bulunmaması ve tedbir altına alınacak kişinin isteği halinde, ana veya babanın yahut her ikisinin birlikte yasal danışman olarak atanması gerekir.

⁶⁵ Kılıçoğlu, Aile, s.633.; Hatemi/ Kalkan Oğuztürk, Aile, s.192.; Tekinay, s.503.; Ataay, s.293.; Bilal Köseoğlu/ Köksal Kocaaga, Aile Hukuku ve Uygulaması, 2.Baskı, Bursa-2011, s.435.

⁶⁶ Bkz. s.7.

⁶⁷ Öztan, Aile, s.1075.; Tekinay, s.499.; H.Cahit Oğuzoğlu, Şahsın Hukuku, 5. Basım, Ankara-1963, s.240.; Öztürk, s.19.

⁶⁸ Bkz. s.7.

Velayet hakkına sahip olan ana-baba, bu haklarını geniş takdir yetkisi çerçevesi içerisinde kullanırlar ve bu nedenle, vesayet makamlarına karşı sorumlulukları kural olarak bulunmamaktadır⁶⁹. Ancak yasal danışmanın görevini yerine getirirken vesayet dairelerine karşı sorumluluğu bulunmaktadır⁷⁰.

TMK.m.343’de velayet altındaki çocuğun fiil ehliyetinin vesayet altındaki kimsenin fiil ehliyeti ile özdeş olduğu, hüküm altına alınmıştır⁷¹. Bu nedenle, velayet altında bulunan kimsenin fiil ehliyeti, ayırt etme gücünün bulunup bulunmamasına göre farklılık gösterir. Nitekim, ayırt etme gücüne sahip olmasına rağmen velayet altında bulunan bir kişi sınırlı ehliyetsiz olarak değerlendirilirken⁷², ayırt etme gücü bulunmayan velayet altındaki kişi tam ehliyetsiz olarak kabul edilmektedir⁷³. Buna karşılık, fiil ehliyeti tam olan bir kimseye yasal danışman atanması halinde bu kimse, sınırlı ehliyetli konumuna gelmektedir⁷⁴.

Velayet ve yasal danışmanlığı, süre açısından bir ayrıma tutmak gerekir. Keza yasal danışmanlığın görev süresi bakımından kanunda açık bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak doktrinde ittifakla vasiinin görev süresini düzenleyen TMK’nın 456. maddesinin yasal danışman içinde kıyasen uygulanabileceği dolayısı ile yasal danışmanın iki yıllık bir süre için tayin edilebileceği kabul edilmektedir⁷⁵. Ancak velayet açısından ise herhangi bir süre öngörülmemiştir. Zira velayet kişinin ergin olması ile yahut velayetin kaldırılmasını gerektiren sebeplerin ortaya çıkması ile sona erer⁷⁶. Ancak bu durumlar velayetin sona ermesi ile ilgili olduğundan, kanun koyucu tarafından belirlenen görev süresi ile karıştırılmamalıdır. Ayrıca belirtmek gerekir ki, velayet bakımından bir süre öngörülmüş olsa idi bu durum söz konusu kurumun mahiyeti ile bağdaşmazdı.

⁶⁹ **Hatemi/Serozan**, s.345.; **Öztan**, Aile, s.1081.; Hemen belirtmek gerekir ki bir takım şartların gerçekleşmesi halinde, ana babanın velayet hakkı TMK.m.348 vd hükümlerine göre mahkeme kararı ile kaldırılabilir. Nitekim vesayet makamlarına karşı sorumlu olmama durumu, ana babanın mutlak bir sorumsuzluğunun bulunduğu anlamına gelmemelidir. “ *Anne ve baba çocuğu temsil ederken onun yararlarına uygun hareket etmek ve ona zararı olacak eylemlerden kaçınmak zorundadırlar.*”, **Öztürk**, s.19.

⁷⁰ **Gençcan**, s.1122.; **Feyzioğlu**, s.670.

⁷¹ **İnan**, s.279.; **Kılıçoğlu**, Aile, s.638.

⁷² **Dural**, s.90; **Akıntürk/Ateş Karaman**, s.418.; **Usta**, s.343.

⁷³ **Akıntürk/Ateş Karaman**, s.418.; **Dural/Öğüz**, s.69.; **Usta**, s.343.

⁷⁴ **Öztan**, Aile, s.1352.; **Zevkliler**, s.102.; **Özuğur**, s.841.

⁷⁵ **Akıntürk/Ateş Karaman**, s.504; **Yıldız/Gürsoy**, s.489.; **Öztan**, Aile, s.1349.; **Gençcan**, s.1081.; Yasal danışmanlığın görev süresi ile ilgili olarak bkz. s.98.

⁷⁶ **Usta**, s.24.

1.3. Yasal Danışmanlık Türleri

TMK'nın 429. maddesinde oy danışmanlığı ve yönetim danışmanlığı olmak üzere iki tür danışmanlık hüküm altına alınmıştır⁷⁷. Kanunda yer almamakla birlikte bazı durumlarda, hem oy danışmanlığını hem de yönetim danışmanlığını kapsayacak şekilde, kişiye karma danışman atanabileceği doktrinde ve Yargıtay içtihatlarında kabul edilmektedir⁷⁸.

1.3.1. Oy Danışmanı⁷⁹

TMK. m.429/I'de belirtilen danışmanlık türü oy danışmanlığıdır. Hükme göre oy danışmanı, kısıtlanması için yeterli sebep bulunmamakla birlikte menfaati gereği korunması gerekli görülen ergin kimselere, yine aynı madde de belirtilen işlemleri gerçekleştirebilmesi için görüş bildiren yasal danışmandır. Söz konusu hükümde, dokuz bent halinde sayılan işlemler ile ilgili olarak oy danışmanın görüşünün⁸⁰ alınması gerekir⁸¹. Aynı zamanda söz konusu madde de yazı olan işlemler tahdidi olup, genişletilmeleri mümkün değildir.⁸² Bununla birlikte oy danışmanın TMK.m.429/I'de belirtilen bir işleme yönelik bildirmiş olduğu görüş, diğer işlemler için geçerli olmayacağından, maddede belirtilen her işlem için ayrı ayrı görüş alınmalıdır⁸³.

⁷⁷ Feyzioğlu, s.646.; İmre, s.419.; Tekinay, s.662.

⁷⁸ Velidedeoğlu, s.556.; Öztan, Kanuni Müşavir, s.309.; Helvacı/Erlüle, s.71.; Dural/ Ögüz/ Gümüş, 2016, s.457.; Akıntürk/Ateş Karaman, s.501.; Gençcan, s.969.; İnan, s.298. "...Bir kimseye gerekiyorsa hem oyuna başvurulmak ve hem de yönetime katılmak üzere her iki danışmanlığın yetkilerini kullanabilmek üzere danışman atanabilir..." Y. 2. HD., T.23.3.1994., 2054 E., 2859 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 06.10.2017.; "... Vesayet makamı tarafından 1928 doğumlu M.T'ye Türk Medeni Kanunu'nun m.429/1-2 hükmü uyarınca hem oy danışmanı hem de yönetim danışmanı olarak H.G. atanmıştır. O halde vesayet makamı tarafından 'karma danışman' atandığı anlaşılmaktadır. Yasal danışman terimi 'üst kavram' olmakla uygulamada duraksama yaratacak nitelik taşımaktadır. Duraksamanın önlenmesi yasal danışman atanmasında; oy danışmanı, yönetim danışmanı, karma danışman terimlerinin kullanılması ile ortadan kaldırılabilir..." Y. 2. HD., T. 06.11.2008., 13877 E., 14698 K (Karşı oy yazısından)., Özüğür, s.1054-1055.

⁷⁹ Doktrinde oy danışmanı yerine, katılım danışmanı, oy müşaviri, reye iştirak müşaviri terimleri de kullanılmaktadır., Gençcan, s.965.; " Kanunda ayrıca oy danışmanı ifadesi yer almamaktadır. Ancak Yargıtay kararlarında oy danışmanı terimine yer vermektedir." , Gençcan, s.966.

⁸⁰ "Her ne kadar burada görüş denmekte ise de amacın, olumlu veya olumsuz dediği bir görüşü kanunda belirtildiği için aldıktan sonra yine dilediğini yapabilme anlamında ele alınmaması gerekir", Hüseyin Hatemi/Burcu Kalkan Oğuztürk, Kişiler Hukuku, 5. Bası, İstanbul-2014, s.40.

⁸¹ Dural/Ögüz/Gümüş, 2016, s.457.; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, Kişiler, s.102.

⁸² Saymen/Elbir, s.556.; Dural/Ögüz/Gümüş, 2016, s.458.; Akıntürk/Ateş Karaman, s.502.; Gençcan s.982.; Dural/Ögüz, s.67.; M.Kemal Oğuzman/ Özer Seliçi, Kişiler Hukuku Dersleri, İstanbul-1979, s.47

⁸³ Öztan, Kanuni Müşavir, s.310.; " Oy danışmanının hiçbir sınırlama yapmadan kendisine oy danışmanı atanan kimsenin gerçekleşen yahut ileride gerçekleştireceği her türlü hukuki işlemler açısından rıza göstermesi geçerli değildir" .,Gençcan, s.987.

Kanunda sadece oy danışmanın görüşünün alınması gerektiği açıklanmış ancak bu görüşün hukuki işlemin yapılmasından önce mi, işlemin yapılması sırasında mı yoksa işlem tamamlandıktan sonramı alınması gerektiği belirtilmemiştir⁸⁴. Oy danışmanı, görüşünü işlemden önce izin şeklinde, işlemden sonra icazet(onama) olarak veya işlem sırasında işleme katılma şeklinde açıklayabilir⁸⁵. Aynı zamanda yasal danışman görüşünü herhangi bir şekle⁸⁶ tabi olmadan açık veya örtülü olarak açıklayabilir⁸⁷.

Kendisine oy danışmanı atanan kişi maddede sayılan işlemleri bizzat gerçekleştirmelidir. Ancak işlemin geçerli olması oy danışmanın iznine/icazetine bağlıdır⁸⁸. Söz konusu izin/icazet, işlemin geçerlilik şartlarından birini oluşturmaktadır⁸⁹. Bu nedenle oy danışmanın izni/icazeti alınmadan yapılan işlemin geçerliliği askıda olacaktır⁹⁰.

Oy danışmanı atandığı kişi adına hukuki işlemlerde bulunamaz, zira oy danışmanı atandığı kişinin temsilcisi değildir⁹¹. Diğer bir ifade ile kendisine oy

⁸⁴ **Öztan**, Kanuni Müşavir, s.311.

⁸⁵ **Saymen/Elbir**, s.558.; **Gençcan**,s.986.; **Dural/Öğüz**,s.67.; **Özmen**,s.350.;**Arpacı**,s.37.; **Öztan**, Aile, s.1343.; Doktrinde aksi görüş olarak, yasal danışmanın işleme ilişkin olarak oyunu, işlemden önce onay şeklinde veya işlemden sonra icazet şeklinde verilebileceği ancak yasal danışmanın işleme katılamayacağı savunulmaktadır., **Zevkliler/Ertaş/Havutçu/Gürpınar**,s.365.; **Akıntürk/Ateş Karaman**, s.502.; **Pulaşlı/Korkut**, s.191,dn.273; **Koç**, s.107.; **Ayan/ Ayan**, s.65.; "...Oy danışmanlığında kişi tüm medeni haklarını kullanma yeteneğine (ehliyet) sahiptir. Yaptığı işlemin hukuken geçerliliği için, danışmanın olurluğu almış olması veya danışmanın yapılan işleme sonradan olur vermesini gerektirir. Danışman işlemin yapılmasına katılamaz, kendisine danışman atanan kimse yerine geçerek veya onu temsilen bir işlem yapamaz..." Y. 2. HD., T. 23.3.1994., 2054 E., 2859 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 06.10.2017.; Katılma yolu ile görüş açıklama, yasal danışmanın, danışmanlığı altındaki kimsenin gerçekleştireceği işlemde onunla birlikte işleme taraf olma olarak değil, işlemin yapılması sırasında danışmanlığı altındaki kimsenin yanında hazır bulunması olarak anlaşılmalıdır. Nitekim katılma yolu ile görüş açıklama iznin bir türü olarak düşünülebilir. Zira yasal danışmanın işlemin yapılması sırasında danışmanlığı altındaki kimsenin yanında hazır bulunmasının esasen işlemin yapılmasından önce verilen izin olarak değerlendirilmesi mümkündür. Aynı yönde görüş için bkz. **Oğuzoğlu**, Aile Hukuku, s.366.

⁸⁶ Doktrinde bu konuda bir görüş "gerçekleştirilmek istenen işlemlerin şekil şartına bağlı olması halinde, yasal danışman tarafından verilecek olan görüşünde yazılı olması gerektiğini savunmaktadır. Diğer görüş ise, yasal danışmanın görüşünün bildirilmesinde herhangi bir şekil şartına bağlı olmadığını savunmaktadır.", **Öztan**, Kanuni Müşavir, s.311-312.; Yasal danışmanın görüşünü yazılı bir biçimde vermesi, söz konusu işlemin karşı tarafı açısından da bir hukuki güvenlik teşkil edeceğini düşünüyoruz.; "Kendisine oy danışmanı atanan kimsenin tek başına dava açabilmesi için, oy danışmanının yazılı iznini almış olması zorunluluktur", **Koç**, s.109.

⁸⁷ **Öztan**, Aile, s.1344.; **Gönensay**, s.217.; **Zevkliler/Ertaş/Havutçu/Gürpınar**, s.365.; **Gençcan**, s.987.

⁸⁸ **Öztan**, Kanuni Müşavir, s.310.; **Dural/Öğüz**, s.67.

⁸⁹ **Oğuzman/Seliçi**, s.47.; **Öztan**, Kanuni Müşavir, s.310.

⁹⁰ **Akıntürk/Ateş Karaman**, s.502; **Ayan/ Ayan**, s.65.; **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, Kişiler, s.102.; **Zeytin/Ergün**, s.226.; **Pulaşlı/Korkut**, s.192. Ayrıca bkz. s.61.

⁹¹ **Özmen**, s.350.; **Köprülü/Kaneti**, s.333.; **Gençcan**, s.989.; **Akıntürk/Ateş Karaman**, s.502.; **Dural/Öğüz/Gümüş**, 2016, s.458.

danışmanı atanan kişi, hukuki işlemlerini kendi başına gerçekleştirecek⁹² ancak yapmak istediği hukuki işlem TMK.m.429/I'de belirtilen işlemlerden biri ise oy danışmanın görüşünü almak mecburiyeti altında olacaktır. Bu nedenle, kanunda belirtilen bu işlemlerin, kendisine oy danışmanı atanan kimse tarafından bir takım sebepler dolayısıyla yapılamaması halinde, oy danışmanının da bu işlemleri yapma yetkisi olmayacaktır⁹³. Bu nedenle, TMK.m.429/I'de belirtilen işlemlerden bir veya bir kaçının yapılabilmesi için kişiye kayyım tayini yoluna gidilebilir⁹⁴. Nitekim kayyım, belirli bir işin yapılması amacı ile atanabilmektedir⁹⁵. Ancak bu gibi durumlarda, kayyım atanması yerine alternatif çözüm olarak, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin, oy danışmanına bu işlemleri gerçekleştirebilmesi amacı ile temsil yetkisi⁹⁶ vermesi düşünülebilir. Nitekim kendisine oy danışmanı atanan kimsenin danışmanına temsil yetkisi veremeyeceğine ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır⁹⁷. Bununla birlikte, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin bu işlemleri gerçekleştirmek istemesi ve oy danışmanının da olumlu görüşünü alması halinde, bu işlemi kendi başına gerçekleştirebilecektir. Bu nedenle, oy danışmanının verdiği izin neticesinde, danışmanlığı altındaki kişi bu işlemi tek başına gerçekleştirebilirken, kendisine temsil yetkisi verilen oy danışmanının, işlemi gerçekleştirebilmesini olanaklı kılmak, kayyımlık tayinine nazaran daha uygun olacaktır. Aynı zamanda, kişiye söz konusu işlemleri gerçekleştirebilmesi için kayyım atanması bir süreç gerektirmektedir. Bu nedenle, bir an önce yapılması gereken işler bakımından da kayyım tayinine gitmek pratikte uygun bir çözüm yolu olarak görülmemelidir.

Kendisine oy danışmanı atanan kimsenin maddede sayılan işlemleri yapması için oy danışmanı dışında bir kimseye temsil yetkisi vermesi, oy danışmanının olumlu görüşüne bağlı olmalıdır. Aksi halde bir kimseye oy danışmanı atanması bir anlam ifade

⁹² **Öztan**, Kanuni Müşavir, s.310.; **Zevkliler/Ertas/Havutçu/Gürpınar**, s.364.; Bu durumun, kendisine yasal danışman atanan kimsenin fiil ehliyetine tam olarak sahip olmasının doğal bir sonucu olduğunu düşünüyoruz.

⁹³ Kendisine yasal danışman atanan kimsenin başka bir yerde bulunması, hastalığı veya işin ivediliği gibi benzeri durumlar örnek olarak gösterilebilecektir.

⁹⁴ **Öztan**, Kanuni Müşavir, s.310.

⁹⁵ Bkz.s.10.

⁹⁶ “Temsil yetkisi; temsil olunacak kimsenin tek taraflı olarak, karşı tarafa ulaşması gerekli irade beyanı ile kullanılır. Bununla birlikte temsil yetkisinin hüküm ifade etmesi için karşı tarafın kabul iradesi gerekli değildir”, **M.Kemal Oğuzman/Turgut Öz**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 1, 12. Bası, İstanbul-2014, s.227.; **Fikret Eren**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler (Borçlar Genel), 20. Bası, Ankara-2016, s.451.; **Pierre Tercier/ Pascal Pichonnaz/ Murat Develioğlu**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 1.Baskı, İstanbul-2016, s.130.; **Cem Akbıyık**, Temsil Yetkisi ve Temel İlişki, İÜHFİM, C. 55, S.4, İstanbul-1997, 217-232, s.218.

⁹⁷ **Ayan**, s.431, dn.34.

etmeyecektir. Zira kendisinin oy danışmanının görüşünü alarak yapması gereken işlemleri, oy danışmanının görüşünü almaktan kaçınarak yine kendi adına bir üçüncü kişiye yaptırması oy danışmanının varlık sebebini anlamsız kılacaktır. Diğer bir ifadeyle, kendisine oy danışmanı atanan kimse, bir üçüncü kişiye vereceği temsil yetkisi ile oy danışmanının görüşünü alma zorunluluğunu ortadan kaldıracaktır.

Kendisine oy danışmanı atanan kimsenin, henüz yasal danışman atanmadan önce vekilinin bulunması durumunda vekil, kendisine oy danışmanı atanan kimse adına yapacağı işlemin TMK.m.429/I'de belirtilen işlemlerden olması halinde oy danışmanının olumlu görüşünü almak zorundadır⁹⁸.

Oy danışmanı yasal temsilci olmadığından, tek başına hukuksal işlemlerde bulunamayacak ve dolayısıyla oy danışmanının dokuz bent halinde sayılan işlemler açısından vesayet dairelerinden izin alması gerekli olmayacaktır⁹⁹ (TMK.m.462-463). Zira bu işlemleri kural olarak tek başına gerçekleştirebilme imkanına sahip değildir. Ancak kendisine oy danışmanı atanan kimsenin, oy danışmanına temsil yetkisi vermesi halinde durum ne olacaktır? Kendisine temsil yetkisi verilmesi neticesinde oy danışmanının, TMK.m.429/I'deki işlemlerden dolayı vesayet dairelerinden izin alma mecburiyetinin bulunmadığını düşünüyoruz. Zira normal şartlarda kendisine oy danışmanı atanan kişi, oy danışmanının görüşünü alarak TMK.m.429/I'de belirtilen işlemleri bizzat gerçekleştirebilecek ve vesayet dairelerinin izni gerekmeyecektir. Oy danışmanının görüşü, işlemin geçerliliği için yeterli olduğu halde, söz konusu işlemi bizzat oy danışmanının gerçekleştirmesi gerektiğinde, işlemi izne tabi tutmak anlamsız olacaktır. Örnek vermek gerekirse, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin, taşınmaz alımı için oy danışmanının olumlu görüşünü alması gerektiği halde, oy danışmanına

⁹⁸ "...Olayda miras bırakan, üçüncü bir kişiye vekalet vererek taşınmazını vekil marifetiyle sattırması ancak, satış sırasında adı geçene kanuni müşavir tayin edilmesi gerektiği Adli Tıp raporuyla tesbit edilmiştir. Miras bırakana bir kanuni müşavir tayiniyle oyunun alınmadığı gerçekleşmiştir. Hal böyle olunca taşınmaz satışına ilişkin sözleşmenin bağlayıcı nitelikte bulunmadığının kabulü gerekir. Gene olayda satışın vekil marifetiyle yapılmış bulunması da sözleşmenin bağlayıcılığı sonucunu da doğurmaz. Zira; vekil müvekkilinin emir ve talimatı altında hareket etme zorunda olup, emir ve talimatın hukuki sonuç doğurması dahi kanuni müşavir oyunun alınmasını zorunlu kılar..." HGK., T. 23.11.1984., 1-828 E., 975 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 28.06.2017.

⁹⁹ **Dural/Öğüz/Gümüş**, 2016, s.458.; **Öztan**, Aile, s.1392.; "... Mahkemece yasal danışmanın Türk Medeni Kanunu'nun 429. maddesinde kendisine verilen yetkili kullanırken mahkemeden izin almasına karar verilmesi usul ve yasaya aykırı ise de; bu yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılamayı gerektirmediğinden hükmün bu yönden düzeltilerek onanması gerekmiştir.", Y. 2. HD., T. 09.06.2005., 6329 E., 8927 K., **Özügür**, s.1057-1058.

temsil yetkisi¹⁰⁰ vermesi halinde oy danışmanı, taşınmaz alımını vesayet dairlerinden izin almasına gerek olmaksızın yapabilmelidir.

Belirtmek gerekir ki bir kimseye yasal danışman atanması, o kimsenin kişiye sıkı sıkıya bağlı olan haklarını bizzat kullanmasını engellemeyecektir. Diğer bir ifadeyle bu hakların kullanımında tedbir altındaki kişi yasal danışmanın görüşünü almak mecburiyetinde değildir¹⁰¹ (TMK.m.16).

1.3.1.1. Oy Danışmanının Görüşünün Alınması Gereken İşlemler

Kendisine oy danışmanı atanan kimse, TMK.m.429/I'de sayılan işlemler bakımından oy danışmanın görüşünü almak zorundadır. Bu işlemler tahdidi olup dokuz bent halinde belirtilmiştir. Buna göre dava açma ve sulh olma, taşınmazların alımı, satımı, rehnedilmesi ve bunlar üzerinde başka bir ayni hak kurulması, kıymetli evrakın alımı, satımı ve rehnedilmesi, olağan yönetim sınırları dışında kalan yapı işleri, ödünç verme ve alma, ana parayı alma, bağışlama, kambiyo taahhüdü altına girme, kefil olma işlemlerinin geçerli bir şekilde yapılabilmesi için oy danışmanın olumlu görüşünün alınması gerekmektedir.

1.3.1.1.1. Dava Açmak ve Sulh Olmak

1.3.1.1.1.1. Dava Açmak

Dava, hakkı ihlale uğrayan yahut ihlal edilen yahut edilme tehlikesiyle karşı karşıya kalan kimsenin söz konusu ihlal veya tehlikeyi ortadan kaldırmak amacıyla mahkemeden hukuki koruma talep etmesidir¹⁰². Dava hakkı ise maddi hukukun kişiye

¹⁰⁰ Tapu Sicil Tüzüğü,m.18/IV gereğince tapuda temsilci sıfatı ile işlem yapılacağı durumlarda, tapu memurlarına noter tarafından düzenleme biçiminde oluşturulan temsil belgesinin(uygulamada bu belgeye vekaletname denmektedir) ibraz edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Nitekim 1512 Sayılı Noterlik Kanunu m.89 gereğince de tapuda işlem yapılmasına ilişkin belgelerin noterce düzenleme şeklinde yapılacağı hüküm altına alınmıştır., **M.Kemal Oğuzman/Özer Seliçi/Saibe Oktay Özdemir**, Eşya Hukuku (Eşya), 15.Bası, İstanbul-2012, s.375.; **Oğuzman/Öz**, C.1, s.231, dn.655.; **Murat Aydoğdu/Nalan Kahveci**, Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 3. Baskı, Ankara-2017, s.253. 1512 Sayılı Noterlik Kanunu, Kabul Tarihi: 18.1.1972, Yayın Tarihi: 5.2.1972. Tapu Sicil Tüzüğü, Karar Tarihi: 22.7.2013, Yayın Tarihi: 17.8.2013

¹⁰¹ **Gençcan**, s.983.; **Feyzioğlu**, s.647.; **Özmen**, s.350.; **Tekinay**, s.663, dn.2a.; Türk Medeni Kanunu 16. maddesinde hüküm altına alınan bu husus esasen ayırt etme gücüne sahip kısıtlılar ve ayırt etme gücüne sahip küçükler açısından düzenlenmiştir. Ancak sınırlı ehliyetsizler için düzenlenen bu husus doğaldır ki esasen fiil ehliyeti tam olan kişiler içinde uygulama alanı bulabilecektir. Zira yasal danışman atanan kimselerin fiil ehliyetleri tam olup belli işlemler bakımından sınırlıdır.

¹⁰² **Hakan Pekcanitez/Oğuz Atalay/Muhammet Özkes**, Medeni Usul Hukuku, 4.Bası, Ankara-2016, s.243.; **Hasan Pulaşlı/Ömer Korkut**, Temel Hukuk, Güncelleştirilmiş 11. Baskı, Adana-2012, s.157.; **Ramazan Arslan/ Ejder Yılmaz/ Sema Taşpınar Ayvaz**, Medeni Usul Hukuku (Medeni Usul), 2.Baskı, Ankara-2016, s.239.

verdiği hakkın mahkemeler aracılığı ile ileri sürülmesidir¹⁰³. Dava hakkı, Anayasa m.36'da hüküm altına alınmış temel nitelikte bir haktır¹⁰⁴. Dava hakkının kullanılmasıyla hem usul hukukunda hem de maddi hukukta bir takım hukuki sonuçlar meydana geleceğinden, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin bu hakkı hiçbir sınırlandırmaya tabi olmadan kullanamaması yerindedir. Dolayısıyla kendisine yasal danışman atanmış olan kimse, hakkının ihlal edilmesi veya ihlal edilme tehlikesiyle karşı karşıya kalması durumunda dava açmak için danışmanın olumlu görüşünü almak zorundadır¹⁰⁵.

Kendisine oy danışmanı atanan kimse, dava hemen açılmadığı takdirde bir hak kaybına¹⁰⁶ uğrayacaksa, oy danışmanının görüşünü almadan dava açabilmelidir¹⁰⁷. Aynı zamanda kişiye sıkı sıkıya bağlı hakların kullanılması ile ilgili bir dava açma durumunda oy danışmanının görüşünün alınması gerekli değildir¹⁰⁸. Örnek vermek gerekirse; kendisine oy danışmanı atanmış olan kimse boşanma davası açmak için oy danışmanın olumlu görüşünü alma mecburiyeti altında değildir¹⁰⁹.

Kendisine oy danışmanı atanan kimse esasen fiil ehliyetine tam olarak sahiptir ve sadece kanunda belirtilen hallerde fiil ehliyeti sınırlandırılmıştır (TMK.m.429). Kanunda belirtilen bu işlemlerin başında ise dava açmak yer almaktadır. Belirtmek gerekir ki kendisine oy danışman atanan kimsenin danışmanın olumlu görüşünü

¹⁰³ **Baki Kuru**, Hukuk Muhakemeleri Usulü (C.1), C.1, 6. Baskı, İstanbul-2001, s.872.

¹⁰⁴ **L. Şanal Görgün**, Medeni Usul Hukuku, 3.Baskı, Ankara-2014, s.175.; “Dava hakkı, maddi hukukla tayin edilmiş hakka bağlıdır ve ondan ayrılamaz. Dolayısı ile hak henüz doğmamışsa yahut doğmuş olmasına rağmen mevcut durumda ortadan kalkmış ise dava hakkı da bulunmamaktadır.”, **Abdurrahim Karşlı**, Medeni Muhakeme Hukuku Ders Kitabı, 2.Baskı, İstanbul-2011, s.394.

¹⁰⁵ **Özmen**, s.350.; **Öztan**, Aile, s.1344.

¹⁰⁶ Hak düşürücü sürenin veya zamanaşımı süresinin geçecek olması, delillerin kaybolma ihtimalinin bulunması gibi durumlar örnek olarak gösterilebilir., **Gençcan**, s.1047.

¹⁰⁷ **Yıldız/Gürsoy**, s.466.

¹⁰⁸ **Gönensay**, s.218.; **Öztan**, Aile, s.1344.; **Özmen**, s.350-351.; **Tekinay**, s.663.; “...Kendisine müşavir tayin edilen kişi şahsına sıkı sıkıya bağlı haklarını kullanırken müşavire danışmak zorunda değildir...” Y. 2. HD., T. 16.12.1974., 8298 E., 8002 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 19.03.2017.; “... Gerek uygulamada gerek bilimsel alanda ortaklaşa kabul edildiği üzere, kendisine danışman atanan kimse medeni hakları kullanma ehliyetine sahiptir. Özellikle şahıs varlığı haklarını hiçbir kısıtlama olmaksızın tek başına kullanabilir. Ancak malvarlığı haklarının kullanılmasında, oy danışmanlığında (Türk Medeni Kanunu madde 429/1) daha az, idare danışmanlığında (Türk Medeni Kanunu madde 429/2) daha çok olmak üzere birtakım kısıtlamalar getirmiştir...” Y. 1. HD., T. 04.04.2013., 16475 E., 4967 K., **Gençcan**, s.983.

¹⁰⁹ **Kuru**, C.1, s.1089.; “ Vasiyette bulunmak hakkı, şahsa sıkı sıkıya bağlı olup, kişinin bu hakkını doğrudan kullanması zorunludur. Kendisine yasal danışman(kanuni müşavir) atanan kişi danışman oyunu (reyini) almadan vasiyet yapabilir.” Y. 2. HD., T. 29.3.1983., 978 E., 2735 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 19.03.2017.

almadan dava açamaması kendisine oy danışmanı atanan kimsenin dava ehliyetinin¹¹⁰ sınırlandırılmasından kaynaklanmaktadır¹¹¹. Zira dava ehliyeti, Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK)¹¹² m.51 gereği fiil ehliyetinin usul hukukundaki görünüm şekli olup, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin fiil ehliyeti sınırlandırıldığından, dava ehliyeti de sınırlandırılacaktır. Dava ehliyeti, HMK.m.114’de belirtildiği üzere bir dava şartıdır¹¹³. Bu nedenle dava şartının eksikliği halinde mahkemenin nasıl karar vereceği aynı Kanunun 115. maddesinde belirtilmiştir. Buna göre; oy danışmanın izni olmadan açılan bir davada danışmanın onayının bulunmadığının tespit edilmesi halinde, noksanlığı giderilebilecek bir dava şartı eksikliği olması sebebiyle hakim, bu eksikliğin tamamlanması için kesin süre verir. Verilen kesin süre içerisinde eksiklik tamamlanmaz ise dava, dava şartı yokluğundan usulden reddedilir¹¹⁴. Belirtmek gerekir ki, oy danışmanının icazetinin bulunmadığı fark edilmez ancak hüküm verilme anına kadar bu eksik tamamlanırsa, başlangıçtaki bu eksiklikten dolayı usulden red kararı verilemeyecektir (HMK.m.115/III).

Oy danışmanı, danışmanlığı altındaki kimsenin dava açabilmesi için vermesi gereken izni veya dava açıldıktan sonra davanın görülebilmesi için vermesi gereken icazeti yazılı olarak mahkemeye verebilir¹¹⁵.

Oy danışmanı, kendisine danışman olarak atandığı kimsenin yasal temsilcisi olmadığından danışmanlığı altındaki kimse adına dava açma yetkisi yoktur¹¹⁶. Bununla birlikte doktrinde ve Yargıtay kararlarında oy danışmanı tarafından açılan bir davaya, danışmanlığı altındaki kimse tarafından daha sonra icazet verilebileceğini yahut kendisine oy danışmanı atanan kimsenin, oy danışmanına vereceği temsil yetkisi ile oy

¹¹⁰ “Dava ehliyeti bir davayı yürütebilme, usuli işlemleri yapabilme ehliyetidir.”, **H.Yavuz Alangoya/Kamil Yıldırım/Nevhis Deren Yıldırım**, Medeni Usul Hukuku Esasları, 5.Bası, İstanbul-2005, s.127.; **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s. 184.

¹¹¹ **Kuru**, C.1, s.1090.

¹¹² 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, Kabul Tarihi:12.01.2011., Yayın Tarihi: 04.02.2011.

¹¹³ “Davanın esası hakkında yargılama yapılabilmesi için varlığı veya yokluğu gerekli olan hallere dava şartları denir.” **Baki Kuru/Ramazan Arslan/Ejder Yılmaz**, Medeni Usul Hukuku (Medeni Usul), 24.Bası, Ankara-2013, s.244.

¹¹⁴ **Yıldız/Gürsoy**, s.466.; **Süha Tanrıver**, Medeni Usul Hukuku (Medeni Usul), C.1, Ankara-2016, s.501.; **Kuru/ Arslan/ Yılmaz**, Medeni Usul, s.219.

¹¹⁵ **Tanrıver**, Medeni Usul, s.501.

¹¹⁶ **Tanrıver**, Medeni Usul, s.501.; “... Türk Medeni Kanunu’nun 429. ve devamı maddelerinde ‘.. kısıtlanması için yeterli sebep bulunmamakla beraber korunması bakımından görüşü alınmak üzere bir yasal danışman atanacağı’ öngörülmüş, dava açma ve sulh olma bu tür işlemlerden sayılmıştır. Bu durumda yasal danışmanı bulunan ve temlik işlemleri yapan kişinin dava açması durumunda danışmandan görüş alması asıldır. Yasal danışmanın tek başına iptal ve tescil davası açması anılan düzenlemeye uygun düşmemektedir. Bu nedenle yasal danışmanın davada aktif dava ehliyeti bulunmamaktadır...”, Y. 1. HD., T. 06.06.2011., 5207 E., 6781 K., **Gençcan**, s.990.

danışmanının danışmanlığı altındaki kimse adına dava açabilmesinin mümkün olduğu ileri sürülmektedir¹¹⁷. Doktrinde ileri sürülen bu görüşe biz katılmamaktayız. Nitekim bir kimse adına dava açılabilmesi için, adına dava açılmak istenen kimsenin yasal temsilcisi veya iradi temsilcisi olunmalı yahut bu konuda açık bir kanun hükmü bulunmalıdır¹¹⁸. Öncelikle oy danışmanı, atandığı kimsenin yasal temsilcisi değildir. Bununla birlikte oy danışmanının, danışmanlığı altındaki kimsenin iradi temsilcisi olması ise, oy danışmanının avukat olma durumu istisna kalmak üzere, mümkün gözükmemektedir. Zira bir yargılama faaliyetinin yürütülebilmesi için iradi temsil yetkisi verilebilecek kişilerin Avukatlık Kanunu m.35 gereği baroya kayıtlı avukatlardan olma zorunluluğu vardır¹¹⁹. Yine aynı maddede hukuk ve ceza muhakemeleri kanununda veya diğer kanunlarda ki hükümlerin istisna oluşturabileceği belirtilmiştir. Ancak konumuz açısından oy danışmanının, danışmanlığı altındaki kişi adına dava açabileceğine ilişkin bir hüküm kanunlarımızda bulunmamaktadır. Anlatılan sebepler nedeni ile kanaatimizce kendisine oy danışmanı atanan kimsenin, danışmanlığı altındaki kimsenin adına dava açma yetkisi olmamalıdır. Ancak, oy danışmanlığına atanan kimsenin baroya kayıtlı avukatlardan olması halinde, danışmanlığı altındaki

¹¹⁷ **Gençcan**, s.1048.; Kuru, Kendisine oy müşaviri tayin edilen kimsenin, oy danışmanına dava açmak ve takip edebilmek amacıyla temsil yetkisi verebilmesi için oy danışmanının avukat olmasının gerekli olmadığını belirtmektedir. **Kuru**, C.1, s.1094.; Tanrıver, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin kendi adına dava açıp yürütebilmesi için oy danışmanına temsil yetkisi vermesinin davaya vekalet ehliyetinin, baroya kayıtlı avukatlara ait olduğu kuralının bir istisnasını teşkil ettiğini ileri sürmektedir., **Tanrıver**, Medeni Usul ,s.501.; Öztan karşı görüşte olup bu konuda, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin oy danışmanına dava açıp, yürütebilmesi için verdiği temsil yetkisinin oy danışmanının avukat olması halinde geçerli olabileceğini ileri sürmektedir., **Öztan**, Kanuni Müşavir, s.314.; “...Kendisine danışman atanan kişi danışmanın izni ile tek başına dava açabileceği gibi danışmanla birlikte de dava açabilir ya da açılan davaya danışman sonradan icazet verebilir. Ancak yasal danışman, danışmanı olduğu kişi adına onun katılımı olmaksızın dava açamaz veya onun aleyhine açılan davayı tek başına yürütemez. Somut olayda yasal danışman olan davacı danışmanı olduğu kişi adına onun katılımı olmaksızın dava açmış olup,davacı ASİL TARAFINDAN SONRADAN VERİLMİŞ BİR MUVAFAKATİN da bulunmadığı açıktır...” Y. 1. HD., T. 30.9.2013., 10067 E., 13576 K, Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 19.03.2017.; “...hak sahibi, müşavirin usulsüz olarak açtığı davaya yargılama sırasında icazet de vermediğine göre davanın, dava ehliyetinin yokluğu nedeniyle reddi gerekir.” Y. 2. HD., T. 23.3.1994., 2054 E., 2859 K, Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 19.03.2017.; “...iştirak müşaviri, müşaviri olduğu kişi adına onun iştiraki olmaksızın dava açamaz, onun aleyhine açılan davayı da tek başına yürütemez. İştirak müşavirliğinde birlikte dava açmaları, aksi halde müşavirin yazılı izin, kendisine müşavir tayin edilen kişinin ise temsil yetkisi vermesi zorunludur...” Y. 1. HD., T. 7.5.1998., 4798 E., 5820 K, Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 19.03.2017.

¹¹⁸ Örnek vermek gerekirse, 3402 Sayılı Kadastro Kanunu m.31’de “Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun tanıdığı imkanlar saklı kalmak ve davada menfaatleri zıt olmamak şartıyla, kadastro işlerinde karı ve koca birbirlerini vekil tayin edebilirler.” hükmü yer almaktadır. Dolayısıyla bu hükme dayanarak gerekli şartlar sağlandığında, kadastro işlerinde karı ve koca birbirlerini temsil edebilirler. 3402 Sayılı Kadastro Kanunu, Kabul Tarihi: 21.6.1987, Yayımlı Tarihi: 9.7.1987.

¹¹⁹ “Kural olarak mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak yalnız baroya kayıtlı avukatlara aittir”., **İlhan E.Postacıoğlu/ Sümer Altay**, Medeni Usul Hukuku Dersleri, İstanbul-2015, s.297., dn.54.

kimse adına avukat sıfatı ile dava açabilmesini, kanundan kaynaklanan iradi temsile yetkili olmasından dolayı kabul etmek gerekir¹²⁰.

Doktrinde bazı yazarlar, oy danışmanının, danışmanlığı altındaki kimseye verdiği izin/ icazet neticesinde kendisine oy danışmanı atanmış olan kimsenin davayı tek başına yürütme imkânının söz konusu olduğunu kabul etmekle birlikte oy danışmanının, danışmanlığı altındaki kimsenin davayı tek başına yürütmesini doğru bulmaması halinde davanın birlikte yürütülebileceğini ve bu hususun verilen izin/icazetin içeriğine göre belirlenebileceğini ileri sürmektedirler¹²¹. Oy danışmanının görevi, danışmanlığı altındaki kimse tarafından açılmak istenen yahut açılan bir davaya görüş bildirmek ile sınırlıdır. Dolayısıyla oy danışmanının olumlu görüş bildirmesi halinde dava artık danışmanlık altındaki kimse tarafından yürütülecektir. Nitekim oy danışmanının davanın tek başına yürütülmesini uygun bulmaması halinde görüşünü olumsuz olarak beyan etmesi yeterlidir. Aynı zamanda oy danışmanı, danışmanlığı altındaki kimsenin davanın takibi için olumlu görüş beyan ettikten sonra davada onunla birlikte hareket etmesi hangi sıfat ile mümkün olacaktır? Nitekim oy danışmanı, danışmanlığı altındaki kimsenin yasal temsilcisi yahut iradi temsilcisi değildir. Bununla birlikte oy danışmanının bildirdiği görüşün içeriğini belirleme yetkisi bulunmamaktadır. Zira TMK.m.429/I’de “... aşağıdaki işlerde görüşü alınmak üzere...” ifadesi neticesinde oy danışmanının maddede belirtilen işlerde sadece görüş bildirmekle yetkili olduğu, işlerin yürütülmesi ile ilgili bir yetkisinin bulunmadığı anlaşılmaktadır. Aynı zamanda, oy danışmanının vereceği izin/icazetin içeriğini belirleme yetkisinin olduğunu kabul etmek oy danışmanının yetki sınırlarını fazlaca genişletilmesine sebebiyet verecek ve danışmanlık altındaki kimsenin durumunu vasilik altındaki kimsenin durumuna yaklaşması söz konusu olabilecektir. Dolayısıyla kanaatimizce oy danışmanı tarafından davanın takibi için olumlu görüşte bulunulması halinde, danışmanlık altındaki kimse davayı tek başına takip edebilmelidir¹²².

¹²⁰ Öztan, Kanuni Müşavir, s.314.

¹²¹ Kuru, C.1, s.1091.; Tanrıver, Medeni Usul, s.501.

¹²² Bu nedenlerle oy danışmanının danışmanlığı altındaki kimseye dava açabilmesi için vermesi gereken izni dava dilekçesini birlikte imzalayarak verebileceği yönündeki görüşe katılmamaktayız.; Karşı görüş için bkz. Kuru, C.1, s.1090.; Koç, s.109.

Kendisine oy danışmanı atanan kimse, kendisine verilen izin/icazet neticesinde davayı takip amacıyla işlemler yapabilir ancak sulh, davayı kabul, ve davadan feragat işlemlerini yapabilmesi için ayrıca izin alması gerekir¹²³.

Yargılama sırasında yapılan usuli işlemler ve verilen mahkeme kararı, oy danışmanının olumlu görüşü neticesinde davayı takip eden danışmanlık altındaki kimseye, tebliğ veya tefhim edilir¹²⁴. Dolayısıyla bu kimsenin verilen hüküm aleyhine olağan kanun yoluna başvurma imkanı bulunur¹²⁵.

Kendisine oy danışmanı atanmış olan kimseye karşı dava açılması durumunda, dava dilekçesinin danışmanlık altındaki kimseye tebliğ edilmesi yeterlidir¹²⁶. Oy danışmanının, danışmanlığı altındaki kimsenin yasal temsilcisi olmaması veya baroya kayıtlı avukatlardan olmaması nedeniyle davaya ilişkin iradi temsil yetkisinin bulunmaması yahut kanunlarımızda bu konuda özel bir hükme yer verilmemesi sebebi ile danışmanlık altındaki kimseye karşı açılan bir davada dava dilekçesinin kendisine oy danışmanı atanmış olan kimseye tebliği gerekli ve yeterlidir¹²⁷. Nitekim bu durumda kendisine oy danışmanı atanmış olan kimsenin, kendisine karşı açılan davayı yürütebilmek için oy danışmanının iznini alma mecburiyeti de bulunmamaktadır. Doktrinde kendisine oy danışmanı atanan kimseye karşı dava açılması durumunda dava dilekçesinin hem kendisine hem de oy danışmanına tebliğ edilmesi gerektiği ileri sürülmüş ve kendisine oy danışmanı atanan kişinin davada savunma yapabilmek için oy danışmanının iznine ihtiyacı olduğu ancak bu durumda oy danışmanının izin vermek zorunda olduğu aksi halde hukuki dinlenilme hakkının ihlaline sebebiyet verileceği belirtilmiştir¹²⁸. Doktrinde ileri sürülen bu görüşe katılmamaktayız. Oy danışmanının vermek zorunda olduğu bir izin için kendisine başvurarak izin almak, iznin niteliğine aykırı düşmektedir. Zira izin alınması gereken işlemlerde oy danışmanının bir tercih

¹²³ **Kuru**, C.1, s.1091.; **Tanrıver**, Medeni Usul, s.501.; Sulh, kabul ve feragat için ayrıca bkz. s.33.

¹²⁴ **Özmen**, s.374.

¹²⁵ **Kuru**, C.1, s.1091.

¹²⁶ "... Yasal danışman davalının temsilcisi değildir. Bu sebeple yasal danışmana yapılan tebligat sonuç doğurmaz..." Y. 2. HD. T. 18.04.2017., 18776 E., 4435 K, Kaynak: emsal.yargitay.gov.tr, Erişim Tarihi: 10.06.2017.

¹²⁷ Tebligat Kanunu m.11/III'de " Kanuni mümessilleri bulunanlara veya bulunması gerekenlere yapılacak tebligat kanunlara göre bizzat kendilerine yapılması icabetmedikçe bu mümessillere yapılır." hükmü yer almaktadır., **Seyithan Deliduman**, Tebligat Hukuku Bilgisi, 5.Baskı, Ankara-2014, s.77.

¹²⁸ "Kendisine oy danışmanı atanan kimseye karşı dava açılması durumunda, açılan davada savunma yapabilmek için oy danışmanının izni gereklidir. Ancak burada oy danışmanı izin verme mecburiyeti altındadır. Aksi halde, oy danışmanı atanmış olan kişi, savunma hakkını kullanamayıp hukuki dinlenilme hakkından yoksun kalacağı için, hukuken korumasız durumda bırakılmış olur."., **Tanrıver**, Medeni Usul, s.501.; "İştirak müşaviri, ancak açılan davayı takip izni vermek suretiyle, müşaviri olduğu kişinin menfaatlerini daha iyi koruyabilir." **Kuru**, C.1, s.1094.

yapabilme hakkı mevcutken bu durumda, oy danışmanın olumsuz bir görüş beyan etme hakkı bulunmamaktadır. Bununla birlikte kanun metninde “*dava açmak*” ifadesi yer almakta ve sadece kendisine oy danışmanı atanan kimsenin dava açmak istemesi halinde oy danışmanın görüşünün alınması gerektiği belirtilmektedir (TMK.m.429/I,b.1). Dolayısıyla kendisine oy danışmanı atanmış bir kimsenin dava açmak için oy danışmanın görüşünün gerekli olması hususunu, kendisine karşı açılan bir davada savunma yapabilmek için de gerekli kılmanın doğru olmadığı düşüncesindeyiz.

Her ne kadar kanun metninde sadece “*dava açma*” ifadesi kullanılmış olsa da, dava açma ifadesinin kapsamına hak arama yoluna başvuru imkanları da dahil olmalıdır. Bununla birlikte yasal danışman atanmasının esas amacı olarak kişinin ekonomik menfaatini korumak¹²⁹ olduğu düşünüldüğünde bu korumayı sadece dava açma olarak sınırlandırılması yasal danışmanlık kurumunun amacına aykırılık oluşturacağı kanaatindeyiz. Bu nedenle istinaf, temyiz, yargılamanın yenilenmesi, tahkim, arabuluculuk, cebri icra, karşı dava, asli müdahale kurumlarında¹³⁰ da oy danışmanın görüşü alınmalıdır.

İstinaf, ilk derece mahkemesinde verilen nihai kararın kısmen veya tamamen aleyhine olan tarafça bir üst mahkemede (bölge adliye mahkemelerinde) maddi ve hukuki denetiminin¹³¹ sağlandığı ikinci derecede¹³² olağan bir kanun yolu iken¹³³; temyiz, bölge adliye mahkemelerinin verdiği karar karşı¹³⁴ başvurulmuş ve bu kararların hukuka uygunluk denetiminin yapıldığı olağan bir kanun yoludur¹³⁵. Olağan kanun

¹²⁹ **Dural/Öğüz/Gümüş**, 2016, s.456.

¹³⁰ **Saymen/Elbir**, s.556.; **Gençcan**, s.973.; “*Dava açma şeklindeki ifadenin ayrıca dava açıldıktan sonraki usuli işlemleri içerdiği şüphesizdir.*”, **Mustafa Dural/Tufan Öğüz/Alper Gümüş**, Türk Özel Hukuku, Aile Hukuku (2005), C.3, İstanbul-2005, s.731.; “... *Davacı asil tarafından karar düzeltme dilekçesi verildiği anlaşılmıştır. Karar düzeltme işlemi de bir tür dava açma işlemi olup, yasal danışman atanan davacının tek başına (yasal danışmanın görüşü olmadan) böyle bir talepte bulunma yetkisi olmadığından...*” Y. 4. HD., T. 14.06.2016., 3471 E., 7851 K, Kaynak: emsal.yargitay.gov.tr , Erişim Tarihi: 10.06.2017.

¹³¹ **Tolga Akkaya**, Medeni Usul Hukukunda İstinaf, Ankara-2009, s.62.; **Alangoya/ Yıldırım/ Deren Yıldırım**, s.550.; **Ejder Yılmaz**, İstinaf (İstinaf), Ankara-2005, s.52.; **Özekes M.**, Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku, 15.Bası, İstanbul-2017, s.2202-2203.

¹³² **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s.519.; **İsmail Ercan**, Medeni Usul Hukuku, 10. Baskı, İstanbul-2014, s.385.; **Karşı**, s.657. ; **Murat Özgür Çiftçi**, Medeni Yargılama Hukukunda İstinaf, 3. Baskı, Ankara-2016, s.499.

¹³³ **Yılmaz**, İstinaf, s.54.

¹³⁴ Kural olarak bölge adliye mahkemeleri tarafından verilen kararlara karşı temyiz yoluna başvurulması söz konusu olsa da bazı durumlarda ilk derece mahkemesi tarafından verilen kararlara karşı da istinaf incelemesine gidilmeden doğrudan temyiz yoluna başvurulabilecektir., **Özekes**, Pekcanitez Usul, s.2276.

¹³⁵ **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s.535.; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz**, Medeni Usul, s.599.; **Cenk Akil**, İstinaf Kavramı (İstinaf), Ankara-2010, s.205.

yoluna başvuruyla, kararın kesinleşmesi kanun yolu aşamasının sonuna kadar ertelendiğinden¹³⁶ ilk derece yargılamasında verilmiş olan kararın kanun yolunda tekrar incelenmesi ve değiştirilmesi mümkündür¹³⁷. Bu nedenle dava açmadan önce menfaati gereği oy danışmanının olumlu görüşünü alması gereken danışmanlık altındaki kimsenin, bir üst yargı merciine başvurmak istemesi halinde de oy danışmanının olumlu görüşünü alması gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle kendisine oy danışmanı atanan kimsenin dava açmadan önce almış olduğu izin/icazet yargılama sonucunda verilen kararın kesinleşmesine kadar geçerli değildir.

İlk derece yargılamasında verilen karar aleyhine istinaf kanun yoluna yahut istinaf incelemesinin ardından temyiz kanun yoluna başvurulması bir takım mali külfetler doğurmaktadır. Nitekim gerek istinaf, gerekse temyiz kanun yoluna başvuru sırasında tebligat giderleri de dahil olmak üzere gerekli harç ve giderlerin ödenmesi gerekmektedir¹³⁸. Bu nedenle kendisine oy danışmanı atanan kimsenin ekonomik menfaati gereği, kanun yollarına başvuru durumunda da oy danışmanının olumlu görüşünün alınması gerektiği kanaatindeyiz.

Yargılamanın yenilenmesi, olağan kanun yolundan geçerek yahut geçmeyerek kesinleşen bir kararda, HMK.m.375 ve 376'da sınırlı sayıda¹³⁹ belirtilen sebeplerin varlığı halinde, kararın kaldırılarak yeniden yargılama yapılmasının sağlandığı olağanüstü bir kanun yoludur¹⁴⁰. Yargılamanın yenilenmesi talebi bir dava gibi açılıp incelendiğinden¹⁴¹ söz konusu talebin yapılabilmesi için oy danışmanının olumlu görüşü alınmalıdır. Nitekim yargılamanın yenilenmesi talebi üzerine ön inceleme yapılır ve ön

¹³⁶ **Akkaya**, s.57.; **Timuçin Muşul**, Medeni Usul Hukuku (Medeni Usul), 2.Baskı, Ankara-2009,s.326.; **Akil**, İstinaf, s.35.

¹³⁷ **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz**, Medeni Usul, s.576.; **Akkaya**, s.69.

¹³⁸ **Arslan/Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz**, Medeni Usul, s.589. ve 603.; **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s.525.; **Çiftçi**, s.160.

¹³⁹ HMK' da ki bu maddelere ek olarak 6216 sayılı Anayasa Mahkemesi'nin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanun' un m.50/II' e göre, Anayasa Mahkemesine yapılan bireysel başvuru üzerine, Anayasa Mahkemesi ihlalin mahkeme kararından kaynaklandığını tespit etmesi halinde yeniden yargılama yapılması için dosyayı ilgili mahkemeye gönderir. Görüldüğü üzere HMK.m.375 ve 376. Maddelerine ek olarak 6216 Sayılı kanunda da yargılamanın yenilenmesi sebebi yer almaktadır.

¹⁴⁰ **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s.551-552.; **Hakan Pekcanitez**, Medeni Usul Hukukunda Yeni Bir Yargılamanın Yenilenmesi Sebebi, 75.Yaş Günü İçin Prof.Dr.Baki Kuru Armağanı, 1.Baskı, Ankara-2004, 515-551, s.520.; Doktrinde Üstündağ, yargılamanın iadesinin istisnai bir kanun yolu olduğunu kabul etmekle birlikte, teknik anlamda bir kanun yolu olarak nitelendirilemeyeceğini zira bir üst mercie başvuru olanağı tanımadığı gibi hükmün kesinleşmesini erteleme fonksiyonu olmadığını belirtmektedir., **Saim Üstündağ**, Medeni Yargılama Hukuku, C. 1-2, 7. Bası, İstanbul-2000, s.910.

¹⁴¹ **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s.559.; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz**, Medeni Usul, s.660.

inceleme aşamasından sonra yargılamanın yenilenmesi sebebi yerinde bulunursa yeniden yargılama yapılmaktadır¹⁴²(HMK.m.379-380).

Dava açmak ifadesine dahil olan ve oy danışmanın görüşünün alınması gerekli olan bir diğer işlem ise tahkimdir. Tahkim, özel hukuk uyuşmazlıklarının¹⁴³ söz konusu uyuşmazlığın taraflarının talepleri neticesinde, devletin uyuşmazlıkları çözmeye yetkili organı olan mahkemeler yerine özel kişiler tarafından çözümlenmesidir¹⁴⁴. Belirtmek gerekir ki tahkimde de mahkemelerde olduğu gibi yargılama yapılır¹⁴⁵. Zira tahkim, devlet mahkemeleri tarafından denetlenmesi mümkün olan, verilen kararları kesin hüküm oluşturan¹⁴⁶ ve aynı mahkeme kararları gibi icra edilebilen özel bir yargı faaliyetidir¹⁴⁷. Diğer bir ifade ile tarafların anlaşması sonucu kurulmuş olan hakem mahkemeleri özel hukuka ilişkin uyuşmazlıklar hakkında karar vermeye yetkili kılınmış özel mahkemelerdir¹⁴⁸.

Aynı zamanda Hukuk Muhakemeleri Kanunu “*Dava tarihi*” başlıklı m.426’da açık bir şekilde “*tahkim davası*” ifadesi yer almaktadır. Buradan hareketle kanaatimizce kanun koyucu özel hukuka ilişkin belirli uyuşmazlıklarda yargılama faaliyetini yürütme yetkisinin münhasıran devlet yargısında olmadığını, bu konuda özel hukuk kişilerinin de yetkili olabileceğini kabul etmektedir. Bununla birlikte, tahkim yargılamasında taraflar, yargılamalarını yürütmek üzere hakem seçme¹⁴⁹, tahkime ilişkin emredici hükümlere aykırı olmamak üzere yargılama usulünü belirleme¹⁵⁰, yargılama süresini uzatma¹⁵¹,

¹⁴² Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz, MedeniUsul, s.661.; Üstündağ, s.932.

¹⁴³ HMK.m.408’ e göre” *Taşınmaz mallar üzerindeki aynı haklardan veya iki tarafın iradelerine tabi olmayan işlerden kaynaklanan uyuşmazlıklar tahkime elverişli değildir.*” Diğer bir ifade ile tarafların üzerlerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri konularda uyuşmazlığın tahkim yoluyla çözülmesi mümkündür., Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.650.; Karşı, s.718.; Örnek vermek gerekirse, Boşanma, soybağı, tapu iptali ve tescili ile ilgili olan davalarla ilgili olarak ve çekişmesiz yargı işlerinde tahkim yoluna gidilemez., Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz, Medeni Usul, s.766.; Muşul, Medeni Usul, s.365.

¹⁴⁴ Alangoya/Yıldırım/Deren Yıldırım, s.642.; Görgün, s.475.; Ercan, s.465.

¹⁴⁵ Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.647.; “*Yargılama yapılarak uyuşmazlık çözümü devlet yargısı(mahkemeler) veya tahkim yargılaması(hakem) yoluyla gerçekleşir.*”, Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.667.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz, Medeni Usul, s.763.; Ercan, s.467.; Ejder Yılmaz, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi (Şerh), 2. Bası, Ankara-2013, s.1717.; Mustafa Topaloğlu, Tahkimde Kamu Düzeninin Etkisi, International Conference On Eurasian Economies, Russia-2013, 890-893, s.890; “*Tahkim, hukuki niteliği itibariyle, alternatif bir uyuşmazlık çözüm yöntemi değil; istisnai bir yargısal yol konumundadır.*”, Süha Tanrıver, Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ve Özellikle Arabuluculuk (Arabuluculuk), TBBD, S.64, Ankara-2006, 151-177, s.171.

¹⁴⁶ Üstündağ, s.935.

¹⁴⁷ Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.647.; Karşı, s.716.

¹⁴⁸ Karşı, s.716.; Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.647.

¹⁴⁹ HMK.m.416; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz, Medeni Usul, s.769.; Ercan, s.475.; Karşı, s.730.

¹⁵⁰ HMK.m.424.;Karşı, s.736.; Üstündağ, s.962.; Yılmaz, Şerh, s.1746.

¹⁵¹ HMK.m.427; Yılmaz, Şerh, s.1749.; Görgün, s.491.

yargılamaya uygulanacak maddi hukuku seçme¹⁵² gibi bir takım hak ve yetkileri mevcuttur. Bu nedenle esasen tahkim yargılamasını tercih etmek isteyen bir kimsenin kendi iradesi ile bir çok konuda karar verebilme imkanının olması, normal devlet yargısına nazaran daha dikkatli davranması gerekliliğini doğurmaktadır. Zira bu konulardaki dikkatsiz ve özensiz hareket etmek kişinin hak kaybına neden olabilecek mahiyettedir. İşte bu nedenlerle tahkim davası da, oy danışmanının olumlu görüşünün alınmasının gerekli olduğu dava açma kavramına dahildir. Diğer bir ifadeyle kendisine oy danışman atanan kişi, tahkim davası yoluna gidebilmek için oy danışmanının olumlu görüşünü almak zorundadır.

Arabuluculuk¹⁵³, tarafların aralarındaki uyuşmazlığı¹⁵⁴ yargısal çözüm yolu yerine, aralarında uzlaşarak son vermelerini hedef alan alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemidir¹⁵⁵. Diğer bir ifadeyle arabuluculuk yönteminde, yargısal bir faaliyet yapılmaz dolayısıyla arabulucu uyuşmazlığın sona erdirilmesinde taraflara yardımcı olan ve anlaşabilecekleri ortamı hazırlayan kişidir ve bu nedenle arabulucunun uyuşmazlık hakkında karar vermesi söz konusu değildir¹⁵⁶. Nitekim arabulucu, önüne gelen uyuşmazlıkta mahkemeden ve tahkimden farklı olarak, bir tarafı haklı diğer tarafı haksız bulmaya çalışmaz¹⁵⁷. Özetle, gerek arabuluculuğun yargısal bir faaliyet olmaması gerekse de arabulucunun uyuşmazlık hakkında karar verme yetkisinin bulunmaması sebebiyle kendisine oy danışmanı atanan kimsenin arabuluculuk çözüm yoluna gitmesi için oy danışmanının olumlu görüşüne ihtiyacı olmayacağı düşünülebilir. Ancak gerek arabuluculuk faaliyetinin yürütülmesi sırasında tarafların emredici hukuk kurallarına aykırı olmayan arabuluculuk usulünü seçmekte özgür

¹⁵² **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s.648.; **Ercan**, s.479.

¹⁵³ 6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu m.2/b.1 e göre arabuluculuk, “*Sistematik teknikler uygulayarak, görüşmek ve müzakerelerde bulunmak amacıyla tarafları bir araya getiren, onların birbirlerini anlamalarını ve bu suretle çözümlerini kendilerinin üretmesini sağlamak için aralarında iletişim sürecinin kurulmasını gerçekleştiren, tarafların çözüm üretemediklerinin ortaya çıkması halinde çözüm önerisi de getirebilen, uzmanlık eğitimi almış olan tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişinin katılımıyla ve ihtiyarî olarak yürütülen uyuşmazlık çözüm yöntemi.*” olarak tanımlanmaktadır., 6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu (HUAK), Kabul Tarihi: 7.6.2012, Yayın Tarihi:22.06.2012.

¹⁵⁴ HUAK.m.1/II’ de yer alan “Yabancılik unsuru taşıyanlar da dâhil olmak üzere, ancak tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri iş veya işlemlerden doğan özel hukuk uyuşmazlıklarının çözümlenmesinde uygulanır.” hükmü uyarınca da sadece tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği konular arabuluculuğa elverişlidir., **Ercan**, s.505.

¹⁵⁵ **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz**, Medeni Usul, s.756.; “*Yargılama dışında gelişen bu uyuşmazlık çözüm yönetime alternatif çözüm yolları da denilmektedir.*” **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s.669.

¹⁵⁶ **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz**, Medeni Usul, s.760.; **Tanrıver**, Arabuluculuk, s.165.; **Ercan**, s.505.; **Seda Özümücü**, Arabulucunun Rolü, Kolaylaştırıcı ve Değerlendirici Arabuluculuk, İÜHFM, C. 71, S.1, İstanbul-2013, 1369-1390, s.1387.

¹⁵⁷ **Tanrıver**, Arabuluculuk, s.166.; **Ercan**, s.505.; **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s.671.

olmaları (HUAk.m.15) gerekse de tarafların arabuluculuk faaliyeti sonunda bir anlaşmaya varmaları halinde düzenlenecek olan anlaşma belgesinin icra edilebileceğine dair şerh verilmesini mahkemeden talep edebilmeleri ve şerh verilen bu belgenin ilam niteliğinde belge sayılması (HUAk.m.18), kendisine oy danışmanı atanan kimsenin korunmasını gerektirmektedir. Zira arabuluculuk faaliyeti yargılama faaliyetine nazaran daha esnek olup, taraf iradeleri ön plandadır¹⁵⁸. Diğer bir ifadeyle arabuluculuk faaliyetinin niteliği gereği tarafların anlaşmaya varması, kendi iradeleri ile sorumlulukları kendilerine ait olan ve karşılıklı olarak verilen bir takım fedakarlıklar neticesinde mümkün olmaktadır¹⁵⁹. Dolayısıyla kendisine oy danışmanı atanan kimsenin, arabuluculuk faaliyetinde dikkatli ve özenli davranmaması neticesinde menfaatine aykırı durumlar ortaya çıkabilecektir. Bu nedenle, dava açılmadan önce yahut dava açıldıktan sonra arabuluculuğa başvurulmak istenmesi halinde kanaatimizce oy danışmanının olumlu görüşü alınmalıdır¹⁶⁰.

Cebri icra bakımından ise kendisine oy danışmanı atanan kimsenin, oy danışmanının olumlu görüşünü almasının gerekli olup olmadığı açısından ayrı bir değerlendirme yapmak gerekmektedir.

Cebri icra, kişilerin özel hukuk ilişkisinden doğan yükümlülüklerini yerine getirmemesi halinde, devletin bu konuda yetkili olan organları vasıtası ile bu yükümlülüğün yerine getirilmesinin sağlanmasıdır¹⁶¹. Medeni hakları kullanma ehliyetine tam olarak sahip olan kimselerin icra takibi açısından da takip ehliyeti tam olarak bulunmaktadır¹⁶². Nitekim kendisine oy danışmanı atanan kimse esasen fiil

¹⁵⁸ **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s.674.;**Yasemin Durak**, Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemi Olan Arabuluculuk ve Medeni Hukuktaki Görünümü, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S.2, Antalya-2013, 55-76, s.60.

¹⁵⁹ **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz**, Medeni Usul, s.758.; **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s.673.

¹⁶⁰ 7036 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu m.2’de işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması bir dava şartı olarak düzenlenmiştir. Bu nedenle kendisine oy danışmanı atanan bir kimsenin, arabulucuya başvurabilmesi için oy danışmanından olumlu görüş alması gerekir. Ancak arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılamaması halinde dava açabilmek için tekrardan oy danışmanından olumlu görüş alınması gerekli olmamalıdır. Zira burada söz konusu olan arabuluculuk, dava şartı olarak arabuluculuktur. Dolayısıyla bu yola yalnız dava açmak istenmesi halinde mecburi olarak başvurulacaktır. Bu nedenle dava şartının yerine getirilmesi bakımından verilen olumlu görüş, anlaşamama sonucunda gidilecek olan yargılama faaliyeti bakımından da geçerli olmalıdır. Bu nedenle dava şartı olarak arabuluculuğa başvurulabilmesi için verilen olumlu görüş, dava açmak için verilen olumlu görüş gibi düşünülmelidir.

7036 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu, Kabul Tarihi: 12.12.2017, Yayın Tarihi: 25.10.2017.

¹⁶¹ **Ramazan Arslan/Ejder Yılmaz/Sema Taşpınar Ayvaz**, İcra İflas Hukuku (İcra ve İflas), 2.Baskı, Ankara-2016, s.40.; **Timuçin Muşul**, İcra ve İflas Hukuku, C.1, 6. Baskı, Ankara-2013, s.9.

¹⁶² **Hakan Pekcanitez/Oğuz Atalay/Muhammet Özekes/Meral Sungurtekin Özkan**, İcra ve İflas Hukuku, 3.Baskı, Ankara-2016, s.124.; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz**, İcra ve İflas, s.113.; **Baki Kuru/Ramazan Arslan/Ejder Yılmaz**, İcra ve İflas Hukuku, 27.Baskı, Ankara-2013, s.104.

ehliyetine tam olarak sahiptir ve sadece kanunda belirtilen hallerde fiil ehliyeti sınırlandırılmıştır (TMK.m.429/I). Kanunda sayılan bu işlemlerin başında dava açmak yer almaktadır. Dolayısıyla bir kimseye oy danışmanı atanması, kişinin dava ehliyetinin sınırlandırılmasına yol açmaktadır¹⁶³. Bu nedenle takip ehliyeti de¹⁶⁴ medeni usul hukukundaki dava ehliyetinin icra-iflas hukukundaki görünümü¹⁶⁵ olduğundan, bir kimseye oy danışmanı atanması, dava ehliyeti ile birlikte icra iflas hukukuna ait olan takip ehliyetinin de sınırlandırıldığı anlamına gelmektedir. Bu nedenle icra takibinde bulunmak isteyen danışmanlık altındaki kimse, oy danışmanından olumlu görüş almalıdır¹⁶⁶.

Takip ehliyetinin sınırlandırılmasının yanında, icra takibinde başlamak ve bu takibi sonuçlandırmak için bazı harç ve giderlerin ödenmesi gerekmektedir¹⁶⁷. Aynı zamanda başlatılan bir icra takibi sürecinde şartlarının oluşması halinde, icra inkar tazminatına hükmedilebilmektedir¹⁶⁸. Görüldüğü üzere icra takibi başlatmak ve sonuçlandırmak bir takım mali yükümlülükleri beraberinde getirmektedir. Bu nedenle kendisine oy danışmanı atanmış olan kimsenin, icra takibinde bulunabilmek için oy danışmanından olumlu görüş alma mecburiyeti altında olması, ekonomik menfaatinin bir gereği olarak görülmelidir.

Dava açma kavramının içerisine yasal danışman atanan kimseye yönelik açılan davaya karşı, karşı dava açmak da dahil olmalıdır. Nitekim karşı dava, derdest bir davada davalının esasa cevap süresi içerisinde talepler arasında takas veya mahsup ilişkisi bulunan yahut asıl dava ile arasında bağlantı bulunan ve asıl davanın davacısına karşı açılabilen dava¹⁶⁹ şeklinde tanımlanmaktadır. Karşı dava ile asıl davanın tahkikat aşamalarının ortak bir şekilde yürütülmesine rağmen karşı dava, asıl davadan bağımsız

¹⁶³ Bkz. s.22.

¹⁶⁴ “Takip ehliyeti, kişinin kendisinin yahut bizzat tayin ettiği vekili vasıtası ile alacaklı konumunda icra takibi işlemleri yapabilme veya bir icra takibinin borçlusu konumunda hakkını koruyabilecek işlemleri yapabilme ehliyetidir.”, **Baki Kuru**, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2.Baskı, Ankara-2013, s.163-164.

¹⁶⁵ **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s.124.; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz**, İcra ve İflas s.113.

¹⁶⁶ **Hakan Pekcanitez**, İcra-İflas Hukukunda Şikayet, Ankara-1986, s.94-95.; **Talih Uyar**, Takip Talebinin Genel İçeriği, TBBD, S.1, Ankara-2001, 111-176, s.122.; Karşı görüş için bkz. **Öztan**, Kanuni Müşavir, s.313.

¹⁶⁷ **Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes**, s.114.

¹⁶⁸ **Halil Yılmaz**, İtirazın İptali Davası ve İcra İnkâr Tazminatı, ABD, S.3, 17-50, Ankara-2003, s.22 vd.

¹⁶⁹ **Görgün**, s.262.; **Yılmaz**, Şerh, s.868.; **Tuğçe Arslanpınar**, Medeni Yargılama Hukukunda Karşı Dava, Ankara-2017, s.18.

bir davadır¹⁷⁰. Bu nedenle karşı dava açmak için de yeni bir dava açıyormuş gibi oy danışmanının görüşü alınmalıdır.

HMK.m.65’de düzenlenen asli müdahale¹⁷¹ benzer bir şekilde, derdest olan bir dava yahut çekişmesiz bir yargı işinde, üçüncü bir kişinin, söz konusu mal veya hak üzerinde davanın tarafları veya ilgilileri ile hukuki yararının çatışması neticesinde bu kişilere aynı mahkemede açmış olduğu bağımsız bir davadır¹⁷². Bu nedenle kendisine oy danışmanı atanmış olan kimse görülmekte olan bir davaya asli müdahalede bulunmak isterse, oy danışmanının olumlu görüşünü alma mecburiyeti altında olacaktır.

Doktrinde Gönensay “ *husumet tabiri, münhasıran hukuk ve ticaret davalarına dair olup, ceza davalarına şümulü yoktur*”¹⁷³ diyerek dava açmak için oy danışmanının görüşünün alınması gerekliliğinin sadece hukuk davaları için zorunluluk olduğunu ifade etmektedir. Belirtmek gerekir ki mülga 1412 Sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu¹⁷⁴,’nun 344.maddesinde sınırlı olarak sayılan suçlarla ilgili suçtan zarar gören kişi, şikayette bulunduktan sonra Cumhuriyet savcılığı tarafından takipsizlik kararının verilmesinin ardından suçtan zarar gören isterse davasını kendisi takip edebilmekte; yahut suçtan zarar gören söz konusu maddede yazılı suçlardan dolayı Cumhuriyet savcısına başvurmadan doğrudan şahsi dava da açabilmekte ve ancak cumhuriyet savcısının daha sonra katılması halinde şahsi dava kamu davasına dönüşebilmekte idi¹⁷⁵. Ancak 5271 Sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu¹⁷⁶,’nda bu husus yer almamaktadır. Bu nedenle kendisine oy danışmanı atanan kimsenin ceza yargılamasında davacı sıfatına sahip olmasını gerektiren bir husus bulunmamaktadır.

1.3.1.1.1.2. Sulh olmak

Oy danışmanının izni/icazeti ile davayı yürüten danışmanlık altındaki kimse, davayı takip amacı ile işlemler yapabilir ancak sulh olabilmek için oy danışmanının

¹⁷⁰ Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.302.; Tanrıver, Medeni Usul, s.674.; Arslanpınar, s.95.

¹⁷¹ “Her ne kadar asli müdahale, bağımsız katılan terimi ile ifade edilmekte ise de buradaki müdahale davaya katılma anlamına gelmemektedir.”, Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.215.

¹⁷² Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.215.; Arslan/ Yılmaz/ Taşpınar Ayvaz, Medeni Usul, s.484.”Asli müdahale, dava olduğundan, asli müdahilin ayrıca taraf ve dava ehliyetine sahip olması ve dava açabilmesi için gerekli dava şartlarına sahip olması gerekir.”, Atalı M., Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku, C.1, 15.Bası, İstanbul-2017, s.770.

¹⁷³ Gönensay, s.218.

¹⁷⁴ 1412 Sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, Kabul Tarihi: 4.4.1929, Yayımlı Tarihi: 20.4.1929

¹⁷⁵ Mustafa Özen, Kamu Davası Açma Konusunda Benimsenen İlkeler, Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi ve İddianamenin İadesi (Kamu Davası), ABD, S.3, Ankara-2009, 17-28, s.19.

¹⁷⁶ 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, Kabul Tarihi: 4.12.2004, Yayımlı Tarihi: 17.12.2004

olumlu görüşünü almak zorundadır¹⁷⁷. Kanunda kendisine oy danışmanı atanan kimsenin yalnız sulh işlemi açısından oy danışmanının görüşünü alması gerektiği belirtilmiş olmasına rağmen (TMK.m.429/I), feragat ve kabul bakımından bu yönde bir düzenleme yapılmamıştır. Ancak belirtmek gerekir ki sulh, bünyesinde feragat ve kabulü de barındıran bir işlemdir¹⁷⁸. Zira bir sözleşme niteliğinde olan sulh, kısmen kabul kısmen feragat anlamına gelmektedir¹⁷⁹. Aynı zamanda gerek kabul gerekse feragat, sulh gibi yargılamayı sona erdiren taraf işlemlerindendir. Bu sebeplerle, gerek oy danışmanının izniyle açılan bir davada gerek oy danışmanının açılan davaya sonradan icazet verdiği durumlarda kendisine oy danışmanı atanan kimse, yargılamayı sona erdiren taraf işlemlerini gerçekleştirebilmek için oy danışmanından ayrıca izin almak zorundadır. Diğer bir ifade ile oy danışmanının dava açmaya ilişkin beyan etmiş olduğu görüş sulh, kabul ve feragat işlemlerini kapsamamaktadır.

Kendisine oy danışmanı atanmış olan kimsenin, oy danışmanının olumlu görüşünü alması gereken diğer bir işlem olan sulh, davaya son veren taraf işlemleri başlığı altında HMK.m.313-315 arasında düzenlenmiştir¹⁸⁰. Bu anlamda sulh, derdest olan bir davanın taraflarının aralarında anlaşarak dava konusu uyuşmazlığı kısmen veya tamamen sona erdirmelerini sağlayan, mahkeme huzurunda yapılan bir sözleşmedir (HMK.m.313).

HMK.m.313’de her ne kadar sulhun mahkeme önünde yapılabileceği belirtilmiş olsa da, niteliği itibariyle bir sözleşme olmasından dolayı, mahkeme dışında gerçekleştirilen sulh sözleşmesi ile taraflar aralarındaki uyuşmazlığı sona

¹⁷⁷ **Kuru**, C.1, s.1091.; **Tanrıver**, Medeni Usul, s.501.

¹⁷⁸ **İlhan E. Postacıoğlu**, Medeni Usul Hukuku Dersleri, 3.Bası, İsrambul-1966, s.357.; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz**, Medeni Usul, s.557.; **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s.484.; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, Medeni Usul, s.513.; **Süha Tanrıver**, Mahkeme Huzurunda Yapılan Sulhler (Sulhler), Prof. Dr. İlhan Öztrak’a Armağan, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, C.46, S.1-2, Ankara-1994, 333-348, s.333.

¹⁷⁹ **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s.484.; HMK.m.313’ün gerekçesinde, sulhün, tarafların, dava konusu hak üzerindeki kısmi kabul ve kısmi feragatleri yoluyla meydana geldiği belirtilmiştir.

¹⁸⁰ **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz**, Medeni Usul, s.556.; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, Medeni Usul, s.505.

erendirilebilirler¹⁸¹. Ancak mahkeme dışında gerçekleştirilen sulhun yargılamayı sona erdirebilmesi için mahkeme içi sulhe çevrilmesi gerekmektedir¹⁸².

Kendisine oy danışmanı atanmış olan kimse, sulh işlemini gerçekleştirebilmek için oy danışmanının olumlu görüşünü almak zorundadır (TMK.m.429/I,b.1). Zira gerek mahkeme önünde yapılan sulh gerekse de mahkeme dışında yapılan sulh tarafların karşılıklı olarak verdikleri tavizlerden meydana gelmektedir¹⁸³. Diğer bir ifadeyle tarafların aralarında gerçekleştirdikleri sulh sözleşmesinde genellikle¹⁸⁴ davacı, talep sonucunun bir kısmından vazgeçmekte ve buna karşılık davalı da davacının vazgeçtiği talep sonucundan kalan kısmını kabul etmektedir¹⁸⁵. Nitekim sulh, kısmen kabul, kısmen feragatten meydana gelmektedir. Bu yönü ile sulh anlaşmasının yapılması için oy danışmanının olumlu görüşünün bulunması, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin malvarlığını etkilemesi sebebi ile korunması bakımından şarttır¹⁸⁶. Örnek vermek gerekirse kendisine oy danışmanı atanmış kimsenin 10.000 TL değerinde bir alacak davası açtığını düşünecek olursak, davalı, davacının 3000 TL sinden vazgeçmesi halinde 7000 TL lik kısmı kabul etmeyi teklif ederse, tarafların sulh olması halinde vazgeçilecek bu miktar kendisine oy danışmanı atanan kimsenin malvarlığının aktifinin azalmasına neden olacaktır. Bu nedenle mahkeme önünde yapılan sulh yahut mahkeme dışında yapılan sulh bakımından oy danışmanının olumlu görüşünün alınması

¹⁸¹ **Karşlı**, s.383.; “*Tarafların mahkeme dışında yapacakları sulh, kuruluş ve etkileri bakımından kural olarak bir maddi hukuk işlemi olmakla birlikte borçlar hukukunun konusu olduğundan, HMK’ da düzenlenmemiştir.*”, **Görgün**, s.374.; Aynı zamanda HMK.m.313’ün gerekçesinde, mahkeme dışında yapılan sulhün, kuruluş ve etkileri bakımından bir maddi hukuk işlemi olduğu ve borçlar hukukunun konusunu oluşturduğu, bu nedenle de düzenleme dışı bırakıldığı belirtilmiştir.

¹⁸² **Karşlı**, s.384.; Taraflar mahkeme dışında yaptıkları sulh sözleşmesini mahkemeye sunarak sulh olduklarını bildirirlerse, duruşma tutanağına tarafların aralarında yapmış oldukları sulh sözleşmesinin mahkemeye ibraz edildiği yazılır ve yapılan sulh sözleşmesi tarafların huzurunda okunarak okunduğu da tutanak altına alınır ve taraflara imzalatılır (HMK.m.154/III,b.ç). Böylece mahkeme dışı yapılan sulh, mahkeme içi yapılan sulhe dönüşür., **Tanriver**, Sulhler, s.338;., **Görgün**, s.374.; **Muşul**, Medeni Usul, s.184, dn.122.; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz**, Medeni Usul, s.557.; Belirtilmelidir ki mahkeme dışında gerçekleştirilen sulh sözleşmesinin ayrıca tutanağa yazılmasına gerek yoktur zira duruşma tutanağında eklenildiği yazılı olan belgelerin içeriği de tutanağın eki sayılır ve dolayısıyla tutanak metni hükmündedir (HMK.m.154/IV).; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, Medeni Usul, s.514.; **Karşlı**, s.384.; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz**, Medeni Usul, s.557.

¹⁸³ **Alangoya/Yıldırım/Deren Yıldırım**, s.465.; **Sabri Şakir Ansay**, Sulh, AÜHFD, S.2, Ankara-1943, 200-209, s.202.; **Vasfi Raşid Sevig**, Mukavelelerin Tasnifi ve B.K Dışında Bırakılmış Olan Mukaveleler ve Bilhassa Sulh Mukavelesi, AÜHFD, C.6, S.2-4, Ankara-1949, 136-156, s.146.

¹⁸⁴ HMK.m.313/III gereğince, dava konusu dışında kalan hususlar da sulhun kapsamına dahil edilebilir. “*Sulh her zaman taraflardan birinin kısmi feragati ve diğer tarafın kısmi kabulü sonucunda meydana gelmez. Taraflardan birinin dava dışındaki bir hakkı da sulh anlaşmasına dahil edilebilir.*” **Baki Kuru**, Hukuk Muhakemeleri Usulu (C.4), C. 4, 6. Baskı, İstanbul-2001, s.3751.

¹⁸⁵ **Postacıoğlu**, s.357.; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz**, Medeni Usul, s.557.; **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s.484. s.485.; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, Medeni Usul, s.513.; **Tanriver**, Sulhler, s.333.

¹⁸⁶ **Öztan**, Kanuni Müşavir, s.314.

zorunludur¹⁸⁷. Aynı zamanda yapılan sulh anlaşmasının yargılamayı sona erdirmesi ve kesin hüküm gibi sonuç doğurması sulh anlaşmasının önemini göstermektedir. Bu nedenle, yapılan bir sulh sözleşmesi sonucunda aynı uyuşmazlıktan dolayı tekrardan yargı mercilerine başvurulması söz konusu değildir¹⁸⁸.

Kendisine oy danışmanı atanan kimsenin sulh anlaşması yapabilmek için oy danışmanının olumlu görüşünü alınmasının gerekli olması; açılan bir dava sonrasında yapılan sulh anlaşmasını kapsadığı gibi kanaatimizce henüz dava açılmadan tarafların sulh anlaşması yapmasını da kapsamaktadır. Diğer bir ifadeyle henüz dava açılmadan¹⁸⁹ yapılmak istenen sulh anlaşması için de oy danışmanının olumlu görüşü alınmalıdır. Zira TMK.m.429/I'de dava açılmadan önce veya dava görülürken sulh olma ayrımı yapılmamıştır. Bununla birlikte kendisine oy danışmanı atanmış olan kimsenin korunması esastır ve dava açıldıktan sonra olduğu kadar dava açılmadan öncede kendisine oy danışmanı atanan kimsenin korunması gereklidir. Nitekim dava açıldıktan sonra yapılan sulhun, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin malvarlığını etkilediği kadar, henüz dava açılmadan yapılmak istenen sulh de malvarlığını aynı ölçüde etkileyebilir.

Yargılamayı sona erdiren diğer bir taraf işlemi ise kabuldür. HMK.m.308-312. arasında düzenlenen kabul, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri ve görülmekte olan bir davada davalının, davacının ileri sürdüğü talep sonucuna kısmen veya tamamen rıza göstermesidir¹⁹⁰(HMK.m.308). Davanın kabulü, davalının mahkemeye yönelteceği tek taraflı ve varması gerekli bir irade beyanı ile gerçekleştirilir¹⁹¹ ve kendisine oy danışmanı atanan kimsenin bu irade beyanında bulunabilmesi oy danışmanının görüşüne bağlıdır¹⁹².

Feragat ise; görülmekte olan bir davanın davacısının talep sonucundan kısmen veya tamamen vazgeçmesidir.(HMK.m.307). Davadan feragat, davacının mahkemeye

¹⁸⁷ Yıldız/Gürsoy, s.466.

¹⁸⁸ Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.485.; Cenk Akil, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda Sulh ve Sulh Yoluyla Şarta Bağlı Hüküm Verilip Verilemeyeceği Meselesi (Sulh), Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.16, S.4, Ankara-2012, 1-18, s.7.

¹⁸⁹ "Sulh henüz bir dava söz konusu olmadan, tarafların uyuşmazlığı anlaşarak ortadan kaldırmaları şeklinde de olabilir. Bu durumda, taraflar arasındaki sorun, bu yeni anlaşma çerçevesinde çözülür." Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.485.

¹⁹⁰ İbrahim Ermenek, Medeni Usul Hukukunda Davayı Kabul, Ankara-2009, s.3.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz, Medeni Usul, s.552.; Tanrıver, Medeni Usul, s.1010.

¹⁹¹ Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz, Medeni Usul, s.552.; Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.482.

¹⁹² Kuru, C.1, s.1091.; Tanrıver, Medeni Usul, s.1012.; Ermenek, s.48.

yönelik ve varması gerekli tek taraflı irade beyanı ile yapılır¹⁹³. Feragat, sadece görülmekte olan davadan vazgeçmeyi değil aynı zamanda haktan da vazgeçme sonucunu doğurmasından dolayı vazgeçilen hakka dayanılarak tekrar dava açılması mümkün değildir¹⁹⁴. Dolayısıyla kendisine oy danışmanı atanan kimsenin bu işlem için oy danışmanının görüşüne ihtiyaç duyması, korunması bakımından bir gerekliliktir. Nitekim feragat sonucunda dava sona ermekte ve aynı davalıya karşı, aynı dava sebebine dayanılarak tekrar dava açılmamaktadır¹⁹⁵. Bu nedenle kendisine oy danışmanı atanan bir kimsenin görülmekte olan bir davadan feragat edebilmesi için oy danışmanının olumlu görüşünü alması gerekmektedir¹⁹⁶.

Son olarak sulh, kabul ve feragatin etkisini, yargılama giderleri açısından da değerlendirmek gerekir. Sulh açısından; taraflar, yaptıkları sulh anlaşması çerçevesinde yargılama giderleri konusunda da bir anlaşmaya varmış iseler mahkeme bu yönde, eğer bu konuda bir anlaşma söz konusu değilse yapılan sulh anlaşması çerçevesinde tarafların fedakârlıkları göz önünde bulundurarak paylaşırma yapmalıdır¹⁹⁷. Feragat veya kabulde ise bu beyanda bulunan taraf, kural olarak yargılama giderlerini ödeme yükümlülüğü altındadır. Ancak kısmi olarak gerçekleştirilen bir feragat veya kabul söz konusu ise bu orana göre belirlenen yargılama giderlerinden sorumlu olunur¹⁹⁸ (HMK.m.312). Görülmektedir ki sulh, feragat ve kabul sonucunda bir takım mali yükümlülükler ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla davayı sona erdiren işlemler açısından bir ayırım yapılmayarak bu işlemlerin, oy danışmanının görüşüne bağlı olması, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin ekonomik olarak korunması bakımından da yerinde olacağını düşünüyoruz.

¹⁹³ **Kuru**, C.4, s.3545.; **Tanrıver**, Medeni Usul, s.999.; **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s.481.; **Alangoya/Yıldırım/ Deren Yıldırım**, s.456.

¹⁹⁴ **Postacıoğlu**, s.353.; **Üstündağ**, s.571.; **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s.482.; **Muşul**, Medeni Usul, s.173.

¹⁹⁵ **Muşul**, Medeni Usul, s.173.

¹⁹⁶ **Kuru**, C.1, s.1091.; **Tanrıver**, Medeni Usul, s.1002. "...*Müşavirin reyî alınmadan vaki feragatin hükmü yoktur...*", HGK., T. 4.10.1969., 2-454 E., 725 K., **Özmen**, s.358-359.; "... *Temyiz talebinden feragat ettiğini bildirdiği ve yasal danışmanın bu işlemi onayladığı anlaşıldığından temyiz dilekçesinin reddine karar verilmesi gerekmiştir...*" Y. 2. HD. T. 28.11.2016., 24457 E., 15225 K., Kaynak: emsal.yargitay.gov.tr, Erişim Tarihi: 20.06.2017.

¹⁹⁷ **Pekcanitez/Atalay/ Özekes**, s.485.; **Kuru/Arslan/Yılmaz**, Medeni Usul, s.515.; **Ercan**, s.354.

¹⁹⁸ HMK.m.312/II' ye göre kabul beyanında bulunan davalı, kendi tutum ve davranışları ile dava açılmasına sebebiyet vermemiş ve ilk duruşmada davacının talep sonucunu kabul etmiş ise yargılama giderleri davalıya yükletilemez. Bu durum kabul beyanına ilişkin olup, feragat için böyle bir düzenleme bulunmamaktadır.

1.3.1.1.2. Taşınmazların Alımı, Satımı, Rehnedilmesi ve Bunlar Üzerinde Başka Bir Aynı Hak Kurulması

Kendisine oy danışmanı atanan kimsenin taşınmazları üzerinde alım ve satım işlemlerini gerçekleştirmesi, bunları rehnetmesi ve üzerinde başka bir aynı hak kurulabilmesi, oy danışmanının olumlu görüşüne bağlanmıştır (TMK.m.429/I, b.2). Zira söz konusu bu işlemlerin, kendisine oy danışmanı atanan kişinin malvarlığına etkisinden¹⁹⁹ dolayı kişinin ekonomik menfaatleri ile doğrudan ilgilidir. Bu nedenle, bu işlemlerin geçerli bir şekilde yapılabilmesi için oy danışmanının olumlu görüşünün alınması zorunludur.

6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu (TBK)²⁰⁰, nun İkinci kısım, Birinci bölümünde satış sözleşmesi düzenlenmektedir. Genel itibari ile satış sözleşmesi, satıcının satılan şeyin zilyetliğini ve mülkiyetini alıcıya devretmeyi, alıcının ise bunların karşılığı olarak bir bedel ödemeyi üstlendiği sözleşme türüdür (TBK.m.207). Konumuz açısından taşınmaz alımı ve satımı ise TBK.m.243-246 arasında düzenlenmekle birlikte 237.maddede, taşınmaz satış sözleşmesinin resmi bir şekilde yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

TBK.m.209'da taşınır satış sözleşmesinin tanımı yapılmakla birlikte taşınır satım sözleşmesine konu olabilecek şeyler belirtilmiş ancak taşınmaz satış sözleşmesine ilişkin böyle bir hüküm düzenlenmemiştir²⁰¹. Bununla birlikte, TMK.m.704'de, taşınmaz mülkiyetinin konusuna nelerin dahil olacağı belirtilmiştir. Söz konusu hükme göre, arazi, tapu kütüğünde ayrı sayfaya kaydedilen bağımsız ve sürekli haklar, kat mülkiyeti kütüğüne kayıtlı bağımsız bölümler taşınmaz mülkiyetinin konusunu oluşturacaktır. Dolayısıyla, taşınmaz mülkiyetinin konusunu oluşturan şeylerin alımı ve satımı oy danışmanının olumlu görüşünü gerektirir²⁰².

Taşınmaz satış sözleşmesinin bir borçlandırıcı işlem olması nedeni ile salt olarak taşınmaz satış sözleşmesinin yapılması ile mülkiyet karşı tarafa geçmez, ayrıca

¹⁹⁹ Öztan, Kanuni Müşavir, s.314.

²⁰⁰ 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu, Kabul Tarihi: 11.1.2011, Yayımlı Tarihi: 4.2.2011

²⁰¹ Cevdet Yavuz/Faruk Acar/Burak Özen, Borçlar Hukuku Dersleri Özel Hükümler, 12.Bası, İstanbul-2013, s.113.; Mustafa Alper Gümüş, Borçlar Hukuku Özel Hükümler (Borçlar Özel C.1), C.1, 3.Bası, İstanbul-2013, s.127.; Fahrettin Aral/Hasan Ayrancı, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 9.Bası, Ankara-2012, s.169.

²⁰² Yıldız/Gürsoy, s.467.

tasarruf işleminin de (tescil) yapılması gerekir²⁰³. Bu nedenle kendisine oy danışmanı atanan kimsenin borçlandırıcı işlem olan taşınmaz satış sözleşmesine (borçlandırıcı işleme) ilişkin vermiş olduğu olumlu görüşün, tasarruf işleminin yapılması sırasında da geçerli olması gereklidir. Zira oy danışmanı tarafından taşınmaz satış sözleşmesine olumlu görüş beyan edilmediği takdirde yapılan sözleşme geçerli olmayacaktır. Dolayısıyla, taşınmaz satış sözleşmelerinin sebebe bağlılığından hareketle geçersiz olan sözleşmeye (borçlandırıcı işleme) dayanarak yapılan tasarruf işlemi de geçerli olmayacaktır²⁰⁴ (TMK.m.1024).

Taşınmaz satış sözleşmesi, iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerdendir²⁰⁵. Dolayısıyla bir tarafın borcu satış sözleşmesine konu olan şeyin mülkiyetinin alıcıya geçirilmesi iken, buna karşılık diğer tarafın borcu bir bedel ödemektir (TMK.m.207). Taşınmaz satış sözleşmesine ilişkin bedel ise paradır²⁰⁶. Bu nedenle kendisine oy danışmanı atanan kimse, ister mülkiyeti alıcıya geçirme borcu altında olsun isterse bedel ödeme borcu altında olsun; diğer bir ifade ile gerek söz konusu taşınmazın alıcısı gerekse de satıcısı konumunda olsun, yaptığı işlem doğrudan malvarlığını etkileyecektir. Dolayısıyla kendisine oy danışmanı atanan kimsenin korunması her iki durumda da gerekeceğinden, her iki durumda da oy danışmanının görüşü alınmalıdır.

Bir taşınmazı konu edinen ve malvarlığını etkileyen yegane işlem, taşınmaz satış sözleşmesi değildir (TBK.m.237). Taşınmaz satış sözleşmesi dışında taşınmaz mülkiyeti devir borcu doğuran sözleşme türlerinin de kişinin malvarlığını, dolayısı ile ekonomik menfaatlerini ilgilendirmesi sebebiyle kanaatimizce, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin bu işlemleri yapabilmesi için de oy danışmanının olumlu görüşü gereklidir²⁰⁷. Nitekim kanunda bu konuda açık bir hüküm bulunmamakla birlikte kanun

²⁰³ **Kenan Tunçomağ**, Borçlar Hukuku Dersleri Özel Borç İlişkileri (Özel Borç İlişkileri), C.2, İstanbul-1967, s.143.; **Fikret Eren**, Borçlar Hukuku Özel Hükümler (Borçlar Özel), 2.Baskı, Ankara-2015, s.28.; **Aydoğdu/Kahveci**, s.247.; **Aral/Ayrancı**, s.61.

²⁰⁴ **Eren**, Borçlar Özel, s.30.; **Aydoğdu/Kahveci**, s.54.; **İsmail Kayar**, Borçlar Hukuku, 10. Baskı, Ankara-2015, s.261.

²⁰⁵ **Haluk Tandoğan**, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri (Özel Borç İlişkileri C.1/I), C.1/I, 6.Basım, İstanbul-2008, s.78.; **Tunçomağ**, Özel Borç İlişkileri, s.31-32.; **Yavuz/Acar/Özen**, s.25.; **Eren**, Borçlar Özel, 28.; **Aydın Zevkliler/Şeref Ertaş/Ayşe Havutcu/Murat Aydoğdu/Emre Cumaloğlu**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler ve Özel Borç İlişkileri, 2.Baskı, İzmir -2013, s.413.; **Aral/Ayrancı**, s.62.

²⁰⁶ **Tandoğan**, Özel Borç İlişkileri C.1/I, s. s.78.; **Aydın Zevkliler/Emre Gökyayla**, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 13.Bası, Ankara-2013, s.34.; **Eren**, Borçlar Özel, s.178.; **Aydoğdu/ Kahveci**, s.57.; *"Mal karşılığında para değil de mal veriliyorsa, satış sözleşmesinden değil, mal değişim sözleşmesinden bahsedilir."*; **Yavuz/ Acar/Özen**, s.27.

²⁰⁷ **Kurt**, s.52.

metninde taşınmazın alım ve satımından bahsetmektedir (TMK.m.429/I,b.2). Dolayısıyla taraflar arasında daha sonra bir taşınmaz mülkiyetinin devrine neden olabilecek diğer sözleşme türlerinin de bu kapsamda sayılması yerinde görülmelidir. Taşınmaz mülkiyetini devir borcu doğuran sözleşmeler olan taşınmaz satış vaadi²⁰⁸, önalım(şufa)²⁰⁹, alım(iştirâ)²¹⁰, geri alım(vefa)²¹¹, bağışlama²¹² ve mal değişim(trampa)²¹³, sözleşmeleri için de oy danışmanının olumlu görüşü gerekmektedir²¹⁴. Bu sözleşmelerin arasına ölünceye kadar bakım sözleşmesini de dahil etmek mümkündür. Zira TBK.m.611/I gereği, ölünceye kadar bakım sözleşmesi, sözleşmenin bir tarafının, sözleşmenin diğer tarafına ömür boyunca bakmayı, kendisine bakılanın ise bakana bir malvarlığı değerini devretmeyi üstlendiği sözleşme türüdür²¹⁵. Söz konusu sözleşmede, kendisine bakılan kişinin, sağlığında sözleşme ile üstlendiği edimi ifa etmesi halinde borçlar hukuku karakterli bir bakım sözleşmesinden bahsetmek

²⁰⁸ Taşınmaz satış vaadi, bir taşınmazın sözleşme taraflarından yalnız birine veya iki tarafına, ileride söz konusu taşınmaz için satış sözleşmesi yapılmasını isteme hakkının verildiği bir ön sözleşmedir., **Zevkliler/Gökyayla**, s.64.; **Eren**, Borçlar Özel, s.193.; **Aydoğdu/ Kahveci**, s.273-274. **Ahmet Kılıçoğlu**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler (Borçlar), 16.Bası, İstanbul-2012, s.265. Taşınmaz satış vaadi sözleşmesinin bir ön sözleşme olmadığı görüşü için bkz. **Tunçomağ**, Özel Borç İlişkileri, s.148-149.

²⁰⁹ Öncelikle belirtmek gerekir ki burada bahsi edilen önalım hakkı, sözleşmeden doğan önalım hakkıdır. Eşya hukuku konusu içerisinde yer alan yasal önalım hakkı inceleme alanımız dışındadır.

Önalım sözleşmesi, sözleşme ile kendisine önalım hakkı tanınan kimsenin, sözleşmenin konusunu oluşturan taşınmazın bir üçüncü kişiye satılması veya ekonomik bakımdan satışa eş değer her türlü işlem yapılması halinde, taşınmazın mülkiyetinin kendisine devredilmesini dava yolu ile talep edebilme yetkisi veren sözleşmedir., **Eren**, Borçlar Özel, s.198.; **Zevkliler/Gökyayla**, s.68.

²¹⁰ Alım sözleşmesi, kendisine alım hakkı verilen kimseye sözleşmede öngörülen zaman ve şartlarda bir taşınmazı, tek taraflı olarak kullanılan irade beyanı ile satın alma yetkisi veren sözleşmedir., **Tunçomağ**, Özel Borç İlişkileri, s.151.; **Tandoğan**, Özel Borç İlişkileri C.1/I, s.274.; **Yavuz/Acar/Özen**, s.126.; **Zevkliler/Ertas/Havutcu/Aydoğdu/ Cumaloğlu**, s.423.; **Aydoğdu/ Kahveci**, s.281.; **Eren**, Borçlar Özel, s.218.

²¹¹ Geri alım sözleşmesi, taşınmazını devreden kimseye tek taraflı bir irade beyanı ile sözleşmede kararlaştırılan şartlarda taşınmazı geri alma yetkisi verilen ve devralanında geri devretmeyi üstlendiği sözleşmedir., **Tandoğan**, Özel Borç İlişkileri C.1/I, s.274-275.; **Tunçomağ**, Özel Borç İlişkileri, s.150.; **Zevkliler/Ertas/Havutcu/Aydoğdu/ Cumaloğlu**, s.423.; **Aydoğdu/ Kahveci**, s.282.

²¹² Bağışlama sözleşmeleri için ayrıca bkz. s.50.

²¹³ Mal değişim sözleşmesi, tarafların karşılıklı olarak mal veya hakkı değiştirmek amacıyla, bunlar üzerindeki zilyetlik ve mülkiyet haklarını birbirlerine devretmeyi borçlandıkları sözleşmedir., **Eren**, Borçlar Özel, s.269.; “ *Mal değişim sözleşmesi, satım sözleşmesine çok benzemektedir. Ancak satım sözleşmesinden farklı olarak malın zilyetlik ve mülkiyetinin devri karşılığında para değil, başka bir malın mülkiyetinin ve zilyetliğinin üstlenilmesidir.* ”., **Zevkliler/Gökyayla**, s.161.; Kanun koyucuda bu benzerliği göz önünde bulundurarak TBK.m.283’de satış sözleşmesine ilişkin hükümlerin mal değişim sözleşmesine de uygulanacağını hüküm altına almıştır.

²¹⁴ Gümüş, taksitle satış sözleşmesinde yasal temsilcinin rızasına ilişkin TBK.m.254 hükmünün kendisine yasal danışman atanmış olan kimseler için de uygulama alanı bulacağını belirtmektedir., **Gümüş**, Borçlar Özel C.1, s.158.; Kendisine yasal danışman atanmış kimselerin yasal danışmanının görüşünü alması gereken işlemler TMK.m.429/I’de sınırlı olarak sayılmıştır. Bu işlemler arasına taksitle satış sözleşmesini de dahil etmek söz konusu kuralı fazlaca genişletmek anlamına geleceğinden taksitle satış sözleşmesinin yasal danışmanın rızasına bağlı olmaması gerektiğini düşünüyoruz.

²¹⁵ Ölünceye kadar bakım sözleşmesinin konusunu, malvarlığı değeri oluşturur (TBK.m.611/I). Ancak çalışmamızda, TMK.m.429/I gereği, taşınmaz mülkiyetinin devrini konu edinen ölünceye kadar bakım sözleşmesi incelenecektir.

gerekirken, kendisine bakılan kişinin, bakan kişiyi, ölümünden sonra hüküm doğurmak üzere mirasçı olarak ataması halinde, miras hukuku karakterli bir bakım sözleşmesinden bahsetmek gerekir²¹⁶(TBK.m.611/II).

Miras hukuku karakterli bir bakım sözleşmesi, ölüme bağlı tasarruf şeklinde yapılabilir. Belirtmek gerekir ki, ölüme bağlı tasarrufta bulunma kişiye sıkı sıkıya bağlı haklardandır²¹⁷. Dolayısıyla, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin miras hukuku karakterli bir ölünceye kadar bakım sözleşmesi yapması, oy danışmanının olumlu görüşüne bağlı olmamalıdır²¹⁸. Ancak borçlar hukuku karakterli ve taşınmaz bir malın mülkiyetinin devrinin üstlenildiği bir bakım sözleşmesi yapılmasının, oy danışmanının olumlu görüşünü gerektirdiğini düşünmekteyiz. Nitekim söz konusu sözleşme neticesinde edimin ifası, taşınmaz mülkiyetinin devrine neden olacak ve kendisine oy danışmanı atanan kimsenin malvarlığı ile doğrudan ilgisi bulunacaktır²¹⁹.

Her ne kadar TMK.m.429/I’de sayılan işlemler sınırlı sayıda olup genişletilmesi mümkün olmasa da amaca göre bir yorum yapıldığında, kanun koyucunun amacının kendisine oy danışmanı atanan kimsenin malvarlığını sadece taşınmaz satış sözleşmesine dayalı olarak korumak olmadığı, aynı zamanda mülkiyetin devrine neden olabilecek başkaca işlemler için de koruma sağlamak istediği sonucuna varılabilir.

Taşınmazların alımı ve satımı dışında, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin taşınmazını rehnetmesi yahut bunun üzerinde başkaca bir ayni hak tesis etmesi de oy danışmanının olumlu görüşüne bağlanmıştır²²⁰. Taşınmaz rehni, TMK’nın İkinci

²¹⁶ **Zevkliler/Gökyayla**, s.724.

²¹⁷ **Zahit İmre/Hasan Erman**, Miras Hukuku, 10.Basım, İstanbul-2014, s.61.; “...Vasiyette bulunmak hakkı, şahsa sıkı sıkıya bağlı olup, kişinin bu hakkını doğrudan doğruya kullanması zorunludur. Kendisine yasal danışman (kanunî müşavir) atanan kişi danışman oyunu (reyini) almadan vasiyet yapabilir...”, Y. 2. HD. T. 29.3.1983., 978 E., 2735 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 20.7.2017.

²¹⁸ “ Kendilerine yasal danışman atanan kimseler, tek başlarına vasiyetname veya miras sözleşmesi yapabilirler; çünkü, TMK.m.429’ da sayılan işlemler arasında miras sözleşmesi ve vasiyetname yoktur.”, **İmre/Erman**, s.67. Sadece kişinin kendisinin değil bakmakla yükümlü olduğu kişilerin ekonomik menfaatini tehlikeye düşürdüğü durumlarda da yasal danışman atanabileceği kabul edilmek suretiyle, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin yaptığı ölüme bağlı tasarrufu oy danışmanının olumlu görüşüne bağlamak düşüncemize göre doğru olmayacaktır. Zira yapılan ölüme bağlı tasarruf ile hakları ihlal edilen mirasçılar duruma göre miras hukuku hükümlerine başvurarak haklarını koruyabilirler.

²¹⁹ Ancak kendisine oy danışmanı atanan kimsenin mental olarak sürekli bakıma ihtiyacı olması halinde kendisine vasi tayin edilebilme imkanının bulunması nedeniyle çoğu zaman böyle bir sözleşme yapılması gerekliliğinin doğmayacağı düşünülebilir.

²²⁰ “Gayrimenkul üzerinde rehin veya sair ayni bir hak tesisine müteallik muameleleri mühim telakki ettiği cihetle, ehliyeti mahdud tarafından bu muamelelerin icra edilebilmesi için müşavirin rey ve muvafakati şarttır.”, **Gönensay**, s.218.

Bölümünde m.850-938 arasında düzenlenmiştir. Buna göre taşınmaz rehni, hak sahibine, borç ödenmediği takdirde taşınmazın değerinden alacağını elde etme yetkisi veren sınırlı bir ayni haktır²²¹. TMK.m.850 gereğince, taşınmaz rehni; ipotek, ipotekli borç senedi veya irat senedi şeklinde kurulabilir. Belirtmek gerekir ki bu sayım sınırlı sayıda olup, başka herhangi bir şekilde bir taşınmaz rehni türü kurulması söz konusu değildir²²². Bununla birlikte, sadece tapuya kayıtlı olan ve TMK.m.704’ de belirtilen taşınmazların rehni mümkündür²²³ (TMK.m.853).

Taşınmaz rehninin, kişisel bir alacağı teminat altına alma ve taşınmazın değerinin tedavül ettirilmesi olmak üzere iki türlü fonksiyonu bulunması²²⁴, kanunumuzda ayrıntılı olarak düzenlenmesi, uygulamada geniş bir yer tutması ve gerek rehin hakkı sahibi gerekse taşınmazını rehin gösteren kişi açısından ekonomik bir takım sonuçlar meydana getirmesi nedeniyle kendisine oy danışmanı atanan kimsenin bu işlemi yapabilmesi oy danışmanının olumlu görüşüne bağlanmıştır. Zira bir borç karşılığı taşınmaz üzerinde rehin hakkı tesisi genellikle, bir kimsenin ekonomik açıdan ciddi bir borcun altına girmesi neticesinde, alacaklının da borçlunun ekonomik durumunu göz önünde bulundurarak alacağını garanti altına almak istemesinden doğmaktadır. Diğer bir ifadeyle, taşınmaz rehni, bir taşınmaz karşılık gösterilerek alacağın tahsilinin kuvvetlendirilmesini sağlamaktadır²²⁵. Nitekim rehin, aynı bir güvence sağlamakla birlikte şahsi teminatlardan daha sağlam bir koruma sağlar²²⁶. Zira

²²¹ **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, Eşya, s.881.; **Şeref Ertas**, Tescilli Taşınır Rehinleri, Prof. Dr. Aydın Zevkliler’e Armağan, Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi, C.2, İzmir-2013, 1155-1183, s.1155.; **Hasan Erman**, Eşya Hukuku Dersleri, 4.Bası, İstanbul-2013, s.160-161.; **Turhan Esener/Kudret Güven**, Eşya Hukuku, 6. Bası, Ankara-2015, s.53.; **Herdem Belen**, Ana Hatları ve Bazı Temel Özellikleriyle Taşınmaz Rehin Hakları, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.5, S.1-2, İstanbul-2006, 3-30, s.4.

²²² **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, Eşya, s.882.; **Esener/Güven**, s.497.; **Erman**, s.161.; **M. Kemal Oğuzman**, Medeni Hukuk Dersleri, 3.Bası, İstanbul-1978, s.101.; **Mustafa Ünlütepe**, İpoteğin Alacak Bakımından Kapsamı, TBBD, S.102, Ankara- 2012, 173-218, s.174.

²²³ Taşınmaz rehninin temel ilkelerinden biri olan belirlilik ilkesine göre ; bir alacağa güvence oluşturacak taşınmazın belirli olması gereklidir., **Faruk Acar**, Rehin Hukukunda Taşınmaz Kavramı ve Özellikle Belirlilik İlkesi, 2.Baskı, İstanbul-2017, s.151.; **Erman**, s.161.; **Rona Serozan**, Taşınmaz Rehni (Rehin), İÜHFM, C.64, S.2, İstanbul- 2006, 301-324, s.318.

²²⁴ **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, Eşya, s.881.; **Şeref Ertas/Emre Cumaloğlu/İlknur Serdar**, Eşya Hukuku, İzmir-2016, s.539.; **Esener/Güven**, s.498.; **A. Lale Sirmen**, Eşya Hukuku, Ankara-2013, s.625.; **Fuat Tiryaki**, Taşınmaz Rehni Hukukunda Sabit Dereceler Sistemi ve Hükümleri, ABD, S.4, Ankara-1996, 540-560, s.541. ; **Belen**, s.4.

²²⁵ **Tiryaki**, s.540.

²²⁶ **Serozan**, Rehin, s.302. “ Nesnel güvencenin kişisel güvenceye üstünlüğü, onun aynı hak karakterinde ortaya çıkar. Aynı haklara özgü herkese karşı etkili saldırıya karşı korumada ve her yeni malike yönelik halefiyet korumasında, ayrıca cebri icrada sağladığı öncelikte ve ayrıcalıkta bu üstünlük somutlaşır.”, **Serozan**, Rehin, s.302.; **Sirmen**, s.621.; **Ünlütepe**, s.174.

aynı güvenceler kişisel güvencelerden farklı olarak güvence verenin ödeme gücüne bağlı değildir²²⁷.

Kendisine oy danışmanı atanan kimsenin oy danışmanının görüşünü alma zorunluluğu, ipoteğin üç türü içinde söz konusudur. Nitekim taşınmaz rehni kurulmasında irat senedi hariç (TMK.m.903/III) ipotek ve ipotekli borç senedi ile kurulan rehinlerde, rehin veren borçlu, borcundan dolayı hem kişisel hem de rehin verdiği taşınmaz ile sorumlu olacaktır²²⁸. Diğer bir ifadeyle, borç ifa edilmezse, rehin verilen taşınmaz paraya çevrilecek ve şayet elde edilen para, borcun karşılanması için yeterli olmazsa, borçlunun kalan malvarlığına da başvurulabilecektir. İpotek veya ipotekli borç senedi ile bir taşınmazın rehnedilmesi durumunda borçluluk sıfatı, taşınmaz maliki olmaya bağlı değildir²²⁹. Diğer bir anlatımla, taşınmazı rehin altında bulunan bir kimse mutlaka borçlu sıfatına sahip olmak zorunda değildir. Dolayısıyla bir kimse, başka birinin borcu için, kendi taşınmazı üzerinde, alacaklı lehine rehin hakkı tesis etme imkanına sahiptir. Buradan hareketle taşınmaz maliki, kendisine oy danışmanı atanmış olan kimsenin borcu için bir üçüncü kişi lehine rehin hakkı tesis edebilecektir. Nitekim kendisine yasal danışman atanmış olan kimse borcunu ödemediği takdirde rehinli taşınmaz maliki borçlunun borcunu ödemek suretiyle taşınmazını rehinden kurtarabilecek ve (TMK.m.884) dolayısıyla borçlu olmadığı bir borcu ödeyen taşınmaz maliki, alacaklının haklarına halefiyet²³⁰ yolu ile sahip olacaktır²³¹ (TBK.m.127). Bu nedenle, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin borçtan sorumluluğu devam edecektir. Dolayısıyla, esasen kendisine oy danışmanı atanan kimsenin borcu için, kendi taşınmazı üzerinde alacaklı lehine bir rehin hakkı tesisi oy danışmanının görüşüne bağlı olduğundan, başka bir kişinin kendisine oy danışmanı atanan kimse için bir üçüncü kişiye taşınmazı üzerinde rehin hakkı tesis etmesinin de oy danışmanının görüşüne bağlı olması gerektiği düşünülebilir. Ancak oy danışmanı,

²²⁷ Serozan, Rehin, s.302.

²²⁸ Oğuzman/Seliçi/Okay-Özdemir, Eşya, s.883 ve 885.; Esener/Güven, s.499.; Ünlütepe, s.175.; Rehin veren kimsenin aynı zamanda borçlu sıfatına sahip olmaması halinde taşınmazını rehin verdiği borçtan dolayı kişisel sorumluluğu bulunmayacaktır., Ertay/Cumalıoğlu/Serdar, s.540.; Esener/Güven, s.499.; Sirmen, s.626-627.

²²⁹ Oğuzman/Seliçi/Okay-Özdemir, Eşya, s.883.; Esener/Güven, s.498.; Oğuz Kürşat Ünal, İpotekli Borç Senetleri ve İrat Senetlerinin Menkul Kıymet Özelliği, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, S.1-2, Ankara- 2002, 1-9, s.3.

²³⁰ "İfayı yapan üçüncü kişiye alacak hakkının geçmesine halefiyet denmektedir.", Oğuzman/Öz, C.1, s.269.; Kılıçoğlu, Borçlar, s.561.; Her ne kadar üçüncü kişi tarafından yapılan ifa, kural olarak borcu sona erdirse de burada kanuna dayalı bir halefiyet hali söz konusudur ve bu nedenle borç sona ermemektedir., Oğuzman/Öz, C.1, s.268.; TBK.m.127' den ayrı olarak, TMK.m.884/II ' de borçtan sorumlu olmayan rehinli taşınmaz malikinin borcu ödemesi halinde alacağın kendisine geçeceği hüküm altına alınmıştır.

²³¹ Kılıçoğlu, Borçlar, s.561.

sadece danışmanlığı altındaki kimsenin kanunda gösterilen işlemleri gerçekleştirmek istemesi halinde görüşünü beyan etmekle yükümlüdür. Dolayısıyla kanaatimizce oy danışmanının, bir üçüncü kişinin işlemine karşı bir görüş beyan etmek gibi bir hakkı bulunmamalıdır. Bu durumda borcu ödeyen taşınmaz malikine karşı, kendisine oy danışmanı atanan kimse, borcu ifa etmek ile yükümlüdür. Zira ifa etmemesi halinde taşınmaz maliki, borçlunun malvarlığına başvurabilecektir.

İpotekli borç senedi ve irat senedi taşınmazın değerinin bağımsızlaştırılarak tedavül ettirilmesini sağlayan ve kıymetli evrak niteliğinde olan senetlerdir²³². Belirtmek gerekir ki ipotekli borç senedi veya irat senedi nama veya hamiline yazılı bir şekilde düzenlenerek malik lehine taşınmaz rehin hakkı kurulabilir²³³ (TMK.m.914). Bu nedenle kendisine oy danışmanı atanan bir kimsenin kendi adına rehin hakkı tesis etmesi de oy danışmanın görüşüne tabi olmalıdır. Zira taşınmazın değerinin bağımsızlaştırılarak tedavüle çıkarılması söz konusu olabilecektir.

Bir alacağın teminat altına alınması yahut bir taşınmazın tedavül ettirilmesi amacıyla bir taşınmazın rehnedilmesi ağır sorumlulukları ve hukuki sonuçları birlikte getirmektedir. Nitekim taşınmazın değerinin yüksek olmasından dolayı, sağladığı kredi de aynı oranda yüksek olacaktır²³⁴. Bu nedenle kendisine oy danışmanı atanmış olan kimselerin bu işlemi tek başlarına gerçekleştirememeleri hem kendilerinin hem de işlemin karşı tarafının korunması bakımından gereklidir. Aynı zamanda ipotekli borç senedi yahut irat senedi ile taşınmaz üzerinde rehin hakkı kurulabilmesi nedeni ile oy danışmanının iznine tabi olması gerekliliğinden başka, kanun koyucu kıymetli evrak

²³² **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, Eşya, s.977.; **Serozan**, Rehin, s.306.; **Ünal**, s.4.; **Belen**, s.5.; **Ertas/Cumaloğlu/Serdar**, s.540. İpotekli borç senedi ve irat senedi dışında, menkul kıymet özelliği bulunan ipoteğe dayalı menkul kıymet ve ipotek teminatlı menkul kıymetler ipotekli konut finansmanında kullanılan senetlerdir. 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu m.3/I,b,i gereği, ipoteğe dayalı menkul kıymetler ve ipotek teminatlı menkul kıymetler ipotekli sermaye piyasası araçlarındandır. Söz konusu piyasa araçlarıyla, ipotekle teminat altına alınmış alacağın menkul kıymetleştirilmesi sağlanmaktadır. Bu menkul kıymetler, konut finansmanı fonlarıyla ihraç edilmektedir. Bu iki sermaye piyasası aracıyla ikincil piyasada konut finansmanından kaynaklanan ipotekle teminatlandırılmış alacakların tedavülünün sağlanması amaçlanmıştır. Bu nedenle 5582 Sayılı Konut Finansmanı Sistemine İlişkin Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'da ipotekli borç senedi ve irat senedinden bahsedilmemiştir. Dolayısıyla ipoteğe dayalı menkul kıymet veya ipotek teminatlı menkul kıymetlerde birer kıymetli evrak olduğundan ikincil piyasada kendisine oy danışmanı atanan kimsenin söz konusu ipotekli sermaye piyasası araçları üzerinde yapacağı işlem oy danışmanının görüşüne tabi olmalıdır. Ayrıntılı bilgi için bkz. **Mustafa Topaloğlu**, Türkiye'de İpoteğe Dayalı Menkul Kıymetlerle İlgili Son Gelişmeler, International Conference on Eurasian Economies, Hungary-2016, 248-255.; **Yıldırım Beyazıt Önal/Mustafa Topaloğlu**, İpotekli Konut Finansmanı ve Hukuku, Adana-2007.

²³³ **Oğuzman/Seliçi/ Oktay- Özdemir**, Eşya, s.977.

²³⁴ **Serozan**, Rehin, s.303.

niteliğinde olan senetler üzerinde yapılacak işlemleri de oy danışmanının görüşüne bağlı tutmuştur (TMK.m.429/I,b.3).

Kendisine oy danışmanı atanan kimsenin oy danışmanının görüşünü alma zorunluluğu taşınmaz mallarına ilişkindir. Diğer bir ifade ile taşınır bir malın rehni kural olarak oy danışmanının görüşüne bağlı değildir. Ancak, 6750 Sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu²³⁵,’nun (TİTRK) 4. maddesinin beşinci fıkrasına ve 14. maddesinin 3. fıkrasına dayanılarak hazırlanan Ticari İşlemlerde Rehin Hakkının Kurulması ve Temerrüt Sonrası Hakların Kullanılması Hakkında Yönetmelik²³⁶, in 17. Maddesinin birinci fıkrasında “*Ticari işletme ve esnaf işletmesinin tamamı üzerinde rehin kurulması hâlinde, rehnin kuruluşu anında işletmenin faaliyetine tahsis edilmiş olan taşınır ve taşınmaz varlıklar rehnedilmiş sayılır.*” hükmü yer almaktadır.

Bir ticari işletmenin veya bir esnaf işletmesinin rehnedilebilmesi için tarafların imzalarının noterce onaylandığı veya imzalarını sicil yetkilisinin huzurunda attıkları yazılı bir rehin sözleşmesi yapmaları ve daha sonra sözleşmenin sicile tescil ettirmeleri gereklidir (TİTRK.m.4).Yapılan rehin sözleşmesinde rehnin kapsamına nelerin dahil edilip nelerin dahil edilmediğinin belirtilmesi zorunludur.(TİTRK.m.4/VI). Aynı kanunun 5. maddesinin 2. fıkrasında ise ticari işletmenin tamamı üzerinde kurulan rehnin işletmenin faaliyetine tahsis edilmiş olan her türlü varlığı kapsayacağı hüküm altına alınmıştır. Nitekim Ticari İşlemlerde Rehin Hakkının Kurulması ve Temerrüt Sonrası Hakların Kullanılması Hakkında Yönetmelik’ in 17. Maddesinin birinci fıkrasında da kanuna uygun bir düzenleme yapılarak bir ticari işletmenin tamamının rehnedilmesi halinde işletmenin faaliyetine tahsis edilmiş olan taşınır ve taşınmaz varlıklar rehnedilmiş sayılacağı ifade edilmiştir. Burada kanun koyucu, rehin sözleşmesine bir sınırlandırma getirerek ticari işletmenin tamamı üzerinde bir rehin hakkı tesisi amacıyla yapılacak bir rehin sözleşmesinde, tarafların aralarında anlaşarak belirli bir takım varlıkların kapsam dışı bırakılamayacağını belirtmektedir. Dolayısıyla, kendisine oy danışmanı atanmış olan bir kimsenin, işletmenin faaliyetinin sürdürüldüğü zamanlarda doğan finansman ihtiyacını karşılamak üzere²³⁷ ticari işletmesinin tamamı

²³⁵ 6750 Sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu, Kabul Tarihi:20.10.2016, Yayın Tarihi: 28.10.2016

²³⁶ Ticari İşlemlerde Rehin Hakkının Kurulması ve Temerrüt Sonrası Hakların Kullanılması Hakkında Yönetmelik, Yayın Tarihi: 31.12.2016

²³⁷ **H. Ercüment Erdem**, Ticari İşletme Rehninde Güncel Sorunlar, Bankacılar Dergisi, S.76, İstanbul-2011, 42-60, s.42.; **Belin Köroğlu Ölmez**, Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Uyarınca Ticari İşletme Rehni, TBBD, S.29, Ankara- 2017, 261-286, s.262.

üzerinde rehin hakkı kurmak istemesi halinde, söz konusu rehin hakkı kapsamına taşınmazlarında dahil olması sebebiyle oy danışmanının görüşü olmadan rehin hakkı kurulup kurulamayacağı değinilmesi gereken bir konudur. Bu halde de oy danışmanının olumlu görüşünün alınması gerektiğini düşünüyoruz. Her ne kadar kendisine oy danışmanı atanmış olan kimsenin taşınır malları üzerinde yapacağı işlemler açısından oy danışmanının görüşünü alma zorunluluğu bulunmasa da bir ticari işletmenin tamamı üzerinde rehin hakkı kurulması amacıyla yapılan sözleşme, işletmeye dahil olan taşınmazların da rehnedilmesine neden olacaktır ve kendisine oy danışmanı atanan kimsenin bir taşınmazı üzerinde bir başkası lehine rehin hakkı tesis etmesi oy danışmanının olumlu görüşüne bağlıdır. Nitekim yukarıda değinildiği üzere²³⁸ taşınmaz alımı satımı için gerekli olan oy danışmanı görüşünün, aynı zamanda mülkiyeti devir borcu doğuran diğer sözleşmeler içinde gerekli olmasında olduğu gibi, bir taşınmazın rehnine neden olacak hukuki işlemlerde oy danışmanının görüşüne tabi olmalıdır.

Taşınmazlar üzerinde kurulacak diğer aynı haklar da oy danışmanının olumlu görüşüne bağlıdır(TMK.m.429). Dolayısı ile bir taşınmaz üzerinde başkası lehine kurulabilecek irtifak hakkı²³⁹, taşınmaz yükü²⁴⁰ gibi aynı hak kurulması oy danışmanının olumlu görüşüne tabidir²⁴¹

1.3.1.1.3. Kıymetli Evrakın Alımı, Satımı ve Rehnedilmesi

Kendisine oy danışmanı atanmış kimsenin, oy danışmanının görüşünü almasının gerekli olduğu diğer bir işlem, kıymetli evrakın alımı, satımı ve rehnedilmesidir (TMK.m.429/I, b.3). Kıymetli evraka ilişkin düzenlemeler farklı kanunlarda yer almakla birlikte başlıca hükümler 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK)²⁴²’nda düzenlenmiştir²⁴³. TTK.m.645’de kıymetli evrakın tanımı yapılmıştır. Hükme göre “*Kıymetli evrak öyle senetlerdir ki, bunların içerdikleri hak, senetten ayrı olarak ileri sürülemediği gibi başkalarına da devredilemez.*” Kıymetli evrak, ticari

²³⁸ Bkz.s. 39.

²³⁹ “İrtifak hakları, hak sahibine mal üzerinde kullanma veya yararlanma yetkisini veya her ikisini birden sağlayan haklardır.”., **Oğuzman/Seliçi/Oktay- Özdemir**, Eşya, s.23.

²⁴⁰ “Taşınmaz yükü, bir taşınmaz malikinin, mülkü dolayısıyla, o taşınmaz karşılık olmak üzere diğer bir kimse lehine bir şey yapmaya veya vermeye mecbur tutulmasıdır.”., **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, Eşya, s.24.

²⁴¹ **Gönensay**, s.218.; **Tekinay**, s.664.; **Yıldız/Gürsoy**, s.467.

²⁴² 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Kabul Tarihi: 13.1.2011., Yayımlı Tarihi: 14.2.2011.; Türk Ticaret Kanunu dışında Türk Medeni Kanunu’nda, 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nda kıymetli evraka ilişkin düzenlemeler mevcuttur. 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, Kabul Tarihi: 6.12.2012, Yayımlı Tarihi: 30.12.2012

²⁴³ **Tamer Bozkurt**, Kıymetli Evrak Hukuku, C.3, 6.Baskı, İstanbul-2012, s.14.

hayatın getirdiği bir takım nedenlerle çok farklı şekillerde karşımıza çıkabilmektedir. Bu nedenle kıymetli evrak kavramına tahvil, hisse senedi, konişmento, makbuz senedi, varant gibi bir çok senet dahil olmaktadır.

Söz konusu bu kıymetli evrakın tümüne ayrı ayrı değinmek tezimizin çalışma konusunun dışında kaldığından, burada sadece kendisine oy danışmanı atanan kimsenin kıymetli evrakın alım-satımı ve rehnedilmesine ilişkin işlemleri gerçekleştirebilmek için oy danışmanının olumlu görüşüne ihtiyacı olduğunu belirtmek ile yetiniyoruz.

1.3.1.1.4. Olağan Yönetim Sınırları Dışında Kalan Yapı İşleri

Kendisine oy danışmanı atanan kimsenin, bir taşınmaz üzerinde gerçekleştireceği olağan yönetim sınırlarını aşan yapı işleri oy danışmanın görüşüne tabidir²⁴⁴ (TMK.m.429/I, b.4). Belirtmek gerekir ki, oy danışmanının görüşünü alma zorunluluğu, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin sahip olduğu taşınmaz üzerindeki yapı işlerini kapsadığı gibi, bu işlere ilişkin yapılacak olan işlemleri de kapsamaktadır²⁴⁵. Örnek vermek gerekirse, kendisine oy danışmanı atanan kimse kendi arsası üzerinde, kat karşılığı inşaat sözleşmesi yapmak istemesi halinde oy danışmanının olumlu görüşünü almak zorundadır²⁴⁶.

Kendisine oy danışmanı atanan kimsenin taşınmazı üzerinde gerçekleştirmek istediği yapı işleri, olağan yönetim işleri, önemli yönetim işleri ve olağanüstü yönetim işleri içerisinde yer alan yapı işleri olarak sıralanabilir²⁴⁷.

Olağan yönetim sınırları içinde kalan işleri, taşınmazın bütünlüğünün ve değerinin korunması, bakımı ve onarımı amacıyla az miktarda gider ile karşılanabilen işler olarak tanımlamak mümkündür²⁴⁸. Diğer bir ifadeyle, olağan yönetim sınırları içinde kalan işleri, söz konusu işi gören kimseye yüksek değerde bir mali külfete sebep olmayan küçük çaplı işler oluşturmaktadır. Nitekim TMK'da paylı mülkiyetin yönetiminin ve paydaşların tasarruf haklarına ilişkin maddeler arasında düzenlenen 690. maddede olağan yönetim işlerine örnek olarak, küçük onarımlar ve tarımsal faaliyetler

²⁴⁴ Özmen, s.351.

²⁴⁵ Yıldız/Gürsoy, s.449.; Gençcan, s.975.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.655.

²⁴⁶ Gençcan, s.975.

²⁴⁷ TMK.m.689' da düzenlenen zorunlu ve acil işler konumuz kapsamına girmemektedir.

²⁴⁸ Fikret Eren, Mülkiyet Hukuku (Mülkiyet), 4. Bası, Ankara-2016, s.103.; Ünal Altınöz/Recep Aşit Paylı Mülkiyette Yararlanma ve Yönetim Düzeninin Oluşturulması ve Değiştirilmesi, TAAD, S.15, Ankara-2013, 407-429, s.415.

olduğu gösterilmiştir²⁴⁹ (TMK.m.690). Dolayısıyla, olağan yönetim sınırları içerisinde bulunan yapı işleri için oy danışmanının görüşünün alınması bir zorunluluk değildir. Nitekim olağan yönetim işleri kapsamındaki yapı işleri, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin taşınmazı üzerinde küçük onarım, tamirat vb işleri gerektiren yapı işleridir²⁵⁰. Sahip olunan bir taşınmazın boya ve badanasının yaptırılması, bozulan elektrik sisteminin onarılması, kırılan bir camın değiştirilmesi vb. tamirat ve tadilat işleri gibi işler, olağan yönetim sınırları içerisinde kalan yapı işlerine örnek olarak gösterilebilir²⁵¹ ve bu işler bakımından oy danışmanının görüşünün alınması zorunlu değildir²⁵².

Olağan yönetim işleri dışında kalan işlerden biri önemli yönetim işleridir. Önemli yönetim işleri sayılabilecek işler TMK.m.691'de işletme usulünün veya tarım türünün değiştirilmesi, adi kira yahut ürün kirasına ilişkin sözleşme yapılması veya sona erdirilmesi, toprağın ıslahı gibi işler önemli yönetim işi sayılabilecek durumlar olarak belirtilmiştir²⁵³. Türk Medeni Kanunu'nda önemli yönetim işlerine genel olarak bakıldığında esasen bir taşınmazın veriminin ve değerinin artmasını sağlayarak taşınmazdan yararlanma imkanı sağlayan, işletme usulünün değişikliğine yol açan ve olağan yönetim işlerine oranla daha fazla giderle karşılanabilen yönetim işleri olarak tanımlanabilir²⁵⁴. Dolayısıyla bahsi geçen önemli yönetim işi kapsamında değerlendirilebilecek türde olan yapı işleri, oy danışmanının görüşünün gerekli olduğu işlemler arasındadır. Örnek vermek gerekirse, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin taşınmazında klima ısınma sistemini değiştirerek doğal gaz sistemine geçmek istemesi²⁵⁵, mutfak ile salon arasındaki duvarın yıkılarak daha geniş bir oda oluşturulması²⁵⁶ gibi işlemler için oy danışmanının görüşünün alınması zorunludur.

Olağanüstü yönetim işleri ise, eşyanın özgülediği amacının değiştirilmesi, korunması ve normal şekilde kullanmanın gerekli kıldığı sınırı aşan

²⁴⁹ Oğuzman/Seliçi/ Oktay- Özdemir, Eşya, s.318.; Altınöz, s.416.

²⁵⁰ Saymen/Elbir, s.556.; Yıldız/Gürsoy, s.563.

²⁵¹ Sirmen, s.309.; Eren, Mülkiyet, s.103.

²⁵² Yıldız/Gürsoy, s.469.

²⁵³ Kat Mülkiyeti Kanunu m.45'de örnekleyici olarak belirtilen, Anagayrimenkulün bir hakla kayıtlanması veya arsanın bölünmesi ve bölünen kısmın mülkiyetinin başkasına devrolunması gibi temlik tasarruflar veya anayapının dış duvarlarının, çatı veya damının reklam maksadıyla kiralanması gibi önemli yönetim işleri esasen kat mülkiyetinin bulunduğu bir anagayrimenkulün yönetimi ile ilgili düzenlemeler olduğundan çalışma konumuzun dışında kalmaktadır. 634 Sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu, Kabul Tarihi: 23.6.1965, Yayın Tarihi: 2.7.1965

²⁵⁴ Oğuzman/Seliçi/Oktay- Özdemir, Eşya, s.320.; Eren, Mülkiyet, s.105.; Altınöz/Aşit, s.416.

²⁵⁵ Oğuzman/Seliçi/Oktay- Özdemir, Eşya, s.320.

²⁵⁶ Eren, Mülkiyet, s.107.

işleridir²⁵⁷(TMK.m.692). Olağanüstü yönetim işi kapsamına giren yapı işleri, önemli yönetim işi türünde olan yapı işlerinden daha fazla mali külfete sebebiyet veren işlerdir. Örnek vermek gerekirse, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin boş arsası üzerine müstakil bir ev yaptırmak veya mevcut evinin üzerine bir kat çıkmak, garaj yapmak vb işlemleri gerçekleştirmek istemesi halinde, bu işler için oy danışmanının görüşünü almak zorundadır.

1.3.1.1.5. Ödünç Verme ve Alma

TMK.m.429/I, b.5’de belirtildiği üzere kendisine oy danışmanı atanan kimse, ödünç verme ve alma işlemleri için oy danışmanının görüşünü almak zorundadır. Bilindiği üzere ödünç sözleşmeleri; kullanım ödünçü ve tüketim ödünçü olmak üzere TBK. m. 379 vd’ da ikiye ayrılarak düzenlenmektedir.

Tüketim ödünçü sözleşmesi, aynı kanunun 386. maddesinde “*Ödünç verenin bir miktar parayı ya da tüketilebilen bir şeyi ödünç alana devretmeyi, ödünç alanında aynı nitelik ve miktarda şeyi geri vermeyi üstlendiği sözleşme*” olarak tanımlanmaktadır. Kullanım ödünçü sözleşmesi ise, TBK.m.379’da “ *Ödünç verenin bir şeyin karşılıksız olarak kullanılmasını ödünç alana bırakmayı ve ödünç alanında o şeyi kullandıktan sonra geri vermeyi üstlendiği sözleşme*” olarak tanımlanmaktadır.. Genel itibari ile gerek kullanım ödünçü sözleşmesi gerekse de tüketim ödünçü sözleşmesi, sözleşme konusu şeyin geri verilmesi kaydı ile şeye sahip olan kimse tarafından (ödünç verenin), bir başkasına (ödünç alana) bırakılması amacı ile yapılan sözleşmelerdir²⁵⁸. Her iki sözleşme hukuki olarak birbirine yakın olarak görünmekle birlikte iki sözleşme arasındaki en önemli fark, sözleşme konusu şeyin mülkiyetinin devrine ilişkindir. Nitekim kullanım ödünçü sözleşmelerinde sözleşme konusu şeyin ödünç alana bırakılmasında, şayet şeyin maliki ödünç veren ise mülkiyet ödünç verende kalırken, tüketim ödünçünde ise ödünç alan kimse sözleşme konusu şeyin mülkiyetini kazanmaktadır²⁵⁹. Aynı şekilde tüketim ödünçü sözleşmesinin niteliği gereği ödünç alan, sözleşme konusu şeyden tüketerek yararlanmakta iken; kullanım ödünçü sözleşmesinde ise, sözleşmeye konu olan şeyin maliki olunmamasından dolayı

²⁵⁷ Oğuzman/Seliçi/Oktay- Özdemir, Eşya, s.322.; Eren, Mülkiyet, s.107.; Sirmen, s.313.

²⁵⁸ Tunçomağ, Özel Borç İlişkileri, s.297.; Yavuz/Acar/Özen, s.357.

²⁵⁹ Zevkliler/Gökyayla, s.377.; Yavuz/Acar/Özen, s.367.; Eren, Borçlar Özel, s.485.; Gümüş, Borçlar Özel C.1, s.366.;Zevkliler/Ertaş/Havutcu/Aydoğdu/Cumaloğlu, s.550.; Aydoğdu/ Kahveci, s.702.; Aral/Ayrancı, s.295 ve 299.; Haluk Tandoğan, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri C.1/II, 4.Basım, İstanbul-2008, s.291-292.

tüketilebilmesi söz konusu değildir²⁶⁰. Buradan yola çıkarak kendisine oy danışmanı atanan kimsenin, ödünç verme ve alma işlemi yapabilmesi için oy danışmanının görüşünü alma zorunluluğunun tüketim ödünç sözleşmeleri bakımından geçerli olduğu söylenebilir. Nitekim kullanım ödünç sözleşmelerinde, sözleşme konusu şeyin mülkiyetinin ödünç alana devri söz konusu olmadığından dolayı, esasen kendisine oy danışmanı atanan kimsenin malvarlığında bir eksilme söz konusu olmamaktadır. Ancak tüketim ödünç sözleşmesinde ise sözleşme konusu şeyin mülkiyetinin devri söz konusu olduğundan, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin malvarlığında bir azalma meydana gelmektedir. Nitekim TMK.m.429/I'de yer alan ödünç verme ve alma işlemi, doktrinde de isabetli olarak TBK'da düzenlenen ödünç sözleşmesi türlerinden biri olan tüketim ödünç sözleşmesi olarak kabul edilmektedir²⁶¹.

Kendisine oy danışmanı atanan kimsenin kullanım ödünç sözleşmesinin ödünç alan tarafını oluşturması, malvarlığının bir artışına sebebiyet vermeyecektir. Buna karşılık kendisine oy danışmanı atanan kimsenin tüketim ödünç sözleşmesinin ödünç alan tarafını oluşturması halinde, malvarlığında bir artış söz konusu olacaktır. Bir tüketim ödünç sözleşmesinde, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin ödünç veren tarafını oluşturması, verilen şeyin mülkiyetinin tekrar kazanılamaması tehlikesine, ödünç alan tarafını oluşturması ise mülkiyetine geçen şeyin özensiz ve gereksiz harcamalara konu olma tehlikesine yol açabilecektir²⁶². Dolayısıyla kendisine oy danışmanı atanan bir kimse, tüketim ödünç sözleşmesinin gerek ödünç veren gerekse ödünç alan tarafını oluşturarak sözleşme yapmak istediği takdirde, oy danışmanının olumlu görüşünü almak zorundadır.

1.3.1.1.6. Ana Parayı Alma

Kendisine oy danışmanı atanan kimsenin ana parayı alabilmesi oy danışmanının olumlu görüşüne bağlanmıştır. Doktrinde bir görüş ana parayı; kar ve faiz getiren veya bir ticari işletmeye tahsis edilebilen değer olarak tanımlamaktadır²⁶³. Söz konusu tanımlama ana parayı dar bir çerçeve içerisinde değerlendirmektedir. Nitekim bir yere yatırılan ana paranın muhakkak kar veya faiz getirmesi zorunlu değildir. Bu nedenle bizimde katıldığımız diğer bir görüş ise ana parayı; bir banka veya finans kurumuna vadeli yahut vadesiz olarak yatırılmış olan para, bir şirkete koyulan sermaye olarak

²⁶⁰ Eren, Borçlar Özel, s.491 ve 502.; Zevkliler/Ertay/Havutcu/Aydoğdu/Cumalıoğlu, s.545 ve 550.

²⁶¹ Öztan, Aile, s.1345.; Öztan, Kanuni Müşavir, s.315.; Gümüş, Borçlar Özel C.1, s.367.

²⁶² Öztan, Kanuni Müşavir, s.315.

²⁶³ Öztan, Aile, s.1345.; Tekinay, s.664.

tanımlamaktadır²⁶⁴. Esasen kendisine oy danışmanı atanan bir kimsenin malvarlığının önemli bir kısmını oluşturan ana paranın, dikkatli bir biçimde kullanımını sağlama ve gereksiz harcamaların önüne geçme amacıyla ana paranın alınması oy danışmanının görüşüne bağlanmıştır²⁶⁵. Ancak anaparanın bu denli gereksiz harcamalara konu olabilme tehlikesinin bulunduğu durumlarda kanaatimizce kişiye oy danışmanı yerine yönetim danışmanı atanması yoluna gitmek daha isabetli olacaktır²⁶⁶. Zira anaparayı almanın esasen malvarlığının yönetimini ilgilendiren bir işlem olarak düşünülmesi mümkündür.

Ana parayı alma konusunda oy danışmanının görüşü gerekli iken, ana paranın getirisini alma ve kullanma bakımından oy danışmanının görüşü gerekli değildir²⁶⁷. Örnek vermek gerekirse vadeli bir banka hesabında bulunan ana paranın oy danışmanının olumlu görüşü olmadan alınabilmesi mümkün değilken bu para üzerine işleyen faiz oy danışmanının olumlu görüşü olmadan alınabilir.

Kanun koyucu sadece ana paranın alınmasını oy danışmanının görüşüne tabi tutmakla birlikte, ana paranın bir banka veya finans kuruluşuna yatırılması veya bir şirkete sermaye olarak konulması hususunda böyle bir zorunluluk öngörmemiştir. Dolayısıyla kendisine oy danışmanı atanmış olan bir kimse, ana parayı bir yere yatırmak istemesi halinde oy danışmanının görüşünü alma mecburiyeti altında olmayacaktır²⁶⁸. Zira ana paranın yatırılmasının da oy danışmanının görüşüne tabi olması, oy danışmanının yönetim danışmanına yaklaşmasına sebebiyet verecektir. Bu nedenle, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin ana paranın kullanılması açısından da korunması gerekli ise, bu kimseye oy danışmanı yerine yönetim danışmanı atanması bu sorunu ortadan kaldırmak açısından yerinde bir çözüm olarak görülmelidir.

1.3.1.1.7. Bağışlama

Oy danışmanının olumlu görüşünün alınması gereken diğer bir işlem bağışlamadır. Bağışlama sözleşmesi TBK.m.285-298 arasında düzenlenmiştir. Buna göre bağışlama sözleşmesi, *“Bağışlayanın sağlararası sonuç doğurmak üzere, malvarlığından bağışlanana karşılıksız olarak bir kazandırma yapmayı üstlendiği*

²⁶⁴ Yıldız/Gürsoy, s.471.

²⁶⁵ Gönensay, s.219.; Saymen/Elbir, s.557.

²⁶⁶“ Uygulamada, yapılan ödemelerin kullanma ve yatırım şeklini tesbitte kanuni müşavirin rızası aranmıştır. Bu görev de idari müşavirin görevi olabilir.” Öztan, Kanuni Müşavir, s.315-316.

²⁶⁷ Saymen/Elbir, s.557.; Gönensay, s.219.; Öztan, Kanuni Müşavir, s.315.; Yıldız/Gürsoy, s.471.

²⁶⁸ Alınan ana para ile yapılmak istenen işlemin Türk Medeni Kanunu m.429/I’ de sayılan işlemlerden olması halinde, oy danışmanının görüşünün alınması mecburidir.

sözleşme“ olarak tanımlanmaktadır (TBK.m.285). Bağışlama, tek tarafa borç yükleyen sözleşmelerden olup, bu sözleşmenin kurulmasıyla bağışlamada bulunmak isteyen kimse borç altına girmektedir²⁶⁹. Dolayısıyla bağışlamayla bağışlayanın malvarlığının aktifinin azalması veya pasifinin artması şeklinde bir değişim söz konusu olmaktadır²⁷⁰. Bu nedenle, kendisine oy danışmanı atanan bir kimsenin bağışlama sözleşmesinin bağışlayan tarafını oluşturması halinde, bu işlemin geçerliliğini esasen malvarlığının korunması amacı ile atanan yasal danışmanın görüşüne tabi tutmak bir gerekliliktir²⁷¹. Zira kendisine oy danışmanı atanan kimsenin, bağışlamada bulunması halinde malvarlığı olumsuz yönde etkilenecektir. Bununla birlikte kendisine oy danışmanı atanmış olan bir kimsenin bağışlama işleminin bağışlayan tarafında olmayıp, bağışlanan tarafında olması halinde, yapılan işlemin geçerliliği için oy danışmanının olumlu görüşünün alınması gerekmemektedir²⁷². Ancak kanaatimizce, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin yüklemeli bir bağışlama sözleşmesinin bağışlanan tarafında olması durumunu ayrıca değerlendirmek gerekir.

TBK.m.291’de düzenlenen yüklemeli bağışlama sözleşmesine göre bağışlayanın, bağışlama konusuna karşılık oluşturmayacak şekilde bağışlanana olumlu veya olumsuz bir davranışta bulunma şeklinde bir yükleme getirmesi mümkündür²⁷³. Bu yüklemenin muhakkak parasal bir değer taşıması gerekli olmayıp, manevi nitelikli bir davranışta bulunmada yüklenebilir²⁷⁴. Ancak konumuz açısından, bağışlanana parasal değer taşıyan bir davranışı yükleyen yüklemeli bağışlama sözleşmesi değerlendirilecektir.

Kendisine oy danışmanı atanmış olan bir kimseye, parasal değer taşıyan yüklemeli bir bağış yapılmak istenmesi halinde, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin bu bağışlamayı kabul edebilmesi için oy danışmanının olumlu görüşünü alma zorunluluğu bulunmalıdır. Nitekim yüklemeli bağışlama sözleşmesinin konusunun

²⁶⁹ Eren, Borçlar Özel, s.277.; Yavuz/Acar/Özen, s.189.; Aral/Ayrancı, s.189.; Doğan Şenyüz, Borçlar Hukuku Genel ve Özel Hükümler, 8.Baskı, Ankara-2016, s.313.

²⁷⁰ Tandoğan, Özel Borç İlişkileri C.1/I, s.344.; Tunçomağ, Özel Borç İlişkileri, s.183.; Gümüş, Borçlar Özel C.1, s.203.; Zevkliler/Ertaş/Havutcu/Aydoğdu/Cumaloğlu, s.470.; Aydoğdu/Kahveci, s.345-346.; Zevkliler/Gökyayla, s.166.

²⁷¹ Saymen/Elbir, s.557.; Kurt, s.54.

²⁷² Gönenç, s.197.; Öztan, Kanuni Müşavir, s.316.

²⁷³ Bu yükleme fer’i bir nitelikte olup bağışlanan şeyin karşılığını oluşturmamaktadır. Aksi halde bağışlama sözleşmesinden söz edilemez. Zira bağışlama sözleşmesinin karşılıksız olarak yapılması gerekmektedir., Zevkliler/Gökyayla, s.174.; Eren, Borçlar Özel, s.288-289.; Aydoğdu/Kahveci, s.353.; Aral/Ayrancı, s.197-198.

²⁷⁴ Zevkliler/Gökyayla, s.174.

parasal bir değer taşıması halinde kendisine oy danışmanı atanan kimsenin ekonomik menfaati zedelenebilir. Örnek vermek gerekirse, bağışlayan, arazisini okul olarak kullanılması istemiyle kendisine oy danışmanı atanmış olan bir kimseye bağışlaması halinde, danışmanlık altındaki kimsenin okul yaptırması bağışlananın değerini aşmamakla birlikte, kendisini ekonomik açıdan zor durumlara sokabilir. Her ne kadar TMK.m.291/IV’de bağışlanın değeri, yüklemenin yerine getirme masraflarını karşılamaması ve aşan kısmın bağışlanana ödenmemesi durumunda bağışlananın yüklemeyi yerine getirmekten kaçınabileceği düzenlenmiş olsa da, bu hüküm kendisine bağış yapılan kimseyi bağışlama yerine getirildikten sonra koruyan bir hükümdür. Ancak kendisine oy danışmanı atanan kimsenin, kendisine yapılmak istenen bağışlananın yerine getirilmeden önce korunması gerektiği düşüncesindeyiz. Zira bağışlananın değeri, yüklemenin yerine getirilme masraflarını aşması veya aşmamakla birlikte bağışlanana ekonomik açıdan güç duruma sokacak olması ihtimalinde bağışlanan çoğu zaman manevi duygularla yüklemeyi yerine getirmeye gayret ederek ekonomik menfaatlerini tehlikeye düşürebilecektir. Aynı zamanda sınırlı ehliyetsizlerin TMK.m.287 ile korunması sağlanabilirken, kendisine oy danışmanı atanmış olan kimselerin korumasız bırakılması yerinde olmayacaktır. Nitekim TMK.m.287’de, fiil ehliyeti bulunmayan kimsenin ayırt etme gücüne sahip olması durumunda, bağışlamayı kabul edebileceği ancak yasal temsilcisinin yapılan bağışlananın kabulünü yasaklaması veya geri verilmesini istemesi halinde bağışlananın ortadan kalkacağı düzenlenmiştir. Sınırlı ehliyetsizlerin dahi yapılan bağışlamayı yasal temsilcisinin görüşünü almadan kabul edebilmesinden dolayı sadece kanunda belirtilen işlemlerle ilgili olarak ehliyeti sınırlandırılmış olan kimselerin yüklemeli bağışlamayı kabul edebilmelerinin oy danışmanının olumlu görüşüne bağlanmaması gerektiği düşünülebilir. Ancak sınırlı ehliyetsizlerle ilgili olarak düzenlenen TMK.m.287’nin 2.cümlesi dikkate alındığında, yasal temsilcinin yapılan bağışlamayı kabul etmemesi (kabulünü yasaklaması-geri verilmesini istemesi) halinde, yapılan bağışlama ortadan kalkacaktır. Dolayısıyla, esasen sınırlı ehliyetsizlerinde kendilerine yapılan bir bağışlamayı kabul edebilmeleri yasal temsilcinin bu konudaki davranışına bağlıdır²⁷⁵. Bu nedenle bağışlanana kabul ehliyeti yönünden sınırlı ehliyetsizlerin sınırlı ehliyetli olan danışmanlık altındaki kimselere nazaran daha az kısıtlamaya uğradığından bahsedilemeyecektir. Aynı

²⁷⁵“Mükellefiyet yükleyen bağışlamalarda, bağışlanan da bir borç altına gireceği cihetle, kanuni temsilcisinin muvafakati bulunmadıkça akit geçerli olmaz.”, **Tandoğan**, Özel Borç İlişkileri C.1/I, s.355.; **Tunçomağ**, Özel Borç İlişkileri, s.187.

zamanda TMK.m.287 hükmü, sınırlı ehliyetsizlere karşı yapılacak tüm bağışlama sözleşmesi çeşitlerini kapsayan bir düzenleme olmasına rağmen, biz sadece parasal bir değer taşıyan yüklemeli bağışlama sözleşmesi açısından oy danışmanının görüşünün aranması gerektiği düşüncesindeyiz. Unutulmamalıdır ki yasal danışman, haklı bir neden olmaksızın yapılan yüklemeli bağışlamaya izin/icazet vermemesi halinde vesayet makamına şikayet edilebilir.

TBK.m.286'ya göre bir kimsenin bağışlama yapabilmesi için fiil ehliyetine tam olarak sahip olması gerekmektedir. Dolayısıyla sınırlı ehliyetsiz (ayırt etme gücüne sahip küçükler ve ayırt etme gücüne sahip kısıtlılar) konumunda olan kimselerin yasal temsilcilerinin izni/icazeti ile de olsa bağışlamada bulunmaları kural olarak mümkün olmadığı gibi onlar adına yasal temsilcileri de bağışlamada bulunamaz. Ancak bu kural, önemli bağışlamalar için söz konusudur. Nitekim TMK.m.449 önemli bağışlamayı, yasak işlemler kapsamında tutmuştur. Dolayısıyla ayırt etme gücüne sahip sınırlı ehliyetsizler, yasal temsilcisinin izni/icazetiyle veya onlar adına yasal temsilcisi önemli bağış kapsamında olmayan bağışlamaları (önemsiz bağışlamaları) yapabilmektedir²⁷⁶.

Ayırt etme gücüne sahip olan bir kimsenin yasal temsilcisinin izni/icazetiyle önemi az nitelikte olan bağışlamada bulunabilmesi yerindedir. Her ne kadar TMK.m.16 gereği, sınırlı ehliyetsizlerin kendilerini borç altına sokan işlemlerde bulunabilmeleri yasal temsilcilerinin rızasına bağlı olsa da (TMK.m.16), önemi az bir bağışlamada bulunmak, vesayet/velayet altındaki kimsenin malvarlığını tehlikeye düşürecek nitelikte etkilemeyecektir. Esasen sınırlı ehliyetsizler bakımından ileri sürülen bu görüşten hareketle, her ne kadar kanun koyucu TMK.m.429'da önemli-önemsiz²⁷⁷ bağışlama ayırımına gitmemiş olsa da, sınırlı ehliyetsizler için ileri sürülen bu husus, kendisine oy danışmanı atanmış kimseler içinde geçerliliğini korumalıdır. Keza oy danışmanı atanan kimseye nazaran daha ağır bir sınırlandırmaya uğrayan sınırlı ehliyetsizlerin, yasal temsilcilerinin izni ile önemsiz bağışlamalar yapabilme imkanının bulunduğu kabul edilmesi, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin önemsiz bağışlamalarda bulunabilmesini oy danışmanının görüşüne tabi tutmayı gerekli kılmaktadır. Sonuç

²⁷⁶ Tandoğan, Özel Borç İlişkileri C.1/I, s.354.; Yavuz/Acar/Özen, s.191.; Zevkliler/Gökyayla, s.169.

²⁷⁷ Yapılan bir bağışlamanın önemli olup olmadığının belirlenmesinde objektif bir kriter koymak mümkün değildir. Zira yapılan bir bağışlamanın önemli olup olmadığı, somut olaya göre değişiklik göstermektedir. Özellikle bağışlamada bulunan kimsenin malvarlığı veya geliri bağışlamanın önemli olup olmadığının belirlenmesinde önem arz etmektedir. Egger, s.573-574.; Eren, Borçlar Özel, s.283.; Örnek vermek gerekirse, zengin bir iş adamının arkadaşına pahalı marka bir saat bağışlaması önemsiz bir bağış sayılacakken, ekonomik durumu orta derecede olan bir kimsenin arkadaşına pahalı marka bir saat bağışlaması önemli bir bağış sayılacaktır.

olarak, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin, önemi az bir bağışlama işleminde bulunmak istemesi halinde bu işlemin, geçerli bir şekilde yapılabilmesinin oy danışmanının olumlu görüşüne bağlı olmadığını düşünmekteyiz²⁷⁸.

Doğum günü, düğün, nişan gibi bir takım toplumsal ilişkilerde mutad²⁷⁹ olarak yapılan karşılıksız kazandırmalar teknik anlamda bağışlama niteliğinde olmadığından²⁸⁰ bu tip kazandırmalarda bulunulması, oy danışmanının görüşüne bağlı değildir²⁸¹. Aynı zamanda, kişinin yaptığı ölüme bağlı tasarruflar bağışlama olarak değerlendirilemez²⁸². Zira bağışlama sözleşmesi sağlararası yapılabilen bir sözleşme (TBK.m.285) olmakla birlikte bağışlamada, bağışlayanın malvarlığında bir eksilme meydana gelmekte iken ölüme bağlı tasarrufta, mirasçılarının malvarlığında bir eksilme söz konusu olmaktadır²⁸³. Bununla birlikte TBK.m.285/II-III’de belirtildiğı üzere henüz edinilmemiş bir haktan feragat etmek, mirası reddetmek veya ahlaki bir ödevin yerine getirilmesi bağışlama sayılmamaktadır. Dolayısıyla, kendisine oy danışmanı atanan kimsenin, bu işlemleri yapabilmek için oy danışmanının görüşünü alma zorunluluğı bulunmamaktadır.

Burada söz konusu olan bağışlama, bağışlama sözü vermeyi²⁸⁴ ve elden yapılan bağışlamayı da kapsadığı gibi²⁸⁵ bağışlama sözleşmesinin diğler türleri olan koşullu bağışlamayı²⁸⁶, yüklemeli bağışlamayı²⁸⁷ ve bağışlayana dönme koşullu bağışlamayı²⁸⁸

²⁷⁸ **Öztan**, Kanuni Müşavir, s.316.; **Şakir Berki**, Hakiki ve Hükmi Şahısların Teberrü Ehliyeti (Teberrü Ehliyeti), BATİDER, S.2, Ankara-1973, 269-290, s.276.

²⁷⁹ Düğün, nişan, doğum günü gibi toplumsal olaylarda yapılan karşılıksız kazandırmanın mutad olup olmadığı önemli önemsiz bağış ayrımında olduğu gibi somut olayın özelliklerine göre belirlenmelidir., **Egger**, s.573.; Ayrıca bkz dn.280.

²⁸⁰ **Yavuz/Acar/Özen**, s.189.; “ *Mutad bağışlamalar bir hatır ilişkisine dayalı ivazsız kazandırmadan başka bir şey değildir.*”, **Gümüş**, Borçlar Özel C.1, s.205.; “...*Bahşış verme, gelenek gereğı ufak tefek armağan verme gibi işlemler bağışlama amacı olmadığından bağışlama sayılmazlar*”, **Zevkliler/Gökyayla**, s.167.

²⁸¹ “... *Bağışlama, mameleğre bir zarar vermeyen, mutad olan, arada bir verilen bağışlamalara dahil ise, kanuni müşavirin izni aranmaz.*”, **Öztan**, Kanuni Müşavir, s.316.

²⁸² **Saymen/Elbir**, s.557.; **Gönensay**, s.219.

²⁸³ **Zevkliler/Gökyayla**, s.166.; **Eren**, Borçlar Özel, s.278.; **Yavuz/Acar/Özen**, s.190.; **Berki**, Teberrü Ehliyeti, s.270.

²⁸⁴ Bağışlama sözü verme bir bağışlama sözleşmesi olup bu sözleşmenin kurulması ile ifası farklı zamanlarda olmaktadır., **Zevkliler/Gökyayla**, s.170.; Bağışlama sözü verme ile bağışlayan, sonuçlarını sağığında meydana getirmek üzere maddi veya maddi olmayan bir mal üzerindeki hakkını, karşılıksız olarak bağışlanana devretmeyi borçlanmaktadır., **Eren**, Borçlar Özel, s.286.

²⁸⁵ **Tekinay**, s.664-665.; **Özmen**, s.352.

²⁸⁶ Yapılmak istenen bağışlama sözleşmesinin, hüküm ve sonuçlarını doğurması veya mevcut olan hüküm ve sonucun ortadan kalkması gelecekteki belirsiz bir olayın gerçekleşmesine bağlandığı takdirde koşullu bağışlama sözleşmesinden bahsedilir., **Eren**, Borçlar Özel, s.287.; **Aydoğdu/Kahveci**, s.352. **Zevkliler/Ertas/Havutcu/Aydoğdu/Cumaloğlu**, s.474.

²⁸⁷ Yüklemeli bağışlama; bağışlayanın, bağışlanana yaptığı kazandırmaya karşılık oluşturmayacak şekilde, bağışlanandan belirli bir davranışta bulunmasını istediğı bağışlama sözleşmesi türüdür.; **Aydoğdu/Kahveci**, s.353.; **Gümüş**, Borçlar Özel C.1, s.212.; **Eren**, Borçlar Özel, s.288.

da kapsamaktadır. Diğer bir ifadeyle, kendisine oy danışmanı atanmış olan kimse, bağışlayan sıfatıyla bağışlama sözleşmesinin hangi türünü yapmak isterse istesin oy danışmanının görüşünü alma mecburiyeti altındadır.

Yukarıda değinildiği üzere bağışlamanın, bağışlananın malvarlığının pasifinin azaltılması şeklinde yapılması mümkündür²⁸⁹. Dolayısıyla, malvarlığının pasifinin azalmasına sebep olan ibra veya borcun üstlenilmesi de bağışlama sebebiyle yapıldığı takdirde, bir karşılıksız kazandırma, diğer bir ifadeyle bağışlamadır²⁹⁰. Aynı zamanda alacağın devri, ivazsız olarak, bağışlama sebebiyle yapıldığı takdirde, bağışlama niteliği taşımaktadır²⁹¹. Bu nedenle ibra, borcun üstlenilmesi ve alacağın devri işlemlerinin kendisine oy danışmanı atanan kimse tarafından yapılmak istenmesi halinde, oy danışmanının olumlu görüşü gerekli olmalıdır.

1.3.1.1.8. Kambiyo Taahhüdü Altına Girme

Kambiyo taahhüdü altına girmek de TMK.m.429/I'de belirtilen işlemlerden olup, kendisine oy danışmanı atanan kimse söz konusu işlemi geçerli bir şekilde yapabilmek için oy danışmanının olumlu görüşünü almak zorundadır. Kambiyo taahhüdünde bulunmak, kambiyo senetlerini oluşturan bono, poliçe, çek ile borç altına girmek olarak tanımlanabilir²⁹². Bununla birlikte, sadece bono, poliçe veya çekin düzenleyicisi olmak değil, aynı zamanda muhatap, ciranta veya avalist²⁹³ olunması da oy danışmanının görüşüne bağlıdır²⁹⁴.

²⁸⁸ Bağışlayana dönme koşullu bağışlama sözleşmesi, bağışlayanın ölümü halinde yapılan karşılıksız kazandırmanın tekrardan bağışlayana dönmesinin kararlaştırıldığı bağışlama sözleşmesi türüdür. Esasen bozucu şarta bağlı bir bağışlama sözleşmesi söz konusudur., **Zevkliler/Ertas/Havutcu/Aydoğdu/Cumaloğlu**, s.475.; **Gümüş**, Borçlar Özel C.1, s.215

²⁸⁹ Bkz. s.51.

²⁹⁰ **Tandoğan**, Özel Borç İlişkileri C.1/I, s.341-342.; **Eren**, Borçlar Özel, s.278.; **Zevkliler/Gökyayla**, s.166.; **Aydoğdu/Kahveci**, s.346.; “*İbra öyle bir teberrüdur ki, bir borcun edası ile azalacak olan bir mamelekin azalmasını önler. Şu halde ibra adeta kısa elden bir hibeden başka bir şey değildir.*”, **Şakir Berki**, Türk Medeni Kanununda Mümeyyizlerin ve Mümeyyiz Olmayanların Ehliyeti, AÜHFD, C.26, S.1, Ankara-1969, 117-134, s.122.

²⁹¹ **Selahattin Sulhi Tekinay/Sermet Akman/Haluk Burcuoğlu/Atilla Altop**, Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7.Baskı, İstanbul-1993, s.262.; **Hüseyin Hatemi/Emre Gökyayla**, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, İstanbul-2011, s.371.; **Eren**, Borçlar Genel, s.1254.

²⁹² **Hasan Pulaşlı**, Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları, 2.Baskı, Ankara-2012, s.103.; **Kurt**, s.54.

²⁹³ Türk Ticaret Kanunu m.700-702 arasında düzenlenen aval, kambiyo senedinden doğan bir borcun kıymetli evrak hukukuna göre teminat altına alınmasıdır., **Fırat Öztan**, Kıymetli Evrak Hukuku, 18. Bası, Ankara-2013, s.168.; **Bozkurt**, s.167.; **Burak Özen**, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Kefalet Sözleşmesi, 4.Bası, İstanbul-2017, s.45. Aval TBK’da düzenlenen kefalet sözleşmesine benzetmekle birlikte, avali doğrudan bir kefalet sözleşmesi olarak görmek mümkün değildir. Nitekim TBK’da düzenlenen kefalet hükümlerine göre bir kefalet sözleşmesinde, kefil olan açısından fer’i bir borç söz konusu olur. Ancak kıymetli evrak hükümlerine göre aval durumunda, aval veren kimse asli (bağımsız) bir borç yüklenmiş olur. Aynı zamanda, bağımsızlığın getirdiği bir başka sonuç olarak

Police düzenleyen bir kimsenin, muhatap olarak kendisine oy danışmanı atanan bir kimseyi göstermesi mümkündür. Bu durumda policeyi düzenleyen kişinin, oy danışmanının görüşünü alma zorunluluğu bulunmamaktadır. Ancak muhatap olarak yazılan danışmanlık altındaki kimsenin kabule arz edilen bir policeyi kabul etmesi oy danışmanının görüşüne bağlıdır. Zira muhatap bakımından sorumluluğun başlaması muhatap olarak yazılmakla değil, policenin kabul edilmesiyle başlar²⁹⁵. Diğer bir ifadeyle muhatap olarak yazılan kimse, policeyi kabul edinceye kadar policeden kaynaklı bir sorumluluk altında değildir²⁹⁶.

Muhatap olarak yazılan kimsenin kabul beyanı soyut bir kambiyo taahhüdüdür²⁹⁷. Dolayısıyla bu açıdan bakıldığında da, policede muhatap olarak gösterilen danışmanlık altındaki kimsenin kabul beyanı oy danışmanının görüşüne bağlıdır.

1.3.1.1.9. Kefil Olma

TMK.m.429/I.b.9'da kendisine oy danışmanı atanmış olan kimsenin kefil olabilmesi, oy danışmanının olumlu görüşüne bağlanmıştır. Buna göre kendisine oy danışmanı atanmış olan kimsenin, bir kefalet sözleşmesinin kefil olan tarafını oluşturabilmesi oy danışmanının olumlu görüşüne bağlıdır.

Teminat amacı (şahsi) güden sözleşmelerden biri olan kefalet sözleşmesi, TBK.m.581'de *“kefilin alacaklıya karşı, borçlunun borcunu ifa etmemesinin sonuçlarından kişisel olarak sorumlu olmayı üstlendiği sözleşme”* olarak tanımlanmaktadır. Tanımdan anlaşılacağı üzere kefalet sözleşmesi, kefil olan kimse

TTK.m.702'de aval veren kimsenin teminat altına aldığı borç, kıymetli evrak hukukuna özgü şekil kurallarına aykırılık dışındaki bir sebepten dolayı batıl olsa da, aval veren kimsenin verdiği teminat geçerliliğini koruyacaktır. Diğer bir ifadeyle, aval veren kimsenin vermiş olduğu teminat, sadece borcun kıymetli evrak hukukuna göre şekle aykırılığından dolayı geçersiz olması halinde ortadan kalkacaktır. Bununla birlikte TTK.m.751 ve TBK.m.155 açısından kefalet ile aval arasında zamanaşımı bakımından da farklılık söz konusudur. Nitekim TTK'da yer alan hükümde, zamanaşımının kesilmesine sebep olan işlem kimin hakkında meydana gelmişse ancak ona karşı hüküm ifade edeceği düzenlenmişken, TBK'da asıl borçluya karşı zamanaşımının kesilmesi halinde, kefile karşıda kesilmiş olacağı hüküm altına alınmıştır. Bu durumda kefilin sorumluluğunun fer'i, avalistin sorumluluğunun asli(bağımsız) olmasının başka bir sonucudur., **Özen**, s.45.; Aval ile kefalet arasındaki bir başka farklılık ise hukuki nitelik açısından. Zira aval kıymetli evrak hukukundan kaynaklanan tek taraflı yazılı bir taahhüt iken, kefalet ise yazılı bir sözleşmedir., **Bozkurt**, s.168.; **Ertan Demirkapı**, Avalin Şekli Şartları, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.6, S.2, İzmir-2004, 61-95, s.61.

²⁹⁴ **Tekinay**, s.665.; **Saymen/Elbir**, s.557.; **Öztan**, Kanuni Müşavir, s.316.; **Gönensay**, s.220.; **Yıldız/Gürsoy**, s.472.;

²⁹⁵ **Pulaşlı**, s.139.; **Bozkurt**, s.91.; *“Muhatap policeyi kabul etmekle, police bedelini kayıtsız ve şartsız ödemeyi üstlenmektedir.”*, **Gönen Eriş**, Kıymetli Evrak, Ankara-2014, s.270

²⁹⁶ **Pulaşlı**, s.139.

²⁹⁷ **Eriş**, s.270.; **Pulaşlı**, s.139.

açısından malvarlığının azalma tehlikesini barındıran bir sözleşme niteliğindedir²⁹⁸. Zira kefalet sözleşmesine dayalı olarak kişisel teminat verilmesi durumunda kefil, teminat verdiği miktarla sınırlı olarak tüm malvarlığıyla sorumlu olmaktadır²⁹⁹(TMK.m.589). Dolayısıyla, oy danışmanının olumlu görüşü alınarak yapılabilecek işlemler arasında kefalet sözleşmesinin de bulunması yerindedir.

Kanun koyucu TMK.m.429/I,b.9’da yalnızca “kefil olma“ ifadesi yer vererek kefaletin türleri açısından bir ayrıma gitmemiştir. Bu nedenle kefalet sözleşmesinin türlerinden olan adi kefalet, müteselsil kefalet, birlikte kefalet, kefile kefalet ve rücu kefalet için de oy danışmanının görüşünün alınmak zorunda olunduğunun kabul edilmesi gerekir³⁰⁰.

Kefalet sözleşmesi kanun koyucu tarafından sıkı şekil koşullarına tabi tutulmuştur³⁰¹. Kefalet sözleşmesinin TBK.m.583 gereği yazılı olarak yapılması gerekliliğinin yanında, kefilin sorumlu olacağı azami miktarın, kefalet tarihinin ve müteselsil kefaletin söz konusu olduğu durumda müteselsil kefalet ibaresinin yahut bu anlama gelen herhangi bir ifadenin kefalet sözleşmesinde kefil olan kimse tarafından el yazısı ile belirtilmesi bir zorunluluktur. Bu şartların yanında kefil olmak isteyen evli olması halinde eşinin yazılı rızasının gerekli olması da bir zorunlu unsur olarak karşımıza çıkmaktadır (TBK.m.584/III hariç olmak üzere). Her ne kadar oy danışmanının görüşünü beyan etmesi herhangi bir şekil şartına tabi olmasa da, kefalet sözleşmesi için bu kural uygulanmamalı, oy danışmanı görüşünü yazılı olarak verme mecburiyeti altında bulunmalıdır.

Kefil olmak isteyen kimsenin, oy danışmanının aynı zamanda eşi olması halinde de verilecek olan iznin yazılı olarak ve tek seferde verilmesi gerekir³⁰². Ancak, TBK.m.584/I gereği eşin rızasının, kefalet sözleşmesinin kurulmasından önce veya en geç kurulması anında verilmiş olması bir zorunluluktur. Bu nedenle oy danışmanının aynı zamanda kefil olmak isteyen kimsenin eşi olması durumunda, oy danışmanının görüşünü işlemden sonra icazet şeklinde bildirebileceği³⁰³ hususundan ayrılarak, oy danışmanının işlemden önce veya en geç işlem sırasında yazılı olarak izin

²⁹⁸ Özen, s.1.; Kurt, s.55.; Saymen/Elbir, s.557.

²⁹⁹ Yavuz/Acar/Özen, s.745.; Mahmut Bilgen, Kefalet, Ankara-2013, s.1.; Yasemin Yılmaz, Garanti Sözleşmesi, TAAD, S.19, Ankara-2014, 1079-1116, s.1080.

³⁰⁰ Yıldız/Gürsoy, s.473.

³⁰¹ Aydoğdu/Kahveci, s.822.

³⁰² Kurt, s.55.

³⁰³ Bkz. s.17.

verebileceğini kabul etmek gerekir. Zira bu şekilde istisnai bir durumda kefalet sözleşmesini düzenleyen hükümlere öncelik tanınmanın yerinde olacağını düşünüyoruz. Nitekim kefalet sözleşmesini düzenleyen hükümlerin esas amacı kefil korumaktır³⁰⁴. Aynı zamanda TMK.m.429, TBK.m.584'e nazaran daha genel bir biçimde düzenlenerek birden fazla işlemi bünyesinde barındırırken, 584. madde sadece kefil olma durumuna ilişkindir³⁰⁵.

Kişinin oy danışmanıya eşinin farklı kimseler olması halinde oy danışmanının ve eşin izninin ayrı ayrı alınması gerekecektir³⁰⁶.

Kendisine oy danışmanı atanmış olan bir kimsenin, oy danışmanının görüşünü almadan kefalet sözleşmesi yapması ve henüz oy danışmanı görüşünü bildirmeden oy danışmanlığın ortadan kalkması halinde, danışmanlık altındaki kimse, vereceği icazet ile kefalet sözleşmesine geçerlilik kazandırabilmekte, ancak vereceği bu icazeti, kefalet sözleşmesinin şekline uygun bir şekilde yazılı olarak vermesi gerekmektedir³⁰⁷.

Kanun koyucu, TBK.m.603'de kefalet sözleşmesinin yanında gerçek kişilerce başka ad altında yapılan ve kişisel teminat amacı güden sözleşmelere de kefaletin şekline, kefil olma ehliyetine ve eşin rızasına ilişkin hükümlerin uygulanabileceği, bu anlamda sözleşmeye verilen ismin önemli olmadığını hüküm altına almıştır. Dolayısıyla kendisine oy danışmanı atanmış olan kimsenin kişisel teminat amacı güden sözleşmeleri yapabilmesi, oy danışmanının olumlu görüşüne tabi olacaktır. Zira teminat amacı güden bu tip sözleşmelerde, başkasına yönelik bir zarar tehlikesinin üstlenilmesi söz konusudur³⁰⁸. Bu nedenle, TBK.m.603 kapsamına girebilecek olan bazı sözleşmelere değinmekte yarar olduğunu düşünmekteyiz.

Şahsi teminat sağlayan bir sözleşme türü olan garanti sözleşmesi bakımından durumun değerlendirilmesi gerekir. Nitekim garanti sözleşmeleri TBK'da yer almayan

³⁰⁴ Zevkliler/Gökyayla, s.665.; Nihat Yavuz, Türk Kefalet Hukuku, Ankara-2010, s.69.; Alper Uyumaz/Feride Demirbaş, Kefalet Sözleşmesine İlişkin Şekil Kuralları Açısından Kefilin Sorumluluğunun Sınırı ve Kapsamı, Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S.1, Adana-2014, 37-59, s.39.; Şamil Demir, Kefalet Sözleşmesinin Uygulama Alanı, TBBD, S.108, Ankara-2013, 87-122, s.89.

³⁰⁵ Türker Yalçınduran, Kefalet Sözleşmesinde Eşin Rızasına Ve Bu Rızanın Türk Borçlar Kanunu'nun 603. Maddesi Gereğince Gerçek Kişilerin Taraf Olduğu Kişisel Güvence Verilmesine İlişkin Diğer Sözleşmelerde de Bulunmasına Dair Türk Borçlar Kanunu'nda Yapılan Düzenlemenin Değerlendirilmesi, İÜHF, C.74, S.1, İstanbul-2016, 461-486, s.481.

³⁰⁶ Kurt, s.55.

³⁰⁷ Haluk Tandoğan, Kefaletin Geçerlilik Şartları, BATİDER, S.1, Ankara-1977, 19-54, s.26.; Bilgen, s.52.; Özen, s.183.; Yavuz, s.61.

³⁰⁸ Yavuz/Acar/Özen, s.745.

isimsiz bir sözleşmedir³⁰⁹. Garanti sözleşmesi, saf (bağımsız) garanti sözleşmesi ve kefalet benzeri (bağımlı) garanti sözleşmesi olarak iki farklı şekilde düzenlenebilmektedir³¹⁰. Saf (bağımsız) garanti sözleşmesinde, garanti veren kimse garanti alana, belirli bir temel borç ilişkisinden bağımsız olarak, bir sonuç taahhüt etmektedir³¹¹. Örnek vermek gerekirse, turistik bir yerde iş adamı olan A, otel açmak isteyen B'ye, 5 yıl boyunca senede %20 kar garantisi vermişse, A ile B arasında kurulan bu sözleşme, saf (bağımsız) garanti sözleşmesi olup B'nin %20 kar sağlayamadığı yıllarda A, B'nin zararını ödemek zorunda kalacaktır³¹². Bununla birlikte kefalet benzeri (bağımlı) garanti sözleşmesinde ise temel borç ilişkisinin konusunu oluşturan bir edim garanti edilmektedir³¹³. Örnek vermek gerekirse, satıcı A, B'ye bir taşınmazını satmayı borçlanmakla birlikte B, A'nın bu taşınmazı satıp satmayacağından emin olmadığı durumda C'nin müdahalede bulunarak, A'nın taşınmazı satacağına dair B'ye garanti vermesi kefalet benzeri (bağımlı) garanti sözleşmesini meydana getirecek ve A'nın taşınmazı satmaması halinde C, B ile arasındaki sözleşme gereği B'nin uğradığı zararı tazmin etmek zorunda kalacaktır³¹⁴. Garanti sözleşmesinde, garanti verenin borcu asli nitelikte bir borç olduğundan bu borç, temel ilişkideki borcun akıbetine bağlı değildir. Diğer bir ifadeyle, garanti sözleşmesindeki borcun meydana gelmesi veya sona ermesi, temel ilişkideki borcun varlığından, geçerliliğinden, dava ve takip edilebilirliğinden bağımsızdır³¹⁵. Buna karşın kefalet sözleşmesinde kefilin borcu fer'i bir borç olup, varlığı, sona ermesi, geçerliliği asıl borca bağlıdır³¹⁶. Dolayısıyla esas

³⁰⁹ Zevkliler/Gökyayla, s.657.; Yavuz, s.18.

³¹⁰ Haluk Tandoğan, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri (Özel Borç İlişkileri C.2), C.2, 5.Basım, İstanbul-2010, s.804.; Eren, Borçlar Özel, s.766.; Mustafa Alper Gümüş, Borçlar Hukuku Özel Hükümler (Borçlar Özel C.2), C.2, 3.Bası, s.501.; Yavuz/Acar/Özen, s.797.

³¹¹ Zevkliler/Gökyayla, s.657.; "Saf garanti sözleşmelerinde, garanti veren temel bir borç ilişkisi dolayısı ile asli bir borç bulunmadan garanti alana, bir girişim sonucu garanti edilmektedir.", Eren, Borçlar Özel, s.766.; Bilgen, s.112, dn.171.

³¹² Eren, Borçlar Özel, s.766.; Gümüş, garanti verenin, taahhüt ettiği karı sağlayamamasını garanti alanın zararı olarak görmemekte, olumsuz bir ekonomik sonuç olduğunu ifade etmektedir. Gümüş, Borçlar Özel C.2, s.502.

³¹³ Özen, s.24-25.; Eren, Borçlar Özel, s.767.; Zevkliler/Gökyayla, s.658.; Gümüş, Borçlar Özel C.2, s.508.; "Kefaletin yanında böyle bir sözleşmeye ihtiyaç duyulmasının sebebi kefaletin fer'i, garanti verenin yükümlülüğünün asıl borçtan bağımsız, yani asli nitelik taşımasından doğmaktadır.", Tandoğan, Özel Borç İlişkileri C.2, s.804.

³¹⁴ Eren, Borçlar Özel, s.767.; Gümüş, Borçlar Özel C.2, s.502.

³¹⁵ Özen, s.24.; Zevkliler/Gökyayla, s.658.; Eren, Borçlar Özel, s.767.; Gümüş, Borçlar Özel C.2, s.503.; Yavuz/Acar/Özen, s.799.; Yavuz, s.18.; Nami Barlas, Kredi Kartı İlişkisinde Bankaya Karşı Verilen Teminatın Niteliğinin Belirlenmesi, Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı, C.2, İstanbul-2002, 937-989, s.948.

³¹⁶ Tandoğan, Özel Borç İlişkileri C.2, s.820.; Seza Reisoğlu, Kefalet Kavramı ve Muteberlik Şartları, AÜHFD, C.19, S.1, Ankara-1962, 327-392, s.329.; Şakir Berki, Türk Hukukunda Kefalet, Ahmet Esat Arsebük'ün Aziz Hatırasına Armağan, Ankara-1958, 15-35, s.17.; Özen, s.24.; Eren, Borçlar Özel, s.767.; Aydoğdu/Kahveci, s.819.; Yavuz, s.18.; Barlas, s.950.

borç mevcut değilse, dava veya takibe konu yapılamıyorsa, kefilin kefalet sözleşmesinden doğan bir sorumluluğu söz konusu olmayacaktır³¹⁷. Ancak genel olarak garanti sözleşmesiyle kefalet sözleşmesi arasında bir takım farklılıklar bulunsa da her ikisi de, gerek kefil olanın gerekse garanti verenin esasen bir başkasının borcu neticesinde kişisel olarak sorumlu olmayı üstlendikleri sözleşme türleridir³¹⁸. Dolayısıyla kendisine oy danışmanı atanmış olan kimsenin kefalet sözleşmesini yapabilmesi için oy danışmanının olumlu görüşünü alma zorunluluğu olduğu gibi, TBK.m.603'de yapılan atıf gereği, garanti sözleşmesi için de oy danışmanının olumlu görüşünü alması zorunludur.

Değinilmesi gerekli diğer kurumlar ise, müteselsil borçluluk ve borca katılmadır. Bir borç ilişkisi kurulurken borçlunun ödeme gücüne güvenmeyen alacaklı, alacağını teminat altına alma isteği ile başka kişilerinde müteselsil borç altına girmesini isteyebileceği gibi, kurulmuş olan bir borç ilişkisine, alacaklıya teminat verilmesi amacıyla başkasının da katılmasını isteyebilir³¹⁹. Dolayısıyla bu yönü ile baştan müteselsil borç üstlenme veya mevcut bir borca katılma da teminat amacı güden sözleşmelerden olabilecektir³²⁰. Bu nedenle, kendisine oy danışmanı atanmış olan kimsenin alacaklıya teminat verme amacıyla sözleşme kurulurken müteselsil borç üstlenmesi veya mevcut olan bir borca sonradan katılması, oy danışmanının olumlu görüşüne bağlı olmalıdır. Zira kefalet sözleşmesinde kefilin üstlendiği sorumluluğun fer'i (bağımlı), borca katılmada ise katılanın sorumluluğunun asli (bağımsız) olması nedeniyle müteselsil sorumluluk doğuran borca katılma, kefalet sözleşmesine nazaran

³¹⁷ Bu konuda TBK. m.582/II hükmü saklıdır.

³¹⁸ **Eren**, Borçlar Özel, s.767.; **Özen**, s.7.

³¹⁹ **Özen**, s.7. “Mevcut bulunan bir borca katılmanın teminat amacı ile yapılması, borca katılanın katılmadan doğan borcunun teminat olduğunu göstermez. Katılmaya konu olan borcun hukuki sebebi ne ise, katılma yoluyla ortaya çıkan borcun hukuki sebebi de odur.”, **Özen**, s.8.; Bununla birlikte kefalet sözleşmesinde asıl borçlu ile kefilin sorumluluğunun hukuki sebepleri birbirinden farklıdır., **Eren**, Borçlar Özel, s.768.; **Zevkliler/Gökyayla**, s.659. Alacaklı ile borçlular arasında sözleşme kurulurken borçlular arasında müteselsil borçluluk doğabileceği gibi, bir veya birkaç kişinin önceden mevcut bulunan borca katılması ile de müteselsil borçluluk meydana gelebilir. İşte bu ikinci hal TBK.m.201'de düzenlenen borca katılma kurumunu meydana getirmektedir., **M. Kemal Oğuzman/ Turgut Öz**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.2, 11. Bası, İstanbul-2014, s.457; Borca katılma ve kefalet sözleşmeleri, yapılma amaçları bakımından benzerlik göstermektedir. Zira her ikisi de borçlunun yanında bir üçüncü kişiye karşı talepte bulunma imkanı sunarak alacaklının hukuki durumunu güçlendirmektedir., **Gamze Turan Başara**, Türk Borçlar Kanunuyla Getirilen Yeni Bir Müessese:Borca Katılma, AÜHFD, C.63, S.2, Ankara-2014, 419-447, s.430.

³²⁰ **Oruç Hami Şener**, Sözleşmeyle Yapılan Teminat Amaçlı Borca Katılma, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.11, Özel Sayı 2009, İzmir-2010, 1279-1322, s.1279.; **Özen**, s.7-8.; “Kefaletle ilgili BK mad.603'ün getirdiği sınırlamaların teminat maksadıyla yapılan borca katılma için de geçerli olduğu belirtilmelidir.”, **Ali Naim İnan/Özge Yücel**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 4.Baskı, Ankara-2014, s.538.; **Hâluk N. Nomer**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 14.Baskı, İstanbul-2015, s.420.

daha ağır sorumluluk getirmektedir³²¹. Bununla birlikte, alacaklı bakımından teminat yaratmak amacıyla baştan yapılabilen borç üstlenmesi için de aynı durum söylenebilir. Nitekim baştan müteselsil borç üstlenilmesinde borç üstlenen kimse asli(bağımsız) bir borcu üstlenmektedir³²². Bu nedenle gerek baştan müteselsil borç üstlenilmesinin gerekse borca katılmanın, oy danışmanlığı altındaki kimse tarafından geçerli bir biçimde yapılabilmesi için, oy danışmanının olumlu görüşünün alınması zorunludur.

1.3.1.2. Yasal Danışmanın Görüşü Alınmadan Yapılan İşlemlerin Geçerliliği

Kendisine oy danışmanı atanan kimse, TMK.m.429/I'de sayılan işlemleri geçerli olarak yapabilmesi için, oy danışmanının olumlu görüşünü almak zorundadır. Oy danışmanının olumlu görüşü alınmadan yapılan işlemlerle ilgili ayrı bir hüküm bulunmadığından, TMK.m.451/II, söz konusu işlemler için uygulama alanı bulmalıdır³²³. Bu düzenlemeye göre, oy danışmanından olumlu görüş alınmadan yapılan işlem, işlemin karşı tarafının veya karşı tarafın başvurusu üzerine hakimın belirleyeceği uygun süre içinde, oy danışmanı tarafından onanmaz(icazet verilmez) ise diğer taraf, sözleşme ile bağlı olmaktan kurtulur (TMK.m.451/II). Söz konusu maddede düzenlenen yaptırım, geçersizlik türlerinden biri olan eksiklik³²⁴. Eksiklik, diğer bir ifadeyle noksanlık³²⁵, yapılan işlemin kurucu unsurları tamam olmakla birlikte hüküm ve sonuçlarını doğurabilmesi için bir veya birkaç unsurla tamamlanması gereken hallerde söz konusu olur³²⁶. Kanun koyucu, kendisine oy danışmanı atanan bir kimsenin TMK.m.429/I'de belirtilen işlemi geçerli bir şekilde yapabilmesi için oy danışmanının onamını(icazetini), işlemde bulunması gereken bir geçerlilik unsuru olarak öngörmüştür³²⁷. Bu nedenle, bu unsurun bulunmaması durumunda geçersizliğin bir türü

³²¹ **Özen**, s.50.; **İnan/ Yücel**, s.538.; Müteselsil kefalet sözleşmesinde kefilin ikincil olma niteliği büyük oranda ortadan kalkmış olsa da ferî (bağımlı) olma niteliği varlığını sürdürmektedir., **Zevkliler/Gökyayla**, s.675.; **Eren**, Borçlar Özel, s.768.

³²² **Özen**, s.52.

³²³ **Öztan**, Aile, s.1344.; **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, Kişiler, s.102.

³²⁴ **Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altop**, s.381.; **Eren**, Borçlar Genel, s.349.; **Oğuzman/Öz**, C.1, s.185.; **Hatemi/Gökyayla**, s.71.; **M.Kemal Oğuzman/Nami Barlas**, Medeni Hukuk, 20.Baskı, İstanbul-2014, s.223.; **O.Gökhan Antalya**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.1, 1.Baskı, İstanbul-2015, s.154.

³²⁵ **Oğuzman/Öz**, C.1, s.184.; **Oğuzman/Barlas**, s.222.; **Antalya**, Borçlar Hukuku, s.153.

³²⁶ **Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altop**, s.381.; **Oğuzman/Barlas**, s.222.; **Eren**, Borçlar Genel, s.349.; **Oğuzman/Öz**, C.1, s.184.; **Antalya**, Borçlar Hukuku, s.154. **Sinan Sami Akkurt**, Hukuki İşlemlerde Geçersizlik Olgusuna Genel Bir Bakış, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S.1, Antalya-2014, 99-131, s.112.

³²⁷ **Dural/Öğüz/Gümüş**, 2005, s.642.; **Eren**, Borçlar Genel, s.349.

olan eksiklik söz konusu olacaktır³²⁸. Dolayısıyla yapılan işlemin geçerliliği, oy danışmanı tarafından onanıncaya kadar askıda kalacak olup, yapılan işlem hüküm ve sonuçlarını meydana getirmeyecektir³²⁹. Oy danışmanı tarafından onanmayan işlem, baştan itibaren kesin hükümsüz olacakken, onanması halinde başlangıçtan (işlemin yapıldığı tarihten) itibaren hüküm ve sonuçlarını doğuracaktır³³⁰.

Vesayet altındaki kimsenin yapmış olduğu işlemin vasi tarafından onanması halinde tarafların durumu TMK.m.452/II'de düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm yasal danışman hakkında da uygulama alanı bulmalıdır³³¹. Zira TMK.m.451'in uygulanmasının gerekmesi o işlemin sonucunu düzenleyen maddenin de uygulanmasını gerekli kılmaktadır. TMK.m.452/I'e göre, oy danışmanı tarafından onanmayan bir işlemde, taraflardan her biri verdiklerini geri isteme hakkına sahiptir. Ancak tarafların iade yükümlülüğünün kapsamı birbirinden farklılık göstermektedir. Oy danışmanlığı altındaki kimse, aldığıнын aynen bulunması halinde bu haliyle iade etme yükümlülüğü altında olup, aldığıнын bir kısmının bulunmaması durumunda ise elinde kalanı iade etmekle yükümlüdür³³². Bulunmayan kısımdan ise kendi menfaatine harcadığı miktarla veya geri verilme zamanında malvarlığında mevcut olan zenginleşme tutarıyla ya da iyiniyetli olmaksızın elden çıkarmış olduğu miktarla sorumludur³³³ (TMK.m.452/I).

Kendisine oy danışmanı atanan kimse ile işlem yapan karşı taraf, aldığıнын aynen bulunması durumunda bu haliyle, aynen bulunmamasında ise buna ilişkin bedeli tam olarak iade etme yükümlülüğü altındadır³³⁴. Zira oy danışmanlığına ilişkin ilanın yapılması ile birlikte iyiniyet ortadan kalkacaktır³³⁵. Bu nedenle de, sözleşmenin karşı

³²⁸ Eren, Borçlar Genel, s.349.

³²⁹ Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altop, s.381.; Eren, Borçlar Genel, s.349.; Hatemi/Gökyayla, s.69.; Oğuzman/Öz, C.1, s.184.; Öztan, Aile, s.1402.; Hatemi/Serozan, s.346.

³³⁰ Oğuzman/Barlas, s.223.; Eren, Borçlar Genel, s.350.; Hatemi/Gökyayla, s.69.; Oğuzman/Öz, C.1, s.184-185.; Akkurt, s.112.; Dural/Öğüz/Gümü, 2005, s.642.

³³¹ Dural/Öğüz/Gümü, 2005, s.643-644.

³³² Yıldız/Gürsoy, s.439.

³³³ Akıntürk/Ateş Karaman, s.524.; Yıldız/Gürsoy, s.439.; TBK.m.79/II'den farklı olarak kendisine oy danışmanı atanmış olan kimsenin iyiniyetli olmaması durumunda iade yükümlülüğü zenginleşmenin tamamı olmayıp ancak elinde kalanla sorumludur., Dural/Öğüz/Gümü, 2005, s.644.

³³⁴ Akıntürk/Ateş Karaman, s.524.

³³⁵ Akıntürk/Ateş Karaman, s.524.; Hatemi/Serozan, s.346.; Ayrıca bkz. s.91-92.; Bir kimseye yasal danışman atandığına ilişkin kararın ilan edilmemesi halinde, kendisine yasal danışman atanan kimseyle işlem yapan karşı tarafın iade yükümlülüğü, iyiniyetli zenginleşenin iade yükümlülüğü gibi olmalıdır. Zira ilanının yapılmaması durumunda, karşı tarafa yasal danışman atandığını bilmeyen veya bilmesi de gerekmeyen kişinin iyiniyeti korunmalıdır. Dolayısıyla iyiniyetli zenginleşenin iade kapsamı, elinde kalan zenginleşme ile sınırlı olacaktır. Ancak elinden çıkanı ispat yükü iyiniyetli zenginleşene ait olacaktır. Bununla birlikte iyiniyetin varlığı asıl olduğundan zenginleşenin iyiniyetli olmadığını ispat yükü kendisine yasal danışman atanan kişiye düşecektir. Belirtilmelidir ki, zenginleşenin iyiniyetin, zenginleşme konusunun elden çıkarılma anında var olması gerekir., Eren, Borçlar Genel, s.912.

tarafı kötünietli zenginleşen konumunda olacağından iade yükümlülüğünün kapsamı ona göre belirlenecektir.

Alınanların iadesi dışında, bunlara ilişkin olarak yapılan masraflarda sebepsiz zenginleşme hükümlerinin masraflara ilişkin kuralları uygulama alanı bulur³³⁶

TMK.m.452/I, tarafların sebepsiz zenginleşmeye dayalı iade taleplerinin özel esaslarını ortaya koymaktadır³³⁷. Nitekim tarafların zenginleşmesi, geçerli olmayan bir sebebe dayanmaktadır³³⁸ (TBK.m.77/II). Bu nedenle TMK'da iade talebine yönelik bir süre öngörülmediğinden, iade talebine yönelik istem hakkı sebepsiz zenginleşme için öngörülen zamanaşımı süresine tabi olmalıdır³³⁹. Bu nedenle iade hakkı, bu hakkın varlığının öğrenildiği tarihten itibaren iki yıl her halde zenginleşmenin gerçekleştiği tarihten itibaren on yıl içerisinde kullanılmalıdır (TBK.m.82). Yapılan işlem dolayısıyla meydana gelen sebepsiz zenginleşme, geçerli olmayan bir sebebe dayanan zenginleşme olduğundan on yıllık sürenin başlangıç tarihi kazandırmanın yapıldığı tarihtir³⁴⁰.

1.3.2.Yönetim Danışmanı

TMK.m.429/II'de yönetim danışmanlığı düzenlenmiştir. Anılan hükümde, oy danışmanının atanması için gerekli olan koşullar ile yönetim danışmanı atanması için gerekli olan koşulların özdeş olduğu belirtilmektedir. Ancak yönetim danışmanı atanmış durumlarda, kişinin malvarlığı üzerinde, geliri hariç olmak üzere, yönetme yetkisi ortadan kaldırılmaktadır³⁴¹. Zira yönetim danışmanı atanması, kişinin malvarlığını korumak, malvarlığının lüzumsuz tüketimini önlemek ve doğru bir şekilde yönetimini sağlamak gibi bir takım önlemler getirmektedir³⁴².

Kendisine yönetim danışmanı atanmış kişi, malvarlığının geliri üzerinde dilediği gibi tasarrufta bulunabilmekte ancak kişinin malvarlığının sermaye kısmının idaresi bakımından kendisine bir yönetim danışmanı tayin olmaktadır³⁴³. Diğer bir anlatımla, kendisine yönetim danışmanı atanmış kimse, malvarlığının sermaye kısmının yönetimi

³³⁶ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.645.

³³⁷ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.643.; Öztan, Aile, s.1403.

³³⁸ Eren, Borçlar Genel, s.898.

³³⁹ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s645.; Yıldız/Gürsoy, s.440.

³⁴⁰ Eren, Borçlar Genel, s.925.

³⁴¹ Feyzioğlu, s.647.; Gençcan, s.968.; Arpacı, s.38.; İnan, s.298.; Özüğür, s.840.;Ayan/Ayan, s.65.; Tekinay, s.665.

³⁴² Özmen, s.354.; Öztan, Aile, s.1346.; Oğuzoğlu, Aile Hukuku, s.367.

³⁴³ Dural/Öğüz/Gümüş, 2016, s.458.; Zevkliler/Ertas/Havutçu/Gürpınar, s.365.; Helvacı/Erlüle, s.71.

ile ilgili olmayan konularda tek başına hareket edebilmektedir³⁴⁴. Bu nedenle malvarlığının sermayesiyle ilgili bir alacağı kendisine yönetim danışmanı atanan kimse takip edememekte ve kendisine yapılan ödemede borcu sona erdirmemektedir³⁴⁵.

Yönetim danışmanı, oy danışmanından farklı olarak, malvarlığının sermaye bölümünün yönetimine ilişkin işlerle sınırlı kalmak üzere, kişinin adeta yasal temsilcisi konumundadır³⁴⁶. Bu nedenle, yönetim danışmanı bu işlemleri kendisine yasal danışman atanan kimsenin ad ve hesabına bizzat gerçekleştirebilir³⁴⁷. Ancak yönetim danışmanının izni veya icazetiyle de kendisine yönetim danışmanı atanan kimse bu işlemleri gerçekleştirebilme imkanına sahiptir³⁴⁸. Yine oy danışmanlığında olduğu gibi önceden izin alınmadan yapılan işlemin hüküm ve sonuç doğurması, yönetim danışmanı tarafından işlem onanincaya (icazet verilinceye) kadar askıdadır³⁴⁹.

Yönetim danışmanının oy danışmanın aksine yasal temsilci gibi hareket edebiliyor olması, kişiye müdahale bakımından daha ağır bir tedbir olarak karşımıza çıkmaktadır³⁵⁰. Dolayısıyla doktrinde malvarlığının yönetimi alanı ile sınırlı kalmak üzere, yönetim danışmanlığının vasiliğe, kendisine yönetim danışmanı atanan kimsenin durumunun da kısıtlıya yaklaştığı kabul edilmektedir³⁵¹. Bu nedenle yönetim danışmanının, TMK.m.462-463’de belirtilen işlemleri gerçekleştirebilmesi için izin vermeye yetkili olan vesayet dairelerinden izin alması gerektiği doktrinde belirtilmektedir³⁵². Doktrindeki bu görüşe bizde katılmaktayız. Zira yönetim danışmanı, malların idaresi yönünden bir yasal temsilci gibi hareket eder ve malların yönetimi ile ilgili olarak tek başına işlem yapabilir. Ancak bu hak yönetim danışmanına, kişinin

³⁴⁴ Zevkliler/Ertas/Havutcu/Gürpınar, s.365.; Özmen, s.841.

³⁴⁵ Öztan, Kanuni Müşavir, s.317.

³⁴⁶ Oğuzman/Dural, s.522.; Yıldız/Gürsoy, s.474.; Gençcan, s.990.; Zeytin/Ergün, s.226.; Öztan, Aile, s.1346.

³⁴⁷ Gençcan, s.995.;Dural/Öğüz/Gümüş, 2016, s.458.

³⁴⁸ Helvacı/Erlüle, s.71.; Öztan, Kanuni Müşavir, s.317.; Dural/Öğüz, s.68.; Arpacı, s.38.; Gençcan, s.993.

³⁴⁹ Dural/Öğüz, s.68.

³⁵⁰ Öztan, Aile, s.1346.; Özmen, s.354.; Akıntürk/Ateş Karaman, s.503.; “... Gerek uygulamada gerek bilimsel alanda ortaklaşa kabul edildiği üzere, kendisine danışman atanan kimse medeni hakları kullanma ehliyetine sahiptir. Özellikle şahıs varlığı haklarını hiçbir kısıtlama olmaksızın tek başına kullanabilir. Ancak malvarlığı haklarının kullanılmasında, oy danışmanlığında (Türk Medeni Kanunu madde 429/1) daha az, idare danışmanlığında (Türk Medeni Kanunu madde 429/2) daha çok olmak üzere birtakım kısıtlamalar getirmiştir...”, Y. 1. HD., T. 04.04.2013., 16475 E., 4967 K., Gençcan, s.983.

³⁵¹ Dural/Öğüz,s.67;Köprülü/Kaneti,s.333;Özmen,s.354.; Zevkliler/Ertas/Havutcu/Gürpınar, s.366.; Yıldız/Gürsoy, s.474.; Öztan, Aile, s.1346.

³⁵² Velidedeoğlu, s.556-557.; Öztan, Aile, s.1347.; Gençcan,s.1075.; Dural/Öğüz,s.68.; Zeytin/Ergün,s.227.; Arpacı, s.38.; Özmen,s.354.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2016, s.458.; Yıldız/Gürsoy, s.477.; Karşı görüş için bkz. Kurt, s.56-57.; Oğuzoğlu, Aile Hukuku, s.366.

malları üzerinde keyfi olarak işlem yapma yetkisi vermemelidir³⁵³. Ayrıca kanaatimizce, TMK.m.466 gereğince, vesayet organlarının görevlerini yerine getirirken özen yükümlülüğünün bulunması ve aynı kanunun 467/II'nin açık atfı gereği, yasal danışmanın da kusuru ile verdiği zararlardan sorumlu olması, yönetim danışmanının da TMK'nın 462. ve 463. maddelerindeki işlemler için izin alma mecburiyetini doğurmaktadır. Nitekim esasen vasilik görevi için düzenlenmiş olan bu hükümlerin, vasiliğe benzer nitelik taşıyan bir tedbir türü içinde uygulama alanı bulması isabetli görülmelidir.

Burada kayyımlığa ilişkin TMK.m.460/II'nin kıyasen yönetim danışmanı için de uygulama alanı bulması yönetim danışmanlığı ile bağdaşmayacaktır. Zira söz konusu madde hükmüne göre yönetim danışmanı, görevlendirilmiş olduğu olağan yönetim işlerini aşan yönetim işlerini kendisine yönetim danışmanı atanan kimseden alacağı özel yetkiyle, bu mümkün değilse vesayet makamının izniyle yapabilecektir (TMK.m.460/II). Ancak TMK'nın 462. ve 463. maddeleri göz önüne alındığında genellikle olağan yönetimi aşan işler düzenlenmiş olduğundan zaten yönetim danışmanı bu işleri gerçekleştirebilmek için vesayet dairelerinin iznini almak durumunda kalacaktır³⁵⁴. Zira yasal danışman atanmasının, kayyım atanmasına nazaran kişiyi daha fazla koruma amacının olması, yönetim danışmanının, genellikle danışmanlığı altındaki kişiden özel yetki alması gerekmeksizin, doğrudan vesayet dairelerinden izin almasına neden olacaktır. Sonuç olarak TMK.m.460/II' nin burada kıyasen uygulanması yukarıda değinilen sebepler nedeniyle yerinde olmayacaktır.

Kendisine yönetim danışmanı atanan kimsenin malvarlığının geliri üzerinde dilediği gibi tasarrufta bulunma hakkı bulunmaktadır. Bu kapsama kişinin çalışarak elde ettiği gelirler ile sosyal sigorta ve özel sigorta ödemeleri de dahildir³⁵⁵. Malvarlığının idaresi yönetim danışmanına ait olduğundan, malvarlığına ilişkin elde edilen gelirlerden, söz konusu gelirin elde edilmesi için sarf edilen masrafların çıkarılması sonucunda kalan miktar kendisine yönetim danışman atanan kişiye verilir³⁵⁶. Ancak, kendisine yönetim danışmanı atanan kimsenin, elde edilen gelirler yönünden tasarruf hakkının bulunması gerekçesi ile yönetim danışmanı bu gelirleri yönetim kapsamından çıkarmamalı ve kendisine yönetim danışmanı atanan kimsenin bu gelirler üzerinde

³⁵³ Dural/Öğüz/Gümüş, 2016, s.458.

³⁵⁴ Dural/Öğüz/ Gümüş, 2005, s.732-733.

³⁵⁵ Gençcan, s.992.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.732.; Öztan, Aile, s.1346.

³⁵⁶ Öztan, Kanuni Müşavir, s.318.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.733.

tasarrufta bulunma imkanına kadar elde edilen gelirler değerlendirilmeli ve mümkünse yeni gelirler elde etmek amacı ile kullanılmalıdır³⁵⁷. Örnek vermek gerekirse, yönetim danışmanı, yönetimini sağladığı fabrikanın ürettiği malın satışından elde ettiği geliri doğrudan danışmanlığı altındaki kimseye vermemeli, gerekli olduğu takdirde üretimin devamlılığının sağlanabilmesi amacıyla hammadde almalı, kalan miktarı gelir olarak danışmanlığı altındaki kimseye vermelidir. Nitekim bu durum, yönetim danışmanının danışmanlığı altındaki kimsenin malvarlığının artışının sağlanmasını ve malvarlığının sermaye kısmının doğru bir şekilde yönetilmesini sağlayacaktır.

Kendisine yönetim danışmanı atanan kimsenin, söz konusu gelirlerle TMK. m.429/I'de sayılan işlemlerin yapılabilmesi için yönetim danışmanının iznine yahut icazetine ihtiyacı bulunmamaktadır³⁵⁸. Zira kendisine yönetim danışmanı atanan kimse malvarlığının yönetimi dışındaki işlemlerde tam ehliyetlidir³⁵⁹. Nitekim kanun metni dikkate alındığında aksi bir yorum yapmak, kendisine yönetim danışmanı atanan kimsenin serbest tasarruf yapma hakkının saklı tutulmasını anlamsız kılacaktır³⁶⁰. Ancak bu durumda, kendisine yönetim danışmanı atanmış olan kimsenin yaptığı işlemten dolayı tüm malvarlığı ile sorumlu olmayıp, sadece kendisine verilen gelir miktarı ile sorumlu olacağı doktrinde savunulmaktadır³⁶¹.

Doktrinde *Öztan*³⁶², kendisine yönetim danışmanı atanan kimsenin, borçlandırıcı bir hukuki işlem yapması ve yönetim danışmanının bu işleme icazet vermesi durumunda, borcun ifası için öncelikle kendisine yönetim danışmanı atanan kimsenin kazanç ve gelirene ancak bunun yeterli olmaması halinde malvarlığına başvurulabileceğini, bununla birlikte yönetim danışmanı, danışmanlığı altındaki kişinin yapmak istediği işleme izin vermemesine rağmen gerçekleştirilmesi halinde kendisine yönetim danışmanı atanan kimsenin kazanç ve geliri yeterli olmasa dahi malvarlığına başvurulamayacağını belirtmektedir. Kanaatimizce bu yönde bir durum bazı sakıncalar doğurabilecek mahiyettedir. Zira kendisine yönetim danışmanı atanan tarafın sorumluluğunun, tüm malvarlığına ilişkin olmayıp malvarlığından elde edilen gelirle sınırlı olması, üçüncü kişiler açısından doğru olmayan sonuçlara sebebiyet verebilir.

³⁵⁷ Yıldız/Gürsoy, s.475.

³⁵⁸ Öztan, Kanuni Müşavir, s.318.; Oğuzoğlu, Aile Hukuku, s.367.

³⁵⁹ Dural/Öğüz/Gümüş, 2016, s.458.; Gençcan, s.992.

³⁶⁰ Öztan, Kanuni Müşavir, s.318.

³⁶¹ Velidedeoğlu, s.556.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.733.; Oğuzman/Dural, s.523.; Köprülü/Kaneti, s.334.; Özmen, s.354.; Öztan, Aile, s.1347.

³⁶² Öztan, Kanuni Müşavir, s.318.

Örnek vermek gerekirse, A' nın 100.000 TL lik malvarlığı olduğunu ve kendisine yönetim danışmanı atandığını bununla birlikte malvarlığının yönetiminden elde edilen ve kendisine verilen gelirin 10.000 TL olduğu düşünelim. A' nın bu gelir ile evine B' den 25.000 TL değerinde mobilya aldığını ancak borcunu ödemediğini düşünecek olursak; B' borcun ifası için A' nın malvarlığına başvurabilecek midir? *Öztan'* a göre A' nın yönetim danışmanının mobilya satış işlemine izin vermesi halinde A' nın malvarlığına başvurulabilecek, izin vermemesine rağmen işlemin yapılması halinde başvurulamayacaktır. Doktrindeki bu görüşe katılmamaktayız. Zira TMK.m.429/II hükmü gereğince; kendisine yönetim danışmanı atanan kimse malvarlığının yönetiminden kaynaklanan geliri üzerinde dilediği şekilde tasarruf etme imkanına sahiptir. Dolayısıyla bu gelir üzerinde dilediği gibi tasarrufta bulunabilme hakkı olan kimsenin, gerçekleştireceği bir borçlandırıcı işlemde yönetim danışmanından izin veya icazet alması gerekmemektedir. Aksi halde kanunda açık bir şekilde ifade edilen malvarlığının yönetiminden elde edilen gelir üzerinde dilediği şekilde tasarrufta bulunma hakkı işlevsiz hale gelecek, zaten mallarının yönetiminden yoksun olan kimsenin, geliri üzerinde de işlem yapabilmesi ciddi ölçüde sınırlandırılmış olacaktır. Bu husus ise yasal danışmanlık kurumunun mahiyetine uygun düşmeyecektir. Nitekim bu ölçüde sınırlandırılmak istenen kimseye orantılılık prensibi³⁶³ çerçevesinde yasal danışman yerine vasi tayin edilmesi gerekmektedir. Her ne kadar bir kimseye yönetim danışmanı atanması, danışman yönünden vasiliğe, koruma altına alınan kimse bakımında kısıtlıya yaklaştırılsa da bu yaklaşım, sadece kendisine yönetim danışmanı atanan kimsenin malvarlığının sermaye kısmına ilişkin olup, malvarlığının yönetiminden elde edilen gelirler üzerindeki tasarruf hakkını kapsamamaktadır. Dolayısıyla kendisine yönetim danışmanı atanan kimse ile borçlandırıcı bir hukuki işlem yapan üçüncü kişinin, karşı tarafın edimini yerine getirmemesi halinde, borcun ifası için malvarlığına başvurup başvuramamasını, yönetim danışmanının işleme izin verip vermemesine bağlamak yerinde olmayacaktır. Zira esasen kendisine yönetim danışmanı atanan kimse, mallarının yönetiminden kaynaklanan gelir üzerinde fiil ehliyetine tam olarak sahiptir. Bununla birlikte, kendisine yönetim danışmanı atanan kimse malvarlığının geliri üzerinde dilediği tasarrufta bulunma hakkına sahipken, bu kimsenin bulunduğu tasarruf neticesinde sorumluluğunu sınırlandırmak kendisi ile işlem yapan üçüncü kişinin ifadan beklenen yararının ciddi ölçüde azalmasına neden

³⁶³ Bkz. s.5-6.

olabilecek mahiyettedir. Bir borçlunun kural olarak tüm malvarlığı ile sorumlu olması³⁶⁴ esasından hareketle, kanaatimizce kendisine yönetim danışmanı atanan kimse, malvarlığının gelirinin sınırını aşan bir tasarrufta bulunduğu takdirde, tüm malvarlığı ile sorumlu olmalıdır.

Aynı şekilde bir kimseye yasal danışman atandığına ilişkin kararın ilan edilip edilmemesi vesayet makamının takdirindedir (TMK.m.431/II). Buradan hareketle vesayet makamının bir kimseye yönetim danışmanı atandığına ilişkin kararı ilan etmediği düşünülecek olunursa, bu durumu bilmeyen veya bilmesi de gerekmeyen üçüncü kişi, kendisine yönetim danışmanı atanan kimse ile gerçekleştirdiği bu işlemde zarar görecektir. Bununla birlikte kararın ilan edildiği düşünülecek olunursa da, ilan edilen kararda kendisine yönetim danışmanı atanan kimsenin sadece malvarlığının sermaye kısmının yönetiminden yoksun olduğu ancak bu kısmın yönetiminden elde edilen gelirler ile işlem yapılmasında bir sınırlandırma olmadığı anlaşılmış olacaktır. Zira bir kimseye yönetim danışmanı atanması halinde, geliri üzerinde gerçekleştireceği işlemlerin yönetim danışmanının iznine yahut icazetine bağlı olduğuna ilişkin bir hükümde kanunumuzda bulunmamaktadır. Dolayısıyla bir kimseye yönetim danışmanı atandığına ilişkin olarak verilen kararın ilan edilmiş olup olmaması da danışmanlık altındaki kimsenin malvarlığının sermaye bölümünün yönetiminden elde edilen gelirler üzerinde üçüncü kişilerle işlem yapabilmesini yönetim danışmanının iznine/icazetine bağlı olmayı gerektirmez.

1.3.2.1. Yönetim Danışmanlığının Yürütülmesi

Yönetim danışmanı, TMK.m.466 gereği danışmanlığı altındaki kimsenin malvarlığını, iyi bir yönetimin gerektirdiği özeni göstererek yönetmek zorundadır. Bu nedenle esasen vesayetin yürütülmesine ilişkin düzenlenmiş olan TMK.m.438'in ve 454'ün yönetim danışmanı bakımından da uygulanmasının yerinde olacağı düşüncesindeyiz. Zira söz konusu maddelerde yer alan defter ve hesap tutma yükümlülüğü, malvarlığının özenli bir şekilde yönetimini sağlayacak olan yükümlülüklerdir. Bu yükümlülüklerin yerine getirilmesi, yasal danışmanın sorumluluğu açısından da önemli hale gelmektedir. Nitekim defter tutma yasal danışmanlığın sona ermesi ve sorumluluğu ile ilgili yapılacak olan bir değerlendirmede başlangıç noktası oluşturacaktır³⁶⁵. Bununla birlikte başlangıçta tutulacak olan defterle

³⁶⁴ Oğuzman/Öz, C.1, s.16.

³⁶⁵ Egger, s.448.; Oğuzman/Dural, s.479.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.621.

yönetilecek olan malvarlığının kapsamının belirlenmesi bir açıklık sağlayacaktır. Dolayısıyla bu yönde bir şeffaflığın sağlanmasında hem danışmanlık altındaki kimsenin hem de yönetim danışmanının menfaati söz konusu olacaktır³⁶⁶.

Yönetim danışmanı atanmasına ilişkin kararın kesinleşmesi üzerine, yönetim danışmanı ve vesayet makamının görevlendireceği bir kişi ile birlikte yönetilecek olan malvarlığının defteri tutulur. Bu defterin tutulması sırasında kendisine yönetim danışmanı atanan kimsede hazır bulundurulur (TMK.m.438/II). Hüküm fıkrasında, vesayet altındaki kimsenin ayırt etme gücüne sahip olması koşuluyla bulundurulması gerektiği belirtilmiştir. Ancak söz konusu şart, kendisine herhangi bir türde yasal danışman atanacak kimse bakımından zaten bulunması gereken bir şarttır. Aksi halde kendisine yönetim danışmanı değil, kısıtlanarak vasi atanması gerekirdi. Dolayısıyla defterin tutulması sırasında kendisine yönetim danışmanı atanan kimsenin bulundurulması gerekir.

Yönetilecek olan malvarlığına ilişkin defter tutulmasının yanında kanaatimizce malvarlığının yönetimi ile ilgili TMK.m.454 hükmü yönetim danışmanlığı bakımından da uygulama alanı bulmalıdır³⁶⁷. Buradan hareketle yönetim danışmanı, danışmanlığı altındaki kimsenin malvarlığı ile ilgili hesap raporu tutmalı ve vesayet makamı tarafından belirlenen sürelerde veya herhalde yılda bir defa tutulan hesabın incelenmesi için vesayet makamına vermelidir³⁶⁸ (TMK.m.454). Tutulan bu hesap raporunda danışmanlık altındaki kimsenin malvarlığında hesap dönemi içerisinde meydana gelen değişiklikler, yapılan masraflar ve elde edilen gelirler gösterilmeli ve buna ilişkin belgeler eklenmelidir³⁶⁹ (VVMT.m.21). Belirtmek gerekir ki vesayet makamı tarafından tutulan hesabın incelenmesinin yapıldığı sırada mümkün olduğu sürece danışmanlık altındaki kimsede hazır bulundurulur (TMK.m.454/III).

³⁶⁶ Egger, s.448.

³⁶⁷ Egger, s.447.; Gençcan, s.1058-1059.

³⁶⁸ Türk Medeni Kanunun Velayet, Vesayet ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Tüzük (VVMT) m.21 gereği Vesayet makamı başka bir süre belirmemişse vasi, her yıl aralık ayının son günündeki durumu gösterir bir hesap raporunu, en geç ocak ayının son gününe kadar vesayet makamına verir. Raporun bir yıldan kısa sürelerle düzenlenmesine karar verilmesi halinde, vesayet makamı hesabın hangi güne kadar olan durumu göstereceğini ve raporun en geç hangi tarihte verileceğini de kararında belirtir. Türk Medeni Kanunun Velayet, Vesayet ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Tüzük, Karar Tarihi: 21.7.2003, Yayın Tarihi: 10.8.2003

³⁶⁹ Gençcan, s.1059.

1.3.3. Karma Danışmanlık³⁷⁰

Karma danışmanlık, kanunda ilgili bir düzenleme bulunmamakla beraber doktrinde ve Yargıtay kararlarında görüş birliği ile kabul edilmiş bir yasal danışmanlık türüdür³⁷¹. Bu durumda kendisine karma danışman atanan kimsenin malvarlığının sermaye kısmına ilişkin yönetme yetkisi (malların geliri üzerinde tasarruf hakkı hariç olmak üzere) ortadan kaldırılmakta ve ayrıca bu kimse, gerçekleştirmek istediği işlem TMK.m.429/I'de sayılan işlemlerden biri ise danışmanın görüşünü almak zorunda bırakılmaktadır³⁷². Diğer bir ifadeyle kendisine bu türden bir yasal danışman atanmış olan kimse, malvarlığının sermaye kısmının yönetimi ve dokuz bent halinde sayılı olan işlemler dışındaki işlemler açısından hiçbir sınırlamaya tabi olmadan işlem gerçekleştirebilmektedir³⁷³.

Söz konusu yasal danışmanlık türünde, hem oy danışmanlığının hem de yönetim danışmanlığının görev ve yetkileri tek bir danışmanlık altında toplanmaktadır³⁷⁴. Karma danışman, oy danışmanı veya yönetim danışmanı atanmasının kişinin menfaatlerini korumak açısından yetersiz olduğu durumlarda atanabilmektedir³⁷⁵. Bu anlamda karma danışmanlık, vasiliğe yaklaşmakla birlikte vasilikten daha sınırlı bir çerçevede içerisinde görevini yerine getirmektedir³⁷⁶. Zira karma danışmanın görev alanına girmeyen hukuki işlemleri yapma ve mallarının geliri üzerinde dilediği tasarrufta bulunma hakkı (TMK.m.429/I'de belirtilenler hariç), kendisine karma danışman atanan kimseye aitken³⁷⁷, kendisine vasi atanan kişinin böyle bir serbestisi bulunmamaktadır³⁷⁸.

³⁷⁰ Doktrinde karma danışmanlık yerine tam danışmanlık terimi de kullanılmaktadır., **Gençcan**, s.969.

³⁷¹ Bkz. s.16.

³⁷² **Saymen/Elbir**, s.559.; **Akıntürk/Ateş Karaman**, s.503.; **Yıldız/Gürsoy**, s.482.; **Öztan**, Aile, 1347-1348.; **Oğuzoğlu**, Aile Hukuku, s.368.

³⁷³ **Arpacı**, s.39.; **Helvacı/Erlüle**, s.71.

³⁷⁴ **Gençcan**, s.978.; **Öztan**, Aile, s.1348.; **Palamut**, s.142.; **Yıldız/Gürsoy**, s.482.

³⁷⁵ **Öztan**, Kanuni Müşavir, s.319.

³⁷⁶ **Özmen**, s.355; **Öztan**, Aile, s.1348.

³⁷⁷ **Özmen**, s.354-355. Burada kişinin mallarının geliri üzerinde dilediği gibi tasarrufta bulunma hakkı da bir nevi sınırlandırılmaktadır. Nitekim kendisine karma danışman atanan kimse malvarlığının geliri ile Türk Medeni Kanunu m.419/I de sayılan işlemleri bağımsız olarak gerçekleştiremeyecektir.; Örnek vermek gerekirse kendisine karma danışman atanan kimse, malvarlığından edinilen geliri ile danışmanın görüşü olmadıkça taşınmaz alımı yapamaz, ödünç veremez ,vb.”; **Yıldız/Gürsoy**, s.482.

³⁷⁸ **Feyzioğlu**, s.647.

BÖLÜM II

2. YASAL DANIŞMAN ATANMASI

2.1. Genel Olarak Şartların Değerlendirilmesi

Bir kimseye yasal danışman atanabilmesi için öncelikle yasal danışman atanmasını gerektirecek bir takım şartların varlığı aranmaktadır. Nitekim TMK.m.429'da kendisine yasal danışman atanacak olan kimsenin kısıtlanması için yeterli sebebin bulunmaması, ergin olması ve korunmasının gerekli olması halinde fiil ehliyetinin sınırlandırılarak bu kimseye yasal danışman atanabileceği hüküm altına alınmıştır.

Türk Medeni Kanunu'nda yasal danışman atanmasına ilişkin kurallar ayrıca düzenlenmemiş olmakla birlikte 431. maddede, vasi atanmasına ilişkin kuralların, yasal danışman atanmasında da uygulanacağı hüküm altına alınmıştır³⁷⁹. Dolayısıyla vasi atanmasına ilişkin kurallar, yasal danışman atanmasına esas teşkil etmektedir.

TMK.m.413/I ve m. 418'de belirtilen şartları taşıyan bir kimse yasal danışman olarak atanabilir. Bu şartlar, yasal danışman olarak atanacak kimsenin ergin olması, yasal danışmanlık görevini yerine getirebilecek yetenekte olması, kısıtlı olmaması, kamu hizmetinden yasaklı olmaması veya haysiyetsiz hayat sürmemesi, menfaatinin kendisine yasal danışman atanacak kişinin menfaati ile önemli ölçüde çatışmaması veya aralarında düşmanlık bulunmaması yahut ilgili vesayet daireleri hakimlerinden olunmaması şeklinde sıralanabilir³⁸⁰. Belirtilmelidir ki bir kimsenin yasal danışman olarak atanabilmesi için öngörülen bu şartların birlikte sağlanması gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle bu şartlardan birinin dahi eksik olması, o kimsenin yasal danışman olarak atanmasına engel teşkil eder.

TMK.m.413/II-III gereğince, gereken durumlarda bir kimseye birden fazla yasal danışman atanması mümkündür. Örnek vermek gerekirse kendisine yönetim danışmanı atanması istenen kimsenin malvarlığının fazla olması veya dağınık yerlerde bulunması

³⁷⁹ "...Vasi tayinindeki usul kuralları, yasal danışman atanmasında da uygulanır...", Y. 18. HD., T., 18.1.2016., 6235 E., 557 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 18.08.2017.

³⁸⁰ Doktrinde bu şartlar; ilk iki şart için yasal danışman olarak atanacak kişide bulunması gereken olumlu şartlar, diğer şartlar için ise bulunmaması gereken olumsuz şartlar olarak sınıflandırmaya tabi tutulmuştur. Bu yönde ayırım için bkz. **Oğuzman/Dural**, s.461-462.; **Öztan**, Aile, s. 1300 ve 1302.; **Köprülü/Kaneti**, s.322- 323.; **Gençcan**, s.998 ve 1000.

nedeni ile birden fazla yönetim danışmanı atanması gerekebilir³⁸¹. Ancak bir kimseye birden fazla yasal danışman atanabilmesi için, yasal danışmanlık görevi üstlenecek olan kimselerin rızalarının bulunması şarttır. Bu yönde rızaların bulunması halinde vesayet makamı, görevi birlikte yürütmelerine karar verebileceği gibi yetkilerinin kapsamını belirterek ayrı ayrı yürütmelerine karar verebilir (TMK.m.413/II). Vesayet makamının atanan yasal danışmanların görevlerini ayrı ayrı değil birlikte yürütmelerine karar vermesi halinde, yasal danışmandan alınması gereken görüş, yasal danışmanların ortak iradesi olmalıdır³⁸². Bu durumda, haklı bir sebep olmadan görüş bildirmeyen yahut olumsuz görüş bildiren yasal danışmanın TMK.m.461 gereğince şikayet edilmesi mümkün olmalıdır³⁸³.

Yasal danışmanların birlikte hareket etmesine karar verilmesi halinde yapılacak olan iş ve işlemler birlikte yapılacağından, yasal danışmanlar, danışmanlık altındaki kimseye karşı müteselsilen sorumlu olurlar³⁸⁴. Ancak yasal danışmanların ayrı ayrı hareket etmelerine karar verilmesi halinde, her yasal danışman kendi görev alanına giren iş-işlemleri bireysel olarak yapacağından, tek başına sorumlulukları söz konusu olur³⁸⁵.

Yasal danışman atanmasına ilişkin kuralları incelemeye başlamadan önce, bir kimseye yasal danışman atanması için gerekli olan şartların incelenmesinde fayda olduğunu düşünüyoruz.

³⁸¹ Tekinay, s.654.; Oğuzman/Dural, s.460.; Köprülü/Kaneti, s.323.; Gençcan, s.1029. ; Özüğür, s.811.; "...Kural olarak bir kişi vasi olarak tayin edilir. Ancak işlerin durumu, malların başka yerde olmaları veya özel sebepler dikkate alınarak her biri ayrı işleri görmek veya birlikte bütün işleri yürütmek üzere birden çok kişi de vasi olarak atanabilir. Ancak rızaları bulunmadıkça birden çok kimse vesayeti birlikte yürütmekle görevlendirilemez (MK m. 413/3). Mahkemece M. ve M. anneleri H.'ye birlikte vasi atanmış ise de bu kişilerin rızaları alınmadığı gibi, birden çok vasi atanması sebebi de karar yerinde gösterilmemiştir. Açıklanan husus üzerinde durulmaması usul ve yasaya aykırıdır.", Y. 2. HD. T. 17.12.2007., 17126 E., 17601 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 28.06.2017.

³⁸² Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.595.

³⁸³ Bkz. s.100.

³⁸⁴ Velidedeoğlu, s.508.; Feyzioğlu, s.649.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.595.

³⁸⁵ Oğuzman/Dural, s.460.

2.2. Yasal Danışman Atanmasının Şartları

2.2.1. Kendisine Yasal Danışman Atanacak Olan Kimsenin Kısıtlanması İçin Yeterli Sebep Bulunmaması

TMK.m.429’da bir kimseye yasal danışman atanabilmesi için öncelikle o kimsenin kısıtlanması için yeterli sebebin bulunmaması gerektiğini belirtilmiştir. Zira kısıtlılık, fiil ehliyeti tam olup ergin olan bir kimsenin mahkeme kararı ile fiil ehliyetinin kısmen sınırlandırılması veya kişi tam ehliyetsiz ise ehliyetsizliğin tespiti anlamına gelmektedir³⁸⁶. Dolayısıyla kısıtlılık sebeplerini barından bir kimsenin korunması, o kimseye yasal danışman atanmasıyla değil yasal danışmanlığa nazaran daha geniş tedbirler içeren vasi atanmasıyla mümkün olur.

Kısıtlılık sebepleri TMK.m.405 vd’da sınırlı olarak sayılmıştır³⁸⁷. Buna göre akıl hastalığı veya zayıflığı, savurganlık, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı, kötü yaşama tarzı, kötü yönetim, özgürlüğü bağlayıcı ceza, istek üzerine olmak koşulu ile yaşlılık, engellilik, deneyimsizlik kısıtlılık sebepleri olarak düzenlenmiştir³⁸⁸. Nitekim bir kimsede kısıtlılık sebeplerinin bulunup bulunmadığının tespiti çoğu zaman tıbbi inceleme veya bilirkişi incelemesi gerektirmektedir³⁸⁹. Dolayısıyla bir kimseye yasal danışman atanmasının gerekli olup olmadığı yahut hangi tür yasal danışmanın atanmasının yerinde olacağı, yapılan tıbbi inceleme veya bilirkişi incelemesi neticesinde, kişinin içinde bulunduğu akli veya ruhsal durum ve ehliyete ilişkin varılan kanaat göz önünde bulundurularak belirlenecektir³⁹⁰.

³⁸⁶ Bkz. s.7-8.

³⁸⁷ Küçüklük doğrudan bir kısıtlama sebebi değildir. Bkz, s.6., dn.19.

³⁸⁸ Ergin bir kimsenin engelliliği, deneyimsizliği veya ağır hastalığı sebebiyle kısıtlanmayı talep etmesi halinde, hakim kısıtlamaya karar vermek zorunda değildir. Bu konuda sadece ilgilinin isteği yeterli olmayıp, kısıtlanmasını haklı kılacak sebeplerin varlığının ispat edilmesi gerekir., **Özüğür**, s.799.; **Akıntürk/Ateş Karaman**, s.487.

³⁸⁹ **Özmen**, s.355. 2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanunu m.16/II, d bendi uyarınca Adli Tıp Kurumu, bir kimsenin fiil ehliyeti veya vesayeti gerektiren haller ile ilgili bilimsel ve teknik görüşlerini bildirmekle görevlidir. 2659 Sayılı Adli Tıp Kurumu Kanunu, Kabul Tarihi: 14.4.1982, Yayın Tarihi: 20.4.1982.; “...Dava kısıtlı adayına vasi atanması veya yasal danışman atanması istemine ilişkindir... Mahkemece kısıtlı adayının malvarlığına dair banka ve tapu hareketleri dosyaya getirilmişse de, yapılan harcamaların ve harcamalardan sonra kalan malvarlığının üzerinde yeterince durularak, varsa tarafların sunduğu eksik delillerin de dosyaya ibrazı sağlandıktan sonra, oluşturulacak bilirkişi kurulundan denetime olanak veren, ayrıntılı rapor alınıp, tüm deliller birlikte değerlendirildikten sonra oluşacak sonuç doğrultusunda karar vermek gerekirken noksan araştırma ile yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir...”, Y. 18. HD., T. 20.9.2016., 5874 E., 10431 K, Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 18.08.2017

³⁹⁰ **Özmen**, s.355.; **Yıldız/Gürsoy**, s.121. “ Fiil ehliyetini kaldırılmasının ağır sonuçlar yaratması nedeniyle her olayda fiil ehliyetinin kısmen sınırlandırılmasına gidilerek kişiye kanuni müşavir tayin edilip edilemeyeceği araştırılmalıdır.” ., **Öztan**, Kanuni Müşavir, s.305.; “... Davacı davalıya yasal danışman atanmasını da talep etmiştir. Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinden 17.04.2007

2.2.2. Kendisine Yasal Danışman Atanacak Olan Kimsenin Ergin Olması

Bir kimseye yasal danışman atanması için gerekli olan diğer bir şart ise kişinin ergin olmasıdır. Ergin olma konusunda kanun koyucunun bir ayrıma gitmemesinden dolayı, bir kimsenin olağan yolla erginliğe ulaşması³⁹¹, evlenme ile ergin olması³⁹² veya mahkeme kararı ile ergin kılınması³⁹³ arasında yasal danışman atanması açısından bir farklılık yoktur³⁹⁴. Kişinin ergin olma yollarından her hangi biri ile ergin olması halinde “ergin olma” şartı sağlanır ve kendisine yasal danışman atanması yoluna gidilebilir.

2.2.3. Kendisine Yasal Danışman Atanacak Olan Kimsenin Korunmasının Gerekli Olması

Kısıtlanması için yeterli sebep olmayan ergin bir kimseye yasal danışman atanması için gerekli olan bir diğer koşul ise, kendisinin korunması gerekliliğidir. Bir kimsenin girdiği hukuki ilişkilerde dikkatsiz veya özensiz hareket etme sebebiyle kendisine ve hukuki ilişkinin diğer tarafına zarar vermesi, yapılan işin önemini anlayamaması, malvarlığını yönetmede bazı güçlükler çekmesi nedeniyle kendisinin veya bakmakla yükümlü olduğu kişilerin ekonomik menfaatlerini tehlikeye düşürmesi gibi bazı durumlar kişinin korunma gerekliliğini doğurabilir³⁹⁵. Ancak belirtilmelidir ki kişinin korunma gerekliliği süreklilik arz etmelidir³⁹⁶. Diğer bir ifadeyle kişinin girdiği tek bir hukuki ilişkide dikkatsiz veya özensiz davranması, kendisine yasal danışman atanmasını gerektirmez³⁹⁷. Nitekim girilen hukuki ilişkilerde özensiz ve dikkatsiz hareket edebilme hali zaman zaman herkes için söz konusu olabilmektedir.

Korunma gerekliliğinin derecesi ve şiddeti de atanacak olan yasal danışman türünün belirlenmesinde önemli bir ölçüttür. Zira kişinin korunma gerekliliği, TMK.m.429/I'deki işlemlerin biri, birkaçı veya hepsi için söz konusu ise kişiye oy

tarihli resmi sağlık kurulu raporunda bu konuda görüş bildirilmemiştir. Mahkemece davalı H.M.B.'nin Bakır Köy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesine sevk edilip sağlık kurulundan kendisine yasal danışman atanıp atanmayacağı konusunda rapor alınıp bu konuda olumlu ya da olumsuz bir karar verilmemesi doğru görülmemiştir...”, Y. 2. HD., T. 25.10.2007., 12484 E., 14388 K., Özüğür, s.1057.

³⁹¹ TMK.m.11 gereğince, erginlik 18 yaşın doldurulmasıyla başlar.

³⁹² TMK.m.11/II gereğince evlenmek, kişiyi ergin kılar. Belirtilmelidir ki TMK.m.124-126 gereğince, 17 yaşını dolduran kimse ancak yasal temsilcinin izniyle, 16 yaşını dolduran bir kimse de olağanüstü hal ve pek önemli bir sebebin varlığı halinde hakim izniyle evlenebilir.

³⁹³ TMK.m.12 gereğince 15 yaşını doldurmuş olan küçüğün istemesi halinde velisinin rızası varsa, mahkeme kararıyla küçük ergin kılınabilir. İfade etmek gerekir ki TMK.m.470/II gereğince mahkeme tarafından bir kimsenin ergin kılınmasına karar verilmesi halinde, hangi tarihten itibaren ergin olunacağı da tespit ve ilan edilir. Dolayısıyla bu ilandan sonra, bir kimseye yasal danışman tayin edilebilir.

³⁹⁴ Gençcan, s.963.; Yıldız/Gürsoy, s.121.

³⁹⁵ Öztan, Kanuni Müşavir, s.304.; Ayrıca bkz. s.4.

³⁹⁶ Öztan, Kanuni Müşavir, s.304.

³⁹⁷ Öztan, Kanuni Müşavir, s.304.

danışmanı, malvarlığının yönetimi ile ilgili bir korunma gerekliliği halinde yönetim danışmanı yahut hem oy danışmanının görüşünün alınması gereken işlemler açısından hem de malvarlığının yönetimi açısından korunma gerekliliği mevcutsa karma danışman tayini söz konusu olacaktır.³⁹⁸ Ancak kişiye, herhangi bir yasal danışmanlık tayiniyle sağlanacak koruma yeterli olmuyorsa, orantılılık prensibi gereği, vasi tayini yoluna gidilmelidir³⁹⁹.

Belirtilmelidir ki bir kimseye yasal danışman atanması, doğrudan o kimsenin korunmasını sağladığı gibi dolaylı olarak kendisine yasal danışman atanan kimsenin bakmakla yükümlü olduğu kişilerin ve aynı zamanda üçüncü kişilerin de korunmasını sağlamaktadır⁴⁰⁰.

2.3. Yasal Danışman Olarak Atanabilmenin Şartları

Bir kimsenin yasal danışman olarak atanabilmesi için bir takım şartları taşıması gerekmektedir. Yasal danışman olarak atanması söz konusu olan bir kimsenin, bu şartlardan birini veya bir kaçını sağlayamaması halinde yasal danışman olarak atanması mümkün değildir.

Bu şartları ise, yasal danışman atanacak olan kimsenin ergin olması ve yasal danışmanlık görevini yerine getirebilecek yetenekte olması, yasal danışman olarak atanacak olan kimsenin kısıtlı olmaması, kamu hizmetinden yasaklı olmaması veya haysiyetsiz hayat sürmemesi, menfaati kendisine vasi atanacak kişinin menfaati ile önemli ölçüde çatışmaması veya onunla aralarında düşmanlık bulunmaması, ilgili vesayet dairesi hakimlerinden olunmaması şeklinde sıralamak mümkündür.

Yasal danışman olarak atanabilmenin şartlarından ergin olma ve bu görevi yerine getirebilecek yetenekte olma dışındaki şartlar esasen TMK.m.418’de yer alan ve sınırlı sayı ilkesine tabi olan, vasiliğe engel sebeplerdir. Vasiliğe engel sebepler, aynı zamanda yasal danışman olunmasına da engel teşkil edecek olan sebeplerdir (TMK.m.431).

³⁹⁸ Öztan, Kanuni Müşavir, s.303.

³⁹⁹ Orantılılık prensibi için bkz. s.5-6.

⁴⁰⁰ Özüğür, s.841.

2.3.1. Yasal Danışman Olarak Atanacak Olan Kimsenin Ergin Olması

Yasal danışman görevine atanacak olan kimse ergin olmalıdır (TMK.m.413). Söz konusu erginliğe ulaşma açısından ise herhangi bir ayırım söz konusu olmamakla birlikte önemli olan, kişinin ergin sıfatını haiz olarak bir olgunluğa erişmesidir⁴⁰¹. Bu anlamda kişinin yasa koşulları gereği on sekiz yaşını doldurmasıyla kazandığı olağan erginlik, evlenme ile kazanılan erginlik veya mahkeme kararıyla kazanılan erginlik arasında yasal danışman atanmasının “ergin olma” koşulunu sağlama açısından bir farklılık bulunmamaktadır⁴⁰². Nitekim bir kimsenin ergin sayılabılmenin herhangi üç halinden birisiyle ergin olması, o kimsenin yeteri derece olgunluğa eriştiğinin göstergesidir⁴⁰³. Bu nedenle, ergin olmanın türüne bakılmaksızın gerekli diğer şartların sağlanması halinde, ergin sıfatına sahip olan kimsenin yasal danışman olarak atanması mümkündür.

Yasal danışman olarak atanacak olan kimsenin ergin olmasının yanında tabiidir ki fiil ehliyetine de tam olarak sahip olması gerekir⁴⁰⁴. Diğer bir ifadeyle tam olarak fiil ehliyetine sahip olmayan bir kişinin, başka bir kimsenin yapacağı işlemde ona yol gösterebilmesi yahut mallarını idare edebilmesi olanaklı değildir. Dolayısıyla bir kimse ergin olsa dahi sınırlı ehliyetsiz yahut tam ehliyetsiz konumunda ise yasal danışman olarak atanamayacaktır. Aynı zamanda, kendisine yasal danışman atanan bir kimsenin de, bir başkasına yasal danışman olarak atanması söz konusu değildir⁴⁰⁵. Zira henüz kendi işlerini görebilme yetisinde bulunmayan bir kimsenin, başka bir kimseye görüş bildirmesi veya haklarını koruması mümkün olmamalıdır⁴⁰⁶. Ancak, bir kimseye kayyım tayin edilmesi, o kimsenin fiil ehliyeti üzerinde bir etki doğurmadığı için (TMK.m.458) kendisine kayyım tayin edilen kimse, diğer şartlarında sağlanması halinde yasal danışman olarak atanabilir⁴⁰⁷.

⁴⁰¹ Ayan/Ayan, s.55.

⁴⁰² Velidedeoğlu, s.507.; Oğuzman/Dural, s.461.; Gençcan, s.998.; Öztan, Aile, s.1302.; Yıldız/Gürsoy, s.375.; Mahkeme kararıyla ergin kılınan bir kimse, bu kararın ilan edildiği tarihten sonra yasal danışman olarak atanabilir., Gençcan, s.999.

⁴⁰³ Gençcan, s.998.

⁴⁰⁴ Yıldız/Gürsoy, s.376.

⁴⁰⁵ Yıldız/Gürsoy, s.376.

⁴⁰⁶ “... Müşavir, vesayet altına alınan kişinin haklarını korumak görevi ile sorumlu ve yükümlüdür...” Y. 1. HD., T. 8.12.2986., 12415 E., 12834 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 20.08.2017

⁴⁰⁷ Öztan, Aile, s.1429.; Yıldız/Gürsoy, s.376.

Daha önce değinildiği üzere, TMK.m.413 gereğince sadece gerçek kişiler yasal danışman olarak atanabilir. Zira kanun ifadesinde sadece “ergin olan” kimseden bahsedilmektedir.

2.3.2. Yasal Danışman Olarak Atanacak Olan Kimsenin Görevini Yapabilecek Yetenekte Olması

Yasal danışman olarak atanacak olan kimsede bulunması gereken bir diğer şart bu kimsenin yasal danışmanlık görevinin yerine getirebilecek yeteneğe sahip olmasıdır. (TMK.m.413). Hakim öncelikle yasal danışman olarak atanacak olan kişinin ergin olup olmadığının tespitini gerçekleştirmeli sonra ise, atamayı düşündüğü yasal danışmanlık türünü göz önünde bulundurarak, bu kişinin yasal danışmanlık görevini yerine getirip, getiremeyeceğini belirlemelidir⁴⁰⁸. Yasal danışmanlık türünün gerekli kıldığı bilgi ve becerinin, yasal danışman olarak atanacak kimsede bulunduğu ve bu nesnel ölçütlere ek olarak, kişinin dürüst ve güvenilir olup olmadığı ve danışmanlık altındaki kimsenin işleri ile ilgilenecek zamanının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır⁴⁰⁹. Örnek vermek gerekirse, malvarlığının büyük meblağlarda olduğu bir kimseye yönetim danışmanı atanması söz konusu ise, yönetim danışmanı olarak atanacak olan kimsenin malvarlığını sağlıklı bir biçimde yürütebilecek bilgi, beceri ve karakter özelliklerine ve işleri yürütebilecek zamana sahip olması gerekir⁴¹⁰. Aksi halde esasen kişinin malvarlığının korunması amacıyla atanacak olan yönetim danışmanı, kişinin malvarlığını gerektiği gibi koruyamayacak ve ileride değinileceği üzere bir takım sorumluluklar söz konusu olacaktır⁴¹¹.

2.3.3. Yasal Danışman Olarak Atanacak Olan Kimsenin Kısıtlı Olmaması

TMK.m.418 gereğince yasal danışman olarak atanacak olan kimsenin kısıtlı olmaması şarttır. Nitekim bir kimseye, o kimsenin korunma gerekliliğinden dolayı yasal danışman atanmaktadır. Dolayısıyla esasen yasal danışmanlıktan daha ağır bir tedbir türüyle korunması gerekli görülen bir kimsenin, danışman olarak atanması mümkün değildir. Zira kendisini koruma gücünden yoksun olup, kendi işlerini görebilecek

⁴⁰⁸ Öztan, Aile, s.1301.; Köprülü/Kaneti, s.322.; Yıldız/Gürsoy, s.376.;

⁴⁰⁹ Oğuzman/Dural, s.461.; ”... Vesayet makamı, vesayet işlerini görmek için ergin bir kişiyi vasi olarak tayin eder. Ehil olmak yahut ergin olmak vasi olmak için başlı başına yeterli değildir. Vesayet makamı ayrıca vasi tayin edeceği kişinin şahsi kabiliyetini, becerilerini, ahlaki yapısını, yaşam biçimini de dikkate almak zorundadır...”, Y. 2. HD., T. 2.3.2006., 17985 E., 2658 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 28.06.2017.

⁴¹⁰ Velidedeoğlu, s.507.

⁴¹¹ Bkz. s.105.

nitelikte olmayan bir kimsenin, bir başkasının girmek istediği hukuki işlemlerde ona görüş bildirmesi yahut malvarlığını yönetmesi doğru değildir⁴¹².

2.3.4. Yasal Danışman Olarak Atanacak Olan Kimsenin Kamu Hizmetinden Yasaklı Olmaması veya Haysiyetsiz Hayat Sürmemesi

Kamu hizmetinden yasaklı bulunmak, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK)⁴¹³ m.53 gereğince, kasten işlenmiş olan bir suçtan dolayı alınan hapis cezasına mahkumiyetin kanuni bir sonucudur. Nitekim Türk Ceza Kanunu m.53/I,b. c’de hapis cezasına mahkum olan bir kimsenin güvenlik tedbiri kapsamında ...”vesayet veya kayyımlığa ilişkin bir hizmette bulunmaktan...” yoksun bırakılacağı hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla hapis cezası alarak vesayet veya kayyımlığa ilişkin bir hizmette bulunmaktan yoksun bırakılan bir kimsenin, yasal danışman olarak atanması mümkün olmayacaktır (TMK.m.431). Ancak bu hakkın kullanımından yoksun bırakılma sürekli olmayıp, hapis cezasının infazının tamamlanmasına kadardır (TCK.m.53/II). Bu nedenle bir kimsenin, aldığı hapis cezasının infazı tamamladıktan sonra, yasal danışman olarak atanması mümkündür. Belirtmek gerekir ki atandıktan sonra kasten işlediği bir suçtan dolayı hapis cezası ile cezalandırılan yasal danışman, kararın kesinleştiği tarihte, TMK.m.481 hükmünün kıyasen uygulanmasıyla görevinden çekilmek zorundadır.

Kanunda kasten işlenmiş bir suçtan dolayı alınmış olan hapis cezasından bahsedilmektedir. Dolayısıyla adli veya idari para cezası alınması yasal danışmanlığa engel teşkil etmeyecektir⁴¹⁴. Bununla birlikte Türk Ceza Kanunu m.53/3’ de “*Mahkûm olduğu hapis cezası ertelenen veya koşullu salıverilen hükümlünün kendi altsoyu üzerindeki velayet, vesayet ve kayyımlik yetkileri açısından yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanmaz.*” hükmü yer almaktadır. Bu nedenle bir kimsenin almış olduğu hapis cezasının ertelenmiş olması veya koşullu olarak salıverilmesi altsoyuna yasal danışman olarak atanmasını engellemez.

Cezanın ertelenmesi ve koşullu salıverilmeden ayrı olarak hükmün açıklanmasının geriye bırakılmasını da değerlendirmek gerekir. Hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilen bir kimsenin, cezanın ertelenmesi veya koşullu salıverilmeden farklı olarak, altsoyu dışında bir kimseye yasal danışman olarak

⁴¹² Oğuzman/Dural, s.462.; Gönensay, s.202.; Velidedeoğlu, s.507.

⁴¹³ 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu, Kabul Tarihi: 26.9.2004, Yayımlı Tarihi: 12.10.2004

⁴¹⁴ Yıldız/Gürsoy, s.320.

atanması mümkündür⁴¹⁵. Zira Ceza Muhakemesi Kanunu m.231'de hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi halinde verilen bu kararın sanık hakkında hukuki bir sonuç doğurmayacağı düzenlenmiştir. Dolayısıyla verilen kararın sanık hakkında hukuki bir sonuç doğurmayacağının düzenlenmiş olması Türk Ceza Kanunu m.53'ün uygulanmasına engel teşkil etmektedir⁴¹⁶.

Bu başlık altında son olarak haysiyetsiz hayat sürme konusuna değinmekte fayda vardır. Haysiyetsiz hayat sürmenin net bir tanımını yapmak oldukça güçtür. Nitekim içerisinde birçok anlam barındırması nedeniyle geniş yorumlanmaya müsait bir kavramdır. Genel bir tanım yapmak gerekirse haysiyetsiz hayat sürmek, toplumun içerisinde bulunduğu zaman ve bakış açısına göre değişebilen ve sürekli olarak onur, haysiyet veya ahlak kuralları ile bağdaşmayan yaşam biçimi olarak tanımlanabilir⁴¹⁷. Biraz daha somutlaştırılarak belirtmek gerekirse; kişinin toplum içerisinde kötü, sorumsuz, ahlaki kurallardan uzak yaşaması ya da kumar, uyuşturucu gibi bağımlılıklarının varolması veya suç teşkil eden işlerde bulunması haysiyetsiz hayat sürme olarak değerlendirilebilir. Şüphesiz ki bu durumun takdirini yapacak olan hakimdir. Bir kimsenin haysiyetsiz hayat sürdüğünün takdir edilmesi, o kimsenin yasal danışman olarak atanmasına engel teşkil edecektir. Zira bu yönde bir hayat sürdüren kimsenin yasal danışman atanan kimseye faydalı olması beklenemeyecektir⁴¹⁸.

2.3.5. Yasal Danışman Olarak Atanacak Olan Kimsenin Menfaati ile Kendisine Yasal Danışman Atanacak Olan Kimsenin Menfaatinin Önemli Ölçüde Çatışmaması veya Bu Kimselerin Arasında Düşmanlık Bulunmaması

Bir kimsenin yasal danışman olarak atanabilmesi için sağlanması gereken diğer bir şart, ise atanmak istenen yasal danışman ile danışmanlık altına alınmak istenen kimse arasında önemli bir menfaat çatışmasının veya düşmanlığın bulunmamasıdır. Tarafların menfaat çatışmasının ekonomik veya kişisel açıdan meydana gelmesi önem arz etmemekle⁴¹⁹ birlikte genellikle, ekonomik açıdan bir menfaat çatışması söz konusu olmaktadır⁴²⁰. Belirtmek gerekir ki önemli olan menfaat çatışmasının ciddi ve sürekli

⁴¹⁵ Yıldız/Gürsoy, s.320.

⁴¹⁶ Nur Centel/Hamide Zafer, Ceza Muhakemesi Hukuku, 13.Bası, İstanbul-2016, s.785.

⁴¹⁷ Akıntürk/ Ateş Karaman, s.253.; Gençcan, s.1001.

⁴¹⁸ Oğuzman/Dural, s.463.

⁴¹⁹ Ekonomik açıdan önemli ölçüde menfaat çatışmasına tarafların arasında görülmekte olan bir tenkis davası veya önemli miktarda ki borç ilişkisi örnek olarak verilebilir., Öztan, Aile, s.1305.; Bununla birlikte kişisel bir menfaat çatışmasına ise, tarafların arasında görülmekte olan soybağı davasının bulunması örnek olarak gösterilebilir. ; Yıldız/Gürsoy, s.321.; Özüğür, s.818.

⁴²⁰ Oğuzman/Dural, s.463.

olmasıdır⁴²¹. Geçici nitelikte bir çıkar çatışmasının bulunması yasal danışman atanmasına engel teşkil etmemekle birlikte, geçici nitelikteki çıkar çatışmasının çözümü için kişiye ayrıca kayyım atanabilir⁴²². Örnek vermek gerekirse, kendisine yasal danışman atanan kimse ile yasal danışmanı arasında hali hazırda yüksek miktartlı bir satış sözleşmesinin bulunması halinde kendisine yasal danışman atanan kimseye ayrıca kayyım tayin edilebilir⁴²³.

Yasal danışman olarak atanacak kimse ile danışmanlık altına alınacak kimse arasında düşmanlığın bulunmaması da sağlanması gereken şartlar arasındadır. Bu anlamda aralarında kavga yaşanmış olması, sürekli olarak hakaret ve tehditlerde bulunulması yasal danışman olarak atanmaya engel teşkil edecek düşmanlığın bulunduğunu gösterir durumlardır.

Taraflar arasında gerek önemli ölçüde menfaat çatışması gerekse de düşmanlık bulunması halinde, tarafların arasındaki güven ilişkisinin sağlam olduğundan bahsedilemez. Bu nedenle esasen bir kimsenin ekonomik menfaatini korumakla görevli olan yasal danışmanın, böyle bir durumda bu görevini yerine getirebileceğinden söz edilemez⁴²⁴. Dolayısıyla kendisine yasal danışman atanacak kimseye aralarında bu nitelikte sorunları bulunan bir kimsenin yasal danışman olarak atanması, danışmanlık altındaki kimsenin yararından çok zararına bir takım sonuçlar doğuracak mahiyettedir. Bu nedenle bir kimseye yasal danışman atanmadan önce, taraflar arasında bu nitelikte bir durumun var olup olmadığı dikkatlice araştırılmalı ve sonucuna göre karar verilmelidir⁴²⁵.

2.3.6. Yasal Danışman Olarak Atanacak Olan Kimsenin İlgili Vesayet Daireleri Hâkimlerinden Olmaması

Yasal danışman olarak atanabilmek için gerekli olan son şart ise, yasal danışman olarak atanacak olan kimsenin ilgili vesayet dairesi hakimlerinden olmamasıdır (TMK.m.418). Bu şart, yasal danışman olarak atanan kimsenin, vesayet ile ilgili iş ve işlemler bakımından yapılacak olan bir yargılamada, tarafsızlığı sağlamak açısından

⁴²¹ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.599.; Oğuzman/Dural, s.463.; Öztan, Aile, s.1305.; ” Menfaat çatışması ciddi ve sürekli ise önemlidir.”, Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.599.

⁴²² Oğuzman/Dural, s.463.

⁴²³ Oğuzman/Dural, s.463.

⁴²⁴ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.599.

⁴²⁵ Özmen, s.226.; Yıldız/Gürsoy, s.322.

yerinde bir düzenlemedir⁴²⁶. Nitekim bizatihi yasal danışmanlık görevini yerine getiren bir kimsenin aynı zamanda, meydana gelebilecek bir yargılamada yasal danışmanlığı altındaki bir kimse hakkında karar verme yetkisine sahip olması, adil olmayan sonuçlar doğurabilir. Bu düşünceyi destekleyecek nitelikte bir düzenleme HMK.m.34/I, f bendinde yer almaktadır. Söz konusu hükme göre, hakimin iki taraftan birinin yasal danışmanı sıfatıyla hareket etmesi davayı görebilmesi için engel teşkil etmektedir. Bu durumda hakim, talep olmasa dahi davadan çekinmek zorundadır. Dolayısıyla yasal danışmanlığa engel olan bu sebep aynı zamanda yargılamanın adil ve güvenilir bir temelde yürütülebilmesi amacıyla yasaklılık sebebi olarak düzenlenmiştir⁴²⁷.

Bir kimsenin yasal danışmanlık ile ilgili işlemlerinde yetki, o kişinin bulunduğu yerleşim yeri vesayet dairelerine aittir (TMK.m.411). TMK.m.397 gereği vesayet daireleri, vesayet makamı ve denetim makamından meydana gelmekle birlikte sulh hukuk mahkemesi vesayet makamı, asliye hukuk mahkemesi ise denetim makamı olarak görev yapmaktadır. Dolayısıyla bir kimseye atanacak olan yasal danışmanın, o yerdeki sulh hukuk hakimi veya asliye hukuk hakimi olması yasal danışman olarak atanmasına engel teşkil etmektedir. Zira kanun ifadesi dikkate alındığında bu yasak sadece ilgili (yasal danışman atanması istenen kimsenin yerleşim yerinde bulunan) vesayet daireleri hakimleri için söz konusudur. Diğer bir ifadeyle yasal danışman olarak atanması istenen hakim, yasal danışman atanması istenen kimsenin yerleşim yeri dışındaki başka bir yerde vesayet dairesi hakimlerinden ise yasal danışman olarak atanabilir⁴²⁸. Bununla birlikte ilgili vesayet dairesi çevresinde bulunan ancak vesayet dairesi hakimlerinden olmayan hakimlerin de yasal danışman olarak atanmasının önünde bir engel bulunmamaktadır. Belirtmek gerekir ki, yasal danışman atanması istenen kimsenin yerleşim yerinde 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunu'nu⁴²⁹ m.4/V gereğince Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından uzmanlaşmanın sağlanması amacıyla ve iş yoğunluğu dikkate alınarak vesayet işlerini görmekle

⁴²⁶ Özügür, s.818.

⁴²⁷ “Yasaklılık sebeplerinin varlığı halinde hakimin tarafsız kalamayacağı kesin olarak kabul edilmektedir.”, Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz, Medeni Usul, s.117.

⁴²⁸ Gönensay, s.203.; Gençcan, s.1003.; Yıldız/Gürsoy, s.322.

⁴²⁹ 5235 Sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun, Kabul Tarihi: 26.9.2004, Yayımlı Tarihi: 7.10.2004

yetkilendirilen bir sulh hukuk mahkemesinin bulunması durumunda, bu mahkemelerin hakimleri dışında kalan hakimlerin, yasal danışman olarak atanması mümkündür⁴³⁰.

TMK.m.418'in gerekçesinde belirtildiği üzere söz konusu yasağın İsviçre Medeni Kanunu'nda karşılığı olan hükümde “ *buna elverişli başka bir kişinin bulunması*” koşulu ile öngörülmüştür⁴³¹. Diğer bir ifadeyle İsviçre Medeni Kanunu'na göre yasal danışmanlık görevini yerine getirebilecek başka bir kimsenin bulunmaması halinde ilgili vesayet dairesi hakimi yasal danışman olarak atanabilir.

2.4. Yasal Danışman Atanmasında Göz Önünde Bulundurulması Gereken Özel Durumlar

Kanun koyucu bir kimseye yasal danışman atanmasında göz önünde bulundurulması gereken bazı özel durumları TMK.m.414-415'de belirtmiştir. Buna göre bir kimseye atanacak olan yasal danışmanın, o kimsenin eşi veya yakın hısımlarından biri olması yahut kendisine yasal danışman atanacak kimsenin gösterdiği ya da bu kimsenin anne veya babasının atanmasını istediği kişi olması durumunda ve diğer şartların sağlanması halinde o kimse, başkalarına nazaran öncelikli bir şekilde yasal danışman olarak atanır. Vesayet makamı mümkün olduğu kadar bu durumu göz önünde bulundurmaya zorundadır⁴³².

Söz konusu iki durum için getirilen şart, haklı sebeple yasal danışman olarak atanmaya engel bir durum olmamasıdır. Diğer bir ifadeyle kendisine yasal danışman atanacak olan kimsenin, bu kimsenin eşinin veya hısımlarının ya da ana veya babasının gösterdiği kimsenin yasal danışman olarak atanmasına engel teşkil edecek haklı bir sebebin varolması durumunda bu kimseler yasal danışman olarak atanamayacaktır⁴³³. Örnek vermek gerekirse yasal danışman olarak atanması istenen kimsenin ergin olmaması, içkiye düşkün olması veya danışmanlık altına alınmak istenen kimseyle arasında önemli derecede menfaat çatışmasının bulunması halinde haklı sebebin varlığı

⁴³⁰ Yıldız/Gürsoy, s.322.

⁴³¹ Madde gerekçesinde de bu husus “İlgili vesayet daireleri hâkimliği vesayete engel sebep sayılmaktadır. Bu bendin İsviçre Medenî Kanununun 384 üncü maddesinin (4) numaralı bendindeki karşılığı bu yasağı vasilik için ‘buna elverişli başka bir kişinin bulunması’ koşuluyla öngörmüştür. Madde İsviçre’den farklı olarak böyle bir koşul aramaksızın, vasilik için elverişli bir kişi bulunsa da bulunmasa da vesayet makamı ya da denetim makamı hâkimleri için vasi olmayı yasaklamaktadır.” şeklinde ifade edilmiştir.

⁴³² Öztan, Aile, s.1305.; Akıntürk/Ateş Karaman, s.491.; Dural/Öğüz/Gümü, 2005, s.605.; Yıldız/Gürsoy, s.324.

⁴³³ Velidedeoğlu, s.508.; Feyzioğlu, s.649.

kabul edilir ve bu kimse yasal danışman olarak atanamaz. Bu durumda hakim, bir başkasını yasal danışman olarak atayacaktır⁴³⁴.

Belirtmek gerekir ki yasal danışman atanmasında eş ve hısımların önceliğinin düzenlendiği TMK.m.414 ve yine yasal danışman atanmasında ilgililerin isteğinin düzenlendiği TMK.m.415 arasında öncelik açısından bir çatışma bulunduğu takdirde 415. madde önceliklidir⁴³⁵. Zira TMK.m.415 düzenlemesi, danışmanlık altına alınmak istenen kimsenin yahut ana veya babasının iradesini göz önünde bulundurmaktadır⁴³⁶. Nitekim kendisine yasal danışman atanan kimselerin kural olarak fiil ehliyetine tam olarak sahip olduğu düşünüldüğünde, bu kimseye kendi görüşü ve isteği doğrultusunda bir yasal danışman atanması menfaatine olacaktır.

2.4.1. Yasal Danışman Olarak Atanmada Eş ve Hısımların Önceliği

Kanun koyucu bir kimseye yasal danışman atanmasında bazı kişilerin öncelik hakkına sahip olduğunu belirtmiştir. TMK.m.414'e göre, eş ve yakın hısımlar haklı bir sebep engel olmadığı ve yasal danışmanlık koşulunu sağladığı sürece, öncelikli bir şekilde yasal danışman olarak tayin edilebilirler. Bu durumda belirli bir derecedeki yakınların yasal danışmanlık görevini daha faydalı ve düzenli bir şekilde yerine getireceği kabul edilmektedir⁴³⁷.

Belirtmek gerekir ki, eş ve yakın hısım arasında bir öncelik sıralaması söz konusu değildir⁴³⁸. Zira eş veya yakın hısım eşit konumda düzenlenmiştir⁴³⁹. Aynı zamanda yakın hısımlar arasında da bir öncelik sırası bulunmamaktadır⁴⁴⁰. Dolayısıyla yasal danışmanlık görevini yerine getirebilecek olan birden çok hısmın bulunması halinde hakim, derece yönünden yakın olan hısmı atamak zorunda olmayıp, yasal danışmanlık görevini daha iyi yerine getirebilecek olan hısmı yasal danışman olarak

⁴³⁴ Öztan, Aile, s.1305.

⁴³⁵ Velidedeoğlu, s.508.; Öztan, Aile, s.1310.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.606.; Köprülü/Kaneti, s.324.; Oğuzman/Dural, s.467.

⁴³⁶ Öztan, Aile, s.1307.

⁴³⁷ Gönensay, s.195.; Kılıçoğlu, Aile, s.721. Atanan yasal danışmanın, danışmanlık altındaki kimse ile arasında duygusal bir bağın bulunmasının yasal danışmanlığın kamusal bağını zayıflatacağı ve yasal danışmanlığın gereği gibi yerine getirilmediği takdirde danışmanlık altındaki kimsenin şikayet yolunu kullanmayacağı ve korumasız kalacağı, bu nedenle Türk Medeni Kanunu m.414 düzenlemesinin uygun olmadığı doktrinde ileri sürülmüştür., Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.604-605.

⁴³⁸ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.604.; Gençcan, s.1013.; Karşı görüş için bkz. Özüğür, s.812.; Yıldız/Gürsoy, s.325.; Özmen, s.236.

⁴³⁹ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.604.

⁴⁴⁰ Oğuzman/Dural, s.464.; Öztan, Aile, s.1307.; Özmen, s.236.

atar⁴⁴¹. Yakın hısım konusunda bir ayrıma gidilmediğinden dolayı yakın hısmın, kan hısmı veya kayın hısmı olması arasında bir farklılık söz konusu değildir⁴⁴². Dolayısıyla bir kimsenin anne veya babasının yahut kayın hısımlığını meydana getiren evlilik sona ermiş olsa da kayın hısımlığı sona ermeyeceğinden (TMK.m.18), eski eşinin anne veya babasının da gerekli şartları sağlaması halinde yasal danışman olarak atanması mümkün görünmektedir⁴⁴³. Ancak yasal danışmanlık görevi, niteliği gereği karşılıklı güven ilişkisi içerisinde yürütüleceğinden, uygulamada eski eşin anne veya babasının yasal danışman olarak atanmasına rastlanılmayacağı düşüncesindeyiz.

Eş veya yakın hısmın yasal danışman olarak atanmasında yerleşim yerinin yakınlığının ve kişisel ilişkilerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir⁴⁴⁴ (TMK.m.414). Diğer bir ifadeyle hakim, yasal danışman olarak atayacak kişiyi belirlerken, yasal danışman ile danışmanlık altına girecek olan kimse arasında mekânsal bir yakınlığın bulunup bulunmadığını ve aile bağlarındaki ilişkileri göz önünde bulundurmakla yükümlüdür. Nitekim bu yönde bir yakınlığın bulunması yasal danışmanlık görevinin daha özenli ve düzenli bir biçimde yürütülmesini sağlayacaktır.

Yasal danışman atanmasında eş ve yakın hısımların öncelikli olması, yapılan yargılamada bu kimselerin talepte bulunmasını gerektirmez⁴⁴⁵. Vesayet makamı kimlerin yasal danışmanlığa uygun olduğunu kendiliğinden araştırır⁴⁴⁶. Ancak bu kimselerin atanan yasal danışmana itiraz etmeleri mümkündür (TMK.m.422/II).

2.4.2. Yasal Danışman Olarak Atanmada Kendisine Yasal Danışman Atanacak Olan Kimse İle Ana veya Babasının İsteği

TMK.m.415 hükmü, kendisine yasal danışman atanacak olan kimsenin ya da ana veya babasının isteğinin atanacak olan yasal danışmanın belirlenmesinde göz önünde bulundurulması, zorunlu bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır⁴⁴⁷. Bir kimseye yasal danışman tayini esasen, diğer vesayet tedbirleri için de söz konusu olan güven

⁴⁴¹ Oğuzman/Dural, s.464.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.603-604.

⁴⁴² Tekinay, s.654.; Köprülü/ Kaneti, s.323.; Oğuzman/Dural, s.464.; Akıntürk/Ateş Karaman, s.492.; Yıldız/Gürsoy, s.325.; Öztan, Aile, s.1307.

⁴⁴³ Gençcan, s.1014.

⁴⁴⁴ Yerleşim yerinden yakınlık, muhakkak olarak aynı evi paylaşmak şeklinde anlaşılmamalıdır. Yasal danışmanın görevini engelleyecek bir mesafenin bulunmaması yeterlidir., Oğuzman/Dural, s.465, dn 1497.

⁴⁴⁵ Oğuzman/Dural, s.465.; Köprülü/Kaneti, s.324.; Öztan, Aile, s.1308. Ancak yasal danışman olarak atanma hususunda istekte bulunmalarının önünde bir engel de yoktur.

⁴⁴⁶ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.604.

⁴⁴⁷ Oğuzman/Dural, s.466.; Gençcan, s.1014.

ilişkinin varlığını gerektirmektedir. Zira yasal danışman atanmasında ön planda olan husus danışmanlık altındaki kimsenin ekonomik menfaatinin korunmasıdır⁴⁴⁸. Bu nedenle, kendisine yasal danışman atanacak olan kimsenin ya da ana veya babasının güvendiği bir kimsenin yasal danışman olarak tayin edilmesi isteğinin dikkate alınması ve haklı bir sebep engel olmadıkça bu kimsenin yasal danışman olarak atanması zorunludur⁴⁴⁹. Ancak yasal danışman olarak tayin edilmesinin önünde haklı bir engelin bulunması halinde hakim, başka bir kimseyi yasal danışman olarak atayabilir⁴⁵⁰. Örnek vermek gerekirse yasal danışman olarak atanması talep edilen kimsenin yasal danışmanlık için ayırabilecek zamanının olmaması veya bu görevi yapabilecek nitelikte olmaması halinde hakim, daha uygun bir kimseyi yasal danışman olarak atayabilir.

Kendisine yasal danışman atanacak olan kimsenin atanmasını istediği kişi ile ana veya babasının istediği kişinin farklı olması halinde kendisine yasal danışman atanacak olan kimsenin iradesi önceliklidir⁴⁵¹. Nitekim kendisine yasal danışman atanacak olan kimsenin, kendi menfaatini kimin daha iyi korunacağını bildiği kabul edilerek iradesine üstünlük tanımak yerindedir⁴⁵².

Yasal danışman olarak atanmayı talep etmek her hangi bir şekil şartına bağlı olmayıp yazılı veya sözlü olarak yapılabilir⁴⁵³. Bununla birlikte ana veya baba, vasiyetnameyle kimin yasal danışman olarak atanmasını talep ettiklerini beyan edebilirler⁴⁵⁴.

Belirli bir kimsenin yasal danışman olarak atanmasını talep hakkı sadece danışmanlık altındaki kimseye, ana veya babaya tanınmıştır (TMK.m.415). Bu anlamda diğer hısımların istekte bulunmaları söz konusu değildir⁴⁵⁵. Ancak hakimin diğer hısımların görüşünü almasının önünde bir engel bulunmamakla birlikte bu hısımların, bir kimsenin yasal danışman olarak atanmasının uygun olduğunu beyan etmeleri, TMK.m.415 anlamında bir talep olarak değerlendirilemez⁴⁵⁶.

⁴⁴⁸ Dural/Öğüz/Gümüş, 2016, s.456.

⁴⁴⁹ Gönensay, s.198.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.605.; Özmen, s.236.

⁴⁵⁰ Öztan, Aile, s.1305.; Akıntürk/Ateş Karaman, s.491.; Kılıçoğlu, Aile, s.722.; Özmen, s.236.

⁴⁵¹ Oğuzman/Dural, s.467.; Özmen, s.236.; Gençcan, s.1015.; Yıldız/Gürsoy, s.325.

⁴⁵² Yıldız/Gürsoy, s.324.

⁴⁵³ Gönensay, s.197.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.605.; Öztan, Aile, s.1306.

⁴⁵⁴ Oğuzman/Dural, s.466.; Öztan, Aile, s.1306.

⁴⁵⁵ Öztan, Aile, s.1306.; Oğuzman/Dural, s.466.

⁴⁵⁶ Oğuzman/Dural, s.466.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.606.

Kendisine yasal danışman atanacak olan kimse ya da ana veya babasının dinlenilmeden yasal danışman atanmasına karar verilmemesi gerekir⁴⁵⁷. Bu durumun hukuki dinlenilme hakkının ihlali anlamına geldiği Yargıtay kararlarında da isabetli bir şekilde belirtilmiştir⁴⁵⁸. Dolayısıyla hakim, atanacak olan yasal danışmana karar vermeden önce bu kişileri dinlemeli ve atanması talep edilen kimsenin atanmasına engel teşkil edecek bir durum varsa bu husus gerekçede belirtilmelidir⁴⁵⁹.

2.5. Yasal Danışman Atanmasını Talep Edebilecek Kimseler

Bir kimsenin yasal danışmanlık tedbiri altına alınmasına ilişkin talep, ilgili olan herkes tarafından yapılabilmelidir. Bahsi geçen ilgili kavramına kişinin ana-babası, eşi, kardeşi veya iş arkadaşları, komşuları gibi kişinin koruma altına alınmasını gerekli kılan sebepleri öğrenebilen kimseler dahil edilebilir. Zira bir kimsenin korunma gerekliliğini doğuran durumun varlığını en iyi öğrenebilecek olan kimseler bu kimseyle yakın ilişkilerde bulunan ilgililerdir.

⁴⁵⁷ Oğuzman/Dural, s.466.; Öztan, Aile, s.1306.

⁴⁵⁸ "...6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 382/b-19. maddesinde, vesayet işlerinin çekişmesiz yargı işi olduğu ve 385. maddesinde de niteliğine uygun düştüğü ölçüde basit yargılama usulünün uygulanacağı, 317. maddesinde ise davalıya tebligat yapılması gerektiği düzenlenmiş olup 320. maddesinde mümkün olan hallerde duruşma yapılmadan dosya üzerinden karar verilmesi imkanı getirilmiş ise de, bu düzenleme ilgiliye tebligat yapılması zorunluluğunu ortadan kaldırmayacağından, Türk Medeni Kanunu'nun 409. ve 431. Maddeleri de dikkate alınarak, kendisine yasal danışman atanması istenilene yöntemince tebligat yapıp davaya cevap verme imkanı tanınmadan savunma hakkını kısıtlar şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir...", Y. 18. HD., T. 16.01.2014., 14470 E., 494 K., Özüğür, s.1053-1054.; "... Dava, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 429. maddesine dayalı, yasal danışman atanması talebine ilişkindir. Vesayete ilişkin hükümler kamu düzenine ilişkindir... Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 320-1 maddesinde: 'Mahkeme, mümkün olan hallerde tarafları duruşmaya davet etmeden dosya üzerinden karar verir.' Hükümü öngörülmüştür. Mahkemece, bu madde hükümü gözetilerek, dosya üzerinden karar verilmişse de, varılan sonucun maddenin yanlış yorumlanmasından kaynaklandığı anlaşılmıştır. Öncelikle belirtmek gerekir ki; anılan maddeye göre, duruşma yapmadan karar verilebilmesi için, hukuken bunun mümkün olması gerekir. Başka bir anlatımla, ancak hukukun cevaz verdiği hallerde duruşma açmadan dosya üzerinden karar verilebilir (Örneğin ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz kararları gibi) veya kanunun duruşma açılmadan dosya üzerinden karar verilmesinde hakime takdir hakkı tanıdığı hallerde dosya üzerinden karar verilebilir (Örneğin İİK'nın 17-18. maddelerinde öngörülen şikayet davası gibi). Kanunun açıkça duruşma açılarak yargılama yapılmasını emrettiği hallerde dosya üzerinden karar verilemez. Bilindiği üzere HMK'nın hukuki dinlenilme hakkı başlıklı 27. maddesi uyarınca davanın tarafları, kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenilme hakkına sahip olup, bu hak yargılama ile ilgili bilgi sahibi olunmasını da içerir. Hukuki dinlenilme hakkının gereği olarak, taraflar duruşmaya çağırılmadan hüküm verilememesi, Anayasa'nın 36. maddesi ile düzenlenen iddia ve savunma hakkının kullanılmasına olanak tanınması ilkesinin doğal bir sonucudur. Aynı zamanda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının da en önemli unsurudur. Gerçekten savunma hakkını güvence altına alan T.C. Anayasa'sının 36. maddesi ile 6100 Sayılı HMK'nın 27. maddesinde açıkça belirtildiği üzere, mahkemece davalı taraf, dinlenmek ve savunması alınmak üzere kanuni şekillere uygun olarak davet edilmedikçe hüküm verilmesi mümkün bulunmamaktadır. Bu nedenlerle, duruşma açılmak suretiyle inceleme yapılması gerekirken, dosya üzerinden inceleme yapılarak yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir. Bu nedenle bozulmalıdır..."", Y. 18. HD., T. 22.04.2014., 1001 E., 7577 K., Özüğür, s.1052.

⁴⁵⁹ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.606.

Vasi atanmasına ilişkin kuralların, yasal danışman atanması bakımından da uygulanacağı TMK.m.431’de hüküm altına alınmıştır. Bu nedenle TMK.m.404/II hükmü yasal danışmanlık tedbiri bakımından uygulama alanı bulmalıdır⁴⁶⁰. Dolayısıyla görevlerini yerine getirirken yasal danışman atanmasını gerekli kılan bir durumun varlığının öğrenen idari makamlar, noterler, mahkemeler bu durumu vesayet makamına bildirmekle yükümlüdürler (TMK.m.404/II).

Türk hukukunda “kayımlık” ifadesinden geniş anlamda yasal danışmanlığı da bünyesinde bulunduran kayımlığın anlaşılması gerektiğinden hareketle⁴⁶¹ TMK.m.428 yasal danışman bakımından da uygulama alanı bulmalıdır⁴⁶². Söz konusu hükme göre, isteğe bağlı kısıtlama sebeplerinden (TMK.m.408) birinin varlığı halinde ergin bir kimseye kendi isteği üzerine yasal danışman atanabilir.

TMK.m.428’in, TMK.m.408’e yaptığı atıf nedeniyle yaşlılık, engellilik, deneyimsizlik veya ağır hastalık sebebiyle işlerini gerektiği gibi yönetemediğini ispat eden kimseye, talebi üzerine yasal danışman atanabilir. TMK.m.428’de kanun koyucu, korunacak olan kişiye seçimlik bir hak sunmaktadır. Kişi, TMK.m.408’de belirtilen sebeplere dayanarak kısıtlanmayı talep edebileceği gibi aynı sebepleri ileri sürerek kısıtlama yerine TMK.m.428 gereğince yasal danışman atanmasını da talep edebilir⁴⁶³.

Hakim tarafından somut olayın özelliğine göre, orantılılık prensibi çerçevesinde uygulanabilecek olan vesayet önlemlerini kişiye genel hatlarıyla anlatılmalıdır⁴⁶⁴. Kişinin aydınlatılmasından sonra, kısıtlanarak vasi atanması veya yasal danışman atanması yahut kayyım atanması konusunda kişinin tercihi sorulmalı, sonucuna göre karar verilmelidir. Vesayet makamı, kişinin tercih ettiği vesayet önlemi ile bağlıdır⁴⁶⁵. Bu nedenle vesayet makamı, yasal danışman atanması yerine vasi atanmasını daha doğru görerek kişinin tercihine aykırı olan bir önleme karar veremez⁴⁶⁶.

⁴⁶⁰ **Gümüş**, Kayımlık, s.324-325.

⁴⁶¹ Bkz, s.3, dn.3.

⁴⁶² “İsviçre öğretisi, TMK 428’in mehzını oluşturan İMK 394’de geçen kayımlık deyimini geniş anlamda anlayarak, söz konusu hükme dayalı olarak isteğe bağlı yasal danışman atanmasına da olanak tanımaktadır.”, **Gümüş**, Kayımlık, s.136.

⁴⁶³ **Yıldız/Gürsoy**, s.102.

⁴⁶⁴ **Gümüş**, Kayımlık, s.138.

⁴⁶⁵ **Yıldız/Gürsoy**, s.102.

⁴⁶⁶ **Yıldız/Gürsoy**, s.102.

Vesayet makamının kişinin tercihiyle aykırı bir önleme karar veremeyeceği hususu isteğe bağlı kısıtlama sebepleriyle sınırlıdır⁴⁶⁷. Bu nedenle isteğe bağlı kısıtlama nedenleri dışında kalan kısıtlama sebeplerinin bulunması halinde vesayet makamı kendiliğinden vasi atayacaktır⁴⁶⁸. Diğer bir ifadeyle kendisine yasal danışman atanmasını talep eden kimsede, akıl hastalığı veya zayıflığı, savurganlık, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı, kötü yaşama tarzı, kötü yönetim, özgürlüğü bağlayıcı ceza sebeplerinin birinin veya bir kaçının bulunması halinde vesayet makamı kişiyi kısıtlayarak kendisine vasi atayacaktır.

Kişinin kendisine yasal danışman atanması hususunda yapmış olduğu talep ancak vesayet makamı tarafından karar verilinceye kadar geri alınabilir⁴⁶⁹. Diğer bir ifadeyle yapılan talep, kanun yolu aşamasında geri alınamaz.

2.6. Yasal Danışmanlığı Kabul Zorunluluğu

TMK.m.416 gereğince kendisine yasal danışman atanacak olan kimseyle aynı yerleşim yerinde oturan ve mahkeme tarafından yasal danışman olarak atanan kimse, bu görevi kabul etme yükümlülüğü altındadır (TMK.m.431). Zira yasal danışmanlık kurumu da vesayet organları arasında yer alan ve kamusal vesayet kapsamında olan bir tedbir türüdür. Dolayısıyla kamu görevi niteliğinde olan yasal danışmanlığın, kabulü zorunluluğu söz konusudur⁴⁷⁰. Zira kanun koyucunun esas amacı yasal danışmanlık tedbirinin devamlılığının sağlanmasıdır⁴⁷¹. Nitekim yasal danışman olarak atanan bir kimsenin yasal danışmanlığı kabul zorunluluğunun olması sayesinde TMK.m.417'de düzenlenen hallerden biriyle yasal danışmanlıktan kaçınmadığı sürece sorumluluğu devam edecektir. Kaldı ki yasal danışmanlıktan kaçınılmış veya yasal danışmanlığa itiraz edilmiş olsa da, yerine yeni bir yasal danışman atanıncaya kadar yasal danışmanlığın gerektirdiği görevlerin yerine getirilmesi zorunludur⁴⁷² (TMK.m.423). Bu zorunluluğa uyulmayarak görevin gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, yasal danışman TMK.m.466 ve m.467 gereğince sorumlu olur⁴⁷³.

⁴⁶⁷ Özüğür, s.837.

⁴⁶⁸ Özüğür, s.837.; Gümüş, Kayımlık, s.138.

⁴⁶⁹ Köprülü/Kaneti, s.319.; Öztan, Aile, s.1293.; Oğuzman/Dural, s.446.; Akıntürk/Ateş Karaman, s.487.; Yıldız/Gürsoy, s.102.; Eşelioğlu Sezgili, s.28.

⁴⁷⁰ Köprülü/Kaneti, s.324.; Oğuzman/Dural, s.467.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.600.; Özüğür, s.813.; Öztan, Aile, s.1309.; Akıntürk/Ateş Karaman, s.492.; Gençcan, s.1012.; Zevkliler/Havutçu/Ertas/Gürpınar, s.356.

⁴⁷¹ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.600.

⁴⁷² Öztan, Aile, s.1309.

⁴⁷³ Öztan, Aile, s.1309.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.601.; Oğuzman/Dural, s.468.

743 Sayılı Türk Kanuni Medenisi m.366’da yasal danışmanlık görevinin kabul zorunluluğuna ilişkin düzenlemede kadının yer almaması, kadın- erkek eşitliğinin sağlanması amacıyla 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu’na alınmamıştır⁴⁷⁴. Mevcut düzenleme yerinde olup, “Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi” nin 16. maddesinin f bendine uygunluk sağlamıştır⁴⁷⁵.

2.7. Yasal Danışman Atanmasında Alınabilecek Geçici Önlemler

Bir kimseye atanacak olan yasal danışman, vesayet makamı tarafından gecikmeksizin atanır (TMK.m.419). Gecikmeksizin ifadesiyle bir kimseye yasal danışman atanmasına ilişkin yapılan yargılama faaliyeti sırasında kişiye yasal danışman atanmasına kanaat getirilmesi halinde, derhal yasal danışman atanmasına ilişkin prosedüre geçilmesini ifade etmektedir⁴⁷⁶. İşte bu andan itibaren yasal danışman atanması kararının kesinleşmesine kadar geçen süre içerisinde hakim, gerekli olması halinde geçici önlemleri kendiliğinden alır⁴⁷⁷. Geçici önlemlerin alınmasındaki amaç, yasal danışmanlık altına alınması istenen kimsenin korunmasının en kısa sürede sağlanmasıdır⁴⁷⁸. Zira yasal danışman atanması, bir yargılama faaliyeti içerisinde zaman alacak bir işlem olduğundan, yasal danışman atanmasına kadar geçecek bu süre içerisinde de kişinin korunması gerekli görülebilir⁴⁷⁹.

Vesayet makamı tarafından geçici önlemlerin alınabilmesi için önlem alınmasının acil ve zorunlu olması gerekmektedir⁴⁸⁰. Diğer bir ifadeyle alınması gereken geçici önlemin alınmaması halinde, kendisine yasal danışman atanması istenen kimsenin malvarlığının veya şahıs varlığının zarar görme tehlikesi bulunmalıdır⁴⁸¹.

⁴⁷⁴ 746 Sayılı Türk Kanuni Medenisi m.366’nın, 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu m.416’ya karşılık gelen madde gerekçesinde de, görevin kabul yükümlülüğünün sadece erkekler için değil kadınlar içinde getirildiği ve bu sayede kadın-erkek eşitliğinin sağlandığı belirtilmiştir.

⁴⁷⁵ Söz konusu madde uyarınca taraf devletler kadın- erkek eşitliği ilkesine dayanarak “Her durumda çocukların çıkarı en üst seviyede tutularak ulusal yasalarda mevcut veli, vasi, kayyım olma ve evlat edinme veya benzeri müesseselerde eşit hak ve sorumluluklar” sağlamakla yükümlüdür.

⁴⁷⁶ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.608-609.

⁴⁷⁷ Gençcan, s.1032.

⁴⁷⁸ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.607.; Öztan, Aile, s.1313.

⁴⁷⁹ Gönensay, s.205.; Kılıçoğlu, Aile, s.725.; Öztan, Aile, s.1315-1316.; Oğuzman/Dural, s.471.; Yıldız/Gürsoy, s.334. “ Nüfus kayıtlarının celbi, delillerin toplanması, rapor alınması gibi işlemler zaman alabilir.” ., Özuğur, s.821.

⁴⁸⁰ Köprülü/Kaneti, s.326.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.608.; Gençcan, s.1033.; Öztan, Aile, s.1317.; Oğuzman/Dural, s.472.

⁴⁸¹ Bu tehlikenin güncel ve ciddi olması ile birlikte ayrıca alınacak olan geçici önlemin orantılılık ilkesine uygun olması gerekmektedir., Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.609-610.; Gençcan, s.1033.; Yıldız/Gürsoy, s.335.; Öztan, Aile, s.1317.

Somut olayın özelliklerine göre kişinin şahıs varlığı veya malvarlığı üzerinde geçici önlemler alınabilir⁴⁸². Örnek vermek gerekirse, yasal danışmanlık altına alınacak olan kimsenin aleyhine işleyen zamanaşımı süresinin kesilmesinin sağlanması, banka hesaplarına bloke konulması, borçların ödenmesi veya tedavi edilmesinin gerekli olduğu durumlarda bir kuruma yerleştirilmesi gibi geçici önlemlerin alınması mümkündür⁴⁸³. Alınacak tedbirler kanunda sınırlı olarak sayılmamakla birlikte gerektiğinde kendisine geçici önlem olarak geçici bir yasal danışman atanabileceğini söylemek yanlış olmayacaktır (TMK.m.420/I). Zira her ne kadar kanun metninde kişinin fiil ehliyetinin geçici olarak kaldırılarak kendisine bir temsilci atanabileceği hüküm altına alınmış olsa da, kanun koyucunun temsilci ifadesini kullanması, temsilciyi vesayet organları arasına dahil etmek istememesinden kaynaklanmaktadır⁴⁸⁴.

TMK.m.420/II’de kişinin fiil ehliyetinin kaldırılarak temsilci atanmasına ilişkin geçici önlemin vesayet makamı tarafından ilan edileceği belirtilmiştir⁴⁸⁵. Bu nedenle alınacak olan geçici yasal danışman atanmasına ilişkin kararın ilanının gerekli olduğunu düşünmekteyiz⁴⁸⁶. İlanın ne şekilde yapılacağına ilişkin bir hüküm bulunmamakla birlikte bu ilan TMK.m.421 gereğince yasal danışman atanacak olan kimsenin yerleşim yerinde ve nüfusa kayıtlı olduğu yerde yapılmalıdır⁴⁸⁷.

2.8. Yasal Danışman Olarak Atanan Kişiyi Kararın Tebliği ve İlan

Yasal danışman olarak atanan kimseye, atama kararı hemen tebliğ olunur (TMK.m.421). Yazılı olarak bildirilen karar neticesinde yasal danışmanın, yasal danışmanlıktan kaçınma yahut yasal danışmanlığa itiraz etme süresi başlamaktadır⁴⁸⁸. Daha önce değinildiği üzere yasal danışmanlıktan kaçınma hakkının kullanılması veya yasal danışmanlığa itiraz edilmesi, yerine yeni bir yasal danışman atanıncaya kadar mevcut yasal danışmanın bu görevin gerektirdiği sorumlulukları yerine getirmesini

⁴⁸² Köprülü/Kaneti, s.326.; Oğuzman/Dural, s.473.

⁴⁸³ Gönensay, s.205.; Köprülü/Kaneti, s.326.; Öztan, Aile, s.1318.; Oğuzman/Dural, s.472. Bu önlemlerin uygulanabilmesi açısından kişiye kayyım tayin edilebilir., Tekinay, s.656.; Köprülü/Kaneti, s.326.; Oğuzman/Dural, s.473.

⁴⁸⁴ “ Kanunda geçici vasi tabirine yer verilmemiş, kısaca temsilci denmiştir. Bunun nedeni, kanun koyucunun bu kişiyi Türk Medeni Kanunu’ nun 396’ ncı maddesinde belirtilen vesayet organları içine dahil etmek istememiş olmasıdır. Kanun koyucu, bu organı sadece 420’ nci maddedeki özel durum için öngörmüştür.”., Öztan, Aile, s.1318.

⁴⁸⁵ Doktrinde alınan her geçici önlem üçüncü kişileri ilgilendirmeyeceğinden, ilan edilmesinin gerekli olmadığı, sadece kişinin ehliyetinin kaldırılarak kendisine temsilci atanmasına karar verilmesi halinde bu kararın ilan edilmesinin zorunlu olduğu belirtilmektedir., Gönensay, s.206.; Yıldız/Gürsoy, s.336., Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.612; Öztan, Aile, s.1319.

⁴⁸⁶ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.612.

⁴⁸⁷ Yıldız/Gürsoy, s.336.; Özuğur, s.822.

⁴⁸⁸ Öztan, Aile, s.1319.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.613.

engellemez⁴⁸⁹. Dolayısıyla kararın kendisine tebliğiyle yasal danışmanlığın sorumluluğu başlamaktadır.

TMK.m.421 sadece yasal danışman olarak atanan kimseye atama kararının tebliğ edilmesini öngörmüştür. Ancak yasal danışmanın yanında, danışmanlık altına alınan kimseye de ayrıca kararın tebliğ edilmesi gerektiğini düşünüyoruz⁴⁹⁰. Zira tebligat, bilgilendirme hakkının yerine getirilmesini sağlamaktadır⁴⁹¹. Bilgilendirme hakkı ise hukuki dinlenilme hakkının, hukuki dinlenilme hakkı da adil yargılanma hakkının bir unsurudur⁴⁹². Bu nedenle danışmanlık altındaki kimseye atama kararının tebliğ edilmesi, adil yargılanma hakkının bir gereğidir.

Bununla birlikte, ilgili olan herkesin TMK.m.422/II uyarınca itiraz hakkının bulunduğu hareketle, düşüncemize göre vesayet makamı yasal danışman atanmasına ilişkin verdiği karara ilişkin takdir hakkını ilan etme yönünde kullanmalıdır⁴⁹³. Aynı zamanda bir kimseye yasal danışman atanması, kişinin ehliyeti üzerinde etki doğurmakta ve atandığı kimseyi tam ehliyetli olmaktan çıkarıp sınırlı ehliyetli konumuna getirmekte olduğundan bu husus üçüncü kişilere bildirilmelidir⁴⁹⁴.

Vasi atanmasına ilişkin kurallar yasal danışman atanmasında da uygulama alanı bulmaktadır (TMK.m.431/I). Dolayısıyla vesayet makamı, yasal danışman atama kararının ilanına karar vermesi halinde bu ilanı, TMK.m.421/II hükmüne göre gerçekleştirmelidir. Bu halde bir kimseye yasal danışman atandığına ilişkin karar, o kimsenin yerleşim yerinde ve nüfusa kayıtlı olduğu yerde ilan edilmelidir⁴⁹⁵.

Yasal danışman atanmasına ilişkin kararın ilan edilmesi, üçüncü kişilerin iyiniyetli sayılıp sayılmamaları bakımından da önem teşkil etmektedir⁴⁹⁶. Zira ilanın

⁴⁸⁹ Bkz. s.88.

⁴⁹⁰ **Oğuzman/Dural**, s.474.; **Özüğür**, s.843. Tebligatın kendisine yasal danışman atanan kimsenin yanında, yasal danışman önerisinde bulunan ana ve babaya da tebliğ edilmesinin gerekli olduğu görüşü için bkz. **Dural/Öğüz/Gümüş**, 2005, s.613.

⁴⁹¹ **Muhammet Özkes**, Medeni Usuk Hukukunda Hukuki Dinlenilme Hakkı, Ankara-2003, s.98.

⁴⁹² **Pekcanitez/Atalay/Özkes**, s.233-234.; **Özkes**, s.56 ve 85.

⁴⁹³ Yasal danışman atanmasına ilişkin kararın ilan edilmesi gerektiği yönünde bkz. **Velidedeoğlu**, s.560.; **Oğuzoğlu**, Aile Hukuku, s.369.; **Saymen/Elbir**, s.559.; **Oğuzman/Dural**, s.526.; **Öztan**, Aile, s.1320.; “İlan yapılmaması nedeniyle ortaya çıkacak olan sorumluluk, ilanı yapmayan müesseselerce taşınmalıdır.”, **Öztan**, Kanuni Müşavir, s.320.

⁴⁹⁴ **Saymen/Elbir**, s.559.; **Oğuzman/Dural**, s.526.

⁴⁹⁵ **Yıldız/Gürsoy**, s.377.

⁴⁹⁶ **Saymen/Elbir**, s.559.; **Oğuzoğlu**, Aile Hukuku, s.369.; **Hatemi/Serozan**, s.346.; “Bir kimseye yasal danışman atandığı henüz ilan edilmemişse, o kişinin kefil olma ehliyeti bakımından ortaya çıkan sınırlama, iyiniyetli üçüncü kişiye karşı ileri sürülemez.”, **Özen**, s.183.; “... Davacıların murisi Ekrem’in, müşavirini reyini almaksızın yaptığı hukuki tasarruflar kanunen muteber bulunmamış ise de,

etkisine ilişkin TMK.m.410 gereğince, yasal danışman atanmasına ilişkin karar, ilandan önce iyiniyetli üçüncü kişileri etkilemez. Bu nedenle, bir kimseye yasal danışman atanmasına ilişkin kararın ilan edilmesinden önce kendisine yasal danışman atanan kimseyle işlem yapan üçüncü kişi, karşı tarafa yasal danışman atandığını bilmediğini ileri sürerek yapılan işlemle bağlı olmayabilecektir. Ancak yasal danışman atanmasına ilişkin verilen kararın ilanından sonra, yasal danışmandan izin alınmadan kendisine yasal danışman atanmış olan kimseyle işlem yapan üçüncü kişi, karşı tarafa yasal danışman atandığını bilmediğini ileri süremeyecek ve yapılan işlemle bağlı olacaktır. Özellikle kendisine yönetim danışmanı atanan bir kimsenin malvarlığının sermaye kısmına ilişkin bir alacağın bulunması halinde, borçlu olan kimsenin bu borcu, danışmanlık altındaki kimseye değil, doğrudan yönetim danışmanına ödemesiyle borcundan kurtulacağından⁴⁹⁷, borçlunun bu durumdaki iyiniyetinin kaldırılması da yapılan ilanla sağlanabilecektir.

2.9. Yasal Danışmanlıktan Kaçınma ve Yasal Danışmanlığa İtiraz

Yasal danışmanlıktan kaçınma sebepleri TMK.m.417’de sayılmıştır. Buna göre altmış yaşını doldurmuş olan kimseler, bedensel engelleri veya sürekli hastalıkları sebebiyle bu görevi güçlüklerle yerine getirebilecek olanlar, dörtten çok çocuğun velisi olanlar, üzerinde vesayet görevi bulunanlar⁴⁹⁸, Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Bakanlar Kurulu üyeleri, hakimlik ve savcılık mesleği mensupları yasal danışmanlık görevinden kaçınma hakkına sahiptirler. Kaçınma hakkını kullanmak zorunlu olmayıp, kişinin takdirindedir⁴⁹⁹. Örnek vermek gerekirse, altmış yaşını doldurmuş olmasına rağmen kendisini bu görevi yerine getirebilecek durumda gören kimse, yasal danışman olarak atandığı takdirde kaçınmak zorunda değildir.

Kanunda düzenlenen bu sebeplerin ortak noktası, yasal danışman olarak atanan kimsenin bu görevini sağlıklı bir şekilde yerine getirmesinin amaçlanmasıdır. Zira yasal danışmanlık, genellikle uğraş gerektiren, zaman ayrılması ve üzerinde dikkatlice hareket edilmesi gereken bir görevdir. Dolayısıyla bu görevi yerine getirmesi kendisinden beklenemeyecek olan kimselerin kabul yükümlülüğünün bulunmaması yerindedir.

iyiniyet sahibi üçüncü şahıslar hakkında, müşavir tayinin tesiri 360’ıncı madde hükmüne kıyasen, ilandan başlayacağına...” Y. 4. HD., T. 21.2.1950., 585 E., 1112 K., **Özmen**, s.367.

⁴⁹⁷ **Öztan**, Kanuni Müşavir, s.317.

⁴⁹⁸ TMK.m.417/I,b.4’de “üzerinde vasilik görevi” ifadesi olmasına rağmen, madde gerekçesinde de bu ifade yerine ‘vesayet görevini üstlenmiş olan kişilerin’ ifadesi kullanılmıştır.; Düşüncemize göre de, üzerinde sadece vasilik görevi olan kimselerin değil, kayyımlik ve yasal danışmanlık görevi bulunan kimselerin de kaçınma hakkının bulunduğu kabul edilmelidir., **Dural/ Ögüz/Gümüş**, 2005, s.603.

⁴⁹⁹ **Gençcan**, s.1004.; **Kılıçoğlu**, Aile, s.723.

Yasal danışmanlıktan kaçınma sebepleri, vasiliği kabul yükümlülüğünün istisnasını oluşturmaktadır. İstisnaların geniş yer tutması yasal danışman olarak atanacak kişi bulunmasında güçlükler doğurabileceğinden⁵⁰⁰ istisnalar, sınırlı sayı ilkesine tabi olarak düzenlenmiştir⁵⁰¹. Ancak söz konusu istisnalar arasında yer almamakla birlikte, TMK.m.456'da yer alan durum da bir kaçınma sebebidir⁵⁰². Zira hükme göre, dört yılını dolduran yasal danışman, yasal danışmanlıktan kaçınma hakkını kullanabilmektedir⁵⁰³. Kaçınma hakkı, yenilik doğuran bir hak olup bu hakkın kullanılması, mevcut yasal danışman yerine yeni bir yasal danışman atandıktan sonra, ileriye etkili olarak sonuç doğurur⁵⁰⁴ (TMK.m.423).

TMK.m.422/II gereğince ilgili olan herkes, yasal danışman atandığını öğrendiği tarihten itibaren 10 gün içinde, yapılan atamanın kanuna aykırı olduğunu ileri sürme hakkına sahiptir. Burada ilgili olan herkes terimi geniş anlamda kullanılmaktadır. Dolayısıyla yasal danışman, yasal danışmanlık altına alınan kimse veya danışmanlık altındaki kimsenin menfaatini gözetecek derecede yakın olan kimseler ilgili sıfatıyla atamaya itiraz edebilirler⁵⁰⁵.

Burada söz konusu olan itiraz, yasal danışmanlığa atanan kimsenin yasal danışmanlık için gerekli olan şartları taşımadığı, öncelik hakkına sahip olan kimselerin değerlendirilmediği veya kendisine yasal danışman atanan kimsenin yahut ana veya babasının iradesi yönündeki bir kimsenin haklı sebep olmadan yasal danışman olarak atanmadığı gibi gerekçelere dayanabilir⁵⁰⁶. Burada dikkat edilmesi gereken husus ise yapılan bu itirazların yasal danışmanın şahsına yönelik itirazlar olmasıdır.

Bir kimseye yasal danışman atanmasına ilişkin verilen karar, usul hukuku anlamında itiraza konu bir karar olmayıp, aleyhine kanun yoluna başvurulması gereken bir karardır⁵⁰⁷. Zira vesayet makamı tarafından yasal danışman atanmasına ilişkin

⁵⁰⁰ Oğuzman/Dural, s.468.; Öztan, Aile, s.1311.

⁵⁰¹ Öztan, Aile, s.1311.; Yıldız/Gürsoy, s.327.; Gençcan, s.1004.

⁵⁰² Öztan, Aile, s.1311.; Yıldız/Gürsoy, s.327.

⁵⁰³ Yasal danışmanlığın görev süresi ile ilgili bir düzenleme bulunmamakla birlikte, doktrinde vasiliğe ilişkin Türk Medeni Kanunu m.456 hükmünün uygulanmasının yerinde olacağı, dolayısıyla görev süresinin iki yıl olması gerektiği ifade edilmiştir. Bkz. s.98.

⁵⁰⁴ Öztan, Aile, s.1321.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.615.

⁵⁰⁵ Gönensay, s.208.; Oğuzman/Dural, s.475.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.615.; Gençcan, s.1036.

⁵⁰⁶ Yıldız/Gürsoy, s.344.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.615.; Özügür, s.823.

⁵⁰⁷ Oğuzman/Dural, s.476.; Köprülü/Kaneti, s.327.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.616.; Gençcan, s.1033.; Yıldız/Gürsoy, s.344.; "...Davacı vekili dava dilekçesinde; Ş. V 'ye yasal danışman atanmasını istemiş, mahkemece davanın kabulü ile Ş. V'ye yasal danışman atanmasına karar verilmiştir. Hüküm, Ş. V tarafından hem yasal danışman hem yasal danışman atanması, hem de atanan yasal danışmanın

verilmiş olan karara karşı başvurulabilecek bir hukuki çare öngörülmediğinden HMK.m.387 gereğince istinaf kanun yoluna başvurulabilir⁵⁰⁸. Bu nedenle yasal danışman atanmasına ilişkin karara itiraz yoluyla karşı çıkılması söz konusu değildir.

TMK.m.422 gereğince yasal danışman olarak atanan kimse atama kararının kendisine tebliği tarihinden itibaren 10 gün içinde kaçınma hakkını, ilgililer ise yasal danışman atandığını öğrendikleri tarihten itibaren 10 gün içerisinde itiraz haklarını kullanabilir. Kanununda öngörülen bu süreler hak düşürücü süreler olup, sürenin geçmesi halinde yapılan itiraz veya kaçınma kabul edilmeyecektir⁵⁰⁹. Vesayet makamı bu süreleri kendiliğinden göz önünde bulundurur⁵¹⁰. Bu sürelerin geçmesinden sonra yasal danışmanlık devam ederken, yasal danışman olunmasına engel bir durumun ortaya çıkması halinde yasal danışman görevinden çekilmek zorundadır (TMK.m.481). Bu zorunluluğu yerine getirmezse vesayet makamı, TMK.m.483 gereğince yasal danışmanı görevden alır.

Yasal danışman, yasal danışmanlık görevinin devamı sırasında bir kaçınma sebebi ortaya çıkarsa, görev süresinin bitiminden önce görevden alınmayı talep edebilir. Ancak önemli bir sebebin bulunması halinde görevine devam etmek zorundadır (TMK.m.481). Örneğin yönetim danışmanı olarak atanan bir kimsenin, daha sonradan milletvekili olması halinde danışmanlığı altındaki kimsenin malvarlığının sermayesi ile ilgili önemli işlerin yapılması gerekiyorsa görevine devam etmek zorundadır.

şahsına itiraz olarak temyiz edilmiştir. Yasal danışman atanmasına yönelik temyiz incelemesinde; Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı kanıtlar ile yasal geciktirici nedenlere göre, yerinde görülmeyen temyiz itirazlarının reddi ile usule ve yasaya uygun hükmün onanmasına, yasal danışmanın şahsına itiraz yönünden temyize gelince; Türk Medeni Kanunu'nu 431. maddesi uyarınca vasi tayinindeki usul kuralları, yasal danışman atanmasında da uygulanır. Türk Medeni Kanunu'nun 422. maddesi gereğince vasinin şahsına-sıfatına karşı yapılan itirazları veya vasinin ileri sürdüğü kaçınma sebeplerini (özürleri) inceleme görevi, öncelikle vesayet makamı olan sulh hukuk mahkemesine, onun kabul etmemesi halinde denetim makamına aittir. Türk Medeni Kanunu'nun 397. maddesinde de denetim makamı görevin asliye hukuk mahkemesine ait olduğu hükme bağlanmıştır. Açıklanan bu hukuki düzenlemelere göre; temyiz dilekçesinin vesayet makamının atadığı vasinin şahsına karşı itiraz olarak kabul edilip yapılan bu itirazların öncelikle sulh hukuk mahkemesince değerlendirilmesi, itiraz nedenleri yerinde görülmediği takdirde buna ilişkin kararlar birlikte evrakın denetim makamı olan asliye hukuk mahkemesine gönderilmesi ve denetim makamınca bu konuda kesin bir karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine iadesine." Y. 18. HD., T. 23.09.2013., 8949 E., 11982 K.; Y. 18. HD., T. 21.02.2013., 774 E., 2281 K., **Gençcan**, s.1036-1037.; Y. 18. HD., T. 18.1.2016., 6235 E., 557 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 28.06.2017.

⁵⁰⁸ **Atalı M**, Pekcanitez Usul Hukuku (C.3), C.3, 15. Bası, İstanbul-2017, s.2143.

⁵⁰⁹ **Gönensay**, s.208.; **Oğuzman/Dural**, s.475-476.; **Öztan**, Aile, s.1322.; **Yıldız/Gürsoy**, s.342.

⁵¹⁰ Vesayet makamının itiraz veya kaçınma hakkının kullanılmasına ilişkin süreleri kendiliğinden göz önünde bulundurması, bu sürelerin hak düşürücü süre olmasının bir sonucudur.

Kaçınma veya itiraz yasal danışman atanmasına karar veren vesayet makamına karşı herhangi bir şekle tabi olmadan, yazılı veya sözlü olarak yapılabilir⁵¹¹. Sözlü olarak yapılan itirazlar ise tutanağa geçirilir⁵¹². Vesayet makamına yapılan kaçınma veya itiraz neticesinde vesayet makamı kaçınma ve itiraz sebebini yerinde görürse, yeni bir yasal danışman atar. Ancak yerinde görmediği takdirde, bu konudaki görüşünü de belirterek karar vermek üzere dosyayı denetim makamına iletir (TMK.m.422/III).

Denetim makamı vesayet makamının atadığı yasal danışmanı uygun bulmazsa, diğer bir ifadeyle kaçınma veya itirazı kabul ederse bu kararını, atanmış olan yasal danışmana ve vesayet makamına bildirir (TMK.m.424/I) . Alınmış olan bu kararlar atanmış olan yasal danışmanın görevi son bulur ve denetim makamının yeni bir yasal danışman atama yetkisi bulunmadığından, vesayet makamı yeni bir yasal danışman atar⁵¹³ (TMK.m.424/II). Belirtmek gerekir ki denetim makamının kaçınma veya itirazın kabulü hakkında vermiş olduğu karar kesindir⁵¹⁴. Bu nedenle, denetim makamının vermiş olduğu karar aleyhine kanun yoluna başvurulması mümkün olmadığından, sadece vesayet makamı tarafından atanan yeni yasal danışman kararına karşı tekrar itirazda bulunulabilir veya yasal danışman kaçınma hakkını kullanabilir⁵¹⁵.

Denetim makamı, vesayet makamının atadığı yasal danışmanı uygun bulursa, diğer bir ifadeyle kaçınma veya itirazı reddederse, bu kararını atanmış olan yasal danışmana ve vesayet makamına bildirmek zorundadır (TMK.m.424/I). Denetim makamının vermiş olduğu bu karar kesindir⁵¹⁶.

2.10. Yasal Danışman Atanmasında Görevli ve Yetkili Mahkeme

Bir kimseye yasal danışman atanmasında görevli ve yetkili olan mahkeme TMK'da düzenlenmemiştir. Ancak vasi atanmasına ilişkin kurallar yasal danışman atanmasında da uygulama alanı bulacağından (TMK.m.431) vasi atanması hususunda

⁵¹¹ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.615.; Öztan, Aile, s.1321.; Yıldız/Gürsoy, s.341 ve 343.; Gençcan, s.1038.

⁵¹² Gençcan, s.1038.; Yıldız/Gürsoy, s.343.

⁵¹³ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.616.; Özmen, s.246.

⁵¹⁴ Feyzioğlu, s.653.; Öztan, Aile, s.1323.; Gençcan, s.1012 ve 1044.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.616.

⁵¹⁵ Oğuzman/Dural, s.476.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.616.; Yıldız/Gürsoy, s.347 ve 351. Ancak kanaatimizce bu hak sınırsız bir biçimde kullanılmamalıdır. Bu nedenle itiraz veya kaçınma halinde vesayet makamı veya dosyanın denetim makamına iletilmesi halinde denetim makamı, yapılan itirazın veya kaçınmanın dürüstlük kuralına uygun bir şekilde yapıp yapılmadığını da incelemelidir. Zira sadece yasal danışman atanması sürecinin uzatılması amacıyla yapılan itiraz ve kaçınmalar dikkate alınmamalıdır. Dolayısıyla böyle bir durumda, denetim makamı itirazın veya kaçınmanın reddine karar vermelidir.

⁵¹⁶ Feyzioğlu, s.653.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.616.; Öztan, Aile, s.1323.; Yıldız/Gürsoy, s.347 ve 350.

yetkili olan mahkeme yasal danışman atanmasında da yetkili olmalıdır. TMK.m.411 gereğince bir kimsenin yasal danışmanlık ile ilgili işlemlerinde yetki, o kişinin bulunduğu yerleşim yeri⁵¹⁷ vesayet dairelerine aittir. Bununla birlikte vesayet daireleri ise vesayet makamı olan sulh hukuk mahkemesi ve denetim makamı olan asliye hukuk mahkemesinden oluşmaktadır (TMK.m.397/II). TMK.m.413 gereğince de yasal danışman atamak için görevli olan mahkeme sulh hukuk mahkemesi olduğundan bir kimseye yasal danışman atanmasında yetkili ve görevli mahkeme kişinin yerleşim yerinin bulunduğu yer sulh hukuk mahkemesidir.

Önceki yerleşim yeri belli olmayan veya yabancı ülkedeki yerleşim yerinden ayrılarak Türkiye'ye gelmiş ve henüz Türkiye'de yerleşim yeri edinmemiş olan kimselerin halen oturdukları yer yerleşim yeri sayılacağından (TMK.m.20/II), bu kimselere yasal danışman atanmasına ilişkin yetkili olan mahkeme, kişinin halen oturduğu yer sulh hukuk mahkemesi olacaktır. Ancak bir kimsenin memuriyet, eğitim, sağlık veya ceza kurumuna konulma gibi sebeplerle başka bir yerde bulunması yeni yerleşim yeri edinmesi sonucunu doğurmayacağından (TMK.m.22) bu kimselerin bulundukları yer değil, yerleşim yerindeki sulh hukuk mahkemesi yasal danışman tayininde yetkili olacaktır.

Yasal danışman atanmasında kişinin yerleşim yerindeki sulh hukuk mahkemesi kesin yetkili mahkeme olup bu husus kamu düzenine ilişkindir⁵¹⁸. Bu nedenle yargılamanın her aşamasında tarafların yetkisizliği ileri sürmesi mümkün olduğu gibi hakim de bu hususu kendiliğinden dikkate alır⁵¹⁹. Ancak talepte bulunulduktan sonra kendisine yasal danışman atanması istenen kimsenin yerleşim yerinin değişmesi

⁵¹⁷ Yerleşim yeri, bir kimsenin ailesel ve iş ilişkilerini topladığı veya yoğunlaştırdığı ve sürekli kalma niyetiyle oturduğu yerdir., **Vardar Hamamcıoğlu**, s.4.; Bir kimse bulunduğu yerde tüm yaşamını sürdürüyor, aile çevresini ve malvarlığını orada topluyor ise sürekli kalma niyetinin varlığını kabul etmek gerekir., **Özüğür**, s.807. Aynı zamanda yerleşim yeri Türk Medeni Kanunu m.19'da belirtilmiştir. Buna göre bir kimsenin sürekli kalma niyetiyle oturduğu yer, yerleşim yeridir. Belirtmek gerekir ki bir kimsenin sürekli kalma niyetiyle bir yerde oturması, yerleşim yerinin tespiti için yeterli değildir. 5490 Sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nu gereğince tutulan kayıtlarda (nüfus kaydında) görünen yer, kişinin yerleşim yerine karine sayılır., **Özüğür**, s.807. Nitekim bu durum, Nüfus Hizmetleri Kanunu dayanak alınarak hazırlanan Adres Kayıt Sistemi Yönetmeliğinin 13/I'de adres beyan forumundaki bildirimlerin aksi sabit oluncaya kadar geçerli olacağı şeklinde ifade edilmiştir. 5490 Sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu, Kabul Tarihi: 25.4.2006, Yayın Tarihi: 29.4.2006.; Adres Kayıt Sistemi Yönetmeliği, Karar Tarihi: 23.11.2006, Yayın Tarihi: 15.11.2006

⁵¹⁸ **Gençcan**, s.1017.; **Yıldız/Gürsoy**, s.302.; “Çekişmesiz yargıda, yetki kamu düzenine ilişkin kabul edilmektedir.”., **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s.72.

⁵¹⁹ **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s.118.; **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz**, Medeni Usul, s.219.

sebebiyle yetkisizlik kararı verilemez⁵²⁰. Zira talepte bulunulduğu tarihte ilgilinin yerleşim yerine göre yetkili mahkeme belirlenmektedir.

2.11. Yasal Danışman Atanmasında Uygulanacak Yargılama Usulü

Yasal danışman atanmasında uygulanacak yargılama usulünün belirlenmesinden önce yasal danışman atanmasındaki yargılama faaliyetini belirlemekte yarar vardır. Hukuk Muhakemeleri Kanunu m.382’de vesayet işlerinin çekişmesiz yargı işlerinden olduğu hüküm altına alınmıştır. Bir kimsenin yasal danışmanlık tedbiri altına alınması da bir vesayet işi olduğundan buna ilişkin yapılan yargılamada çekişmesiz yargı işlerinden olacaktır. Belirtmek gerekir ki bir kimseye yasal danışman atanmasına ilişkin yapılan talep hakkında dosya üzerinden incelenerek karar verilemeyeceğinden, mahkemenin muhakkak duruşma yapması⁵²¹ ve talepte bulunanı ve ilgilileri dinlemesi gerekmektedir⁵²². Zira yasal danışman atanması bir kimsenin fiil ehliyetini sınırlandıran bir işlem olarak kişiye bir müdahale teşkil etmektedir. Dolayısıyla kendisine yasal danışman atanacak olan kimse dinlenilmeden kendisine yasal danışman atanmasına karar verilmesi mümkün olmamalıdır⁵²³.

Bir kimseye yasal danışman atanması için yapılan yargılama çekişmeli yargılamadan farklı olarak bir dava niteliği taşımamakta ve dolayısıyla davacı ve davalı olarak birbirine zıt iki taraf bulunmamaktadır⁵²⁴. Bu nedenle yasal danışman atanması için yapılan yargılamada çekişmesiz yargı işine uygun olarak “talepte bulunan” kişi ve “ilgili” kişi vardır⁵²⁵. Bir kimseye yasal danışman atanması kamu düzenine ilişkin olduğundan ve HMK.m.385/II’de belirtildiği üzere aksine hüküm bulunmadıkça çekişmesiz yargı işlerinde kendiliğinden araştırma ilkesi uygulanacağından, yasal danışman atanmasına ilişkin yapılan yargılamada kendiliğinden araştırma ilkesi geçerli olacaktır⁵²⁶. Dolayısıyla hâkim gerekli gördüğü delilleri toplayabilecektir⁵²⁷.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu m.388’in bir gereği olarak sulh hukuk mahkemesi tarafından yasal danışman atanmasına ilişkin verilen karar maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmez. Dolayısıyla kararın verilmesinden sonra ortaya çıkan yeni delil ve

⁵²⁰ Gençcan, s.1018. ; Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.108.

⁵²¹ Gençcan, s.1021.; Yıldız/Gürsoy, s.333.

⁵²² Özekes, s.270.

⁵²³ İmre, s.387.

⁵²⁴ Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz, Medeni Usul, s.718.; Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.70.

⁵²⁵ Bu kimselerin farklı talepler de bulunması hakimın üzerinde karar vermesi gereken bir uyuşmazlık olduğu anlamına gelmez., Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.70.

⁵²⁶ İmre, s.387.; Gençcan, s.1022.

⁵²⁷ Gençcan, s.1022.

vakıalara göre yeniden istekte bulunulabilir ve karar değiştirilebilir⁵²⁸. Aynı zamanda, sulh hukuk mahkemesi tarafından yasal danışman atanmasına ilişkin verilen karara karşı, hukuki yararı bulunan ilgililerin kararın öğrenilmesinden itibaren iki hafta içerisinde istinafa kanun yoluna başvurusu mümkündür (HMK.m.387). Ancak bölge adliye mahkemesinin vermiş olduğu karara karşı temyiz kanun yolu kapalıdır (HMK.m.362/I,b.ç). Belirtmek gerekir ki ilk derece mahkemesi tarafından verilmiş olan karara karşı istinaf kanun yoluna başvurulması kararın şeklen kesinleşmesini sağlasa da maddi anlamda kesinleşme söz konusu değildir⁵²⁹ (HMK.m.388). Dolayısıyla yasal danışman atanmasına ilişkin ilk derece mahkemesi tarafından verilmiş olan karara karşı istinaf kanun yoluna başvurulması kararın şeklen kesinleşmesi sağlanması veya istinaf kanun yoluna başvuru yapılmaması, yeni delil ve vakıalar neticesinde aynı konuda talepte bulunulmasına engel teşkil etmez⁵³⁰.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 385. maddesi gereğince çekişmesiz yargı işlerine, niteliğine uygun düştüğü ölçüde basit yargılama usulü uygulanacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla bir kimseye yasal danışman atanmasında, niteliğine uygun düştüğü ölçüde basit yargılama usulü uygulanır.

Son olarak ifade etmek gerekir ki, HMK.m.103'de çekişmesiz yargı işlerinin adli tatilde görüleceği belirtildiğinden, bir kimseye yasal danışman atanmasına ilişkin yapılan yargılamanın adli tatil içinde görülmesi mümkündür⁵³¹.

2.12. Yasal Danışmanın Görev Süresi

Türk Medeni Kanunu'nda yasal danışmanın görev süresi ile ilgili bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak yasal danışmanlık görevini üstlenen kimseye ağır sorumluluklar yüklenmesi bu görevin belirli bir süre ile sınırlandırılmasını gerekli kılmaktadır. Aksi halde bu göreve atanacak olan kimsenin görev süresini bilmemesi, bu görevin kabul edilmesini zorlaştıracaktır⁵³². Dolayısıyla yasal danışmanın da belirli bir süre ile tayin edilmesi görevin kabul edilebilirliği bakımından önemli bir husustur.

⁵²⁸ Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.72.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz, Medeni Usul, s.720.; Madde gerekçesinde de çekişmesiz yargı işi kararlarının maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmeyeceği ve hakimnin gerekçe göstererek bu kararı iptal etme, değiştirme ve düzeltme gibi yetkilerinin bulunduğu ifade edilmiştir.

⁵²⁹ Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz, Medeni Usul, s.720.; Pekcanitez/Atalay/Özekes, s.72.

⁵³⁰ Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz, Medeni Usul, s.720.

⁵³¹ Yıldız/Gürsoy, s.333.

⁵³² Yıldız/Gürsoy, s.483.

TMK.m.456, vasilik görevi için görev süresini iki yıl olarak belirlemiş ve vesayet makamının gerekli görmesi halinde sürenin her defasında iki yıl daha uzatabileceğini hükme bağlamıştır. Ancak dört yıl boyunca vasilik görevini üstlenen kimseye de kaçınma hakkı tanımıştır. Bu nedenle, TMK.m.403/III gereğince, vasi hakkındaki hükümler aksi belirtilmiş olmadıkça kayyımlık (dar anlamda kayyımlık ile yasal danışmanlığı da içeren geniş anlamda kayyımlık)⁵³³ hakkında da uygulanacağından ve aynı zamanda TMK.m.431’de vasi atanmasına ilişkin kuralların yasal danışman atanmasında da uygulanacağı hüküm altına alındığından vasiliğe ilişkin olarak düzenlenen görev süresinin yasal danışmanlık bakımından da uygulama alanı bulması kanaatimizce bir zorunluluktur. Bu nedenle, yasal danışmanın iki yıllık süre için tayin edilebileceğini, vesayet makamının gerekli görmesi halinde bu sürenin her defasında iki yıl daha uzatabileceğini ve dört yılın dolması halinde yasal danışmanlıktan kaçınma hakkının kullanılabilceğini kabul etmek gerekir.

2.13. Yasal Danışmanın Ücreti

Yasal danışmanlık, emek ve zaman gerektiren bir görevdir. Aynı zamanda üstlenilen bu görev, yasal danışmana ağır sorumluluklar yüklemektedir⁵³⁴. Dolayısıyla bu görevin ücretli olması gerektiği kabul edilmelidir. Aksi halde bu görevi yerine getirecek kimselerin bulunması zorlaşacaktır. Aynı zamanda üstlenilen görev karşılığında bir ücret verilmemesi, yasal danışmanın görevini yerine getirirken özenli davranmamasına sebep olabilecektir⁵³⁵. Ancak bu hususlara rağmen TMK’da yasal danışmanın ücreti ile ilgili açık bir düzenleme yer almamaktadır. Ancak vasiliğe ilişkin hükümlerin, aksi belirtilmiş olmadıkça yasal danışmanlık hakkında da uygulanabileceğinden hareketle TMK.m.457 hükmünün yasal danışman hakkında da uygulaması gerektiği düşüncesindeyiz⁵³⁶.

Ücret ödenebilmesi için yasal danışmanın ücret ödenmesini talep etmesi gerekir. Aksi halde vesayet makamı kendiliğinden ücrete hükmetmeyecektir⁵³⁷. Zira TMK.m.457’de “*ücret verilmesini isteyebilir*” ifadesine yer verilerek ücret talep edip etmeme bizatihi yasal danışmanın takdirine bırakılmıştır.

⁵³³ TMK.m.403’ de kayyım ifadesinin yanına yasal danışmanlığın eklenmesi unutulmuş olup Türk hukukunda dar anlamda kayyımlık ve yasal danışmanlıktan meydana gelen geniş anlamda kayyımlıktan bahsetmek gerektiği için bkz. s.3, dn.3.

⁵³⁴ Bkz. s.105.

⁵³⁵ Egger, s.633.

⁵³⁶ Gençcan, s.1060.; Yıldız/Gürsoy, s.494.

⁵³⁷ Yıldız/Gürsoy, s.491.

TMK.m.457’de, yasal danışmanın ücreti, danışmanlık altına alınan kimsenin malvarlığından, bunun mümkün olmaması halinde ise Hazine tarafından karşılanacağı hüküm altına alınmıştır. Madde gerekçesinde de belirtildiği üzere kendisine vasi(yasal danışman) atanan kimsenin malvarlığının bulunmaması halinde bu görevi yerine getirecek kimsenin bulunmasının mümkün olmamasından veya bulunsa dahi kendisine ücret ödenmediği için görevini gereği gibi ifa etmeyecek olmasından hareketle bu durumda ücretin hazine tarafından karşılanacağı kabul edilmektedir.

Ödenecek olan ücret ise, yönetimin gerektirdiği özen ve yönetilecek malvarlığının geliri göz önünde tutularak her hesap dönemi için vesayet makamı tarafından belirlenecektir (TMK.m.457). Madde metni, oy danışmanın ücret isteyemeyeceği şeklinde yorumlanmaya müsaittir. Ancak bazı durumlarda, atanan oy danışmanın harcadığı emek ve zaman, bir yönetim danışmanının hatta bir vasinin harcadığı emek ve zamanla eş değer olabilir. Zira oy danışmanı da danışmanlık altındaki kimsenin ekonomik menfaatini korumakla yükümlü olduğundan, görüş bildirmek durumunda bulunduğu iş ve işlemlerle ilgili bir yönetim danışmanı veya vasi kadar araştırma ve inceleme yapmak durumundadır. Bu nedenle yönetim danışmanı veya vasi ile eş değerde emek ve zaman harcayan oy danışmanını salt oy danışmanı olması nedeni ile ücret hakkından mahrum etmenin hakkaniyet gereği doğru olmadığı düşüncesindeyiz⁵³⁸. Ancak oy danışmanının ücretinin belirlenmesinde, yönetilecek bir malvarlığı bulunmadığından görevin yerine getirilmesinde harcanılan emek ve zaman göz önünde tutularak vesayet makamı tarafından uygun bir ücret takdir edilmelidir.

2.14. Yasal Danışmanın Eylem ve İşlemlerini Vesayet Makamına Şikayet

Yasal danışman, vasi ve kayyım gibi bir vesayet organı olduğundan yasal danışmanlık görevi, vesayet dairelerinin gözetimi ve denetimi altında yasal danışman aracılığı ile yürütülür⁵³⁹. Nitekim kanun koyucu da, atanmış olan yasal danışmanı gözetleme ve denetleme görevini vesayet dairelerine yüklemiştir⁵⁴⁰. İşte vesayet dairelerinin, TMK.m.461’de düzenlenen itiraz ve şikayet incelemesi, bu görevin yerine getirilme şekillerinden birisidir⁵⁴¹. Bu nedenle her ne kadar kanunda yasal danışmanın

⁵³⁸ Karşı görüş için bkz. **Gençcan**, s.1061.

⁵³⁹ **Yıldız/Gürsoy**, s.555.

⁵⁴⁰ **Andreas B. Schwarz**, Aile Hukuku I (Çev. Bülent Davran), 2.Bası, İstanbul-1946, s.15.; **Gönensay**, s.255.; **Feyzioğlu**, s.666.; **Gençcan**, s.1122.; **Öztan**, Aile, s.1407.

⁵⁴¹ İzin alma zorunluluğunun bulunduğu durumlarda TMK.m.462-463, hesap ve raporların incelenmesi halinde TMK.m.464 vb durumlar, vesayet dairelerinin denetim ve gözetim görevini yerine getirmelerinin başka şekilleridir., **Yıldız/Gürsoy**, s.556.; “ *Şikayet hakkı, vesayetin kanun hükümleri dairesinde ve*

eylem ve işlemlerine karşı şikayette bulunabileceğine ilişkin bir hüküm bulunmasa da yukarıda açıklanan gerekçeler ile TMK.m.461 hükmü yasal danışman hakkında da uygulama alanı bulmalıdır⁵⁴².

TMK.m.461'e göre, danışmanlık altında olan kimse ve her ilgili yasal danışmanın eylem ve işlemlerine karşı vesayet makamına şikayette bulunabilir⁵⁴³. Kanunda bu konuda süre belirtilmediğinden yasal danışmanın eylem ve işlemlerine karşı her zaman şikayette bulunmak mümkündür⁵⁴⁴. Ancak doktrinde haklı olarak, kanunda süre sınırlamasına gidilmemiş olsa da işin niteliği gereği bir süre sınırlamasının bulunduğu, zira şikayet sonucunda durum eski hale dönmeyecek ise şikayette bulunmanın pratik anlamda öneminin kalmayacağı⁵⁴⁵ ancak bu durumda yasal danışmanın sorumluluğu hükümlerine başvurunun mümkün olduğu ileri sürülmüştür⁵⁴⁶. Bu nedenle yasal danışmanlık görevinin sona ermesi halinde de şikayet yoluna başvurulmayıp, yasal danışmanın sorumluluğuna ilişkin hükümlere göre hareket etmek yerinde olacaktır⁵⁴⁷.

Belirtmek gerekir ki, şikayetin yazılı veya sözlü olarak yapılması mümkün olmakla birlikte⁵⁴⁸ sözlü olarak yapılan şikayetler tutanağa geçirilir⁵⁴⁹.

Yasal danışmanlık görevinin yürütümü ile ilgili her türlü eylem ve işlemlere karşı şikayette bulunulabilir⁵⁵⁰. Bu nedenle şikayetin sebebi, danışmanlık altındaki kimsenin şahıs varlığına ilişkin davranışlar veya malvarlığına ilişkin işlemler olabilir⁵⁵¹. Dolayısıyla danışmanlık altındaki kimseye kötü davranılması veya malvarlığının yönetiminde özenli davranılmaması vb sebepler şikayet konusu olabilir.

vesayet hukukunun mânası ve ruhuna göre itinalı bir tarzda idaresini temin gayesine hizmet eder.., Egger, s.660.

⁵⁴² Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.650.; Yıldız/Gürsoy, s.559.

⁵⁴³ Yapılmaması gereken iş-işlemin yapılması veya yapılması gereken iş-işlemin yapılmaması şikayete konu olabilir., Egger, s.669.; Feyzioğlu, s.666.

⁵⁴⁴ Gönensay, s.256.; Akıntürk/Ateş Karaman, s.527.; Oğuzman/Dural, s.503.; Öztan, Aile, s.1408.; Köprülü/Kaneti, s.346.; Gençcan, s.1132.

⁵⁴⁵ Öztan, Aile, s.1408.; Oğuzman/Dural, s.504.

⁵⁴⁶ Oğuzman/Dural, s.504.

⁵⁴⁷ “Vesayet ya da kayımlık devam ettiği sürece şikayet mümkündür”., Köprülü/Kaneti, s.346.; Oğuzman/Dural, s.504.; Öztan, Aile, s.1408.

⁵⁴⁸ Velidedeoğlu, s.527.; Gönensay, s.256.; Oğuzman/Dural, s.504.; Öztan, Aile, s.1408.; Gençcan, s.1132.

⁵⁴⁹ Feyzioğlu, s.666.; Özmen, s.522.; Yıldız/Gürsoy, s.558.; Gençcan, s.1132.

⁵⁵⁰ Gönensay, s.255.; Tekinay, s.674.; Oğuzman/Dural, s.503.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.651.

⁵⁵¹ Gönensay, s.255., Akıntürk/Ateş Karaman, s.527.; Köprülü/Kaneti, s.346.; Öztan, Aile, s.1407.; Kılıçoğlu, Aile, s.766.

Yasal danışmanın eylem ve işlemlerine karşı, danışmanlık altındaki kimse veya her ilgili şikayet yoluna başvurma hakkına sahiptir. Burada ilgili kavramını şikayetin konusuna göre ayırım yaparak değerlendirmekte fayda olduğu düşüncesindeyiz.

Vesayet makamına yapılan şikayet konusunun kendisine yasal danışman atanan kimsenin menfaatinin korunması olması halinde ilgili kavramını geniş düşünmek gerekir⁵⁵². Örnek vermek gerekirse kendisine yönetim danışmanı atanan bir kimsenin iş arkadaşı yönetim danışmanın malvarlığının yönetimde özenli davranmadığı gerekçesi ile şikayette bulunabilir. Zira şikayetin konusu danışmanlık altındaki kimsenin korunmasıdır.

Ancak şikayette bulunmak isteyen kişilerin kendi çıkarlarının korunması bakımından şikayette bulunmak istemeleri halinde ise, ilgili kavramı daha sınırlı değerlendirilmelidir. Bu nedenle şikayette bulunmak isteyen kişilerin, kendisine yasal danışman atanan kimsenin değil de, kendi çıkarlarının korunması bakımından şikayette bulunabilmeleri için, kanunun kendilerine tanıdığı malvarlığına veya şahısvarlığına ilişkin talep veya haklara dayalı güncel bir menfaatlerinin bulunması gerekir⁵⁵³. Örnek vermek gerekirse yönetim danışmanın görevini gereği gibi yerine getirmediği gerekçesi ile zor duruma düşen üçüncü kişiler, yönetim danışmanını şikayet edebilirler⁵⁵⁴.

Vesayet makamı, şikayeti yerinde bulduğu takdirde yasal danışmana, görevden alınacağı konusunda uyarıda bulunabileceği gibi gerektiğinde yasal danışmanı görevden alabilir yahut yasal danışmana talimat vererek yapılan işlemin düzeltilmesini sağlayabilir veya gerekli gördüğü diğer tedbir ve önlemleri alabilir⁵⁵⁵. Yapılan şikayetin yerinde bulunmaması halinde şüphesiz ki şikayet reddedilecektir⁵⁵⁶.

TMK.m.461/II gereğince, vesayet makamı tarafından verilen kararlara karşı, kararın tebliğ edilmesinden başlayarak 10 gün içinde denetim makamına itiraz yoluna başvurulabilir. Şikayet hakkında olduğu gibi kendisine yasal danışman atanan kimse ve ilgililer itiraz hakkına sahiptirler. Ancak bu kimseler için 10 günlük süre farklı tarihlerde işlemeye başlamaktadır. Şöyle ki, kendisine yasal danışman atanan kimse için itiraz hakkının başlangıç tarihi, vesayet makamının kararının kendisine tebliğ edildiği

⁵⁵² Dural/Öğüz/Gümü, 2005, s.652.

⁵⁵³ Oğuzman/Dural, s.503.; Öztan, Aile, s.1408.; Dural/Öğüz/Gümü, 2005, s.652.; Egger, s.665-667.

⁵⁵⁴ Oğuzman/Dural, s.503.

⁵⁵⁵ Tekinay, s..674.; Öztan, Aile, s.1408

⁵⁵⁶ Özüğür, s.879.

tarikh iken; kararın tebliğ edilmediği ilgililer için ise, vesayet makamı tarafından verilen kararın öğrenildiği tarihtir⁵⁵⁷.

Kendisine yasal danışman atanan kimse veya ilgililer tarafından denetim makamına yapılacak olan itiraz da vesayet makamına yapılacak olan şikayet gibi herhangi bir şekil şartına bağlı olmadığından, denetim makamına yazılı veya sözlü olarak başvurulması mümkün olup, sözlü olarak yapılan başvurular tutanağa geçirilir⁵⁵⁸.

Şikayet üzerine vesayet makamı tarafından verilen karar, yasal danışmana veya danışmanlık altındaki kimseye yönelik olabilir⁵⁵⁹. Diğer bir ifadeyle vesayet makamının kararı, yasal danışmanlık tedbirinin yürütümüne veya bu tedbirin sona ermesine ilişkin olabilir⁵⁶⁰. TMK.m.461/II'de de şikayet üzerine verilecek kararlar arasında bir ayırım yapılmadığından, yasal danışmanlık tedbirinin yürütümüne veya sona ermesine ilişkin verilen kararlara karşı itiraz yoluna başvurulabilir. Ancak itiraz üzerine denetim makamı tarafından verilen karara karşı kanun yoluna başvurulamaz⁵⁶¹. Zira HMK.m.387'de

⁵⁵⁷ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.652.; Yıldız/Gürsoy, s.558.; Öztan, s.1408.

⁵⁵⁸ Yıldız/Gürsoy, s.558.

⁵⁵⁹ Tekinay, s.675.; Oğuzman/Dural, s.504.; Öztan, Aile, s.1408.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.652.; Gençcan, s.1139.

⁵⁶⁰ Tekinay, s.675.; “ MK 483/II anlamında karar kavramı, hükmün sistematik yerinin de gösterdiği üzere, sadece vesayet makamının vasinin görevinin yürütümüne ilişkin verdiği kararları değil, aynı zamanda vesayetin sona ermesine yönelik verilen kararları da kapsar.” ., Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.652.

⁵⁶¹ Özügür, s.880.; Gençcan, s.1140.; Öztan, Aile, s.1409.; Yıldız/Gürsoy, s.559.; Karşı görüş için bkz. Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.653.; Belirtmek gerekir ki, Yargıtay bir kararında, denetim makamının vermiş olduğu kararın, vesayet makamı kararına karşı itiraz üzerine verilmiş bir karar değil de, denetim makamı sıfatıyla verilen yeni bir karar olması halinde, bu karar aleyhine kanun yoluna başvurulabileceğini belirtmektedir., Gençcan, s.1136.; ”... Dava, vasinin azli istemi ile vasinin eylem ve işlemlerini şikayet talebine ilişkindir...Kaş Sulh Hukuk Mahkemesinin 2008/419 E 2009/312 K sayılı ilamı ile A. H. S., Türk Medeni Kanunu'nun 406.maddesi uyarınca kısıtlanmış, kendisine O. A. vasi olarak atanmıştır. Vasinin kat karşılığı inşaat sözleşmesi yapma talebi, vesayet makamının 03.10.2011 tarihli kararı ile kabul edilmiş ve vasiye yetki ve izin verilmiştir. Kısıtlının oğlu olan itiraz eden, vasinin kısıtlının aleyhine sözleşme yaptığını, görevini kötüye kullandığını belirterek vasinin azlini ve inşaatın tedbiren durdurulmasını istemiş, vesayet makamı tarafından; azil talebi hakkında Türk Medeni Kanunu'nun 483 ve devamı maddeleri uyarınca bir karar verilmeksizin, 03.10.2011 tarihli karara itiraz olduğu gerekçesi ile dosya denetim makamına gönderilmiş, denetim makamı tarafından ise vasiye inşaat sözleşmesi yapma hakkındaki vesayet makamı kararı iptal edilmiştir. Türk Medeni Kanunu'nun 397. maddesi denetim makamına, vesayet makamının kararlarını denetleme yetkisi verilmiştir. Denetim makamı itiraz sonucunda uygun bulmadığı vesayet makamı kararlarını iptal etmekle yükümlü olup, vesayet makamının yerine geçmek suretiyle yeni bir karar veremez. Aynı yasanın 488.maddesinde ise vesayet makamının kararlarına ilişkin itiraz üzerine verilen denetim makamı kararları kesindir hükmü yer almaktadır. 461. madde uyarınca vasinin eylem ve işlemleri hakkında vesayet makamına şikayet ve vesayet makamının da şikayet üzerine, vasinin eylem ve işlemlerini iptal etmesi ya da onaylaması mümkün olup, bu karar aleyhine denetim makamı nezdinde itiraz yolu açıktır. İtiraz üzerine verilen karar ise kesindir. Ancak vesayet makamının vasinin azli ve inşaatın durdurulması talebi yönünden bir kararı bulunmadığı halde, denetim makamı tarafından vasinin eylem ve işlemleri hakkında karar verilmeyip vesayet makamı kararı iptal edilmiştir. Denetim makamının bu kararı vesayet makamının kararının incelenmesi üzerine itirazın verilen bir karar olmayıp, denetim makamı sıfatıyla verilen yeni bir karar olduğundan 488. maddeye göre kararın kesin olmasından söz edilemez. Açıklanan nedenlerle vesayet

çekişmesiz yargı işlerinde verilen kararlara karşı ilgililerin, “*özel kanuni düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla* “ kararın öğrenildiği tarihten itibaren iki hafta içinde istinaf kanun yoluna başvurulabileceği düzenlenmiştir. Diğer bir ifadeyle özel kanuni düzenlemelerin bulunduğu çekişmesiz yargı işlerinde istinaf kanun yoluna başvurulamayacaktır. Özel kanuni düzenlemelerin kapsamına ise TMK.m.461’de öngörülen itiraz yolu da dahildir⁵⁶². Bu nedenle vesayet makamı tarafından verilen kararlara karşı itiraz üzerine asliye hukuk mahkemesinin vermiş olduğu kararlar kesin olacaktır.

makamı tarafından bir karar verilmek üzere istemin reddi gerekirken, denetim makamı tarafından yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir...” Y.18. HD., T. 21.2.2013., 2914 E., 4462 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 28.06.2017.

⁵⁶² Atalı M, C.3, s.2143.

BÖLÜM III

3. YASAL DANIŞMANIN SORUMLULUĞU VE YASAL DANIŞMANLIK GÖREVİNİN SONA ERMESİ

3.1. Yasal Danışmanın Sorumluluğu

Genel anlamda vesayet tedbirlerinin ortak amacı, tedbir altındaki kimselerin korunmasını sağlamaktır⁵⁶³. Bu nedenle, tedbir altındaki kimselerin zarar görmesini engellemek veya zarar görmüş iseler bu zararı gidermek amacıyla kanun koyucu bazı düzenlemeler yapmıştır. Bu bağlamda verilen zarardan sadece vasi, kayyım ve yasal danışman vesayet organı olarak sorumlu olmayıp bunların yanında belirli şartlar altında devletinde sorumluluğu söz konusudur⁵⁶⁴.

TMK.m.466 gereğince vesayet organları, görevlerini yerine getirirken iyi bir yönetimin gerektirdiği özeni göstermek zorundadırlar. Yasal danışman da vesayet organlarından biri olduğundan, buradaki sorumluluk yasal danışman için de geçerli olacaktır. Söz konusu sorumluluk ise, görevin ifası sırasında gösterilmesi gereken özenin gösterilmemesinden kaynaklanmaktadır⁵⁶⁵.

TMK.m.467’de vasinin görevini yerine getirirken kusurlu davranışlarıyla vesayet altındaki kişiye verdiği zarardan sorumlu olacağı ve bu hükmün yasal danışman hakkında da uygulanacağı düzenlenmiştir. TMK.m.466 ve m.467 birlikte değerlendirildiğinde önemli olan, iyi bir yönetimin gerektirdiği özen yükümlülüğünün kusurlu bir fiil ile yerine getirilmemesidir⁵⁶⁶. Bu bağlamda, yasal danışmanın somut olayın özelliklerine göre özenli davranıp davranmadığına, iyi bir yönetimin gerektirdiği özeni gösterebilen bir yasal danışmanın, aynı somut olayda gösterebileceği davranış ile kıyaslanarak ulaşılır⁵⁶⁷. Atanmış olan yasal danışmanın, iyi bir yönetimin gerektirdiği özeni sağlayabilen bir yasal danışmana göre göstermesi gereken özeni göstermemesi

⁵⁶³ Feyzioğlu, s.670.; Yıldız/Gürsoy, s.805.

⁵⁶⁴ Zevkliler/Ertas/Havutcu/Gürpınar, s.369.

⁵⁶⁵ Öztan, Aile, s.1410.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.734.; Akıntürk/Ateş Karaman, s.531.; Yıldız/Gürsoy, s.806.

⁵⁶⁶ Öztan, Aile, s.1414.

⁵⁶⁷ Tekinay, s.683.; Kılıçoğlu, Aile, s.777.; Saymen/Elbir, s.583.

halinde kusurlu bir fiil ile özen yükümlülüğü ihlal edilmiş sayılacaktır⁵⁶⁸. Belirtmek gerekir ki buradaki kıstas, ortalama bir yasal danışmandan beklenen özenden daha fazlasının gösterilmesidir. Zira kanun metninde, yasal danışmanın ortalama bir özen yükümlülüğünden değil, iyi bir yönetimin gerektirdiği ölçüde bir özen yükümlülüğünden bahsedilmektedir.

Özen yükümlülüğünün ihlal edildiğinin kabul edilmesi bakımından kusurun derecesi belirtilmemiştir. Dolayısıyla özen yükümlülüğünün ihlali, kast veya ihmale dayanabilir⁵⁶⁹. Diğer bir ifadeyle yasal danışman sadece kasten verdiği zararlardan değil aynı zamanda ihmali davranışlarıyla neden olduğu zararlardan da sorumlu olacaktır. Oy danışmanın, danışmanlığı altındaki kimsenin zarar göreceğini bilmesine rağmen bir kefalet sözleşmesine izin vermesi kasten verilen zarara, yönetim danışmanın fabrikada bulunan ham maddeleri işleme geç alarak bozulmalarına sebebiyet vermesi ise ihmal ile verilen zarara örnek olarak gösterilebilir.

Burada öngörülen sorumluluk bir kusur sorumluluğu olup haksız fiil hükümlerine tabidir⁵⁷⁰. Bu nedenle, yasal danışmanın sorumluluğundan söz edebilmek için hukuka aykırı bir fiil, kusur, zarar ve illiyet bağı mevcut olmalıdır (TBK.m.49).

Yasal danışmandan tazmini istenebilecek olan zarar ancak maddi zarar olabilir. Oy danışmanın bir taşınmazın satımı bakımından kendisinden istenen görüşü çok geç vermesi neticesinde taşınmazın normal değerinden daha aşağı bir fiyata satılması veya yönetim danışmanın, danışmanlığı altındaki kimsenin borcunu zamanında tahsil etmemesi ve bu sırada borçlunun iflas etmesi⁵⁷¹ neticesinde uğranılan zararlar maddi zararlara örnek olarak verilebilir. Manevi zararın tazmini ise, yasal danışmanın sorumluluğuna ilişkin hükümlere göre değil, şartları varsa TBK.m.58'e göre istenebilir⁵⁷².

⁵⁶⁸ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.736.; Tekinay, s.683.; Kılıçoğlu, Aile, s.777.

⁵⁶⁹ Velidedeoğlu, s.532.; Feyzioğlu, s.670.; Köprülü/Kaneti, s.348.; Oğuzman/Dural, s.527.; Öztan, Aile, s.1411.; İhmalin hafif derecede olması da önemli değildir., Tekinay, s.682.; Akıntürk/Ateş Karaman, s.533.

⁵⁷⁰ Tekinay, s.682.; Saymen/Elbir, s.581.; Öztan, Aile, s.1413.; Akıntürk/Ateş Karaman, s.532.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.734.; Zevkliler/Ertas/Havutçu/Gürpınar, s.369.; Kılıçoğlu, Aile, s.776.; Yıldız/Gürsoy, s.806.; Gençcan, s.1063.; Ancak haksız fiil hakkındaki hükümler karşısında bazı farklı noktalar bulunmaktadır.

⁵⁷¹ Tekinay, s.683.; Öztan, Aile, s.1415.

⁵⁷² Velidedeoğlu, s.535.; Saymen/Elbir, s.582.; Tekinay, s.683.; Oğuzman/Dural, s.528.; Köprülü/Kaneti, s.349.; Öztan, Aile, s.1415.

3.1.1. Yasal Danışmanın Sorumluluğu Nedeniyle Açılacak Tazminat Davası

3.1.1.1. Görevli ve Yetkili Mahkeme

TMK.m.469'da vesayet organlarının sorumluluğu ile ilgili açılacak olan davalarda görevli ve yetkili mahkeme belirtilmiştir. Kanun düzenlenmesinde öncelikle vesayet dairelerinde görevli olan kimselere karşı devletin açacağı rücu davasına bakacak olan görevli ve yetkili mahkeme belirtilmiş, ikinci fıkrasında ise vesayet ile ilgili açılacak tazminat davası ve diğer rücu davalarına ilişkin görevli ve yetkili mahkeme gösterilmiştir. Buna göre devletin, vesayet dairelerinde görevli olan kimselere karşı açacağı rücu davasında, vesayet dairelerinin bulunduğu yere en yakın asliye hukuk mahkemesi görevli ve yetkilidir. Bununla birlikte vesayet organlarının sorumluluğu nedeniyle açılacak olan tazminat ve diğer rücu davalarında ise vesayet dairelerinin bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesi görevli ve yetkilidir. Söz konusu yetki ise kesin yetki halidir⁵⁷³.

Bu anlamda tazminat davasının, yasal danışman veya vesayet dairelerinde görev yapan kimselerin verdikleri zarardan dolayı devlete karşı açılması arasında görevli ve yetkili mahkeme açısından bir farklılık bulunmamaktadır.

Ancak belirtmek gerekir ki denetim makamının (asliye hukuk mahkemesi hakimi) hukuka aykırı olarak sebebiyet verdiği zararlardan dolayı devlet aleyhine tazminat davasının açılmak istenmesi halinde, bu davayı yine zararı veren asliye hukuk mahkemesi hakiminin görmesi söz konusu değildir. Doktrinde bu konuda bir kanun boşluğu olduğu kabul edilmektedir⁵⁷⁴. Bu nedenle denetim makamı hakiminin vermiş olduğu zarar nedeniyle devlet aleyhine açılacak olan tazminat davasının, TMK.m.469/I hükmünün kıyasen uygulanarak denetim makamına en yakın yerdeki asliye hukuk mahkemesinde açılması gerektiği doktrinde ileri sürülmüştür⁵⁷⁵.

Bu durumda hakimın hukuki sorumluluğunun düzenlendiği HMK.m.46 hükmünün uygulanması gerektiği düşüncesindeyiz. Zira ilk derece mahkemesi hakiminin vermiş olduğu zarar nedeniyle yapılan yargılamayı, başka bir ilk derece

⁵⁷³ Öztan, Aile, s.1418.; Gençcan, s.1064.; Yıldız/Gürsoy, s.815.; "... Vesayet ile ilgili tazminat ve diğer rücu davaları vesayet dairelerinin bulunduğu yer asliye mahkemesinde görülür. Görevli ve yetkili mahkemede vesayet dairelerinin bulunduğu yer Akyazı ilçesi olup, bu konudaki **kesin yetkili** ve görevli mahkeme Akyazı Asliye Hukuk Mahkemesidir. Kesin yetki kamu düzeniyle ilgili olup yargılamanın her safhasında mahkemelerce kendiliğinden nazara alınır..." Y. 2. HD., 1487 E., 4930 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 10.07.2017.

⁵⁷⁴ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.739.; Öztan, Aile, s.1418.

⁵⁷⁵ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.739.; Öztan, Aile, s.1418.

mahkemesi hakiminin yürütmesi doğru görülmemelidir. Bununla birlikte madde gerekçesinde hakim hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümlerin yargı yetkisini kullanan tüm hakimlere uygulanacağı belirtilmiştir⁵⁷⁶. Bu nedenle vesayet veya denetim makamı hakiminin hukuki sorumluluğu nedeniyle devlet aleyhine açılacak olan tazminat davası, Yargıtay ilgili hukuk dairesinde açılmalıdır (HMK.m.47). Aynı zamanda devletin sorumlu olan hakime karşı açacağı rücu davası da, tazminat davasını karara bağlayan mahkemede görülmelidir (HMK.m.47/II).

3.1.1.2. Davanın Tarafları

3.1.1.2.1. Davacı Taraf

Yasal danışmanın sorumluluğuna ilişkin açılacak olan tazminat davasında davacı konumunda; kendisine yasal danışman atanan kimse, danışmanlık altındaki kimsenin ölümü halinde mirasçılar veya atanan yeni yasal danışman olabilecektir (TMK.m.491/II). Bunun yanında doktrinde, kendisine yasal danışman atanmış olan kimsenin yakınlarının ve üçüncü kişilerin de yasal danışmanın kusurlu davranışından zarar görmesi üzerine yasal danışmana dava açabileceği ileri sürülmektedir⁵⁷⁷. Kendisine yasal danışman atanmış olan kimsenin yakınlarının ve üçüncü kişilerin yasal danışmanın fiilinden zarar görmeleri halinde bu kimselerin yasal danışmana tazminat davası açabileceğini kabul etmek gerektiğini düşünüyoruz. Zira yasal danışmanın eylem ve işlemlerinden zarar gören ilgililerin şikayet ve itiraz hakkının bulunduğunu kabul etmek, eylem ve işlem nedeniyle uğranılan zararın giderilmesini talep etme hakkınıda bulunduğunu göstermektedir.

Belirtmek gerekir ki, kendisine yasal danışman atanan kimse, yasal danışmanın görevinin henüz sona ermediği durumlarda sorumluluğa ilişkin bir tazminat davasını yasal danışmandan görüş almadan açabilir⁵⁷⁸. Zira aksi halde yasal danışmana karşı dava açabilmek için, yine kendisinden izin/icazet almaya çalışmak doğru olmayacaktır⁵⁷⁹.

⁵⁷⁶ **Kuru/Arslan/Yılmaz**, Medeni Usul, s.768.

⁵⁷⁷ **Dural/Öğüz/Gümüş**, 2005, s.737.; **Öztan**, Aile, s.1419.; **Feyzioğlu**, s.670.; **Akıntürk/Ateş Karaman**, s.538.; Doktrinde, üçüncü kişilerin, vesayet organlarının fiil ve işlemlerinden dolayı uğradıkları zararın, özellikle sözleşmenin ihlali sebebiyle doğduğu ve zarar gören üçüncü kişinin tedbir altındaki kişiye başvurusu gerektiği belirtilerek daha sonra tedbir altındaki kimsenin sorumlu olan yasal danışmana rücu edebileceği bir diğer görüş olarak ileri sürülmüştür., **Tekinay**, s.684.; **Oğuzman/Dural**, s.528.

⁵⁷⁸ **Dural/Öğüz/Gümüş**, 2005, s.737.

⁵⁷⁹ **Oğuzman/Dural**, s.531.

3.1.1.2.2. Davalı Taraf

Yasal danışmanın sorumluluğu ile ilgili davada, bizzat yasal danışmanın kendisi veya belirli şartlar altında devlet davalı konumunda bulunabilir⁵⁸⁰. Belirtmek gerekir ki TMK.m.466'da vesayet işleri ile görevlendirilmiş diğer kişilerinde sorumlu olacağı hüküm altına alınmıştır. Diğer kişilerin kapsamına ise doktrinde geçici önlem olarak atanan yasal danışmanın (TMK.m.420) ve geçici görevi bulunan yasal danışmanın (TMK.m.423-482) girdiği belirtilmektedir⁵⁸¹. Dolayısıyla görevin ifası sırasında danışmanlık altındaki kimseye kusurları ile zarar vermeleri halinde bu kimseler aleyhine de tazminat davası açılabilir.

Ortaya çıkan zararlar ilgili devletin sorumluluğuna da değinmekte yarar vardır. Devlet, vesayet dairelerinde görev yapan kimselerin⁵⁸² hukuka aykırı olarak vermiş oldukları zarardan dolayı doğrudan doğruya sorumlu olmakla birlikte, yasal danışmandan tazmin ettirilemeyen zararlardan da sorumludur (TMK.m.468). Görüldüğü üzere devletin sorumluluğu vesayet dairelerinde görev yapan kimseler açısından birinci derecede sorumluluk iken, yasal danışman açısından ikinci derecede bir sorumluluktur⁵⁸³. Zira yasal danışman bakımından devletin sorumluluğu, yasal danışman tarafından tazmin edilemeyen zararları kapsamaktadır. Bu nedenle uğranılan zararın tazmin edilmesi amacıyla devlete karşı dava açılmak istenmesi halinde öncelikle yasal danışman hakkında alınan mahkeme kararıyla icra takibi yapılması ve takip neticesinde kesin aciz belgesinin⁵⁸⁴ alınmış olması şarttır⁵⁸⁵.

⁵⁸⁰ Öztan, Aile, s.1420.

⁵⁸¹ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.738.; Öztan, Aile, s.1420.

⁵⁸² İlgili vesayet dairesi hakimleri, yazı işleri müdürü, mahkeme kaleminde çalışan memurlar, katip vb kişiler bu kapsamda değerlendirilebilir., Öztan, Aile, s.1420.; Yıldız/Gürsoy, s.812.

⁵⁸³ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.737.; Akıntürk/Ateş Karaman, s.536.; Öztan, Aile, s.1422.; Özügür, s.887.; Kanun gerekçesinde ifade edildiği üzere vesayet dairelerinin görevleri nedeni ile vermiş oldukları zarardan devletin birinci dereceden sorumlu olması Anayasa m.129' düzenlemesine uygunluk göstermektedir. Zira Anayasa' nın ilgili maddesinde “ Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir.” şeklinde bir düzenleme mevcuttur.

⁵⁸⁴ Kesin aciz belgesi, haciz sırasında borçlunun haczedilebilir hiçbir malının bulunmadığını gösteren tutanak (İİK.m.105), veya paraya çevirme işlemlerinin tamamlandıktan sonra elde edilen paranın, alacaklının alacağını tamamen karşılamamış olması halinde icra dairesi tarafından düzenlenip alacaklıya verilen belgedir (İİK.m.143). Bununla birlikte, haciz sırasında borçlunun malvarlığının bulunmasına rağmen takdir edilen değere göre, bu malvarlığının alacaklının alacağına yetmeyeceği anlaşılırsa, bu hususta düzenlenen tutanak geçici aciz belgesidir. Geçici aciz belgesinin tek işlevi ise, bu belge ile tasarrufun iptali davasının açılabilmesidir., Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz, İcra ve İflas, s.343 ve 346.; Baki Kuru, İstinaf Sisteminde Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku (İcra ve İflas), İstanbul-2016, s.336.; Bu nedenle yasal danışmandan tahsil edilemeyen zararlar nedeniyle devlet aleyhine tazminat davası açabilmek için, zarar görenin elinde kesin aciz belgesinin bulunması gerekmektedir.

Devlet aleyhine tazminat davası açılmak istenmesi halinde, davanın devletin hangi kurumuna yöneltileceğine değinmek gerekmektedir. Bu durumda zararı veren vesayet dairesi görevlisinin vesayet dairesindeki görevine göre bir ayırım yapmak gerekmektedir. Vesayet dairelerinde görevli olan (hakim dışında) kimselerin vermiş oldukları zararlarla ilgili olarak devlete karşı açılacak olan davanın Adalet Bakanlığı'na yöneltilmesi gerekliken⁵⁸⁶, vesayet dairelerinde görevli olan hakimlerin vermiş oldukları zararlarla ilgili olarak devlet aleyhine açılacak olan davada Maliye Bakanlığı (Hazine) davalı taraf olarak gösterilmelidir⁵⁸⁷. Her ne kadar kamu görevlilerinin vermiş oldukları zararlar nedeniyle devlet aleyhine açılacak olan tazminat davasında, davalı taraf olarak kamu görevlisinin bağlı bulunduğu bakanlık gösterilse de, hakimler bağımsız olduğundan hiyerarşik olarak Adalet Bakanlığı'na bağlı değillerdir⁵⁸⁸.

Devletin vesayet organlarının eylem ve işlemlerinden sorumlu olması, bu zarara sebebiyet veren kimselerin zarardan sorumlu olmadığı anlamına gelmemektedir. Nitekim TMK.m.468/II'de gerek yasal danışmana tazmin ettirilemeyen zarar nedeniyle devlete karşı, gerekse vesayet dairelerinde görev yapan kimselerin vermiş oldukları zarar nedeniyle doğrudan devlete karşı dava açılması halinde devletin, zararın meydana gelmesinde kusuru olan kimselere rücu edeceği düzenlenmiştir. Bu durumda kusurları ile zararın doğmasına sebebiyet verenler, rücu davasında devlete karşı müteselsilen sorumlu olurlar (TMK.m.468/III). Diğer bir ifadeyle devletin verilen zarardan doğrudan sorumlu olması (birinci dereceden) veya ikinci dereceden sorumlu olması rücu hakkının kullanılması bakımından bir farklılık meydana getirmemektedir⁵⁸⁹. Bu nedenle her iki durumda da devlet kusuru ile zarara sebebiyet verenlere rücu eder.

⁵⁸⁵ **Dural/Öğüz/Gümüş**, 2005, s.737.; **Öztan**, Aile, s.1421.; **Yıldız/Gürsoy**, s.814.

⁵⁸⁶ “Nitekim kamu görevlilerinin verdikleri zarardan dolayı devlet aleyhine açılacak olan tazminat davası kamu görevlisinin hiyerarşik olarak bağlı bulunduğu bakanlığa açılır.”, **Dilek Karademir**, Son Kanun Değişikliği Işığında Hakimin Hukuki Sorumluluğu, TBB Dergisi, S.119, Ankara-2015, 241-276, s.247

⁵⁸⁷ **Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz**, Medeni Usul, s.129.; **Akıntürk/Ateş Karaman**, s.536.; **Karademir**, s.247.; **Çiğdem Sever**, Adalet Hizmetlerinden Doğan Mali Sorumluluk, ABD, S.1, Ankara-2016, 41-80, s.59.; Bazı Hukuk Genel Kurulu kararlarında da hakimin sorumluluğu nedeniyle devlet aleyhine açılan davanın hazine bakanlığına yöneltildiği görülmektedir. Bu kararlara örnek olarak; HGK., T. 27.3.2015., 13-304 E., 1093 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 10.09.2017.; HGK., T. 26.2.2014., 1-2063 E., 139 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 10.09.2017.; HGK., T. 3.4.2013., 18-1355 E., 413 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 10.09.2017.

⁵⁸⁸ **Karademir**, s.247.; “Devletin taraf olduğu bir sorumluluk davasında taraf olarak hazinenin gösterilmesinin en önemli nedeni yargısal faaliyetler bakımından yargıçlar ile Adalet Bakanlığı arasında bir ilişki kurulmak istenmemesi ve rücu mekanizmasının işletilmesinde Adalet Bakanlığı ile yargıcın bir davada taraf olarak karşı karşıya getirilmek istenmemesidir.”, **Sever**, s.59-60.

⁵⁸⁹ **Akıntürk/Ateş Karaman**, s.537.

Daha önce belirtildiği üzere⁵⁹⁰ bir kimseye yasal danışmanlık görevinin birlikte yürütülmesi amacıyla birden fazla yasal danışman atanması halinde, yasal danışmanlar arasında müteselsil sorumluluk söz konusu olur. Bu nedenle, zarar gören kimsenin yasal danışmanlardan birine veya tamamına birden tazminat davası açması mümkündür. Ancak vesayet makamı tarafından yetkileri ayrı ayrı belirtilerek birden fazla yasal danışman atanması halinde, her yasal danışmanın bireysel sorumluluğu söz konusu olduğundan sadece sorumlu olan yasal danışmana karşı dava açılabilir.

3.1.1.3. Zamanaşımı

Vesayet organlarının sorumluluğuna ilişkin açılacak davalar bakımından TMK 492 ve 493. maddelerinde olağan ve olağanüstü olmak üzere iki farklı zamanaşımı süresi öngörülmüştür.

3.1.1.3.1. Olağan Zamanaşımı

TMK.m.492’de vasi ve kayyım karşı açılacak olan tazminat davasının, kesin hesabın tebliği tarihinden itibaren 1 yıl içinde açılması gerektiği belirtilmektedir. Hükümet gerekçesinde, yasal danışmanlar bakımından kesin hesap söz konusu olmadığından, yasal danışmanlara karşı açılacak olan sorumluluk davalarının genel hükümlere tabi olduğu belirtilmiştir. Ancak hükümet gerekçesinde belirtilen yasal danışmanı, oy danışmanı olarak değerlendirmenin daha yerinde olacağını düşünmekteyiz. Zira yönetim danışmanı, danışmanlık altındaki kimsenin malvarlığını iyi bir yönetici gibi özenle yönetmek zorundadır⁵⁹¹. Bu zorunluluk neticesinde de yönetimle ilgili hesap tutmak ve belirlenen tarihlerde incelemeye sunmak, yönetim danışmanının üstlendiği sorumluluğun bir gereğidir. Dolayısıyla yönetim danışmanı açısından, kendisine karşı açılacak olan tazminat davasına ilişkin olağan zamanaşımı süresinin kesin hesabın tebliği tarihinden itibaren 1 yıl olarak kabul edilmesi mümkün görünmektedir⁵⁹². Ancak oy danışmanının danışmanlık altındaki kimsenin malvarlığını yönetmek gibi bir görevi bulunmamaktadır. Dolayısıyla vesayet makamına, yönetimle ilgili son rapor ve kesin hesap sunmakla ilgili bir yükümlülüğü söz konusu değildir. Bu nedenle, kendisine karşı açılacak olan bir tazminat davasında, zamanaşımına ilişkin genel hükümlerin uygulanmasının oy danışmanın niteliğine daha uygun olduğu

⁵⁹⁰ Bkz, s. 72.

⁵⁹¹ Bkz. s. 68.

⁵⁹² Gençcan, s.1066, dn.374.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.740.; Yıldız/Gürsoy, s.818.; Son iki yazar yasal danışmanlar arasında bir ayırım yapmayarak, bu kimselere karşı açılacak olan tazminat davalarında olağan zamanaşımı süresinin kesin hesabın tebliği tarihinden itibaren 1 yıl olduğunu ileri sürmektedirler.; Karşı görüş için bkz. Öztan, Aile, s.1420.; Akıntürk/Ateş Karaman, s.538.

düşünülebilir. Bu nedenle, söz konusu olan sorumluluk esasen bir haksız fiil sorumluluğu olduğundan TBK.m.72 gereğince zararın ve tazminat yükümlüsünün öğrenildiği tarihten itibaren iki yıl her halde fiilin işlendiği tarihten itibaren 10 yıl içinde oy danışmanına karşı tazminat davası açılmalıdır. Ancak, zarara sebep olan fiil aynı zamanda daha uzun zamanaşımını gerektiren suç teşkil ediyorsa, bu zamanaşımı uygulanır (TBK.m.72).

Yönetim danışmanlığı ve oy danışmanlığı görevinin birlikte yürütüldüğü bir danışmanlık türü olan karma danışman hakkında da açılacak tazminat davasına ilişkin zamanaşımı süresinin, kesin hesabın tebliği tarihinden itibaren 1 yıl olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Zira yönetim danışmanlığını da bünyesinde bulunduran karma danışmanında defter ve hesap tutma yükümlülüğü bulunmaktadır.

Zamanaşımı süresinin başlangıcının belirlenebilmesi için kesin hesabın tebliğine kısaca değinilmesi yerinde olacaktır. Yönetim danışmanı, Türk Medeni Kanunu'nun Velayet, Vesayet ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına Dair Tüzük' ün 31.maddesi gereği, görevinin sona erdiği tarihten itibaren onbeş gün içinde yönetim ile ilgili son raporu ve kesin hesabı vesayet makamına vermekle yükümlüdür. Vesayet makamı, son raporun ve kesin hesabın onaylandığı veya onaylanmadığına ilişkin kararı ile birlikte kesin hesabı yönetim danışmanı altındaki kimseye, mirasçılara veya yeni yönetim danışmanına tebliğ eder (TMK.m.491). Yapılan bu tebliğde tazminat davası açma hakkının bulunduğu da belirtilir. İşte yapılan bu tebliğden itibaren 1 yıllık olağan zamanaşımı süresi işlemeye başlamaktadır.

Yasal danışmana tazmin ettirilemeyen zararlar bakımından ise, devlete karşı açılacak olan tazminat davasının zamanaşımı süresi, bu zararın yasal danışmana tazmin ettirilemeyeceğinin anlaşılmasından itibaren bir yıldır (TMK.m.492/II). Yasal danışman tarafından zararın karşılanamayacağının anlaşıldığı an olarak, yasal danışman hakkında borç ödemededen kesin aciz belgesinin alındığı tarih kabul edilmektedir⁵⁹³. Dolayısıyla yasal danışmana tazmin ettirilemeyen zararlara ilişkin devlet aleyhine açılacak olan tazminat davası, yasal danışman hakkında borç ödemededen kesin aciz belgesinin alındığı tarihten itibaren bir yıl içerisinde açılmalıdır.

⁵⁹³ Öztan, Aile, s.1421.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.740.; Yıldız/Gürsoy, s.819-820.

TMK.m.492/III gereğince vesayet dairelerinde görevli olanların sebebiyet verdikleri zararlardan dolayı devlet aleyhine açılacak olan tazminat davasının zamanaşımı süresi ise genel hükümlere tabidir.

Devletin, karşıladığı zararlardan dolayı sorumlu kişiye karşı açacağı rücu davası ise rücu hakkının doğduğu tarihten itibaren bir yıldır (TMK.m.492/IV). Rücu hakkının doğduğu tarih olarak da devletin, zarar gören kimsenin zararını tam olarak karşıladığı tarih kabul edilmektedir⁵⁹⁴. Dolayısıyla devlet, zarar gören kimselerin zararını tam olarak karşıladığı tarihten itibaren bir yıl içerisinde sorumlu kişilere rücu davası açmalıdır.

3.1.1.3.2. Olağanüstü Zamanaşımı

TMK.m.493'de tazminat davaları için olağanüstü zamanaşımı süresi öngörülmüştür. TMK.m.493 ; “ *olağan zamanaşımı süresi işlemeye başlamadan önce zarar gören tarafından bilinmesi veya anlaşılması olanağı bulunmayan bir hesap yanlışlığına veya bir sorumluluk sebebine dayanan tazminat davası, hesap yanlışlığının veya sorumluluk sebebinin öğrenilmesinden başlayarak bir yıl içerisinde açılabilir*”. Hükümünü içermektedir. Diğer bir ifadeyle olağan zamanaşımı süresi sona ermiş olsa dahi bir hesap yanlışlığının yahut bir sorumluluk sebebinin öğrenilmesi halinde, bu tarihten itibaren 1 yıl içinde tazminat davası açılabilir⁵⁹⁵.

Vesayetten doğan tazminat davası açma süresi, TMK.m.493/II'de üst sınıra bağlanmıştır. Buna göre vesayetten doğan tazminat davaları her halde kesin hesabın tebliğ edildiği tarihten itibaren 10 yıl içinde açılmalıdır. Diğer bir ifadeyle olağan zamanaşımının başlamasından sonra (kesin hesabın tebliği) 10 yılın geçmesi halinde artık tazminat davası açma hakkı zamanaşımına uğrayacaktır.

3.2. Yasal Danışmanlık Görevinin Sona Ermesi

Yasal danışmanlık tedbirinin sona ermesi ile atanan yasal danışmanın yasal danışmanlık sıfatının ortadan kalkması birbirinden farklı durumlardır. Her iki durum, atanan yasal danışmanın yasal danışmanlık görevinin sona ermesi sonucunu doğurması itibarıyla⁵⁹⁶ birbirine benzerlik gösterse de esasen aralarında önemli bir farklılık mevcuttur. Şöyle ki; yasal danışmanlık tedbirinin sona ermesi halinde yasal danışmanın

⁵⁹⁴ Dural/Öğüz/Gümü, 2005, s.740.; Öztan, Aile, s.1421.; Yıldız/Gürsoy, s.820.

⁵⁹⁵ Yıldız/Gürsoy, s.821.

⁵⁹⁶ Saymen/Elbir, s.559.

görevi sona erer ve kişi tekrardan tedbir altına alınmaz. Zira yasal danışmanlık tedbiri, yasal danışman atanmasını gerektiren sebebin ortadan kalkması halinde son bulur⁵⁹⁷. Bu nedenle bu sebebin ortadan kalkması, kişinin tekrardan tedbir altına alınmasını engeller. Ancak atanan yasal danışmanın bu sıfatının ortadan kalkması, danışmanlık altındaki kimseye yeniden yasal danışman atanmayacağını göstermez. Bu nedenle yasal danışman olarak atanabilmek için gerekli şartları sağlayan başka bir kimse yasal danışman olarak atanır. Diğer bir ifadeyle, yasal danışmanın bu sıfatının ortadan kalkması, yasal danışmanlık tedbirinin ortadan kalkması sonucunu doğurmamaktadır.

TMK.m.477' de yasal danışmanlığın vesayetin kaldırılmasına ilişkin hükümler uyarınca vesayet makamının kararı ile sona ereceği hüküm altına alınmıştır. Vesayetin kaldırılmasına ilişkin hükümler ise, TMK.m.479-488 arasında yer alan vasilik görevinin sona ermesine ilişkin düzenlemeler olduğundan, vasilik görevinin sona ermesine ilişkin hükümler yasal danışmanlığın sona ermesi bakımından da uygulama alanı bulacaktır⁵⁹⁸.

Yasal danışmanlığın ortadan kalkması için her halükarda vesayet makamının kararına ihtiyaç vardır⁵⁹⁹. Aşağıda inceleneceği üzere fiil ehliyetinin kaybı ve ölüm durumlarında her ne kadar yasal danışmanlık görevi kendiliğinden sona erecek olsa da vesayet makamı, yasal danışmanlık görevinin sona erdiğine ilişkin vereceği kararla bu durumu tespit etmek zorundadır⁶⁰⁰. Ancak yasal danışmanlık görevi, mahkeme tarafından verilen karar ile değil, danışmanlık görevinin sona ermesine neden olan durumun gerçekleştiği tarihte sona ermiş sayılmalıdır.

3.2.1. Fiil Ehliyetinin Kaybı

Yasal danışmanlık görevi, yasal danışmanın fiil ehliyetini kaybetmesi halinde sona erer⁶⁰¹ (TMK.m.479). Burada fiil ehliyetinin kısmen veya tamamen kaybı açısından bir farklılık söz konusu değildir. Zira yasal danışman olarak atanan bir kimsenin fiil ehliyetine tam olarak sahip olması gerekmektedir⁶⁰². Bu nedenle fiil ehliyetinin kısmen veya tamamen kaybı yasal danışmanlık görevinin sona ermesi

⁵⁹⁷ Egger, s.778.; Köprülü/Kaneti, s.355.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.733.; Öztan, Aile, s.1349.; Özmen, s.356.

⁵⁹⁸ Tekinay, s.693.; Oğuzman/Dural, s.526.; Gençcan, s.1077.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.733.; Öztan, Aile, s.1350.

⁵⁹⁹ Feyzioğlu, s.682.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.733.

⁶⁰⁰ Yıldız/Gürsoy, s.658.

⁶⁰¹ Belirtmek gerekir ki, kendisine yasal danışman atanmış olan kimsenin fiil ehliyetini tamamen kaybetmesi halinde kısıtlanması ve kendisine vasi atanması gerekli olduğundan yasal danışmanlık görevi sona erecektir.

⁶⁰² Bkz. s.76.

sonucunu doğurur⁶⁰³. Bu nedenle yasal danışmanın kendisine bir yasal danışman atanması veya yasal danışmanın kısıtlanarak kendisine vasi atanması, yasal danışmanlık görevini sona erdirir. Bununla birlikte kayyım atanmasının kişinin fiil ehliyeti üzerinde etki doğurmadığından yasal danışmana kayyım atanması yasal danışmanlık görevinin sona ermesi sonucunu doğurmaz⁶⁰⁴. Ancak duruma göre TMK.m.483/II hükmü gereğince görevden alınabilir⁶⁰⁵.

Kanun ifadesinde fiil ehliyetinin geçici kaybı durumunda yasal danışmanlık görevinin sona erip ermeyeceği açıklık taşımamaktadır. Ancak fiil ehliyetinin kaybının yasal danışmanlık görevini sona erdiren sebeplerden biri olması, fiil ehliyetini kaybeden bir kimsenin danışmanlığı altındaki kimsenin iş ve işlemleri ile ilgili kendisine yol gösteremeyeceği veya bizzat ilgilenemeyeceği esasına dayanmaktadır. Dolayısı ile geçici ehliyet kaybının süresi bu noktada önem arz etmektedir. Zira geçici ehliyet kaybının uzun süre devam edecek olması halinde danışmanlık altındaki kimse korumasız kalmış olacaktır. Bu nedenle geçici ehliyet kaybının kısıtlılığına veya uzunluğuna göre, vesayet makamı kişinin yasal danışmanın görevine TMK.m.483/II gereğince son verebilecektir⁶⁰⁶.

3.2.2. Ölüm

Yasal danışmanın veya kendisine yasal danışman atanan kimsenin ölümü halinde tabiidir ki yasal danışmanlık görevi sona erer⁶⁰⁷. Burada yasal danışman hakkında gaiplik kararının alınmasına da değinilmelidir. Yasal danışman hakkında gaiplik kararı alınması, yasal danışmanlığı sona erdiren sebeplerden biri olarak kabul edilmektedir⁶⁰⁸. Ancak kendisinden uzun süreden beri haber alınamayan veya ölüm tehlikesi içerisinde kaybolan yasal danışman hakkında gaiplik kararının verilmesi

⁶⁰³ “Her ne kadar kısıtlanma vasıf (aynı zamanda yasal danışmanlık) için bir engel oluştursa da TMK.m.481/I hükmü değil, TMK.m.479 hükmü yasa gereği uygulama bulur.”, **Dural/Öğüz/Gümüş**, 2005, s.669. ; **Tekinay**, s.691.

⁶⁰⁴ **Öztan**, Aile, s.1429.

⁶⁰⁵ **Oğuzman/Dural**, s.508. Örnek vermek gerekirse, görevi devam eden bir yasal danışmana TMK.m.427/I,b.2 gereği kendisine yönetim kayyımı atanması halinde TMK.m.483/II ye göre yasal danışmanlık görevinden alınması yerinde olur. Zira kendi mallarını yönetme gücünden yoksun olan bir kimsenin yasal danışmanlık görevinde danışmanlık altındaki kişiye yol göstermesi veya malvarlığını yönetmesi uygun olmayacaktır.

⁶⁰⁶ **Dural/Öğüz/Gümüş**, 2005, s.670.; **Gençcan**, s.1080.; Karşı görüş için bkz. **Öztan**, Aile, s.1429.; **Yıldız/Gürsoy**, s.760.

⁶⁰⁷ Yönetim danışmanının defter ve hesap tutma yükümlülüğü bulunduğundan, danışmanlık altındaki kimsenin ölmesi halinde yönetim danışmanı, Tmk.m.489 gereği yönetimle ilgili son raporu ve kesin hesabı vesayet makamına vermek ve yönetimini sağladığı sermayeye ilişkin malvarlığını da danışmanlığı altındaki kimsenin mirasçılara teslim etmek üzere hazır bulundurmak zorundadır. Yönetim danışmanının ölümü halinde ise mirasçılarının bu yükümlülükleri yerine getirmesi gerekir.

⁶⁰⁸ **Köprülü/Kaneti**, s.356.; **Gençcan**, s.1079.; **Oğuzman/Dural**, s.507.; **Yıldız/Gürsoy**, s.655-656.

beklenmeden, TMK.m.483/II gereğince yasal danışmanın görevden alınması gerekmektedir⁶⁰⁹.

Yasal danışman hakkında ölüm karinesinin geçerli olması durumunda da yasal danışmanlık görevi sona erer⁶¹⁰. Zira TMK.m.31 gereği bir kimse, ölüme kesin gözle bakılmayı gerektiren bir olay içinde kaybolunması durumunda ceset bulunamamış olsa dahi ölmüş sayılır.

3.2.3. Görev Süresinin Sona Ermesi ve Uzatılmaması

Yasal danışmanın görev süresi iki yıl olmakla birlikte her defasında bu süre iki yıl için daha uzatılabilmektedir⁶¹¹. TMK.m.480'e göre, iki yılını dolduran yasal danışmanın görev süresinin vesayet makamı tarafından uzatılmaması halinde, yasal danışmanlık görevi sona erecektir. Dolayısıyla görev süresinin dolması ile yasal danışmanlık görevinin sona ermesi kendiliğinden sona erme hali değildir⁶¹². Zira yasal danışmanın görevi, salt olarak görev süresinin dolması ile sona ermeyip, vesayet makamının görev süresini uzatmamasına ilişkin verdiği bir kararla normal görev süresinin bitiminde sona erer. Diğer bir ifade ile vesayet makamı yasal danışmanın görev süresinin uzatılmayacağına ilişkin bir karar vermedikçe yasal danışmanın görevi devam eder⁶¹³. Vesayet makamı tarafından yasal danışmanın görev süresi uzatılmayacak ise, görev süresinin bitiminde kendisine tebligatla bu husus bildirilir, ayrıca ilan yapılmaz⁶¹⁴. Görevi sona eren yasal danışman, yerine yeni bir yasal danışman göreve başlayıncaya kadar zorunlu işleri yapmak mecburiyetindedir (TMK.m.482).

Daha önce belirtildiği üzere dört yıllık görev süresini dolduran yasal danışman kaçınma hakkını kullanabilir⁶¹⁵.

⁶⁰⁹ İstisnai olarak vesayet makamının yasal danışmanı görevden almaması halinde yasal danışmanlık, kişinin hakkında verilen gaiplik kararıyla birlikte ölüm tehlikesi içinde kaybolma veya son haber alınma tarihine kadar geçmişe etkili bir şekilde sona erer., **Gençcan**, s.1079.; **Dural/Öğüz/Gümüş**, 2005, s.669.

⁶¹⁰ **Gençcan**, s.1078.

⁶¹¹ Bkz. s.98.

⁶¹² **Öztan**, Aile, s.1430.; Karşı görüş için bkz. **Dural/Öğüz/Gümüş**, 2005, s.670.

⁶¹³ **Öztan**, Aile, s.1430.; **Yıldız/Gürsoy**, s.761. "...TMK'nun 456. maddesi ile vasiinin iki yıl için atanacağı kural olarak kabul edilmiştir. Bu kural emredici olmadığına ve kısıtlıya vasi olarak atanan A.T' nin bu görevinden azledildiğine dair bir delil de bulunmadığına göre, vasiinin görev süresinin uzatıldığına dair ek karar alınmadığı gerekçesiyle de davanın reddi doğru olmuştur..." Y. 11. HD., T. 4.6.2009., 3068 E., 7230 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 10.07.2017.

⁶¹⁴ **Özmen**, s.488.; **Öztan**, Aile, s.1430.

⁶¹⁵ Bkz. s.92.

3.2.4. Engel veya Kaçınma Sebebinin Ortaya Çıkması

Yasal danışmanlık görevinin sona ermesine neden olan durumlardan biri yasal danışman olarak atanmış olan bir kimsede, görevin devamı sırasında yasal danışmanlığa engel olan bir sebebin meydana gelmesi iken diğeri ise yine görevin devamı sırasında yasal danışmanlıktan kaçınma sebebinin ortaya çıkmasıdır (TMK.m.481).

Yasal danışmanlığa engel olan sebepler, yasal danışmanın kısıtlı olması, kamu hizmetinden yasaklı veya haysiyetsiz hayat sürmesi, menfaati kendisine yasal danışman atanacak kişinin menfaati ile önemli ölçüde çatışması veya danışmanlık altına alınması istenen kimse ile arasında düşmanlık bulunması, ilgili vesayet dairesi hakimlerinden olmasıdır (TMK.m.418). Bu sebepler esasen yasal danışman olarak atanmaya engel olan sebeplerdir. Ancak sayılan bu sebeplerin, yasal danışman atanırken mevcut olmamasına rağmen atandıktan sonra ortaya çıkması mümkündür⁶¹⁶. Bu durumu öngören kanun koyucu, TMK.m.481/I hükmü gereğince yasal danışmana bir yükümlülük yüklemiştir⁶¹⁷. Buna göre, yasal danışmanlığa engel bir sebebin ortaya çıkması halinde, yasal danışman görevinden çekilmek zorunda olacaktır. Burada yasal danışmana bir takdir hakkı tanınmamıştır. Yasal danışmanın bu yükümlülüğünü yerine getirmemesi halinde ise, durumu öğrenen vesayet makamı yasal danışmanı görevden alır⁶¹⁸ (TMK.m.483). Zira bu kimselerin, kanunen yasal danışmanlık görevini ifa etmeleri mümkün değildir.

Vesayet makamının yasal danışmanlığa engel sebepleri bulunan bir kimseyi yasal danışman olarak ataması doktrinde hakim görüşe göre iptal edilebilir bir işlemdir⁶¹⁹. Bizde yasal danışmanlığa engel sebebi bulunan bir kimsenin yasal danışman olarak atanmasını iptal edilebilir bir işlem olarak görmekteyiz. Zira iptal edilebilir bir işlemin varlığının kabul edilmesi halinde, vesayet makamı, yasal danışmanı görevden alıncaya kadar geçerli bir yasal danışmanlık görevinin varlığı kabul edilecek ve yasal

⁶¹⁶ Yıldız/Gürsoy, s.762.

⁶¹⁷ Tekinay, s.692.; Gönensay, s.291.; Akıntürk/Ateş Karaman, s.546.; Yıldız/Gürsoy, s.763.

⁶¹⁸ Gönensay, s.291.; Feyzioğlu, s.679.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.671.; Öztan, Aile, s.1430.; Oğuzman/Dural, s.508.;

⁶¹⁹ Oğuzman/Dural, s.462.; Öztan, Aile, s.1303, Akıntürk/Ateş Karaman, s.491.; Doktrinde ki diğer bir görüş olarak, Türk Medeni Kanunu m.418/I,b.I-II bentlerinde sayılan durumlarda kesin hükümsüzlüğün, diğer bentlerindeki durumlarda ise iptal edilebilirliğin söz konusu olduğunu ileri sürülmektedir., bkz. Öztan, Aile, s.1302.; Son olarak bir görüş olarak ise, ilgili vesayet dairesi hakimlerinden olan bir kimsenin yasal danışman olarak atanması durumunda kesin hükümsüzlüğün ancak bir yıl veya daha uzun süreli süreli hapis cezası ile hükümlü olan bir kimsenin yasal danışman olarak atanması hali dışında kısıtlılık ve diğer engel sebeplerinin bulunması halinde ise iptal edilebilirliğin söz konusu olduğu ileri sürülmektedir., Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.600.

danışman vesayet organlarının sorumluluğu hükümlerine göre sorumlu tutulabilecektir⁶²⁰.

Yasal danışmanlığa engel olan sebebin sonradan ortaya çıkmasında olduğu gibi yasal danışmanın görevinin devamı sırasında yasal danışmanlıktan kaçınma sebebin ortaya çıkması mümkündür. Bu durumda TMK.m.481/II gereği yasal danışman, görev süresinin bitiminden önce görevden alınmasını isteyebilir. Ancak önemli sebeplerin varlığı halinde görevine devam etmek zorundadır. Örnek vermek gerekirse, yönetim danışmanının bilgi ve tecrübesini gerektiren bir işlemin yapılması gerekiyorsa, yönetim danışmanı görevine devam etmek zorundadır. Ancak yasal danışmanın, görevin devamını gerektiren iş veya işlemin yapılmasından sonra kaçınma sebebinin halen devam ediyor olması şartı ile tekrardan görevden alınmayı talep etmesinin önünde bir engel bulunmamaktadır⁶²¹.

Yasal danışmanlığa engel olan sebebin ortaya çıkmasından farklı olarak, kaçınma sebebinin ortaya çıkmış olması, yasal danışmanlık görevinin mutlaka sona ermesi sonucunu doğurmaz. Diğer bir ifadeyle yasal danışmanlıktan kaçınma sebebi doğmuş olsa dahi yasal danışman görevine devam etmek isteyebilir⁶²². Bu durumun takdiri yasal danışmanın kendisine aittir. Örnek vermek gerekirse görevi sırasında 60 yaşını dolduran yasal danışman görevine devam edebilir. Ancak danışmanlık altındaki kimsenin menfaati gerekli kılıyor ise yasal danışmanın görevine son verilmelidir⁶²³. Kaçınma sebebinin ortaya çıkması nedeniyle yasal danışmanlıktan çekilme talebinde bulunan yasal danışmanın görevi, bu talebi kabul eden vesayet makamının kararı ile sona erer⁶²⁴.

Yasal danışmanın görevinden çekilmesi veya vesayet makamının kaçınma sebebini yerinde bularak yasal danışmanı görevden alması halinde, TMK.m.482 gereği görevi sona eren yasal danışman, yerine yeni bir yasal danışman göreve başlayıncaya kadar zorunlu işleri yapmakla yükümlüdür.

⁶²⁰ Öztan, Aile s.1303.; Oğuzman/Dural, s.462.; “Aksi halde yasal danışmanın yapmış olduğu işlemler yetkisiz temsil hükümlerine tabi olur.”, Oğuzman/Dural, s.462.

⁶²¹ Yıldız/Gürsoy, s.765.

⁶²² Öztan, Aile, s.1430.; Oğuzman/Dural, s.508.; Gençcan, s.1084.

⁶²³ Öztan, Aile, s.1430.

⁶²⁴ Yıldız/Gürsoy, s.765.

Belirtmek gerekir ki, TMK.m.422'deki kaçınma hakkının kullanılmasından farklı olarak burada bir süre öngörülmemiş olup⁶²⁵, kaçınma sebebinin ortaya çıkmasından hemen sonra veya kaçınma sebebi devam ettiği müddetçe bir süreye bağlı olmadan, yasal danışman kendisinin görevden alınmasını isteyebilir⁶²⁶.

3.2.5. Yasal Danışmanın Görevden Alınması

3.2.5.1. Yasal Danışmanın Görevden Alınmasının Sebepleri

Yasal danışman atanması esnasında bu göreve uygunluk gösteren bir kimsenin, görevin devamı sırasında uygunluğunu azaltan veya görevin gereği gibi yerine getirilmemesine neden olan bir takım sebeplerin meydana gelmesi mümkündür. Bu nedenle danışmanlık altındaki kimsenin korunması esas olduğundan, vesayet makamı tarafından atanan yasal danışman, bazı sebeplerin varlığı halinde yine vesayet makamı tarafından görevden alınabilir.

Bu sebepler TMK.m.483'de belirtilmiştir. Buna göre yasal danışmanın görevini ağır surette savsaklaması, yetkilerini kötüye kullanması veya güven sarsıcı davranışlarda bulunması yahut borç ödemede acze düşmesi halinde vesayet makamı tarafından görevden alınır. Bununla birlikte yasal danışman, görevin yerine getirilmesinde yetersizlik gösterirse ve bu nedenle danışmanlık altındaki kimsenin menfaati tehlikeye düşerse kusuru olmasa dahi vesayet makamı tarafından görevden alınabilir (TMK.m.483/II). Maddenin ilk fıkrası ile ikinci fıkrasına bakıldığında ikinci fıkranın uygulanabileceği hallerde yasal danışmanın kusurunun olup olmasının önemli olmadığı görülmektedir⁶²⁷. Diğer bir ifadeyle görevin yerine getirilmesindeki yetersizlik, yasal danışmanın kendi kusurundan kaynaklanmasa dahi vesayet makamı tarafından görevden alınabilir. Aynı zamanda birinci fıkranın söz konusu olduğu durumlarda yasal danışmanın görevden alınması bir zorunluluk iken⁶²⁸, ikinci fıkradaki durum ile karşılaşıldığında yasal danışmanın görevden alınıp alınmaması vesayet makamının takdirindedir⁶²⁹. Zira TMK.m.483/I'de, "*alınır*" ifadesine yer verilerek bu sebepler ile karşılaşılmaması durumunda yasal danışmanı görevden alınması vesayet

⁶²⁵ Söz konusu madde hükmüne göre yasal danışman, atama kararının kendisine tebliğ tarihinden itibaren 10 gün içinde kaçınma hakkını kullanabilmektedir. Ancak Türk Medeni Kanunu m.481 hükmü, yasal danışmanlık görevinin devamı sırasında kaçınma sebebinin ortaya çıkması haline ilişkindir.

⁶²⁶ Yıldız/Gürsoy, s.764.

⁶²⁷ Öztan, Aile, s.1432. İleride değinileceği üzere, güven sarsıcı davranışlarda bulunma veya borç ödemedi acze düşme nedenleriyle yasal danışmanın görevine son verilebilmesi için, yasal danışmanın kusurlu olup olmasının bir önemi yoktur.

⁶²⁸ Gençcan, s.1087.

⁶²⁹ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.674.; Yıldız/Gürsoy, s.766.; Özüğür, s.895.

makamına bir zorunluluk olarak yüklenmiştir. Ancak TMK.m.483/II’de “*alabilir*” ifadesine yer verilerek vesayet makamının takdirinin bulunduğu belirtilmiştir.

3.2.5.1.1. Yasal Danışmanın Görevini Ağır Surette Savsaklaması

Yasal danışmanın görevini ağır surette savsaklaması halinde vesayet makamı tarafından görevden alınır (TMK.m.483/I). Yasal danışmanın görevini ağır surette savsaklaması, yasal danışmanın görevinin yerine getirmesinde ağır bir şekilde özensiz ve dikkatsiz davranması anlamına gelmektedir⁶³⁰.

Savsaklama nedeniyle yasal danışmanın görevden alınabilmesi için, görev savsaklanmasının ağır olması gerekmektedir⁶³¹. Yönetim danışmanın tahsil etmesi gereken bir alacağı tahsil etmemesi veya bir alacağın tahsili için zamanaşımı süresini kaçırmaması⁶³², malvarlığının yönetimi ile ilgilenmemesi⁶³³ malvarlığının sermayesine yönelik yanlış yatırımlarda bulunması, tutulması gereken hesap raporlarının tutulmaması, görevin ağır surette savsaklanmasına örnek olarak verilebilir. Savsaklamanın ağır olup olmadığı ise somut durumun özellikleri göz önünde bulundurularak, vesayet makamı tarafından takdir edilecektir⁶³⁴. Ancak savsaklamanın ağır olmadığını tespit eden vesayet makamı, yasal danışmana uyarıda bulunur (TMK.m.485/II). Yasal danışmanın görevini ağır surette savsakladığı tespit edildikten sonra ayrıca danışmanlık altındaki kimsenin zarara uğraması veya zarara uğrama tehlikesinin bulunması aranmaz⁶³⁵.

Görevin ağır surette savsaklanmasından bahsedilmek için de kusur şarttır⁶³⁶. Bu nedenle ağır bir şekilde dikkatsiz ve özensiz davranılmasında yasal danışmana yüklenebilecek bir kusur bulunmuyor ise bu sebebe dayanılarak görevine son verilemez⁶³⁷.

3.2.5.1.2. Yasal Danışmanın Yetkilerini Kötüye Kullanması

Bir kimsenin yasal danışmanlık tedbiri altına alınması durumunda, atanan yasal danışman, görevi gereği bir takım yetkilere sahip olur. Sahip olunan bu yetkilerin,

⁶³⁰ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.672.

⁶³¹ Öztan, Aile, s.1432.; Yıldız/Gürsoy, s.766.

⁶³² Özmen, s.489.; Öztan, Aile, s.1432

⁶³³ Akıntürk/Ateş Karaman, s.547.; Gençcan, s.1087.

⁶³⁴ Yıldız/Gürsoy, s.767.

⁶³⁵ Öztan, Aile, s.1432.; Oğuzman/Dural, s.509.; Kılıçoğlu, Aile, s.789.

⁶³⁶ Oğuzman/Dural, s.509.; Öztan, Aile, s.1432.; Yıldız/Gürsoy, s.767.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.672. Gençcan, s.1088.

⁶³⁷ Gençcan, s.1088.; Yıldız/Gürsoy, s.767.; Ancak TMK.m.483/II gereği vesayet makamı yasal danışmanın görevinde yetersiz olduğu tespit ederse kusuru olmasa dahi görevine son verebilir.

kendisine yasal danışman atanan kimsenin lehine kullanılması gerekir⁶³⁸. Aksine hareket edilmesi durumunda, yasal danışman vesayet makamı tarafından görevden alınır (TMK.m.483/I).

Yasal danışmanın yetkilerini kötüye kullanmasından anlaşılması gereken, yasal danışmanın, görevi gereği sahip olduğu yetkileri kullanarak kendisine bazı menfaatler sağlamasıdır⁶³⁹.

Belirtmek gerekir ki, yasal danışmanın yetkisini kötüye kullandığını kabul edebilmek için davranışının kasti olması gerekir⁶⁴⁰. Bununla birlikte yetkinin kötüye kullanılması aktif bir davranış ile olabileceği gibi pasif bir davranışla da olabilir⁶⁴¹. Bu durumlara, oy danışmanının, danışmanlığı altındaki kimseye bir alacak hakkına ilişkin dava açma konusunda bildirmesi gereken görüşü borçludan bir miktar para alması karşılığında zamanında bildirmemesi sebebiyle alacağın zamanaşımına uğraması pasif davranışa, buna karşılık yönetim danışmanının, fabrika için sağlanması gereken hammaddeyi, aynı kalitede ve daha ucuz fiyata alabileceği bir tedarikçinin varlığına rağmen, fiyatı daha pahalı olan tedarikçiden alarak bunun karşılığında sınavla alınan bir okula çocuğunu sınavsız olarak kaydettirmesi aktif davranışa örnek olarak gösterilebilir. Dolayısıyla yasal danışmanın kendi lehine elde ettiği menfaatin muhakkak parasal bir değer taşıması gerekmemektedir.

3.2.5.1.3. Yasal Danışmanın Güven Sarsıcı Davranışlarda Bulunması

Yasal danışmanın güven sarsıcı davranışlarda bulunması, vesayet makamı tarafından görevine son verilmesini gerektiren bir başka sebeptir. Güven sarsıcı davranışlarda bulunmak, kendisine yasal danışman atanan kimse ile yasal danışman arasında bulunması gereken güven ilişkisinin kopmasına neden olabilir⁶⁴². Bu nedenle güven ilişkisinin ortadan kalktığı veya zedelendiği durumlarda vesayet makamı tarafından yasal danışman görevden alınır. Yasal danışmanın, danışmanlık altındaki kimsenin sırrını açıklaması, toplumda kötü yönleri ile tanınan kimselerle iş yapması güven sarsıcı davranışlara örnek olarak verilebilir⁶⁴³.

⁶³⁸ Yıldız/Gürsoy, s.767.

⁶³⁹ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.673.

⁶⁴⁰ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.673.; Öztan, Aile, s.1432.; Gençcan, s.1088.; Yıldız/Gürsoy, s.767.

⁶⁴¹ Yıldız/Gürsoy, s.767.

⁶⁴² Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.673.

⁶⁴³ Öztan, Aile, s.1433.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.673.; Gençcan, s.1088.

Bu noktada yasal danışmanın kusurlu olup olmamasının bir önemi bulunmamaktadır⁶⁴⁴. Zira güven ilişkisinin kopması yahut zedelenmesi aşamasından sonra sağlıklı bir yasal danışmanlık ilişkisinin yürütülmesi konusunda şüphelerin bulunması her zaman mümkündür. Örnek vermek gerekirse, danışmanlık altındaki kimsenin düşmanının daha sonradan yasal danışmanın arkadaşı olması durumunda, danışmanlık altındaki kimse ile arasındaki güven ilişkisi büyük zarar görecektir. Bu nedenle böyle bir durumda, yasal danışmanın kusurlu olup olmadığına bakılmaksızın görevine son verilmelidir.

3.2.5.1.4. Yasal Danışmanın Ödeme Güçsüzlüğüne Düşmesi

TMK.m.483/I'de belirtilen son hal ise yasal danışmanın ödeme güçsüzlüğüne düşmesidir. Buna göre ödeme güçsüzlüğüne düşen yasal danışman vesayet makamı tarafından görevden alınır. Ödeme güçsüzlüğüne düşmede yasal danışmanın kusurlu olup olmamasının bir önemi bulunmamaktadır⁶⁴⁵. Önemli olan ödeme güçlüğüne düşen bir yasal danışmanın, danışmanlığı altındaki kimsenin menfaatleri ile ilgilenmeyebileceği veya görevlerini ihmal edebileceğidir⁶⁴⁶. Aynı zamanda kendi malvarlığının yönetimi ile ilgili ödeme güçsüzlüğüne düşen bir kimsenin, bir başkasının ekonomik menfaatine uygun hareket edebileceğini beklemek mümkün olmayacaktır.

Ödeme güçsüzlüğü ile anlatılmak istenen, bir kimsenin mevcut veya geleceğe yönelik borçlarını ödeyebilecek yeterli bir malvarlığının sürekli olarak bulunmamasıdır⁶⁴⁷. Bu nedenle yasal danışmanlık görevine son verebilmek için yasal danışman hakkında borç ödemediği aciz belgesinin alınmış olması şart değildir⁶⁴⁸. Yasal danışmanın ödemelerini tatil etmesi, konkordato⁶⁴⁹ istemesi iflasına karar verilmesi⁶⁵⁰ gibi durumlar yasal danışmanın ödeme güçsüzlüğüne düştüğünü gösteren durumlardır.

3.2.5.1.5. Yasal Danışmanın Görevini Yapmakta Yetersiz Olması

TMK.m.483/II gereğince, görevini yerine getirmekteki yetersizliği sebebiyle danışmanlık altındaki kimsenin menfaatini tehlikeye düşüren yasal danışman, kusuru olmasa dahi vesayet makamı tarafından görevden alınabilir.

⁶⁴⁴ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.673.

⁶⁴⁵ Egger, s.785.; Oğuzman/Dural, s.509.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.673.; Gençcan, s.1089.; Yıldız/Gürsoy, s.769.

⁶⁴⁶ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.673.

⁶⁴⁷ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.673.

⁶⁴⁸ Öztan, Aile, s.1433.; Gençcan, s.1088.; Özmen, s.490.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.673.; Yıldız/Gürsoy, s.768.

⁶⁴⁹ Egger, s.785.; Özmen, s.489.; Öztan, Aile, s.1433.

⁶⁵⁰ Gönensay, s.294.; Akıntürk/Ateş Karaman, s.547.; Gençcan, s.1088.; Yıldız/Gürsoy, s.769.

Yasal danışmanın yetersizliği ailevi, sosyal, fiziki, siyasi sebepler gibi birçok sebepten meydana gelebilir⁶⁵¹. Yasal danışmanın eşinin rahatsızlanması sebebiyle tüm vaktini ona harcamak zorunda kalması, iş yaşamındaki sorumluluklarının artması, siyasi düşünceler nedeniyle ülkeyi terk etmek istemesi, geçirdiği bir hastalık neticesinde güçlkle hareket edebilmesi, veya yönetim danışmanlığı altındaki kimsenin malvarlığının sonradan fazlaca artması nedeniyle yönetmekte yetersiz kalması⁶⁵² bu duruma örnek olarak verilebilir⁶⁵³.

Yetersizlik sebebiyle yasal danışmanın görevden alınabilmesi için danışmanlık altındaki kimsenin menfaatinin tehlikeye düşmesi şarttır⁶⁵⁴. Diğer bir ifadeyle yasal danışmanın yetersizliği, danışmanlık altındaki kimsenin menfaatini tehlikeye düşürmüyor ise vesayet makamı tarafından görevden alınamaz⁶⁵⁵. Zira yasal danışmanın yetersizliği bulunsa da, danışmanlık altındaki kimsenin korunması bakımından bir olumsuzluk yaşanmadığı veya menfaatlerinin tehlikeye düşmediği durumlarda yasal danışmanın görevden alınması yerinde olmayacaktır.

3.2.5.2. Yasal Danışmanın Görevden Alınma Usulü

Yasal danışmanın görevden alınma usulü TMK.m.484-488 arasında düzenlenmiştir. Yasal danışmanın görevden alınması amacıyla talepte bulunabilecek kişiler, TMK.m.484/I'de belirtilmiştir. Buna göre, kendisine yasal danışman atanan kimse veya ilgili olan herkes yasal danışmanın görevden alınmasını talep etme hakkına sahiptir⁶⁵⁶. Yasal danışmanlık kurumunun da vesayet tedbirlerinden biri olarak kamu düzenine ilişkin olduğu göz önünde bulundurulduğunda, ilgili kavramının geniş yorumlanması gerekmektedir⁶⁵⁷. Aynı zamanda vesayet makamının, yasal danışmanın görevden alınmasını gerektirecek olan sebebi herhangi bir şekilde öğrenmesi halinde kendiliğinden harekete geçebilmesi, ilgili kavramının geniş yorumlanmasını gerektirmektedir⁶⁵⁸. Bu anlamda kendisine yasal danışman atanan kimsenin yakınları,

⁶⁵¹ Öztan, Aile, s.1433.; Gençcan, s.1089.; Yıldız/Gürsoy, s.769.

⁶⁵² Yıldız/Gürsoy, s.769.

⁶⁵³ Gençcan, s.1089.; Yıldız/Gürsoy, s.769.

⁶⁵⁴ Oğuzman/Dural, s.509.; Yıldız/Gürsoy, s.770.

⁶⁵⁵ Yıldız/Gürsoy, s.770.

⁶⁵⁶ Kanunda her ne kadar ayırt etme gücüne sahip olan vesayet altındaki kişi ifadesi yer alsa da, yasal danışmanlık kurumunun niteliği gereği danışmanlık altına alınan kimsenin ayırt etme gücüne sahip olması gerekmektedir. Aksi halde kişiye yasal danışman ataması değil, vasi ataması yapılırdı.

⁶⁵⁷ Gençcan, s.1091.

⁶⁵⁸ Yıldız/Gürsoy, s.716.

yasal danışmanla veya danışmanlık altındaki kimse ile işlem yapanlar, adliye memurları gibi ilgili olan kimseler yasal danışmanın görevden alınmasını talep edebilirler⁶⁵⁹.

Yasal danışmanın görevden alınabilmesi için mutlaka bir talebin olması şart değildir. Zira TMK.m.484/II gereği, vesayet makamı talep olmadan yargılama başlatarak yasal danışmanı görevden alabilir. Nitekim vesayet makamı, yasal danışmanın görevden alınmasını gerektiren sebebi kendisine yöneltilen bir talep bulunmadan başka bir yoldan öğrenebilir. Örnek vermek gerekirse vesayet makamının, devletin bu konuda yetkili olan organları vasıtasıyla yasal danışman hakkında araştırma yapması mümkündür.

Görevden alınmayı gerektiren sebebin varlığının tespit edilmesi halinde vesayet makamı, yasal danışmanı görevden almak zorundadır (TMK.m.484/II). Ancak vesayet makamı, gerek talep üzerine gerek kendiliğinden yasal danışmanın görevine son verilmesini gerektiren sebebi öğrenmiş olsun, araştırma yapmadan ve yasal danışmanı dinlemeden görevine son veremez (TMK.m.485/I). Gereken araştırmaların yapılması esnasında hakim her türlü delili toplayabilir⁶⁶⁰. Bu anlamda bilirkişiye başvurması mümkün olduğu gibi, gerekli görmesi halinde üçüncü kişileri de dinleyebilir⁶⁶¹. Nitekim hakim kendisine bildirilen sebepler ile bağlı değildir⁶⁶².

Belirtmek gerekir ki yasal danışman dinlenilmeden görevden alınamayacağından, yapılan yargılamanın duruşmalı olarak yapılması gerekmektedir⁶⁶³.

Yapılan araştırma neticesinde yasal danışmanın ihlalinin ağır olmadığına kanaat getirilmesi halinde, sadece görevden alınabileceği konusunda yasal danışmana uyarıda bulunulur (TMK.m.485/II). Örnek vermek gerekirse, kendisine yönetim danışmanı atanan kimsenin hesabına yatması gereken paranın küçük bir kısmının yatmaması sebebiyle yönetim danışmanının görevden alınmasının istenmesi halinde vesayet makamı, yönetim danışmanını görevden almayarak uyarıda bulunabilir⁶⁶⁴. Ancak yapılacak olan uyarı neticesinde, yasal danışmanın davranışlarını düzelteceği kanaatine

⁶⁵⁹ Özüğür, s.896.

⁶⁶⁰ Yıldız/Gürsoy, s.717.; Gençcan, s.1092.

⁶⁶¹ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.675.

⁶⁶² Yıldız/Gürsoy, s.718.

⁶⁶³ Gençcan, s.1092.; Yıldız/Gürsoy, s.717.

⁶⁶⁴ Kılıçoğlu, Aile, s.790.

varılması gerekir⁶⁶⁵. Yapılacak uyarının bir faydasının olmayacağı kanaatine varılması halinde yasal danışmanın görevden alınması yerinde olur.

Yasal danışmanın görevine son verilmesi halinde TMK.m.482 burada uygulama alanı bulmaz⁶⁶⁶. Diğer bir ifadeyle vesayet makamı tarafından görevden alınan yasal danışmanın, yeni yasal danışman göreve başlayıncaya kadar zorunlu işleri yapma yükümlülüğü bulunmamaktadır. Zira TMK.m.482 hükmü görevden alınma (azil) ile görevin sona ermesi durumu dışındaki görevin sona ermesi hallerine ilişkindir.

Son olarak belirtmek gerekir ki, yasal danışmanın görevden alınmasına ilişkin yapılan yargılamada, görevden alınma sebebinin aynı zamanda suç oluşturması halinde vesayet makamı, Cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunur⁶⁶⁷.

3.2.5.2.1 Yasal Danışmanın Görevden Alınmasına İlişkin Yürütülecek Yargılama Sırasında Alınabilecek Geçici Önlemler

Yasal danışmanın görevine son verilmesine ilişkin başlatılan bir yargılamada, danışmanlık altındaki kimsenin korunması amacıyla hakim, geçici önlemler alabilir⁶⁶⁸(TMK.m.486).

Gecikmesinde tehlike bulunan hallerde vesayet makamı, geçici olarak yasal danışmana işten el çektirerek danışmanlık altındaki kimseye kayyım atayabilir (TMK.m.486). Ancak mevcut yasal danışman yerine geçici bir kayyım atanabilmesi için gecikmesinde tehlike bulunması şarttır. Bu şart sağlanmadan, mevcut yasal danışmana el çektirerek yerine geçici bir kayyım atanması söz konusu değildir⁶⁶⁹. Örnek vermek gerekirse, mevcut oy danışmanı, danışmanlık altındaki kimsenin alacağı için dava açması konusunda bildirmesi gereken olumlu veya olumsuz görüşü zamanında bildirmemiş ve alacak zamanaşımına uğramak üzereyken görevden alınmasına ilişkin bir yargılama başlatılmış ise, gecikmede tehlike bulunacağı gerekçesiyle mevcut yasal danışmana işten el çektirilerek geçici bir kayyım atanabilir. Ancak kayyım atanmasıyla

⁶⁶⁵ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.678.

⁶⁶⁶ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.677.; Gençcan, s.1098.

⁶⁶⁷ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.677.; Görevden alınmasını gerektiren sebebin dışında başka bir fiilin suç oluşturması halinde de yine yasal danışman hakkında suç duyurusunda bulunulur.

⁶⁶⁸ Öztan, Aile, s.1434.

⁶⁶⁹ Gençcan, s.1094.; Yıldız/Gürsoy, s.718.

sağlanmak istenen korunmanın yetersiz kalacağı hallerde, kayyım yerine geçici bir yasal danışman atanabilmelidir⁶⁷⁰.

Yine alınabilecek önlemler kapsamında, ihtiyaç bulunması halinde muhtemel zarar göz önünde bulundurularak yasal danışmanın mallarına ihtiyati haciz konulabileceği gibi tutuklanması da istenebilir (TMK.m.486/II). Hükümde de belirtilen ihtiyati haciz kavramının üzerinde durmak gerekmektedir. İhtiyati haciz, bir para alacağının zamanında ödenmesini güvence altına almak amacıyla, mahkeme kararıyla borçlunun borcuna yetecek kadar malvarlığına hukuken el koyulmasını sağlayan geçici hukuki korumadır⁶⁷¹. Dava açılmadan veya icra takibi yapılmadan önce ihtiyati haciz kararının alınmış olması halinde alacaklı, ihtiyati haczin konulmasından veya haciz yokluğunda yapılmış ise haciz tutanağının kendisine tebliğinden itibaren 7 gün içinde dava açmaz veya takipte bulunmazsa ihtiyati haciz hükümsüz kalır (İİK.m.264). Bu nedenle yasal danışmanın görevden alınmasına ilişkin yapılan bir yargılamada, yasal danışmanın mallarına ihtiyati haciz konması halinde, kendisine yasal danışman atanmış olan kimse, yasal danışman aleyhine dava açmak veya takipte bulunmak zorunda olacaktır. Ancak alınan önlemin devamını sağlamak maksadıyla, yasal danışmanın sorumluluğunun kapsamı belirlenmeden, danışmanlık altındaki kimseyi dava açma veya takipte bulunma mecburiyeti altında bırakmak doğru görülmemelidir⁶⁷². Zira salt olarak alınan önlemin devamını sağlama amacıyla, kendisine yasal danışman atanan kimse, davayı kaybetme ve yargılama giderlerini karşılama tehlikesi altında bırakılmamalıdır⁶⁷³. Bu nedenle madde metninde yer alan ihtiyati haciz, yasal danışmanın malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisinin kısmen veya tamamen kaldırılması olarak anlaşılmalıdır⁶⁷⁴.

Alınabilecek bir diğer geçici önlem ise, yasal danışmanın tutuklanmasını istemektir. Zira tutuklama kararı vermek vesayet makamının yetkileri arasında bulunmamaktadır⁶⁷⁵. Dolayısıyla gecikmesinde sakınca bulunan hallerde vesayet

⁶⁷⁰ Öztan, Aile, s.1434.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.676.; Gençcan, s.1094.

⁶⁷¹ Kuru, İcra ve İflas, s.470.; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz, İcra ve İflas, s.416.; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, s.361-362.; Kamil Yıldırım/ Nevhis Deren Yıldırım, İcra ve İflas Hukuku, 7.Baskı, İstanbul-2016, s.331.

⁶⁷² Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.676.

⁶⁷³ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.676.

⁶⁷⁴ Öztan, Aile, s.1434.; Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.677.

⁶⁷⁵ Dural/Öğüz/Gümüş, 2005, s.676; Yıldız/Gürsoy, s.719.; Gençcan, s.1095, dn.502.

makamı, görevli olan sulh ceza hakimliğinden yasal danışmanın tutuklanmasını talep edebilir⁶⁷⁶.

Alınabilecek bu geçici önlemlerden başka vesayet makamı, danışmanlık altındaki kimsenin menfaatine olan başka tedbirleri de alabilir (TMK.m.487). Örnek vermek gerekirse yasal danışmandan teminat istenmesi, hesapların incelenmesi, taşınır malların teslim edilmesi gibi önlemlere başvurulabilir⁶⁷⁷.

3.2.5.2.2. Yasal Danışmanın Görevden Alınmasına İlişkin Vesayet Makamı Tarafından Verilen Karara İtiraz

Vesayet makamı tarafından verilen karara karşı ilgililer, kararın kendilerine tebliği tarihinden itibaren 10 gün içinde denetim makamına itiraz edebilirler. Denetim makamı, yapılan itirazı dosya üzerinden veya gerektiğinde duruşma yaparak karara bağlar (TMK.m.488). Bu nedenle denetim makamı, yapılan itiraz neticesinde toplanan delil ve belgelerle duruşma açıp açmayacağına karar verir⁶⁷⁸. Denetim makamı tarafından itirazın reddine veya itirazın kabulüne ilişkin verilen karar kesin olup, bu karar aleyhine kanun yoluna başvurulamaz (TMK.m.488-VVMT.m.28).

Belirtmek gerekir ki, sadece yasal danışmanın görevine son verilmesine ilişkin karara karşı değil, aynı zamanda alınan geçici önlem kararlarına karşı da denetim makamına itiraz edilebilir⁶⁷⁹.

Denetim makamının yapılan itirazı kabul etmesi halinde, görevden alınan yasal danışman, vesayet makamı tarafından tekrar yasal danışman olarak atanmalıdır. Zira denetim makamının yasal danışman atama yetkisi yoktur. Alınan geçici önlemlere ilişkin yapılan itirazların kabul edilmesi halinde ise denetim makamı, alınan önlemleri değiştirebileceği gibi tamamen de kaldırabilir.

⁶⁷⁶ Centel/Zafer, s.369.

⁶⁷⁷ Öztan, Aile, s.1434.; Özmen, s.490

⁶⁷⁸ Özüğür, s.897.

⁶⁷⁹ Tekinay, s.693.; Kılıçoğlu, Aile, s.792.

4. SONUÇ

TMK.m.429'da düzenlenen yasal danışmanlık, kısıtlanması için yeterli sebep bulunmamakla birlikte korunması gereken ergin bir kimsenin fiil ehliyetine belirli konularda sınırlama getirilmesi amacıyla başvurulmuş bir kurumdur. Yasal danışmanlık kurumu, oy danışmanlığı, yönetim danışmanlığı ve son olarak, kanunda açıkça düzenlenmemekle birlikte Yargıtay ve doktrin tarafından kabul edilen karma danışmanlıktan oluşmaktadır. Her üç yasal danışmanlık türü de birbirinden farklı sonuçlar meydana getirmektedir. Nitekim kendisine oy danışmanı atanan kimsenin TMK.m.429/I'de sınırlı olarak belirtilen işlemleri geçerli bir şekilde yapabilmesi için oy danışmanının olumlu görüşünü alması gerekmektedir. Bununla birlikte kendisine yönetim danışmanı atanan kimsenin ise malvarlığının sermaye kısmına ilişkin yönetme yetkisi bulunmamakta ancak, malvarlığının geliri üzerinde tasarruf hakkı saklı kalmaktadır. Son olarak karma danışmanlık, bünyesinde oy danışmanlığını ve yönetim danışmanlığı barındırdığından, kendisine karma danışman atanan bir kimsenin malvarlığını yönetme yetkisi, geliri üzerinde tasarruf hakkı saklı kalmak üzere kaldırılmakta ve aynı zamanda gerçekleştirmek istediği hukuki işlemin TMK.m.429/I'de belirtilen işlemlerden olması halinde bu kimse, danışmanının olumlu görüşünü almak zorunda bırakılmaktadır.

Üç farklı yasal danışmanlık türünün, atandığı kimsenin hukuk alanında getirdiği kısıtlamalara bakacak olursak, bu türlerden en hafif müdahaleye oy danışmanlığının sebep olduğunu ve daha sonra sırasıyla yönetim danışmanlığı ve karma danışmanlığın geldiğini kabul etmek yanlış olmayacaktır.

Vesayet makamı olan sulh hukuk mahkemesi, kendisine yasal danışman atanacak olan kimsenin korunmasını en iyi şekilde sağlayabilecek olan yasal danışmanlık türünü belirleyerek, bu göreve uygun bir kimseyi yasal danışman olarak atar. Belirtmek gerekir ki yasal danışmanın atanmasına ilişkin bir düzenleme kanunumuzda bulunmamaktadır. Ancak TMK.m.431'de, vasi atanmasına ilişkin kuralların yasal danışman atanmasında da uygulanacağı belirtildiğinden, vasi atanmasına ilişkin belirlenen kurallar yasal danışman atanmasında da uygulama alanı bulacaktır. Bu nedenle, bir kimseye vasi atanmasında dikkate alınması gereken hususların, yasal danışman bakımından da göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Bu nedenle, yasal danışman atanmasında yetkili mahkeme, kendisine yasal danışman atanması istenen kimsenin yerleşim yeri sulh hukuk mahkemesi olacaktır.

Bir kimseye yasal danışman atanmasına ilişkin verilen kararın ilan edilmesinin vesayet makamının takdirinde olduğu belirtilmiştir (TMK.m.431/II). Ancak iyiniyet sahibi üçüncü kişilerin iyiniyetinin ortadan kaldırılması bakımından, vesayet makamının yasal danışman atanmasına ilişkin verdiği kararı ilan etmesinin yerinde olacağı düşüncesindeyiz.

Yasal danışman atamasına ilişkin vesayet makamı tarafından yapılan yargılama bir çekişmesiz yargı işidir. Bu nedenle verilen karar aleyhine temyiz kanun yoluna başvurulması mümkün olmayacaktır (HMK.m.362/I,b,ç). Ancak HMK.m.387 gereği çekişmesiz yargı işlerinde verilen kararlara karşı özel kanuni düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla istinaf kanun yoluna başvurulması mümkündür. Dolayısıyla bir kimsenin yasal danışmanlık tedbiri altına alınmasına ilişkin verilen karara karşı başvurulabilecek bir hukuki çare öngörülmediğinden, bir kimseye yasal danışman atanması kararına karşı istinaf kanun yoluna başvurulabilecektir.

Kendisine yasal danışman atanan kimsenin korunması esas olduğundan yasal danışmanın eylem ve işlemlerinden dolayı danışmanlık altındaki kimse ve her ilgili, vesayet makamına şikayette bulunabilir. Vesayet makamı tarafından verilen karara karşı da, bu kararın tebliğ tarihinden itibaren 10 gün içinde denetim makamına itiraz edilebilir (TMK.m.461). Denetim makamının bu hususta verdiği karar ise, kesin olacaktır.

Yasal danışmanlığın kamusal bir tedbir olmasından dolayı, danışmanlık altındaki kimsenin, yasal danışmanın eylem ve işlemlerine karşı şikayet yolu ile korunmasının yanında, gerek yasal danışmanın gerekse vesayet organları ve vesayet işleri ile görevlendirilmiş olan diğer kişilerin vermiş oldukları zararlara karşı korunması da sağlanmaktadır. Bu zararlara ilişkin korumanın sağlanması bakımından devlet, vesayet dairelerinde görevli olan kimselerin sebep oldukları zararlardan dolayı doğrudan sorumluluğu üstlenerek birinci derecede sorumlu, yasal danışmanın sebebiyet verdiği zararlardan dolayı ise sadece yasal danışmana tazmin ettirilemeyen zararlardan sorumluluğu üstlenerek ikinci derecede sorumlu olacaktır.

Vesayetle ilgili görülecek olan tazminat davası, vesayet dairelerinin bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesinde açılacaktır. Ancak, zarara sebebiyet veren kimsenin

vesayet makamı veya denetim makamı hakimi olması durumunda tazminat davası HMK.m.47 gereği Yargıtay ilgili hukuk dairesinde görülmelidir.

TMK.m.477/III uyarınca yasal danışmanlık, vesayetin kaldırılmasına ilişkin hükümler uyarınca vesayet makamının kararı ile sona erer. Yasal danışmanlık tedbirinin sona ermesi, bu tedbire neden olan sebebin ortadan kalkmasıyla son bulur. Ancak yasal danışmanın yasal danışmanlık sıfatının ortadan kalkması, yasal danışmanlık tedbirinin son bulduğu anlamına gelmemektedir. Zira tedbir altına alınmasını gerektiren sebebin devam etmesi halinde, yasal danışmanın bu sıfatı ortadan kalkmış olsa dahi bu görevi yerine getirebilecek başka bir yasal danışman atanır. Yasal danışmanın bu sıfatı, ölüm, fiil ehliyetinin kaybı, vesayet makamı tarafından görevinin uzatılmaması veya yasal danışmanlık görevini yerine getirmesine engel olan bir sebebin (TMK.m.418) veya bir kaçınma sebebinin (TMK.m.417) ortaya çıkması halinde son bulur. Bununla birlikte TMK.m.483 hükmü gereğince de yasal danışmanlık sıfatının son bulması mümkündür.

Yasal danışmanlık, vasilik ve kayyımlik gibi bir vesayet tedbiridir. Yasal danışmanlık, korunması istenen kişiye yapılacak müdahale bakımından vasiliğe nazaran daha hafif, kayyımliğa nazaran ise daha ağır bir tedbir olduğundan, orantılılık prensibi çerçevesinde bu tedbire başvurulabilecektir. Zira bu yola başvurulduğu takdirde gerek vasiliğin getirdiği ağır hukuksal sonuçların ortaya çıkmasının gerekse de kayyımliğin kişiyi korumada yetersiz kalmasının önüne geçilmiş olunacaktır. Bu nedenle, yasal danışmanlığa ilişkin teoride daha fazla çalışma ortaya koyulmalı ve bu çalışmalar hali hazırda var olan görüşlerle birlikte dikkate alınarak kanunda yasal danışmanlık bakımından daha kapsamlı düzenlemeler yapılmalıdır. Biz, “Türk Medeni Kanunu’nda Yasal Danışmanlık” adlı yüksek lisans tez çalışmamızda, yasal danışmanlık kurumunun kanundaki mevcut halini ve uygulamada ortaya çıkabilecek farklı ihtimalleri göz önünde bulundurarak, bu konuyu değerlendirip düşüncelerimizi ortaya koymaya çalıştık.

5. KAYNAKÇA

ESERLER

Acar, F. (2017). *Rehin Hukukunda Taşınmaz Kavramı ve Özellikle Belirlilik İlkesi* (2.Baskı). İstanbul: Vedat Kitapçılık

Akbıyık, C. (1997). Temsil Yetkisi ve Temel İlişki. *İÜHFM*, C. 55, S.4, 217-232.

Akıntürk, T. & Ateş, D. (2016). *Medeni Hukuk* (22. Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık

Akıntürk, T. & Karaman Ateş, D.(2011). *Aile Hukuku* (C.2, 13. Bası). İstanbul: Beta Yayıncılık

Akil, C. (2012). Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nda Sulh ve Sulh Yoluyla Şarta Bağlı Hüküm Verilip Verilemeyeceği Meselesi. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.16, S.4, 1-18.

Akil, C.(2010). *İstinaf Kavramı* (İstinaf). Ankara: Yetkin Yayınları

Akkaya, T. (2009). *Medeni Usul Hukukunda İstinaf*. Ankara: Yetkin Yayınları

Akkurt, S.S. (2014). Hukuki İşlemlerde Geçersizlik Olgusuna Genel Bir Bakış. *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S.1, 99-131.

Alangoya, H.Y. & Yıldırım, K. ve Deren Yıldırım, N. (2005). *Medeni Usul Hukuku Esasları* (5.Bası). İstanbul: Beta Yayıncılık

Altınöz, Ü. & Aşit, R. (2013). Paylı Mülkiyette Yararlanma ve Yönetim Düzeninin Oluşturulması ve Değiştirilmesi. *TAAD*, S.15, 407-429.

Ansary, S.Ş. (1943). Sulh. *AÜHFD*, S.2, 200-209.

Antalya, O.G. & Topuz, M. (2016). *Medeni Hukuk*, İstanbul: Legal Yayınevi

Antalya, O.G. (2015). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (C.1, 1.Baskı). İstanbul: Legal Yayınevi

Aral, F. & Ayrancı, H. (2012). *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri* (9.Baskı). Ankara: Yetkin Yayınları

Arpacı, A. (1993). *Kişiler Hukuku* (Gerçek Kişiler), İstanbul: Filiz Kitabevi

Arslan, R. & Yılmaz, E. ve Taşpınar Ayvaz, S. (2016). *Medeni Usul Hukuku* (Medeni Usul), 2.Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları

Arslan, R. & Yılmaz, E. ve Taşpınar Ayvaz, S. (2016) *İcra İflas Hukuku* (2.Baskı). Ankara: Yetkin Yayınları

Arslanpınar, T. (2017). *Medeni Yargılama Hukukunda Karşı Dava*. Ankara: Yetkin Yayınları

Ataay, A. (1980). *Medeni Hukukun Genel Teorisi* (3. Bası). İstanbul: Fakülteler Matbaası

Atalı, M. (2017). *Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku* (C.1, 15.Bası) İstanbul: On iki Levha Yayıncılık

Atalı, M. (2017). *Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku* (C.3) (C.3, 15.Bası) İstanbul: On iki Levha Yayıncılık

Ayan, M. & Ayan, N. (2016). *Kişiler Hukuku* (8.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık

Ayan, M. (1985). Kanuni Müşavir Atanan Kişinin Fiil Ehliyeti. *Yasa Hukuk Dergisi*, C. 8, S.1, 421-436.

Aydoğdu, M. & Kahveci, N. (2017). *Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri* (3. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık

Barlas, N. (2002). Kredi Kartı İlişkisinde Bankaya Karşı Verilen Teminatın Niteliğinin Belirlenmesi. *Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı*, C.2, 937-989.

Başara, Gamze Turan. (2014). Türk Borçlar Kanunuyla Getirilen Yeni Bir Müessese:Borca Katılma. *AÜHFD*, C.63, S.2, 419-447.

Belen, H. (2006). Ana Hatları ve Bazı Temel Özellikleriyle Taşınmaz Rehin Hakları. *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.5, S.1-2, 3-30.

Berki, Ş. (1958). Türk Hukukunda Kefalet. *Ahmet Esat Arsebük'ün Aziz Hatırasına Armağan*, 15-35.

Berki, Ş. (1969). Türk Medeni Kanununda Mümeyyizlerin ve Mümeyyiz Olmayanların Ehliyeti. *AÜHFD*, C.26, S.1,117-134.

Berki, Ş. (1973). Hakiki ve Hükmi Şahısların Teberrü Ehliyeti (Teberrü Ehliyeti), *BATİDER*, S.2, 269-290.

Bilgen, M. (2013). *Kefalet*. Ankara: Adalet Yayınevi

- Bozkurt, T. (2012). *Kıymetli Evrak Hukuku* (C. 3, 6.Baskı). İstanbul: On iki Levha Yayıncılık
- Centel, N. & Zafer, H. (2016). *Ceza Muhakemesi Hukuku* (13.Bası) İstanbul: Beta Yayınları
- Çiftçi, M. Ö. (2016). *Medeni Yargılama Hukukunda İstinaf* (3. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi
- Deliduman, S. (2014). *Tebliğat Hukuku Bilgisi* (5.Baskı). Ankara: Yetkin Yayınları
- Demir, Ş. (2013). Kefalet Sözleşmesinin Uygulama Alanı. *TBBT*, S.108, 87-122.
- Demirkapı, E. (2004). Avalin Şekli Şartları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.6, S.2, 61-95.
- Durak, Y. (2013). Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemi Olan Arabuluculuk ve Medeni Hukuktaki Görünümü. *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S.2, 55-76.
- Dural M. & Öğüz, T. ve Gümüş, M.A. (2005). *Türk Özel Hukuku, Aile Hukuku* (C. 3) (2005), İstanbul:Filiz Kitabevi
- Dural, M. & Öğüz, T. ve Gümüş, M. A. (2016). *Türk Özel Hukuku, Aile Hukuku* (C. 3) (2016) , 11.Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi
- Dural, M. & Öğüz, T. (2015). *Türk Özel Hukuku, Kişiler Hukuku* (C.2, 16. Baskı). İstanbul: Filiz Kitabevi

Dural, M. (1977). *Türk Medeni Hukukunda Gerçek Kişiler*, İstanbul: Fakülteler Matbaası

Egger, A. (1955). *Medeni Kanun Şerhi -Aile Hukuku* (Çev. Volf Çernis) (C.2).

Elpe, M.N. (1967). *Vasilik ve Kayyımlık Hukuku*. Ankara: Balkanoğlu Matbaacılık

Ercan, İ.(2014). *Medeni Usul Hukuku* (10. Baskı). İstanbul: On iki Levha Yayıncılık

Erdem, H.E. (2011). Ticari İşletme Rehninde Güncel Sorunlar. *Bankacılar Dergisi*, S.76, 42-60.

Eren, F. (2016). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (Borçlar Genel), (20. Bası) Ankara: Yetkin Yayınları

Eren, F. (2015). *Borçlar Hukuku Özel Hükümler* (Borçlar Özel),(2.Baskı), Ankara: Yetkin Yayınları

Eren, F. (2016). *Mülkiyet Hukuku* (Mülkiyet), (4. Bası) Ankara: Yetkin Yayınları

Eriş, G (2014). Kıymetli Evrak, Ankara: Seçkin Yayıncılık

Erman, H. (2013). *Eşya Hukuku Dersler* (4.Bası). İstanbul: DR Yayınları

Ermenek, İ. (2009). *Medeni Usul Hukukunda Davayı Kabul*. Ankara: Adalet Yayınevi

Ertaş, Ş. & Cumalıoğlu, E. ve Serdar, İ. (2016). *Eşya Hukuku*, İzmir: Barış Yayınları/Fakülteler Kitabevi

Ertaş, Ş. (2013). Tescilli Taşınır Rehinleri. *Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi*, C.2, 1155-1183.

Esener, T. & Güven, K. (2015). *Eşya Hukuku* (6. Bası). Ankara: Yetkin Yayınları

Feyzioğlu, F. N. (1986). *Aile Hukuku* (3.Baskı). İstanbul: Filiz Kitabevi

Gençcan, Ö. U. (2015). *Vasi- Kayyım- Yasal Danışmanlık ve Vesayet Daireleri* Ankara: Yetkin Yayınları

Gönensay, A.S. (1940). *Medeni Hukuk* (C. 2). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları

Görgün, L.Ş. (2014). *Medeni Usul Hukuku* (3.Baskı) Ankara: Yetkin Yayınları

Gülerci, A. F. / Kılınç, A. (2011). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara:Yetkin Yayınları

Gümüş, M.A. (2013). *Borçlar Hukuku Özel Hükümler* (Borçlar Özel C.1), (C.1, 3.Bası) İstanbul: Vedat Kitapçılık

Gümüş, M.A. (2013). *Borçlar Hukuku Özel Hükümler* (Borçlar Özel C.2), (C.2, 3.Bası) İstanbul: Vedat Kitapçılık

Gümüş, M.A. (2013). *Türk Medeni Hukukunda Kayyım* (Kayyım), İstanbul: Vedat Kitapçılık

Hatemi, H. & Gökyayla, E. (2011). *Borçlar Hukuku Genel Bölüm*, İstanbul: Vedat Kitapçılık

Hatemi, H. & Kalkan Oğuztürk, B. (2016). *Aile Hukuku (Aile)* (5.Bası). İstanbul: Vedat Kitapçılık

Hatemi, H. & Oğuztürk Kalkan, B. (2014). *Kişiler Hukuku* (5. Bası). İstanbul: Vedat Kitapçılık

Hatemi, H. & Serozan, R. (1993). *Aile Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi

Helvacı, S. & Erlüle, F. (2016). *Medeni Hukuk* (4. Bası) İstanbul: Legal Yayınevi

İmre, Z. & Erman, H. (2014). *Miras Hukuku* (10.Basım). İstanbul: DR Yayınları.

İmre, Z. (1980). *Medeni Hukuka Giriş* (3. Bası). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları

İnan, A. N. & Yücel, Ö.(2014). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (4.Baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık

İnan, A.N. (2014). *Türk Medeni Hukuku* (3.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık

Karademir, D. (2015). Son Kanun Değişikliği Işığında Hakimin Hukuki Sorumluluğu. *TBB Dergisi*, S.119, 241-276.

Karşlı, A. (2011). *Medeni Muhakeme Hukuku Ders Kitabı* (2.Baskı). İstanbul: Alternatif Yayıncılık

Kayar, İsmail (2015). *Borçlar Hukuku* (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları

Kılıçoğlu, A. (2016). *Aile Hukuku (Aile)*, (2. Bası). Ankara: Turhan Kitabevi

Kılıçoğlu, A. (2012). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler (Borçlar)*, (16.Bası). İstanbul: Turhan Kitabevi

Kılıçoğlu, A.(2016). *Medeni Hukuk*. Ankara: Turhan Kitabevi

Koç, N.(2005). Vesayet Hukukuna Genel Bir Bakış. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Prof.Dr. İrfan Baştuğ Anısına Armağan*, 99-120.

Köprülü, B. & Kaneti, S. (1989). *Aile Hukuku* (2.Bası). İstanbul: Filiz Kitabevi

Köseoğlu, B. & Kocaağa, K. (2011). *Aile Hukuku ve Uygulaması* (2.Baskı). Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım

Kurt, E. (2016). Kendilerine Yasal Danışman Atanan Kişilerin Hukuki Durumu. *Uluslararası Antalya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.4, S.4, 41-80.

Kuru, B. & Arslan, R. ve Yılmaz, E. (2013). *Medeni Usul Hukuku (Medeni Usul)*, (24.Bası) Ankara: Yetkin Yayınları

Kuru, B. & Arslan, R. ve Yılmaz, E. *İcra ve İflas Hukuku* (27.Baskı) Ankara: Yetkin Yayınları

Kuru, B. (2016). *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku* (İcra ve İflas), İstanbul: Yetkin Yayınları

Kuru, B. (2001). *Hukuk Muhakemeleri Usulü* (C.4) , (C. 4, 6. Baskı). İstanbul: Demir Demir Yayınları

Kuru, B.(2001). *Hukuk Muhakemeleri Usulü* (C.1), (C.1, 6. Baskı). İstanbul: Demir Demir Yayınları

Kuru, B. (2013). *İcra ve İflas Hukuku El Kitabı* (2.Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi

Muşul, T. (2013). *İcra ve İflas Hukuku* (C.1, 6. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi

Muşul, T.(2009). *Medeni Usul Hukuku* (Medeni Usul), (2.Baskı). Ankara: Yetkin Yayınları

Nomer, H. N. (2015). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (14.Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık

Oğuzman, M. K. & Öz, T. (2014). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (C.2, 11.Bası). İstanbul: Vedat Kitapçılık

Oğuzman, M.K.(1978). *Medeni Hukuk Dersleri* (3.Bası). İstanbul: Filiz Kitabevi

Oğuzman, M.K.& Barlas, N. (2014). *Medeni Hukuk* (20.Baskı) İstanbul: Vedat Kitapçılık

Oğuzman, M.K. & Dural, M.(1994). *Aile Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi

Oğuzman, M.K. & Öz, T. (2014). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (C.1), (C.1, 12. Bası). İstanbul: Vedat Kitapçılık

Oğuzman, M.K. & Seliçi, Ö. ve Oktay Özdemir, S. (2012). *Eşya Hukuku* (Eşya), (15.Bası). İstanbul: Filiz Kitabevi

Oğuzman, M.K. & Seliçi, Ö. ve Oktay-Özdemir, S. (2013). *Kişiler Hukuku* (Kişiler), (12. Bası). İstanbul: Filiz Kitabevi

Oğuzman, M.K. & Seliçi, Ö. (1979). *Kişiler Hukuku Dersleri*, İstanbul: Filiz Kitabevi

Oğuzoğlu, H.C. (1963). *Şahsın Hukuku-Aile Hukuku* (Aile Hukuku), (5.Basım) Ankara: Güzel Sanatlar Matbaası

Oğuzoğlu, H.C. (1963). *Şahsın Hukuku*, (5. Basım) Ankara: Güzel Sanatlar Matbaası

Ölmez, B. K. (2017). Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Uyarınca Ticari İşletme Rehni. *TBBD*, S.29, 261-286.

Önal, Y. B. & Topaloğlu, M. (2007). *İpotekli Konut Finansmanı ve Hukuku*, Adana: Karahan Kitabevi

Özekes, M. (2003). *Medeni Usul Hukukunda Hukuki Dinlenilme Hakkı*, Ankara: Yetkin Yayınları

- Özekes, M. (2017). *Pekcanıtez Usul Medeni Usul Hukuku* (15.Bası). İstanbul: On iki Levha Yayıncılık
- Özen, B. (2017). 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Kefalet Sözleşmesi (4.Bası). İstanbul: Vedat Kitapçılık
- Özen, M. (2009). Kamu Davası Açma Konusunda Benimsenen İlkeler (Kamu Davası), Cumhuriyet Savcısının Takdir Yetkisi ve İddianamenin İadesi, *ABD*, S.3, 17-28.
- Özmen, İ. (1996). *Vesayet Hukuku Davaları* (2. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi
- Özmumcu, S. Arabulucunun Rolü, Kolaylaştırıcı ve Değerlendirici Arabuluculuk. *İÜHFM*, C. 71, S.1, 1369-1390.
- Öztan, B. (1977). Kanuni Müşavirlik ve Federal Mahkeme'nin Bu Konuya İlişkin Görüşü (Kanuni Müşavir). *Ankara Hukuk Fakültesi Ellinci Yıl Armağanı*, C. 1, 298-328.
- Öztan, B. (2015). *Aile Hukuku* (Aile), (6. Bası) Ankara: Turhan Kitabevi
- Öztan, F. (2013). *Kıymetli Evrak Hukuku* (18. Bası) Ankara: Turhan Kitabevi
- Öztürk, G. (2007). Vesayet Kurumunda Velayet Hükümlerinin Uygulanması. *Terazi Hukuk Dergisi*, S.12, 17-24.
- Özüğür, A.İ. (2016). *Kişî Hukuku-Velayet-Vesayet-Soybağı* (5.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık

Palamut, M. E.(2004). *Medeni Hukuk* (1. Baskı). İstanbul: Alfa Yayınları

Pekcanıtez, H. & Atalay, O. & Özekes, M. ve Sungurtekin Özkan, M. (2016). *İcra ve İflas Hukuku* (3.Bası). Ankara: Yetkin Yayınları

Pekcanıtez, H. & Atalay, O. ve Özekes, M. (2016). *Medeni Usul Hukuku*(4.Bası). Ankara: Yetkin Yayınları

Pekcanıtez, H. (1986). *İcra-İflas Hukukunda Şikayet*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi

Pekcanıtez, H. (2004). Medeni Usul Hukukunda Yeni Bir Yargılamanın Yenilenmesi Sebebi. *75.Yaş Günü İçin Prof.Dr.Baki Kuru Armağanı*, 515-551.

Postacıoğlu, İ. E & Altay, S. (2015). *Medeni Usul Hukuku Dersleri*. İstanbul: Vedat Kitapçılık

Postacıoğlu, İ.E. (1966). *Medeni Usul Hukuku Dersleri* (3.Bası). İstanbul: Sulhi Garan Matbaası

Pulaşlı, H. & Korkut, Ö. (2012). *Temel Hukuk* (11. Baskı). Adana: Karahan Kitabevi

Pulaşlı, H. (2012). *Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları* (2.Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi

Reisoğlu, S. (2014). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (25.Bası). İstanbul: Beta Yayıncılık

Reisoğlu, S. (1962). Kefalet Kavramı ve Muteberlik Şartları. *AÜHFD*, C.19, S.1, 327-392.

Saymen, F. H. & Elbir, H. K. (1960). *Aile Hukuku* (C.3, 2.Baskı) İstanbul: Filiz Kitabevi

Schwarz, A. B. (1946). *Aile Hukuku I* (Çev. Bülent Davran), (2.Bası). İstanbul.

Serozan, R. (2006). Taşınmaz Rehni. *İÜHFM*, C.64, S.2, 301-324.

Sever, Ç. (2016). Adalet Hizmetlerinden Doğan Mali Sorumluluk. *ABD*, S.1, 41-80.

Sevig, V.R. (1949). Mukavelelerin Tasnifi ve B.K Dışında Bırakılmış Olan Mukaveleler ve Bilhassa Sulh Mukavelesi. *AÜHFD*, C.6, S.2-4, 136-156.

Sezgili, N.E. (2007). *Vasinin Görevleri ve Sorumluluğu*, Yüksek Lisans Tezi (Basılmamış), Çağ Üniversitesi Özel Hukuk Bölümü, Mersin.

Sirmen, A. L.(2013) *Eşya Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları

Şener, O. H. Sözleşmeyle Yapılan Teminat Amaçlı Borca Katılma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.11, Özel Sayı 2009, İzmir-2010, 1279-1322.

Şenyüz, D. (2016). Borçlar Hukuku Genel ve Özel Hükümler (8.Baskı) Ankara: Ekin Basım Yayın Dağıtım

Tandoğan, H.(1977). Kefaletin Geçerlilik Şartları. *BATİDER*, S.1, 19-54.

- Tandoğan, H. (2008). *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri* (C.1/II, 4.Basım). İstanbul: Vedat Kitapçılık
- Tandoğan, H. (2010). *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri* (Özel Borç İlişkileri C.2), (C.2, 5.Basım) İstanbul: Vedat Kitapçılık
- Tandoğan, H. (2008). *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri* (Özel Borç İlişkileri C.1/I), (C.1/I, 6.Basım). İstanbul: Vedat Kitapçılık
- Tanrıver, S. (2006). Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ve Özellikle Arabuluculuk (Arabuluculuk). *TBBT*, S.64, 151-177.
- Tanrıver, S. (1994). Mahkeme Huzurunda Yapılan Sulhler (Sulhler). *Prof. Dr. İlhan Öztrak'a Armağan, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, C.46, S.1-2, Ankara-1994, 333-348.
- Tanrıver, S.(2016). *Medeni Usul Hukuku* (Medeni Usul), C. 1, Ankara: Yetkin Yayınları
- Tekinay, S. S. & Akman, S. & Burcuoğlu, H. ve Altop, A. (1993). *Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (7.Baskı), İstanbul: Filiz Kitabevi
- Tekinay, S. S. (1982). *Türk Aile Hukuku* (4. Bası) İstanbul: Fakülteler Matbaası
- Tercier, P. & Pichonnaz, P. ve Develioğlu, M. (2016). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (1.Baskı). İstanbul: On iki Levha Yayıncılık
- Tiryaki, F. (1996). Taşınmaz Rehni Hukukunda Sabit Dereceler Sistemi ve Hükümleri. *ABD*, S.4, 540-560.

- Topaloğlu, M. (2013). Tahkimde Kamu Düzeninin Etkisi. *International Conference On Eurasian Economies*, 890-893.
- Topaloğlu, M. (2016). Türkiye’de İpoteğe Dayalı Menkul Kıymetlerle İlgili Son Gelişmeler. *International Conference on Eurasian Economies*, 248-255.
- Tunçomağ, K. (1965). *Borçlar Hukuku Dersleri Genel Hükümler* (C.1, 2.Baskı), İstanbul: Fakülteler Matbaası
- Tunçomağ, K. (1967). *Borçlar Hukuku Dersleri Özel Borç İlişkileri* (Özel Borç İlişkileri), C.2, İstanbul: Fakülteler Matbaası
- Usta, S. (2016). *Velayet Hukuku* (1.Baskı) İstanbul: On iki Levha Yayıncılık
- Uyar, T. (2001). Takip Talebinin Genel İçeriği. *TBBD*, S.1, 111-176.
- Uyumaz, A. & Demirbaş, F. (2014). Kefalet Sözleşmesine İlişkin Şekil Kuralları Açısından Kefilin Sorumluluğunun Sınırı ve Kapsamı. *Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S.1, 37-59.
- Ünal, O.K. (2002). İpotekli Borç Senetleri ve İrat Senetlerinin Menkul Kıymet Özelliği. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. VI, S.1-2, 1-9.
- Ünlütepe, M. (2012). İpoteğin Alacak Bakımından Kapsamı. *TBBD*, S.102, 173-218.
- Üstündağ, S. (2000). *Medeni Yargılama Hukuku*, (C. 1-2, 7. Bası). İstanbul: Filiz Kitabevi

Vardar Hamacioğlu, G. (2009). *Türk Medeni Kanunu'na Göre Yerleşim Yeri* (1.Baskı). İstanbul: On iki Levha Yayıncılık

Velidedeoğlu, H. V. (1965). *Aile Hukuku* (C.2, 5.Bası). İstanbul: Nurgök Matbaası

Yalçınduran, T. (2016). Kefalet Sözleşmesinde Eşin Rızasına Ve Bu Rızanın Türk Borçlar Kanunu'nun 603. Maddesi Gereğince Gerçek Kişilerin Taraf Olduğu Kişisel Güvence Verilmesine İlişkin Diğer Sözleşmelerde de Bulunmasına Dair Türk Borçlar Kanunu'nda Yapılan Düzenlemenin Değerlendirilmesi. *İÜHFM*, C.74, S.1, 461-486.

Yavuz, C. & Acar, F. ve Özen, B.(2013). *Borçlar Hukuku Dersleri Özel Hükümler* (12.Bası) İstanbul: Beta Yayıncılık

Yavuz, N. (2010). *Türk Kefalet Hukuku*, Ankara: Adalet Yayınevi

Yıldırım, K. & Deren Yıldırım, N.(2016). *İcra ve İflas Hukuku* (7.Baskı) İstanbul: Beta Yayıncılık

Yıldız, E. & Gürsoy, S. (2010). *Türk Vesayet Hukuku Yargılama Usul ve Esasları*. İstanbul: Vedat Kitapçılık

Yılmaz, E.(2013). *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi* (Şerh) (2. Bası). Ankara: Yetkin Yayınları

Yılmaz, E.(2005). *İstinaf* (İstinaf), Ankara: Yetkin Yayınları

Yılmaz, H. (2003). İtirazın İptali Davası ve İcra İnkâr Tazminatı. *ABD*, S.3, 17-50.

Yılmaz, Y. (2014). Garanti Sözleşmesi. *TAAD*, S.19, 1079-1116.

Zevkliler, A. & Ertaş, Ş. & Havutcu, A. & Aydoğdu, M. ve Cumalıoğlu, E.(2013). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler ve Özel Borç İlişkileri* (2.Baskı). İzmir : Barış Yayınları/ Fakülteler Kitabevi

Zevkliler, A. & Ertaş, Ş. & Havutcu, A. ve Gürpınar, D. (2015). *Yeni Medeni Kanuna Göre Medeni Hukuk* (9. Bası). Ankara: Turhan Kitabevi

Zevkliler, A. & Gökyayla, E. (2013). *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri* (13.Bası) Ankara: Turhan Kitabevi

Zevkliler, A. (1981). *Kişiler Hukuku-Gerçek Kişiler*. İstanbul: Fakülteler Matbaası

Zeytin, Z. & Ergün, Ö. (2013). *Türk Medeni Hukuku* (2.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık

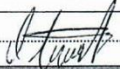
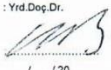
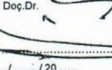
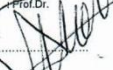
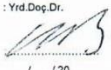
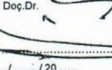
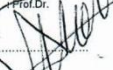
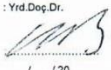
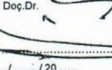
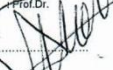
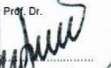
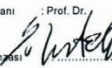
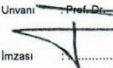
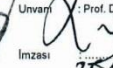
VERİ TABANLARI VE İNTERNET SİTELERİ

www.kazanci.com

emsal.yargitay.gov.tr

6. EKLER

6.1. Etik Kurulu Onay Belgesi

T.C. ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ TEZ / ARASTIRMA / ANKET / ÇALIŞMA İZİNİ / ETİK KURULU İZİNİ TALEP FORMU VE ONAY TUTANAK FORMU									
ÖĞRENCİ BİLGİLERİ									
T.C. NO'SU	29779737528								
ADI VE SOYADI	Orkun TAT								
ÖĞRENCİ NO	20153025								
TEL. NO.' LARI	5344798023								
E - MAIL ADRESLERİ	orkuntat33@gmail.com								
ANA BİLİM DALI	Özel Hukuk								
PROGRAM ADI	Yüksek Lisans								
BİLİM DALININ ADI	Medeni Hukuk								
HANGİ AŞAMADA OLDUĞU (DERS / TEZ)	TEZ								
İSTENEN BULUNDUĞU DÖNEME AİT DÖNEMLİK KAYDINI YAPILIP-YAPILMADIĞI	 / DÖNEMİ KAYDINI YENİLEMEDİM / YENİLEDİM.								
ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ BİLGİLER									
TEZİN KONUSU	Türk Medeni Kanunu'nda Yasal Danışmanlık adlı tez çalışmamızda, yasal danışmanlık kavramı ve türleri, yasal danışman atanması, yasal danışmanın sorumluluğu ve yasal danışmanlık görevinin sona ermesi konuları ayrıntılı bir şekilde incelenmeye çalışılmıştır.								
TEZİN AMACI	Yasal danışmanlığa ilişkin teoride halihazırda bulunan görüşler dikkate alınarak yeni görüşler ortaya koymak ve yasal danışmanlığın teorik ve uygulama alanında gelişimine katkı sağlamak								
TEZİN TÜRKÇE ÖZETİ	Çalışma konumuz "Türk Medeni Kanunu'nda Yasal Danışmanlık" oluşturmaktadır. Doktrin ve Yargıtay tarafından, vasi ve kayyım ile birlikte vesayet organları arasında yer aldığı kabul edilen yasal danışman, Türk Medeni Kanunu m.429'da düzenlenmektedir. Çalışmamız üç ana bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde yasal danışmanlık kavramı ve türleri üzerinde durulmuş ve yasal danışmanlık ile benzer kurumlar arasındaki farklar ortaya konulmaya çalışılmıştır. Yasal danışman atanması başlıklı ikinci bölümde ise yasal danışmanlık altına alınacak olan kimsenin taşıması gereken özellikler ve yasal danışman olarak atanacak olan kimsede bulunması gereken şartlar ile yasal danışman atanmasına ilişkin yapılacak olan yargılamaya incelenmeye çalışılmıştır. Çalışma konumuzun son bölümünde ise yasal danışmanın sorumluluğu ve görevinin sona ermesi üzerinde durulmuştur.								
ARAŞTIRMA YAPILACAK OLAN SEKTÖRLER / KURUMLARIN ADLARI									
İZİN ALINACAK OLAN KURUMA AİT BİLGİLER (KURUMUN ADI - ŞUBESİ / MÜDÜRLÜĞÜ - İLİ - İLÇESİ)									
YAPILMAK İSTENEN ÇALIŞMANIN İZİN ALINMAK İSTENEN KURUMUN HANGİ İLÇELERİNE/ HANGİ KURUMUNA/ HANGİ BÖLÜMÜNDE/ HANGİ ALANINA/ HANGİ KONTAK ADI/ HANGİ GRUBA/ KİMLERE/ NE UYGULANACAK/ GİBİ AYRINTILI BİLGİLER									
UYGULANACAK OLAN ÇALIŞMAYA AİT ANKETLERİN/ ÖLÇEKLERİN BAŞLIKLARI/ HANGİ ANKETLERİN/ ÖLÇEKLERİN UYGULANACAK/									
EKLER (ANKETLER, ÖLÇEKLER, FORMLAR GİBİ EVRAKLARIN İSİMLERİYLE BİRLİKTE KAÇ ADET/SAYFA OLUKLARINA AİT BİLGİLER İLE AYRINTILI YAZILACAKTIR)	1) 2) 3)								
ÖĞRENCİNİN ADI - SOYADI: ORKUN TAT	ÖĞRENCİNİN İMZASI: TARİH: 01.11.2017								
TEZ/ ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRME SONUCU									
1. Seçilen konu Bilim ve İş Dünyasına katkı sağlayabilecektir.									
2. Anılan konu Medeni Hukuk Anabilim Dalı faaliyet alanı içerisine girmektedir.									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>1. TEZ DANIŞMANININ ONAYI</th> <th>2. TEZ DANIŞMANININ ONAYI (VARSA)</th> <th>SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNÜN ONAYI</th> <th>A.B.D. BAŞKANININ ONAYI</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Adı - Soyadı: Elvin Kerime SİLİHTAROĞLU Unvanı : Yrd.Doç.Dr. İmzası: / 20</td> <td>Adı - Soyadı: Unvanı : İmzası: / 20</td> <td>Adı - Soyadı: Murat KOC Unvanı : Doç.Dr. İmzası: / 20</td> <td>Adı - Soyadı: Faruk ANDAÇ Unvanı : Prof.Dr. İmzası: / 20</td> </tr> </tbody> </table>		1. TEZ DANIŞMANININ ONAYI	2. TEZ DANIŞMANININ ONAYI (VARSA)	SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNÜN ONAYI	A.B.D. BAŞKANININ ONAYI	Adı - Soyadı: Elvin Kerime SİLİHTAROĞLU Unvanı : Yrd.Doç.Dr. İmzası: / 20	Adı - Soyadı: Unvanı : İmzası: / 20	Adı - Soyadı: Murat KOC Unvanı : Doç.Dr. İmzası: / 20	Adı - Soyadı: Faruk ANDAÇ Unvanı : Prof.Dr. İmzası: / 20
1. TEZ DANIŞMANININ ONAYI	2. TEZ DANIŞMANININ ONAYI (VARSA)	SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNÜN ONAYI	A.B.D. BAŞKANININ ONAYI						
Adı - Soyadı: Elvin Kerime SİLİHTAROĞLU Unvanı : Yrd.Doç.Dr. İmzası: / 20	Adı - Soyadı: Unvanı : İmzası: / 20	Adı - Soyadı: Murat KOC Unvanı : Doç.Dr. İmzası: / 20	Adı - Soyadı: Faruk ANDAÇ Unvanı : Prof.Dr. İmzası: / 20						
ETİK KURULU ASIL ÜYELERİNE AİT BİLGİLER									
Adı - Soyadı: Mustafa BAŞARAN Unvanı : Prof. Dr. İmzası: / 20 Etik Kurulu Jüri Başkanı - Asıl Üye	Adı - Soyadı: Yücel ERTEKİN Unvanı : Prof. Dr. İmzası: / 20 Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Adı - Soyadı: Deniz Aynur GÜLER Unvanı : Prof. Dr. İmzası: / 20 Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Adı - Soyadı: Ali Engin OBA Unvanı : Prof. Dr. İmzası: / 20 Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Adı - Soyadı: Mustafa Tefvik ODMAN Unvanı : Prof. Dr. İmzası: / 20 Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Adı - Soyadı: Unvanı : İmzası: / 20 Etik Kurulu Jüri Yedek Üyesi				
Adı - Soyadı: Unvanı : İmzası: / 20		☒ OY BİRLİĞİ İLE ☐ OY ÇOKLUĞU İLE		Çalışma yapılacak olan tez için uygulayacak olduğu Anketleri/ Formları/Ölçekleri Çağ Üniversitesi Etik Kurulu Asıl Jüri Üyeleriince incelenmiş olup, 01.11.2017 - 30.11.2017 tarihleri arasında uygulanmak üzere gerekli iznini verilmesi taraflarımızca uygundur.					
Etik Kurulu Jüri Yedek Üyesi									

AÇIKLAMA: BU FORM ÖĞRENCİLER TARAFINDAN HAZIRLANDIKTAN SONRA ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜNE ONAYLATILARAK ENSTİTÜ SEKRETERLİĞİNE TESLİM EDİLECEKTİR.

Ekler: Sayfa Ölçeği.
 Sayfa Anket.
 Sayfa Formları.

1947 - 5086